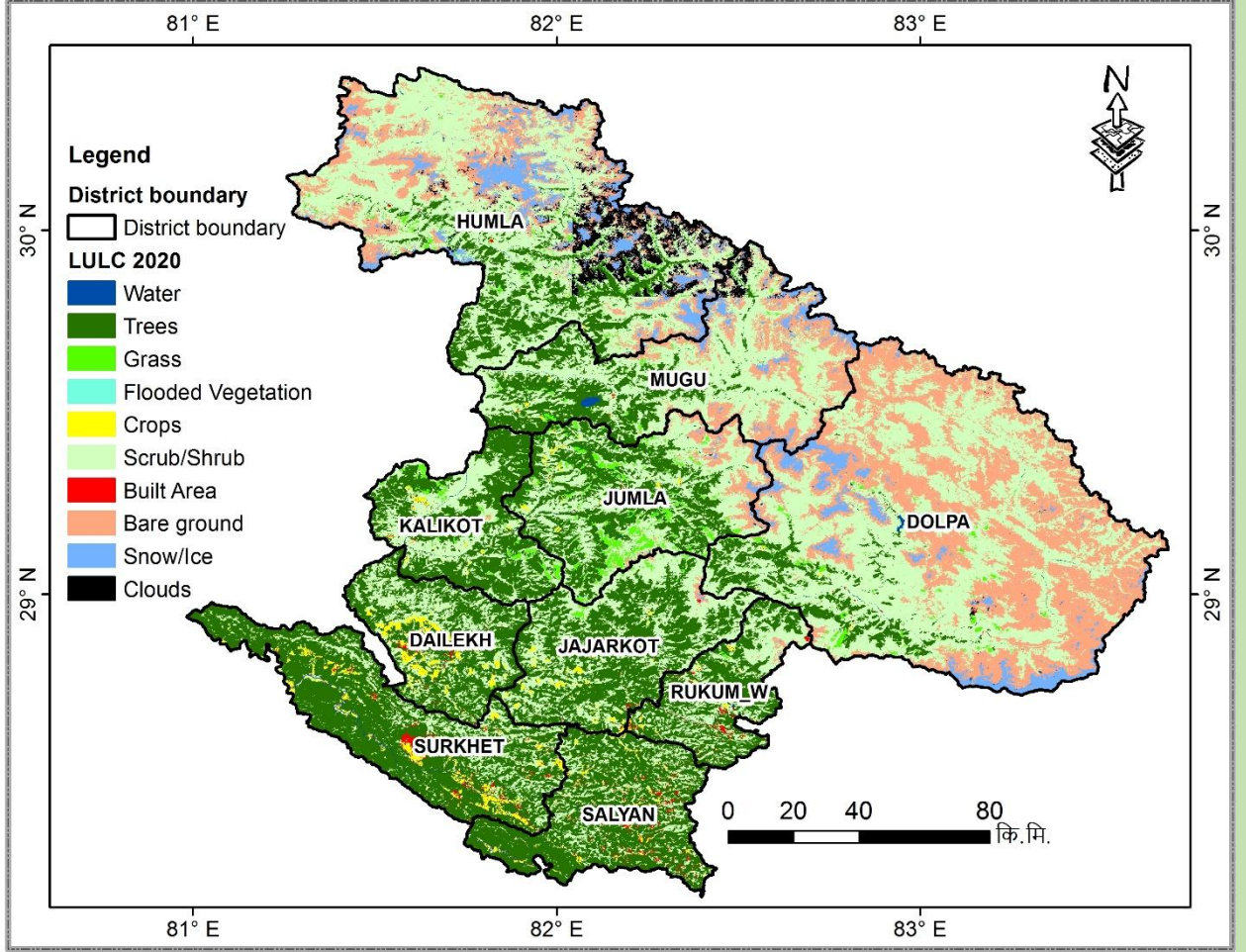

कर्णाली प्रदेश

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय

वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत

कर्णाली प्रदेश, नेपाल

दस्तावेज	: विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य कार्ययोजना, २०७९
प्रकाशक	: आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, कर्णाली प्रदेश, नेपाल
सर्वाधिकार	: आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, कर्णाली प्रदेश, नेपाल
आर्थिक, प्राविधिक सहयोग	: WFP, UNDP, UNICEF, WHO, Mercy Corps Nepal/BHAKARI Project, Save the Children, Plan International and other clusters' co-leads and members
तयार गरेको वर्ष	: २०७९
प्रकाशन मिति	: २०७९
मुद्रण प्रती	:

मा.हिम बहादुर शाही
मन्त्री

आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय वीरेन्द्रनगर सुर्खेत, नेपाल

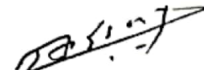
मन्तव्य

कठिन भौगोलिक बनावट, प्रतिकूल मौसमी अवस्था, छरिएर रहेका बस्तिहरू, पुर्वाधार र भण्डारण क्षमताको अभाव, विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्यका प्रभावकारी योजनाको अभाव आदिका कारण कर्णाली प्रदेशमा बाढी, पहिरो, आगलागी, अतिवृष्टि, चट्याङ्ग, हावाहुरी, हिमआँधी, जंगली जनावरको आक्रमण, असिना जस्ता प्रकोप र तिनले निम्त्याएका विपद्बाट विगत ११ वर्षमा ६१२ जनाको मृत्यू, ६९८ घाईते र ८,९४३ घर परिवार प्रभावित भएको देखिन्छ ।

कर्णाली प्रदेशको विपद्को स्थिति र केन्द्रिय तथा प्रादेशिक सरकारको प्रावधानले गरेका विपद् सम्बन्धी नीति नियमहरूलाई मध्यनजर गरी विपद्बाट यस प्रदेशमा हुने क्षतिलाई पूर्वतयारी र समयमै प्रतिकार्य गर्नको लागि, प्रदेश सरकारले आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयको नेतृत्व र विपद् व्यवस्थापनमा कार्य गर्ने सम्पूर्ण सरोकारवालाहरूको सहयोगमा कर्णाली प्रदेश स्तरीय विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गरिएको छ । यस योजनाले प्रदेशको विपद् जोखिम र क्षमताको आँकलन गरी सोहि अनुरूप प्रदेशमा पर्न जाने विपद्को क्षतिलाई कम गर्न प्रदेश सरकार र अन्य मानवीय सहायतामा कार्य गर्ने सम्पूर्ण संस्था तथा निकायहरूलाई मार्गदर्शन गर्न महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्नेछ, भन्ने अपेक्षा लिएको छु ।

विपद्को प्रतिकार्य र त्यसपछिको पुर्नस्थापनाका कार्यहरू छिटो भन्दा छिटो गरी क्षति न्यूनीकरण गर्ने हेतुले नेपाल सरकारले विपद् पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्देशिका २०७६ अनुरूप तयार गरिएको यस कर्णाली प्रदेशको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९ निर्माण प्रकृत्यामा शुरुआती देखि महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गरि सहयोग गर्नुहुने यस मन्त्रालयका सचिव श्री दिनेश सागर भुसाल, विपद् व्यवस्थापन शाखाका प्रमुख श्री कृष्ण बहादुर रोकाया लगायतका विषयगत क्षेत्रका नेतृत्व, सह-नेतृत्व र सदस्य निकायहरूका साथै सहजकर्ता दिनेश प्रसाद वराल समेत सम्पूर्ण सरोकारवाला निकायहरूलाई हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

मिति २०७९।०८।१८

मन्त्री

आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय

मन्तव्य

विपद्को उच्च जोखिममा रहेको कर्णाली प्रदेशको जोखिम न्यूनिकरण र व्यवस्थापन गर्न आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयले विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन (तेस्रो संशोधन) नियमावली, २०७८, विपद् जोखिम विमा सम्बन्धी कार्यविधि, २०७८, कर्णाली प्रदेश विपद् पीडित आवास निर्माण सहयोग (पहिलो संशोधन) कार्यविधि, २०७८ तथा कर्णाली प्रदेश विपद् व्यवस्थापन कोष सञ्चालन तथा खर्च कार्यविधि, २०७६ वनाई कार्यान्वयनमा ल्याईसकेको छ । विपद् जोखिम न्यूनिकरण र प्रभावकारी प्रतिकार्यको लागि नेपाल सरकारको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्देशिका २०७६ अनुसार तयार गरिएको यस कर्णाली प्रदेशको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९ ले प्रदेशको विपद्को पूर्वतयारी र प्रतिकार्यमा थप योगदान पुऱ्याउछ, भन्नेमा मेरो विश्वास छ ।

राष्ट्रिय योजना आयोगले पन्ध्रौँ योजना (आ.व. २०७६/२०७७ – २०८१/२०८१) को परिच्छेद १० मा अन्तरसम्बन्धित विषय क्षेत्र अन्तर्गत विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन सम्बन्धि योजना उल्लेख गरेको छ भने कर्णाली प्रदेश योजना आयोगको प्रथम पञ्चवर्षिय योजना (२०७६/२०७७ – २०८०/२०८१) ले विपद् जोखिमबाट सुरक्षित र उत्थानशिल प्रदेश बनाउने सोच लिएको छ । विपद् उत्थानशिलताको लागि यस प्रदेशमा कार्यरत मानवीय सहयोगि संघ सस्था र प्रदेश सरकारका विभिन्न मन्त्रालयहरूको सहकार्यमा तयार भएको यो प्रदेश स्तरको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९ ले कर्णाली प्रदेशमा विगतका वर्षहरूमा हुने गरेको क्षतिलाई कम गर्न अवश्य भूमिका निर्वाह गर्नेमा म विश्वस्त छु ।

कर्णाली प्रदेशको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गर्नमा मन्त्रालयलाई सहयोग र सहकार्य गर्नुहुने विषयगत क्षेत्रका नेतृत्वकर्ता मन्त्रालयहरू, सह-नेतृत्वकर्ता संयुक्त राष्ट्र संधिय निकायहरू, सहजिकरणमा सहयोग गर्ने भकारी कार्यक्रम र सहजकर्ता श्री दिनेश प्रसाद बराल तथा विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू साथै आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, विपद् व्यवस्थापन शाखाका प्रमुख श्री कृष्ण बहादुर रोकाया लगायतका सम्पूर्ण कर्मचारीहरू र अन्य सम्बन्धीत सरोकारवालाहरूलाई विशेष धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

दिनेशसागर भुसाल

सचिब

विषय सूचि

खण्ड एक: योजनाको पृष्ठभूमि	१
१.१ कर्णाली प्रदेशको परिचय	१
१.२ योजनाको पृष्ठभूमि	३
१.३ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको उद्देश्य	५
खण्ड दुई: कर्णाली प्रदेशको विपद् जोखिमको अवस्था	६
२.१ विगतका विपद्हरूको विश्लेषण	६
२.२ कानूनी, नीतिगत तथा संस्थागत व्यवस्था	१३
२.३ प्रमुख प्रकोपहरू र प्राथमिकतामा रहेका प्रकोपहरू	१५
२.४ विपद् सङ्घटासन्नता तथा क्षमता विश्लेषण	२१
२.४.१ जिल्ला र प्रदेशको विपद् सङ्घटासन्नताको विश्लेषण	२१
२.४.२ प्रदेशको विपद् प्रतिकार्य क्षमताको विश्लेषण	२३
२.५ सम्भाव्य विपद्को आँकलन तथा जोखिम विश्लेषण	२६
२.६ प्रदेशका पूर्वसूचना प्रणाली र आपत्कालिन कार्यसंचालन केन्द्रको विवरण	२७
खण्ड तिन: विषयगत क्षेत्रहरू तथा विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयारीका आधारहरू	३१
३.१ विषयगत क्षेत्रको अवधारणा र सक्रियता	३१
३.२ विषयगत क्षेत्रहरूको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाका लागि कर्णाली प्रदेशको अनुमानित क्षतिको विवरण	३४
३.३ मूलभूत मानवीय मापदण्ड (Core Humanitarian Standard)	३५
३.४ राहत वितरणका लागि स्फेयर मापदण्ड	३६
खण्ड चार : विषयगत क्षेत्रहरूको विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना	३८
४.१ स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना	३८
४.२ खाद्य सुरक्षा क्षेत्रको पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना	४६
४.३ खानेपानी, सरसफाई र स्वच्छता प्रबर्द्धन क्षेत्रको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना	६३
४.४ शिक्षा क्षेत्रको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना	६९
४.५ संरक्षण क्षेत्रको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना	७९
४.६ सिद्ध पुनर्लाभ क्षेत्रको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना	८८
४.७ बन्दोबस्ती क्षेत्रको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना	९६
४.८ सुरक्षित आश्रय स्थल, शिविर समन्वय तथा शिविर व्यवस्थापन क्षेत्रको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना	१०४
४.९ खोज तथा उद्धार क्षेत्रको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना	११०
खण्ड पाँच: विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको स्रोत साधनको लेखाजोखा	११५
५.१ विषयगत क्षेत्र अन्तर्गत उपलब्ध स्रोत साधनहरू	११५
५.२ अनुमानित लागत	११५
५.३ आर्थिक स्रोत र उपलब्ध हुने विधि र संयन्त्र	११६

खण्ड छः समन्वय र सहकार्य तथा समावेशीकरण	११७
६.१ विभिन्न निकायहरूसँगको समन्वय र सहकार्य.....	११७
६.२ लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण	११७
खण्ड सात : योजनाको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन योजना.....	११९
७.१ लक्ष्य र सूचकहरू.....	११९
७.२ अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाई संयन्त्र	१२१
७.३ अनुगमन तथा मूल्याङ्कन कार्ययोजना	१२२
७.४ क्षमता विकास	१२२
७.५ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको पुनरावलोकन र पृष्ठपोषण.....	१२४
खण्ड सात : अनुसूचीहरू	१२५
अनुसूचि १ : प्रकोप र जिल्ला अनुसारको विपद्को क्षतिको विस्तृत विवरण (जनवरी २०११– मार्च २०२२, DRR Portal, MOHA)	१२५
अनुसूचि २ : विषयगत क्षेत्रहरूको स्रोत साधनहरूको विवरण.....	१३०
अनुसूचि ३ : विषयगत क्षेत्रहरूका सदस्य र सम्पर्क विवरण.....	१५४
अनुसूचि ४ : कर्णाली प्रदेशका जिल्लाहरूको प्रमुख जिल्ला अधिकारी तथा सहायक जिल्ला अधिकारीहरूको सम्पर्क विवरण.....	१६३
अनुसूचि ५ : प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा फारम	१६५
सन्दर्भ सामग्रीहरू.....	१६८

खण्ड एक: योजनाको पृष्ठभूमि

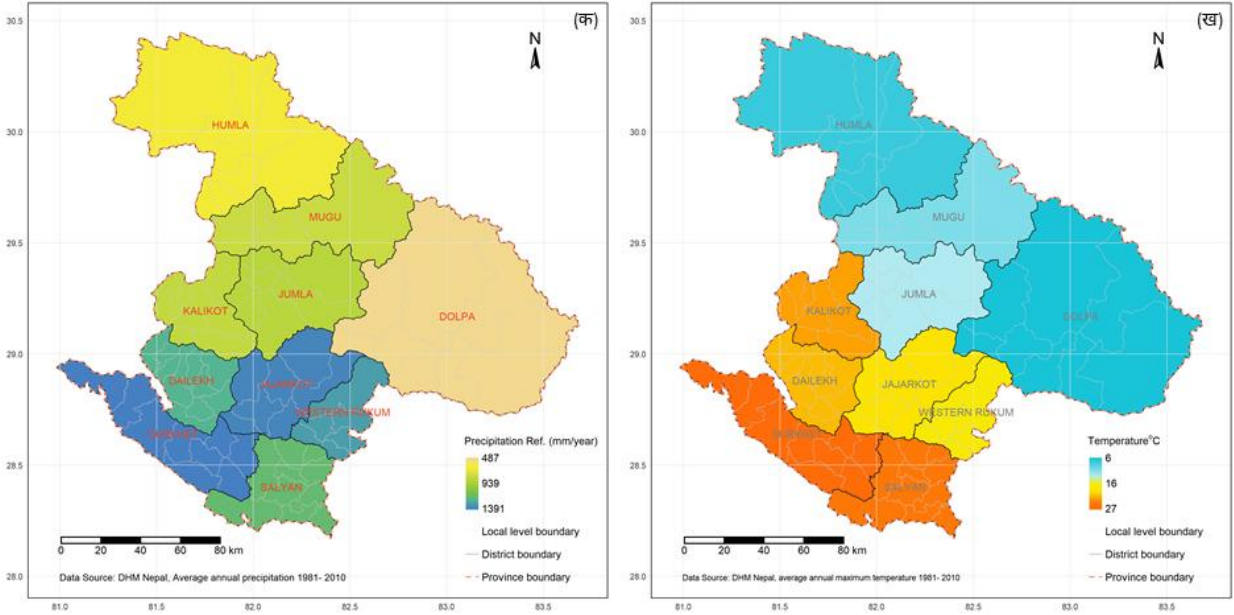
१.१ कर्णाली प्रदेशको परिचय

नेपालको २१.६ प्रतिशत भूभाग समेटिएको कर्णाली प्रदेशको कूल क्षेत्रफल ३०,२११ वर्ग किलोमिटर रहेको छ। पूर्व र दक्षिणमा प्रदेश ५, पश्चिममा सुदूर पश्चिम र उत्तरमा चिन पर्ने यस प्रदेशको अधिकतम पूर्व-पश्चिम लम्वाई २६५ कि.मि. र उत्तर दक्षिण चौडाई २५० कि.मि. रहेको छ।

जनगणना २०७८ को प्रारम्भिक नतिजा अनुसार नेपालको जनसंख्या २,९१,९२,४८० मध्ये कर्णाली प्रदेशको जनसंख्या सबै प्रदेशहरू भन्दा कम १५,७०,४१८ अर्थात ५.९३ प्रतिशत रहेको छ। जसमध्ये महिलाको जनसंख्या ८,६६५,५८२ र पुरुषको जनसंख्या ८,२८,३०७ रहेको देखिन्छ। शहरी जनसंख्याको आधारमा हेर्दा पनि अरु प्रदेश भन्दा कर्णालीको शहरी जनसंख्या कम अर्थात ५२.१० प्रतिशत रहेको देखिन्छ। यस प्रदेशको जनसंख्या वृद्धि राष्ट्रिय औषत वृद्धि ०.९३ प्रतिशत भन्दा कम अर्थात ०.७३ प्रतिशत देखिन्छ। अन्य प्रदेशहरूको तुलनामा कर्णाली प्रदेशको जनघनत्व सबैभन्दा कम ६१ जना प्रति वर्ग किलोमिटरमा बसोवास गरेको देखिन्छ। परिवारको औषत सदस्य कर्णाली प्रदेशमा प्रति परिवार ४.५७ देखिन्छ जुन नेपालको औषत ४.३२ भन्दा वढी हो। विदेशमा अक्सर बसोवास गर्ने जनसंख्याको आधारमा हेर्दा कर्णाली प्रदेशमा सबैभन्दा कम अर्थात ४.३८ प्रतिशत देश बाहिर बसोवास गर्ने गरेको देखिन्छ।

जल तथा मौसम विज्ञान विभागले सन् १९७१ देखि सन् २०१४ सम्मको वर्षा र तापक्रम को विश्लेषण अनुसार कर्णाली प्रदेश भित्री मधेशदेखि उच्च हिमाली भेगसम्म फैलिएको कारणले गर्दा भएको भौगोलिक विविधताले गर्दा स्वभाविक रूपमा मौसममा पनि विविधता रहेको देखाएको छ। दक्षिणमा रहेको सुर्खेतको उपत्यका सबै भन्दा गर्मी भाग हो जहाँको उच्च तापक्रम ३० डिग्रि सेन्टिग्रेड तथा उच्च हिमाली भेगको तापक्रम बर्ष भरी नै ० डिग्रि सेन्टिग्रेड भन्दा तल रहने गरेको छ। हिमाली जिल्लामध्ये डोल्पा तथा हुम्ला सबै भन्दा वढी चिसो हुने जिल्लाहरू हुन्, यी जिल्लाका धेरै क्षेत्रमा बर्ष भरी नै तापक्रम ० भन्दा तल रहन्छ, भने सुर्खेत सबैभन्दा तातो जिल्ला हो जहा गर्मी याममा तापक्रम ३० डिग्रि सेन्टिग्रेडको हाराहारीमा रहने गरेको छ। सन् १९७१ देखि २०१४ सम्मको तथ्यांकको प्रवृत्ति अध्ययन गर्दा अधिकतम तापक्रमको बढ्ने प्रवृत्ति न्यूनतम तापक्रमको बढ्ने प्रवृत्ति भन्दा धेरै देखिन्छ। यसबाट गर्मी र जाडो बिचको तापक्रम अन्तर पनि बढ्दो प्रवृत्तिमा रहेको स्पष्ट हुन्छ।

यसै गरी कर्णालीका जिल्लाहरूको वार्षिक वर्षाको स्थिति चित्र ३ (क) मा प्रस्तुत गरिएको छ जस अनुसार सुर्खेत र जाजरकोट जिल्लामा सबैभन्दा अधिक वर्षा हुने गरेको छ जसको वार्षिक वर्षा सरदर १४०० मिलिमिटर रहेको छ भने डोल्पा र हुम्ला जिल्ला सुखाग्रस्त देखिन्छन् जहाँ वार्षिक ५०० मिलिमिटर भन्दा कम वर्षा मापन गरिएको छ। वर्षाको प्रवृत्ति हेर्दा पश्चिम रुकुममा वार्षिक १ मिलिमिटरको दरले घटदै जाने प्रवृत्ति देखिन्छ भने डोल्पामा पछिल्लो ४४ बर्षमा वार्षिक ३ मिलिमिटरको दरले बढ्दै गएको देखिन्छ। तलको चित्र १ मा कर्णाली प्रदेशमा सन् १९७१ देखि सन् २०१४ सम्मको वार्षिक वर्षा र औषत तापक्रम देखाईएको छ।

चित्र १ : कर्णाली प्रदेशको सन् १९७१ देखि सन् २०१४ सम्मको वार्षिक वर्षा र औषत तापक्रम

वुट्यान क्षेत्र समेत गरी कूल ३८ प्रतिशत क्षेत्र वनले ढाकेको कर्णाली प्रदेशमा वन क्षेत्रको ५१.७३ प्रतिशत सरकारी वन, २५ प्रतिशत संरक्षित वन र २२.६७ प्रतिशत सामुदायिक वन रहेको छ। हिमाली जिल्ला र वढी वाँफो जमिन भएका कारण हुम्ला र डोल्पा जिल्लामा वन क्षेत्र अत्यन्त कम अर्थात कूल भू भागको २१ र १५ प्रतिशत देखिन्छ भने अन्य जिल्लामा वनले ५० प्रतिशत भन्दा वढी भूभाग ढाकेको देखिन्छ। कर्णाली प्रदेशको भू उपयोगको अवशालाई चित्र २ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

कूल ३ प्रतिशत नेपालको गार्हस्थ्य उत्पादनमा योगदान पुऱ्याएको कर्णाली प्रदेशको प्रतिव्यक्ती आम्दानी ६०६ डलर रहेको छ। प्रदेशले कुल निक्षेप र कर्जामा राज्यको १ प्रतिशत र राजश्वमा ०.३ प्रतिशत योगदान गरेको छ जुन अरु प्रदेशको तुलनामा अत्यन्त कम हो। ४४ वटा मात्र उद्योगहरु रहेको यस प्रदेशको वार्षिक आर्थिक वृद्धि दर ५.६८ प्रतिशत रहेको छ भने बहुआयामिक गरिवी दर ५१.२ प्रतिशत रहेको छ।

राष्ट्रिय औषत भन्दा कर्णाली प्रदेशको सूचकाङ्क तल रहेको छ। मानव विकास सूचकाङ्क ०.४२७ छ जुन राष्ट्रिय सूचकाङ्क ०.५७४ भन्दा कम हो। त्यसै गरी आर्थिक रुपले अत्यन्त पछाडी परेका जनसंख्या ४४.२ प्रतिशत (राष्ट्रिय प्रतिशत २८.८), निरपेक्ष गरीवीको रेखामूनि रहेको जनसंख्या दर २८.९ प्रतिशत (राष्ट्रिय दर १८.७ प्रतिशत), अपेक्षित आयु ६७ वर्ष (राष्ट्रिय अपेक्षित आयु ६९.७ वर्ष), बहुआयामिक गरिवीको दर ५१.२ प्रतिशत (राष्ट्रिय दर २८.६ प्रतिशत) जस्ता सूचकहरुलाई राष्ट्रिय सुचकहरूसँग तुलना गर्दा कर्णाली प्रदेश पछाडी रहेको प्रष्ट देखिन्छ (स्रोत: कर्णाली प्रदेश प्रथम पंचवर्षिय योजना)।

स्वास्थ्य दृष्टिकोणबाट कर्णाली प्रदेशलाई हेर्दा पनि स्वास्थ्य सुविधामा पछाडी नै रहेको प्रष्ट देखिन आउछ। कूल प्रजनन् दर २.८ प्रतिशत (राष्ट्रिय दर २.३ प्रतिशत), पाँच वर्षमूनिका बालबालिका मृत्युदर ५८ प्रतिशत (राष्ट्रिय ३९ प्रतिशत), शिशु मृत्युदर ४७ (राष्ट्रिय दर ३२), नवजात शिशु

मृत्युदर २९ प्रतिशत (राष्ट्रिय दर २१ प्रतिशत) साथै किशोर अवस्थामा गर्भधारण हुने दर १९ प्रतिशत हुनुले प्रदेशको स्वास्थ्य अवस्थामा सन्तोष लिने अवस्था रहेको देखिन्छ ।

कठिन भौगोलिक वनावट, मौसमी प्रतिकूल अवस्था, छरिएर रहेका वस्तिहरु, पुर्वाधार र भण्डारण क्षमताको अभाव, विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्यका प्रभावकारी योजना नहुनु र भए पनि उचित कार्यान्वयनमा आउन नसक्नुका कारण कर्णाली प्रदेशमा बाढी, पहिरो, आगलागि, अतिवृष्टि, चट्याङ्ग, हावाहुरी, हिमआँधी, जंगली जनावरको आक्रमण, असिना जस्ता प्रकोप र तिनले निम्त्यायका विपद्का कारण सन् २०११ जनवरी देखि सन् २०२२ मार्चसम्मको अवधिमा १४५२ विपद्का घटनावाट ६१२ जनाको मृत्यु, ६९८ जना घाइते र १९४ जना हरायको, ८९४३ परिवार प्रभावित, २४४८ घर पूर्ण रुपमा क्षति र ५४८१ घर आंशिक रुपमा क्षति भएको देखिन्छ । यस अवधिमा विपद्वाट अनुमानित क्षति रु. ११,००,४५,४५,९२१ बराबरको भएको देखिन्छ ।

राष्ट्रिय योजना आयोगले पन्ध्रौ योजना (आ.व. २०७६/२०७७ – २०८१/२०८१) को परिच्छेद १० मा अन्तरसम्बन्धित विषय क्षेत्र अन्तर्गत विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन सम्बन्धित योजना उल्लेख गरेको छ । योजनाले विगतका विपद्वाट पाठ सिक्दै सेन्डाई कार्यढाँचा २०१५-२०३०, जलवायु परिवर्तन अनुकूलन सम्बन्धी पेरिस सम्झौता र माहासन्धि-१९९४ तथा दिगो विकास लक्ष्य लगायतका अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिबद्धता समेटी योजनाले विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापनलाई संघीय सासन प्रणाली अनुरूप राज्यका नीति, रणनीति र कार्ययोजना संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको कार्यक्षेत्र भित्र समाहित गनुपर्नेछ भनि उल्लेख गरिएको छ । योजनाले सबै प्रकारका प्रकृतिक प्रकोप एवं गैर प्राकृतिक विपद् घटनावाट सिर्जित मानवीय, भौतिक, आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक र वातावरणीय क्षति कम गर्ने लक्ष्य अनुरूप चारवटा उद्देश्यहरु राखि सोहि अनुरूपको रणनीति तथा अपेक्षित उपलब्धीहरु तय गरेको छ । साथै कर्णाली प्रदेश योजना आयोगको प्रथम पञ्चवर्षिय योजना (२०७६/२०७७ – २०८०/२०८१) ले विपद् जोखिमवाट सुरक्षित र उत्थानशिल प्रदेश बनाउने सोच लिएको छ । योजनाले प्रभावकारी पूर्वतयारी गरी विपद्वाट हुने क्षति न्यून गर्ने र विपद्को प्रभाव न्यूनिकरण, सामना र द्रुत प्रतिकार्य क्षमता विकास गर्ने प्रमुख उद्देश्य राखेको छ । जसअनुरूप तिन मुख्य रणनीतिहरु तय गरी कार्यनीतिहरु बनाएको छ । उच्च जोखिममा रहेका समुदाय, क्षेत्र तथा जोखिम न्यूनिकरणका उपायहरुको पहिचान गर्ने, जोखिम न्यूनिकरण गर्न नीतिगत, संस्थागत र बन्दोबस्ती सम्बन्धी व्यवस्था गर्ने र विपद् व्यवस्थापनमा सबै सरोकारवालाहरुको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने रणनीतिहरु तय गरी कार्यनीतिहरु बनाएको छ । राष्ट्रिय तथा प्रादेशिक योजनाका विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापनका लक्ष्य र कार्यक्रमहरु प्राप्तमा कर्णाली प्रदेश स्तरिय यो पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाले योगदान पुऱ्याउनेछ ।

१.२ योजनाको पृष्ठभूमि

कर्णाली प्रदेशमा विशेष गरेर बाढी, पहिरो, आगलागि, अतिवृष्टि, चट्याङ्ग र महामारी जस्ता प्रकोपहरुको कारण अत्यधिक रुपमा क्षति भै रहेको आँकडाले देखाउँदछ । यसका अलावा जंगलमा लागेको आगलागि, जनावर आक्रमण, सर्पको टोकाई, असिना, लेक लाग्ने, भूकम्प, हावाहुरी/आँधी, डुङ्गा डुब्नु, हिम आँधी जस्ता प्रकोपका कारण ठूलो धनजनको क्षति भएको देखिन्छ । सन् २०११ जनवरी देखि

सन् २०२२ मार्च सम्मको विपद्को आँकडालाई केलाउदा मृत्यूको आधारमा सबैभन्दा बढी पहिरोले (१९२ जना), अनुमानित क्षतिको आधारमा बाढीवाट सबैभन्दा बढी (रु. १०,०६,१७,४५,८१८ बराबरको), प्रभावित परिवार संख्याको आधारमा सबैभन्दा बढी बाढीवाट प्रभावित (४०६१ परिवार), प्रकोपको घटनाको आधारमा हेर्दा आगलागिवाट सबैभन्दा बढी (५४९ घटना) र पूर्ण घर क्षतिको आधारमा सबैभन्दा बढी बाढी (१४५९ घर) रहेको तथ्याङ्कले देखाउदछ । क्षतिको विस्तृत विवरण विपद्को ईतिहास र प्रकोपको स्तरिकरण अध्यायमा राखिएको छ । यस अवधिको समग्र क्षतिको विश्लेषण गर्दा १४५२ विपद्का घटनामा ६१२ जनाको मृत्यू, ६९८ जना घाईते र १९४ जना हरायको, ८९४३ परिवार प्रभावित, २४४८ घर पूर्ण रूपमा क्षति र ५४८१ घर आंशिक रूपमा क्षति भएको देखिन्छ । विपद्वाट अनुमानित क्षति रु. ११,००,४५,४५,९२१ बराबरको भएको देखिन्छ ।

विपद् व्यवस्थापनको कानुनी प्रावधान र विधिलाई नियाल्दा नेपालको संविधान २०७२ का अनुसूचि ७, ८ र ९ मा संघ, प्रदेश र स्थानीय निकायको साभ्का र एकल अधिकारको विषयमा स्पष्ट प्रावधान उल्लेख गरिएको छ । अनुसूचि ७ मा प्राकृतिक तथा गैर प्राकृतिक विपद् पूर्वतयारी, उद्धार तथा राहत र पुनर्लाभ कार्यलाई संघ र प्रदेशको साभ्का अधिकारको रूपमा उल्लेख गरिएको छ भने अनुसूचि ९ मा विपद् व्यवस्थापनलाई संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको साभ्का अधिकारको रूपमा सूचीकृत गरिएको छ ।

राज्यले विपद् पश्चात राहत प्रदान गर्ने परिपाटीलाई परिवर्तत गरी विपद् पूर्व, विपद्को समयमा र विपद् पश्चातका सम्पूर्ण कार्यहरु समेटिने किसिमले विपद् व्यवस्थापन ऐन २०७४ (परिमार्जित २०७५) र नियमावली २०७५ कार्यान्वयनमा ल्याईएको छ । ऐनले परिलक्षित गरे अनुरूपका केन्द्रिय, प्रादेशिक, जिल्ला र स्थानीय स्तरमा विपद् व्यवस्थापन परिषद् र समितिहरु वनेका छन् र आ-आफ्ना क्षेत्रमा विपद् सम्बन्धी क्रियाकलाप संचालन गरिरहेका छन् । नेपालले विपद् सम्बन्धी अन्तराष्ट्रिय दस्तावेज सेन्डाई फ्रेमवर्क सन् २०१५- २०३० को प्राथमिकता र लक्ष्यहरुलाई पच्छाउदै विपद् जोखिम राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना २०१८-२०३० नेपाल सान्दर्भिक बनाई सो अनुरूपको कार्यहरु अगाडी वढाईरहेको छ ।

राज्यले अंगिकार गरेका ऐन, नीति, नियम, नियमावली, निर्देशिकाको आधारमा रहेर कर्णाली प्रदेश सरकार र विशेष गरेर आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालयले कर्णाली प्रदेशले विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन (तेस्रो संशोधन) नियमावली, २०७८, विपद् जोखिम विमा सम्बन्धी कार्यविधि, २०७८, कर्णाली प्रदेश विपद् पीडित आवास निर्माण सहयोग (पहिलो संशोधन) कार्यविधि, २०७८, कर्णाली प्रदेश विपद् व्यवस्थापन कोष सञ्चालन तथा खर्च कार्यविधि, २०७६ र कोभिड-१९ बाट मृत्यू भएका मृतकका परिवारलाई राहत वितरण सम्बन्धि कार्यविधि, २०७८, विपद् जोखिम न्यूनिकरण प्रादेशिक रणनीतिक कार्ययोजना, २०७९ तथा विपद् उद्धार तथा राहत वितरण सम्बन्धी कार्यविधि, २०७९ बनाई कार्यान्वयनको ल्याएको छ । त्यसै गरि पारिवारिक विपद् सुरक्षा योजना, जलजन्य प्रकोपको पूर्व सुचना प्रणाली सम्बन्धी रणनीतिक कार्ययोजना, विपद् शाहसिक पुरुस्कार सम्बन्धि कार्यविधि र विपद् जोखिमको लागि व्यक्तिगत वीमा प्रावधानहरु केहि वनाउने क्रममा र केहि अन्तिम चरणको अवस्थामा पुगेको छ ।

विपद्को प्रतिकार्य र त्यसपछिको पुनर्स्थापनाका कार्यहरु छिटो भन्दा छिटो गरी क्षति न्यूनिकरण गर्ने हेतुले नेपाल सरकारले विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्देशिका २०७६ (परिमार्जित) ल्याएको

छ । जस अनुरूप स्थानीय, प्रदेश र संघले आफ्नो अधिकार क्षेत्र भित्रका सम्पूर्ण सरकारी, गैर सरकारी, मानवीय सहायतामा काम गर्ने संघ सस्था, संयुक्त राष्ट्रसंघका निकायहरु तथा नीजि क्षेत्रहरुलाई समावेश गरी विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना बनाउन निर्देशित गरेको छ ।

कर्णाली प्रदेशको विपद्को स्थिति र केन्द्रिय तथा प्रादेशिक सरकारले प्रावधानले गरेका विपद् सम्बन्धी नीति नियमहरुलाई मध्यनजर गरी विपद्बाट यस प्रदेशमा हुने क्षतिलाई पूर्वतयारी र समयमै प्रतिकार्य गर्नको लागि, प्रदेश सरकारले आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयको नेतृत्वमा विपद् व्यवस्थापनमा कार्य गर्ने सम्पूर्ण सरोकारवालाहरुको सहयोगमा यो कर्णाली प्रदेश स्तरीय विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गरिएको छ । यस योजनाले प्रदेशको विपद् जोखिम र क्षमताको आँकलन गरी सोहि अनुरूप प्रदेशमा पर्न जाने विपद्को क्षतिलाई कम गर्न प्रदेश सरकार र अन्य मानवीय सहायतामा कार्यगर्ने सम्पूर्ण संस्था तथा निकायहरुलाई मार्गदर्शन गर्न महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्दछ भन्ने अपेक्षा गरिएको छ ।

१.३ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको उद्देश्य

कर्णाली प्रदेश स्तरीय विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको मुख्य उद्देश्य प्रदेश भित्रका संकटासन्न तथा जोखिम क्षेत्रहरुको पहिचान गर्ने, प्रदेश अन्तर्गत विभिन्न विषयगत क्षेत्रमा कार्य गर्ने निकाय तथा संघसस्थाहरुको क्षमताको आँकलन गर्ने र विषयगत क्षेत्रहरुको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना बनाई कर्णाली प्रदेशको विपद्को क्षति न्यूनिकरण गर्नु रहेको छ । विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको विशिष्ट उद्देश्यहरु तल उल्लेख गरे वमोजिम रहेको छ ।

- कर्णाली प्रदेशको संकटासन्नता र जोखिमको विश्लेषण र विपद् प्रतिकार्यका लागि विद्यमान क्षमताको पहिचान र आवश्यक क्षमता विकासको योजना तयार गर्ने ।
- विपद् जोखिम र क्षमताको विश्लेषणको आधारमा प्रदेश स्तरमा रहेका विषयगत क्षेत्रहरुको आ-आफ्नो विपद् पूर्वतयारी, पूर्वानुमानमा आधारीत पूर्वतयारी र प्रतिकार्य योजनाहरु तयार गर्ने ।
- विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि बजेट व्यवस्थापन तथा अनुगमन, मूल्याङ्कन र सिकाई योजना तयार गर्ने ।
- कर्णाली प्रदेशको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण तथा कार्यान्वयनमा सरोकारवाला निकायहरुसँगको समन्वय तथा सहकार्य साथै लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशिकरणलाई मुख्य प्राथमिकताको विषयको रूपमा समावेश गर्ने ।

खण्ड दुई: कर्णाली प्रदेशको विपद् जोखिमको अवस्था

२.१ विगतका विपद्हरूको विश्लेषण

कर्णाली प्रदेशमा ठूलो भूकम्प जान सक्ने सम्भावना रहेको र त्यसको क्षति अत्यन्त भयावह हुने विभिन्न अध्ययनले देखाउछ । विगत ११ वर्ष (सन् २०११ जनवरी देखि सन् २०२२ मार्च ३० सम्म) को कर्णाली प्रदेशको विपद्को इतिहासलाई नियाल्दा १४५२ विपद्का घटनामा ६१२ जनाको मृत्यु, ६९८ जना घाइते र १९४ जना हराएको देखिन्छ । यस अवधिमा ८९४३ परिवार प्रभावित, २४४८ घर पूर्ण रूपमा क्षति र ५४८१ घर आंशिक रूपमा क्षति भएको देखिन्छ । विपद्बाट अनुमानित क्षति रु. ११,००,४५,४५,९२१ बराबरको भएको देखिन्छ ।

जिल्लागत रूपमा विश्लेषण गर्दा कालिकोट ११ वर्षको अवधिमा सबैभन्दा धेरै कालिकोटमा ९५ जना, जाजरकोटमा ८२ जना, सुर्खेतमा ६५ जना, हुम्लामा ४९ जना, दैलेखमा ४८ जना, सल्यानमा ४१ जना, डोल्पामा ३६ जना, जुम्लामा ३५ जना, रुकुम पश्चिममा २४ जना र मुगुमा १२ जनाको मृत्यु भएको देखिन्छ भने चालु आर्थिक वर्षको असोजको १९ गते देखि परेको भारी वर्षाका कारण १ हप्तामा मात्र कर्णाली प्रदेशका दैलेखमा १, जाजरकोटमा ३, सल्यानमा ३, जुम्लामा १०, कालिकोटमा ७, मुगुमा ८, हुम्ला ८, डोल्पामा १ जना गरि जम्मा ४१ जनाको मृत्यु भएको थियो भने १९ जना बेपत्ता भएका छन् । यस अवधिमा घाइतेहरूको आँकडा हेर्दा सुर्खेतमा १२४, कालिकोटमा ११५ जना, जाजरकोटमा १०८ जना, रुकुम पश्चिममा ८८ जना, दैलेखमा ७८ जना, सल्यानमा ६६ जना, हुम्लामा ४४ जना, जुम्लामा ३६ जना, डोल्पामा २५ जना, मुगुमा १६ जना घाइते भएको देखिन्छ भने चालु आ.व.को असोजको पहिरोमा मात्र २८ जना घाइते भएका थिए । यस अवधिमा प्रभावित परिवार ८९४३ मध्ये सबैभन्दा बढी प्रभावित भएको जिल्ला सुर्खेत ४१५६ परिवार, मुगु २९०४ परिवार, हुम्ला ३८२ परिवार, रुकुम पश्चिम ३६१ परिवार, कालिकोट २७४ परिवार, दैलेख २५६ परिवार, सल्यान २१५ परिवार, जाजरकोट १७६ परिवार, जुम्ला १११ परिवार र डोल्पा १०८ परिवार रहेका छन् त्यस्तै २०७९ असोजको १९ गते देखि १ हप्ताकै अवधिमा २२३४ घरहरू पूर्ण रूपमा क्षति भएका थिए भने २०७९२ जना विस्थापित भएका थिए । यस अवधिको अनुमानित क्षतिको विवरणलाई हेर्दा सबैभन्दा बढी क्षति सुर्खेतमा रु. १०,२५,९३,२३,९९८ बराबरको, मुगुमा रु. २०,०२,३७,००० बराबरको, जुम्लामा रु. १३०७५८००० बराबरको, हुम्लामा रु. १०,५२,१५,१४०, दैलेखमा रु. १०,०२,५२,२५५ बराबरको, सल्यानमा रु. ६,४३,२४,४०० बराबरको, कालिकोटमा रु. ४,७९,२७,६७८ बराबरको, डोल्पामा ४४२६०६०० बराबरको, रुकुम पश्चिममा रु. ४५०८९००० बराबरको र जाजरकोटमा रु. ७१,५७,८५० बराबरको क्षति भएको देखिन्छ । घाइते र हरायको व्यक्तिहरूको संख्या तथा पूर्ण र आंशिक क्षति भएका घरहरूको विस्तृत विवरण तलको तालिकामा देखाईएको छ ।

तालिका १ : प्रदेशको गत ११ बर्ष (सन् २०११ जनवरी देखि सन् २०२२ मार्चसम्म) मा विपद्वाट भएको क्षतिको विवरण

जिल्ला	विपद्को घटना संख्या	मृत्यू	घाइते	हरायका व्यक्ती संख्या	प्रभावित परिवार संख्या	अनुमानित क्षति	पूर्ण घर क्षति	आंशिक घर क्षति
कालिकोट	१५३	९५	११५	२८	२७४	४,७९,२७,६७८	१३१	११८
हुम्ला	१७४	४९	४४	५	३८२	१०५२१५१४०	१९४	१२६
जुम्ला	८४	३५	३६	६	१११	१३०७५८०००	४८	७
डोल्पा	८६	३६	२५	१३	१०८	४४२६०६००	५३	१८
मुगु	५९	१२	१६	६	२९०४	२००२३७०००	१०३	८
दैलेख	१४५	४८	७८	८	२५६	१००२५२२५५	१०९	३१५
रुकुम पश्चिम	१३८	२४	८८	१	३६१	४५०८९०००	७१	३४
सल्यान	१७८	४१	६६	७	२१५	६४३२४४००	१४५	३७०
सुर्खेत	२७५	६५	१२४	१०४	४१५६	१०२५९३२३९९८	१५३८	२५५८
जाजरकोट	१६०	८२	१०८	१६	१७६	७१५७८५०	३६	१९२७
कूल	१४५२	६१२	६९८	१९४	८९४३	११,००,४५,४५,९२१	२४२८	५४८१

माथिको तालिकामा जिल्लाको र समग्र प्रदेशको विपद्वाट भएको क्षतिको विवरण देखाईएको छ । सन् २०११ जनवरी देखि सन् २०२२ मार्चसम्ममा जिल्ला अनुसार विभिन्न विपद्को घटना र त्यसवाट भएको क्षतिको विस्तृत विवरण तालिका ३ मा देखाईएको छ भने तालिका २ मा आ.ब.२०७९।०८०मा विपद्वाट भएको क्षतिको विवरण देखाईएको छ ।

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

तालिका २ : कर्णाली प्रदेशमा आ.ब.२०७९।०८० मा विपद्वाट भएको क्षतिको विवरण

चालु आ.ब.२०७९।०८० मा कर्णाली प्रदेशमा भएका विपद् सम्बन्धी विवरण																											
सि.नं.	जिल्ला	०७९।४।१ देखि २०७९।०७।०४ सम्म विभिन्न विपद्को समग्र क्षति विवरण							२०७९।०६।१९ देखि २०७९।०७।०४ सम्म बाढी पहिरोबाट भएको क्षतिको विवरण							०७९।४।१ देखि २०७९।०७।०४ सम्म बाढी पहिरो बाहोक अन्य विपद्बाट भएको क्षतिको विवरण											
		मानवीय क्षती			विस्थापित परिवार	भौतिक क्षती (संख्या)			मानवीय क्षती			विस्थापित परिवार	भौतिक क्षती (संख्या)			चट्याङ	आगलागी	हावाहुरी	सडक दुर्घटना	हिमपात/ चिसो	अन्य						
		मृत्यु	घाइते	बेपत्ता		घर		अन्य क्षति	मृत्यु	घाइते	बेपत्ता		घर		अन्य क्षति							मृत्यु	मृत्यु	मृत्यु	मृत्यु	मृत्यु	मृत्यु
						पूर्ण	आंशिक						पूर्ण	आंशिक													
१	सुर्खेत	०	४	०	५६६	९८	१३८	८	०	०	०	५६६	८६	१२९		०	०	०	६	०	०						
२	जाजरकोट	३	११	०	१७	२७	२३	५	३	१	०	१५	२१	२१		०	०	०	१	०	०						
३	रुकुम पश्चिम	३	५	१	१७	५	९	३	०	१	०	१७	४	७	१	०	०	०	१	०	०						
४	सल्यान	३	०	०	६०४	९८	११३	१६	३	०	०	६०४	९६	१११	१६	०	०	०	१५	०	०						
५	दैलेख	१	२५	३	१६२०	३२९	३०६	३	१	०	१	१६२०	३२९	३०४	२	०	०	०	३	०	०						
६	कालिकोट	९	१०	१८	७४१८	६२३	७२१	४	७	१०	१६	७४१८	६२३	७२०	४	०	०	०	१	०	०						
७	जुम्ला	१०	८	१	१९५२	४४५	८४०	२१	१०	५	१	१९५२	४४२	८३७	१९	०	०	०	३	०	०						
८	मृग	१०	५	०	५२८२	२३७	१८८	०	८	५	०	५२८२	२३६	१८८		१	०	०	१	०	०						
९	डोल्पा	२	०	१	३२	५	७	१	१	०	१	३२	५	६	१	०	०	०	२	१	०						
१०	हुम्ला	८	६	१	३२८६	३९२	३३९	०	८	६	०	३२८६	३९२	३३९	१	०	०	०	१	१	०						
	जम्मा	४९	७४	२५	२०७९४	२२५९	२६८४	६१	४१	२८	१९	२०७९२	२२३४	२६६२	४४	१	०	०	३३	२	०						

श्रोत: कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

तालिका ३ : जिल्ला अनुसार विभिन्न विपद्बाट भएको क्षतिको विवरण (सन् २०११ जनवरी देखि सन् २०२२ मार्चसम्म अवधिमा)

जिल्ला	प्रकोप/ विपद्	विपद्को घटना संख्या	मृत्यू	घाइते	हरायका व्यक्ती संख्या	प्रभावित परिवार संख्या	अनुमानित क्षति	पूर्ण घर क्षति	आंशिक घर क्षति
सूर्खेत	आगलागी	१६९	१०	१८	०	१७९	२०१०५७२५०	८२	३६
	पहिरो	१८	८	१६	१	१६	३१५००००	६	३
	अतिवृष्टी	२०	०	२	०	२०	१९८६०००	१६	३
	वाढी	१५	३७	२९	९९	३८८४	१०००५२८५०८१८	१४२८	२४५४
	चट्याङ्ग	३८	९	४७	०	३०	२७९९३०	३	७
	हावाहुरी	७	०	२	०	२०	०	०	१३
	अन्य	८	१	१०	४	७	०	३	४२
जम्मा		२७५	६५	१२४	१०४	४१५६	१०२५९३२३९९८	१५३८	२५५८
हुम्ला	आगलागी	३६	१०	२४	०	११८	६२२१७२४०	८२	१०
	पहिरो	२१	१०	१२	४	१८	५४७५०००	२५	२८
	वाढी	७	०	०	१	३३	३२७६०००	२	०
	लेक लागनु	८	१०	०	०	८	०	०	०
	हिमआँधी	१	१	१	०	१	०	०	०
	हावाहुरी	२	०	०	०	२	३१००००	१	१
	अतिवृष्टि	८७	०	३	०	२०१	३३११६९००	८४	८७
	महामारी	१	१६	०	०	०	०	०	०
	अन्य	११	२	४	०	१	८२००००	०	०
जम्मा		१७४	४९	४४	५	३८२	१०५२१५१४०	१९४	१२६
जुम्ला	आगलागी	३५	८	१	०	५६	१३०५०८०००	४३	४
	अतिवृष्टि	४	०	०	०	३	०	२	१
	वाढी	११	७	०	४	३	०	०	०
	पहिरो	५	१२	८	१	७	०	१	०

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

जिल्ला	प्रकोप/ विपद्	विपद्को घटना संख्या	मृत्यू	घाइते	हरायका व्यक्ती संख्या	प्रभावित परिवार संख्या	अनुमानित क्षति	पूर्ण घर क्षति	आंशिक घर क्षति
	हिमआँधी	१	१	०	०	१	०	०	०
	जनावर आक्रमण	९	१	१२	०	११	०	०	०
	हावाहुरी	१	०	०	०	१	२५००००	०	०
	चट्याङ्ग	१२	५	१०	०	२८	०	०	०
	अन्य	६	१	५	१	१	०	२	२
जम्मा		८४	३५	३६	६	१११	१३०७५८०००	४८	७
डोल्पा	पहिरो	१८	११	५	८	१५	१८५७८००	७	४
	बाढी	८	१	०	३	९	३५६१०००	१	१
	आगलागी	१७	२	९	०	२५	३५६१०००	१५	१
	अतिवृष्टि	२४	२	५	०	३७	६०२७०००	२९	६
	चट्याङ्ग	१	०	६	०	०	०	०	०
	हिमपहिरो	५	७	०	२	६	०	०	०
	माहामारी	२	७	०	०	०	०	०	०
	लेक लाग्नु	५	५	०	०	४	०	०	०
	अन्य	६	१	०	०	१२	२९२५३८००	१	६
जम्मा		८६	३६	२५	१३	१०८	४४२६०६००	५३	१८
मुगु	आगलागी	२९	२	३	०	९१	६२४७२०००	९०	७
	पहिरो	८	३	२	१	८	७०००००	१	०
	अतिवृष्टि	४	०	०	०	२७२०	१३७०६५०००	१	१
	चट्याङ्ग	५	२	११	०	८	०	०	०
	लेक लाग्नु	३	३	०	०	०	०	०	०
	माहामारी	१	१	०	०	०	०	०	०

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

जिल्ला	प्रकोप/ विपद्	विपद्को घटना संख्या	मृत्यू	घाइते	हरायका व्यक्ती संख्या	प्रभावित परिवार संख्या	अनुमानित क्षति	पूर्ण घर क्षति	आंशिक घर क्षति
	वाढी	७	०	०	५	७३	०	११	०
	अन्य	२	१	०	०	४	०	०	०
	जम्मा	५९	१२	१६	६	२९०४	२००२३७०००	१०३	८
दैलेख	आगलागी	३८	९	७	०	३४	१११८०२५५	२०	१०
	पहिरो	३०	१५	१२	५	१५२	८६७४००००	५८	४६
	अतिवृष्टि	२१	२	४	०	२२	०	२७	७
	वाढी	८	७	०	३	८	१००००००	०	५
	चट्याङ्ग	३८	९	४५	०	३१	१३३२०००	२	४
	महामारी	१	२	०	०	२	०	०	०
	सर्पको टोकाई	१	१	१	०	१	०	०	०
	डुङ्गा डुब्नु	१	०	१	०	१	०	०	०
	अन्य	७	३	८	०	५	०	२	२४३
	जम्मा	१४५	४८	७८	८	२५६	१००२५२२५५	१०९	३१५
रुकुम पश्चिम	आगलागी	४२	२	१४	०	६३	३५८५६०००	२९	१८
	पहिरो	३४	१०	८	१	५०	१३८००००	२३	२
	अतिवृष्टि	१०	१	०	०	१४	१४६१०००	७	२
	जनावर आक्रमण	१	०	२	०	२	०	०	०
	चट्याङ्ग	३७	६	६०	०	८४	०	०	१०
	सर्पको टोकाई	१	०	१	०	१	०	०	०
	असिना	१	०	०	०	१२५	२९२०००		
	अन्य	१२	५	३	०	२२	६१०००००	१२	२
	जम्मा	१३८	२४	८८	१	३६१	४५०८९०००	७१	३४
सल्यान	आगलागी	१००	९	११	०	१४९	५६८८२९००	९५	२९

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

जिल्ला	प्रकोप/ विपद्	विपद्को घटना संख्या	मृत्यू	घाइते	हरायका व्यक्ती संख्या	प्रभावित परिवार संख्या	अनुमानित क्षति	पूर्ण घर क्षति	आंशिक घर क्षति
	पहिरो	१८	१३	५	०	१४	५५०००००	१२	६
	अतिवृष्टि	१२	५	१	०	१२	३५७०००	७	६
	जनावर आक्रमण	१	०	१	०	०	०	०	०
	चट्याङ्ग	२७	७	४०	०	२५	१५८४५००	६	२
	जंगलमा आगलागी	२	१	०	०	१	०	०	०
	बाढी	१४	६	२	७	८	०	०	२७
	भुकम्प	१	०	२	०	०	०	२५	२९९
	अन्य	३	०	४	०	६	०	०	१
जम्मा		१७८	४१	६६	७	२१५	६४३२४४००	१४५	३७०
कालिकोट	आगलागी	४९	१०	१९	०	१३८	४६६८००००	६९	११
	जंगलको आगलागी	१	०	१	०	०	०	०	०
	पहिरो	५६	६५	४०	६	७२	१७७४००	३८	१
	अतिवृष्टि	९	२	१०	०	९	०	३	५
	जनावर आक्रमण	६	०	९	०	८	०	०	०
	बाढी	१५	१३	३	२१	२७	०	१३	७
	चट्याङ्ग	११	४	२४	०	१४	१४००००	१	६
	हावाहुरी	३	०	२	०	०	९३०२७८	०	५०
	अन्य	३	१	७	१	६	०	७	३८
जम्मा		१५३	९५	११५	२८	२७४	४,७९,२७,६७८	१३१	११८
जाजरकोट	आगलागी	३४	६	१९	०	३४	१२३९८५०	८	१४
	पहिरो	४२	४५	३३	४	६१	८०००००	१३	१४
	अतिवृष्टि	१६	०	२४	०	२५	१२३८०००	८	६

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

जिल्ला	प्रकोप/ विपद्	विपद्को घटना संख्या	मृत्यू	घाइते	हरायका व्यक्ती संख्या	प्रभावित परिवार संख्या	अनुमानित क्षति	पूर्ण घर क्षति	आंशिक घर क्षति
	जनावर आक्रमण	१	०	३	०	३	०	०	०
	बाढी	१५	३	१	१२	१६	१०५८०००	४	०
	चट्याङ्ग	२१	८	२२	०	१५	५००००	२	०
	हावाहुरी	२	२	०	०	२	०	०	१
	माहामारी	१६	१६	०	०	१४	१८०००००	०	०
	लेक लाग्नु	१	१	३	०	४	०	०	०
	भूकम्प	२	०	०	३	०	०	०	१८७९
	अन्य	१०	१	०	०	२	९७२०००	१	१३
	जम्मा	१६०	८२	१०८	१६	१७६	७१५७८५०	३६	१९२७
	कूल जम्मा	१४५२	६१२	६९८	१९४	८९४३	११,००,४५,४५,९२१	२४२८	५४८१

स्रोत : डिआरआर पोर्टल, गृहमन्त्रालय

२.२ कानूनी, नीतिगत तथा संस्थागत व्यवस्था

राज्यले अंगिकार गरेका ऐन, नीति, नियम, नियमावली, निर्देशिकाको आधारमा रहेर कर्णाली प्रदेश सरकार र विशेष गरेर आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयले कर्णाली प्रदेशले विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन (तेस्रो संशोधन) नियमावली, २०७८, विपद् जोखिम विमा सम्बन्धी कार्यविधि, २०७८, कर्णाली प्रदेश विपद् पीडित आवास निर्माण सहयोग (पहिलो संशोधन) कार्यविधि, २०७८, कर्णाली प्रदेश विपद् व्यवस्थापन कोष सञ्चालन तथा खर्च कार्यविधि, २०७६ र कोभिड-१९ बाट मृत्यू भएका मृतकका परिवारलाई राहत वितरण सम्बन्धि कार्यविधि, २०७८, विपद् जोखिम न्यूनिकरण प्रादेशिक रणनीतिक कार्ययोजना, २०७९ बनाई कार्यन्वयनको ल्याएको छ। त्यसै गरि विपद् उद्धार तथा राहत वितरण सम्बन्धी कार्यविधि, २०७९, पारिवारिक विपद् सुरक्षा योजना, जलजन्य प्रकोपको पूर्व सुचना प्रणाली सम्बन्धी रणनीतिक कार्ययोजना, विपद् शाहसिक पुरस्कार सम्बन्धी कार्यविधि र विपद् जोखिमको लागि व्यक्तिगत बीमा प्रावधानहरु केहि बनाउने क्रममा र केहि अन्तिम चरणको अवस्थामा पुगेको छ।

प्रदेश विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन (तेस्रो संशोधन) नियमावली, २०७८ ले विपद् न्यूनिकरण र व्यवस्थापनको संरचना र त्यसको गठन, काम, कर्तव्य र अधिकारको स्पष्ट व्यवस्था गरेको छ, साथै नियमावली को परिच्छेद ४ मा प्रदेश विपद् व्यवस्थापन कोष सम्बन्धी व्यवस्थापन गरेको छ। विपद् व्यवस्थापन कोषको प्रयोग विपद् पूर्वतयारी र अभ्र विपद् प्रतिकार्यमा जस्तै प्रभावितहरुको तत्काल खोजि र संरक्षण, तत्काल राहत, अस्थायी शिविर वा आश्रयस्थल निर्माण, घाइते

वा विरामीको औषधोपचार, मनोपरामर्श सेवा, मृत्यू भएका परिवारलाई सहायता, खोज तथा उद्धार र उपचारको लागि सामाग्रीको खरिद तथा भण्डारण, फोहरमैला तथा प्रदुषण विसर्जर र संचार, यातायात र ढुवानीमा खर्च गरिने व्यवस्था गरेको छ ।

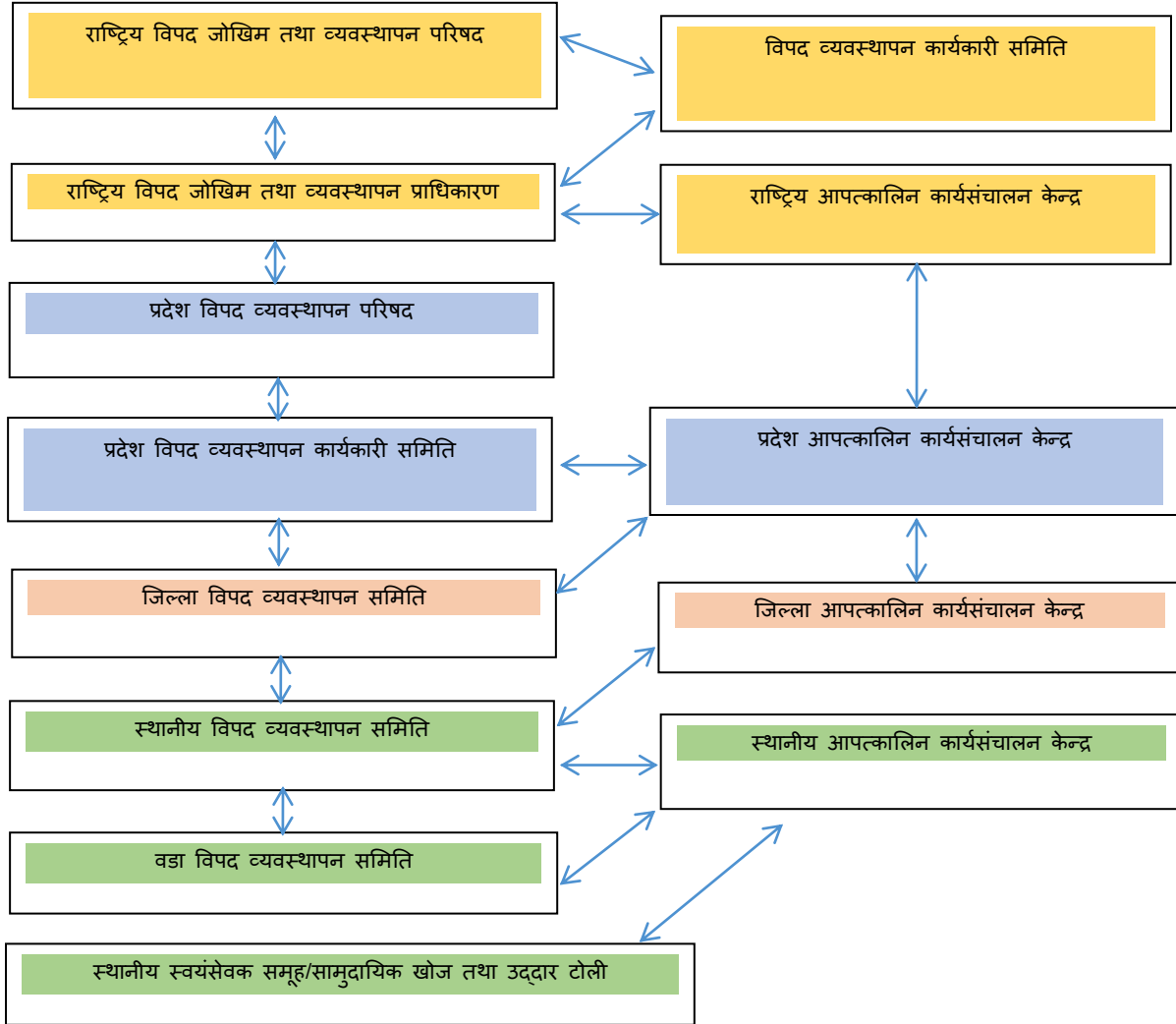
विपद् जोखिम बीमा सम्बन्धी कार्यविधि, २०७८ ले विमित्तको पहिचान र बीमा भवनको संख्या निर्धारण, बीमा सम्झौता गर्दा पालना गर्नुपर्ने नियमहरु, आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालयको सचिवको संयोजकत्वमा विमा अनुगमन समितीको व्यवस्था, दावी भुक्तानी प्रकृयाको व्यवस्था, बीमा सचेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम संचालन सम्बन्धी व्यवस्था, बीमा विज्ञ नियुक्ती सम्बन्धी व्यवस्था जस्ता विविध विषयमा प्रदेशको विपद् न्यूनिकरण र व्यवस्थाको लागि प्रयोजन गरेको छ ।

कर्णाली प्रदेश विपद् पीडित आवास निर्माण सहयोग (पहिलो संशोधन) कार्यविधि, २०७८ ले विपद्का घटनामा परी घर जग्गा पूर्णरूपमा क्षति भई घरवार विहिन भएका परिवारलाई सहयोग गर्ने हेतु राखी आवास निर्माण निर्देशक समिति र कार्यन्वयन समितिको व्यवस्था गरेको छ । कार्यविधिमा सहयोग रकम उपलब्ध गराउने प्रकृया, आवास निर्माण कार्य प्रकृया, आवश्यक श्रोतको व्यवस्थापन सम्बन्धी प्रकृया, आवास निर्माण, जग्गा व्यवस्थापन तथा रकम भुक्तानी प्रकृया, जग्गा व्यवस्थापन सम्बन्धी व्यवस्था र अनुगमन तथा मुल्याङ्कन जस्ता विषयहरुमा स्पष्ट प्रावधानहरु राखिएका छन् ।

कर्णाली प्रदेश विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन (तस्रो संशोधन) नियमावली, २०७८ को नियम १८ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालयले कर्णाली प्रदेश विपद् व्यवस्थापन कोष सञ्चालन तथा खर्च कार्यविधि, २०७८ कार्यान्वयनमा ल्याएको छ । यस कार्यविधिले प्रदेश विपद् व्यवस्थापन कोषको स्थापना गर्ने र रकम प्राप्त गर्ने प्रकृया, वस्तुगत सहायता सामग्री सम्बन्धी व्यवस्था, कोष परिचालन प्रकृया, राहत सहायता वितरण प्रकृया, कोषको व्यवस्थापन तथा संचालन सम्बन्धी व्यवस्था र कोषको रकम निकासी सम्बन्धी व्यवस्थाहरुलाई स्पष्ट रूपमा उल्लेख गरिएको छ ।

माथिका चार नियमावली तथा कार्यविधिका अलावा विपद् सूचना सम्प्रेषणको लागि प्रदेश आपत्कालिन कार्यसंचालन केन्द्रको स्थापना भई त्यसको स्तरउन्नतीको प्रयास भैरहेको, प्रदेश स्तरिय आपत्कालिन गोदाम घरको निर्माण भैरहेको, स्वास्थ्य निर्देशनालय अन्तर्गत स्वास्थ्य आपत्कालिन केन्द्रको स्थापना भएको, स्वास्थ्य महाशाखा स्थापना गरिएको, एकिकृत बस्ती विकास कार्यान्वयन कार्यविधि, २०७५/२०७६ पारित गरी कार्यान्वयनमा ल्याईएको र विभिन्न मन्त्रालय अन्तर्गत विपद् जोखिम व्यवस्थापनका क्रियाकलापहरुलाई आफ्ना नीति तथा कार्यक्रममा समावेश गरी कार्यक्रमहरु संचालन गरिरहेको परिवेश कर्णाली प्रदेशमा देखिन्छ ।

स्थानीय तह देखि केन्द्रिय तहसम्मको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य संयन्त्र

चित्र २ : विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापनको संरचनागत/शुसासन संयन्त्र

२.३ प्रमुख प्रकोपहरू र प्राथमिकतामा रहेका प्रकोपहरू

कर्णाली प्रदेशमा भूकम्प जाने सम्भावना अति उच्च रहेको र भूकम्प गएको खण्डमा धनजनको क्षतिको स्थिति भयावह हुने विभिन्न अध्ययनहरूले पुष्टि गरेको छ । तसर्थ भूकम्पलाई पहिलो प्रकोपको रूपमा लिई बाँकि प्रकोपहरूको स्तरिकरण गरिएको छ । सन् २०११ जनवरी देखि २०२२ मार्चसम्म प्रकोपको तथ्याङ्कलाई विश्लेषण गर्दा मृत्यूको आधारमा पहिरो पहिलो, चट्याङ्ग दोस्रो, बाढी तेस्रो, आगलागि चौथो, माहामारी पाचौं, लेक लाग्नु छैटौं, अतिवृष्टि सातौं, हावाहुरी र हिमआँधी आठौं, जंगलको आगलागि, जनावरको आक्रमण र सर्पको टोकाई नवौं, भूकम्प र डुङ्गा दुर्घटना दशौं प्रकोपको रूपमा देखिन्छ । त्यसैगरी अनुमानित आर्थिक क्षतिको हिसावले हेर्दा बाढीवाट भएको क्षति पहिलो, आगलागिवाट भएको क्षति दोस्रो, अतिवृष्टिवाट भएको क्षति तेस्रो, पहिरोवाट भएको क्षति चौथो, चट्याङ्गवाट भएको क्षति पाचौं, माहामारीवाट भएको क्षति छैटौं, हावाहुरीवाट भएको क्षति सातौं र असिनपानीवाट भएको क्षति

आठौं प्रकोपको रूपमा देखिन्छ । त्यसैगरी प्रभावित परिवारको आधारमा हेर्दा बाढीवाट प्रभावित हुने पहिलो, अतिवृष्टिवाट प्रभावित हुने दोस्रो, आगलागिवाट प्रभावित हुने तेस्रो, पहिरोवाट प्रभावित हुने चौथो, चट्याङ्गवाट प्रभावित हुने पाँचौं, असिनापानीवाट प्रभावित हुने छैटौं, भूकम्पवाट प्रभावित हुने सातौं, जनावरको आक्रमणवाट आठौं, महामारीवाट नवौं रलेक लाग्नु वाट दशौं देखिन्छ । प्रकोपको घटनाको आधारमा हेर्दा आगलागिको घटना पहिलो, पहिरोको घटना दोस्रो, अतिवृष्टिको घटना तेस्रो, चट्याङ्गको घटना चौथो, बाढीको घटना पाँचौं, महामारीको घटना छैटौं, जनावर आक्रमणको घटना सातौं र हावाहुरीको घटना आठौं स्थानमा रहेको देखिन्छ । पूर्ण घर क्षतिको आधारमा प्रकोपलाई विश्लेषण गर्दा बाढीवाट क्षति पहिलो, आगलागिवाट क्षति दोस्रो, अतिवृष्टिवाट क्षति तेस्रो, पहिरोवाट क्षति चौथो, भूकम्पवाट क्षति पाँचौं, चट्याङ्गवाट क्षति छैटौं र हावाहुरीवाट क्षति सातौं भएको देखिन्छ । सबै प्रकोपको क्षतिको आधारमा गरिएको स्तरिकरणलाई विश्लेषण गर्दा कर्णाली प्रदेशमा मृत्यूको आधारमा पहिरो पहिलो प्रकोपको रूपमा देखिन्छ भने समग्रमा बाढीको क्षति पहिलो प्रकोपको रूपमा देखिन्छ । कर्णाली प्रदेशको भौगोलिक बनावट, वस्तिहरूको अवस्था र कमजोर घरहरूको अवस्थालाई मध्यनजर गर्दा भूकम्प गएको खण्डमा ठूलो धनजनको क्षति देखिन्छ जुन अन्य प्रकोपहरूको तुलनामा धेरै हुने भएकोले भूकम्पलाई मुख्य प्रकोपको रूपमा लिईएको छ । भूकम्पको अलावा अन्य प्रकोपको क्षतिलाई आधार बनाउदा कर्णाली प्रदेशका प्रमुख प्रकोपहरू क्रमसः

पहिलो : पहिरो

दोस्रो : बाढी

तेस्रो : आगलागि

चौथो : अतिवृष्टि

पाँचौं : चट्याङ्ग

छैटौं : महामारी

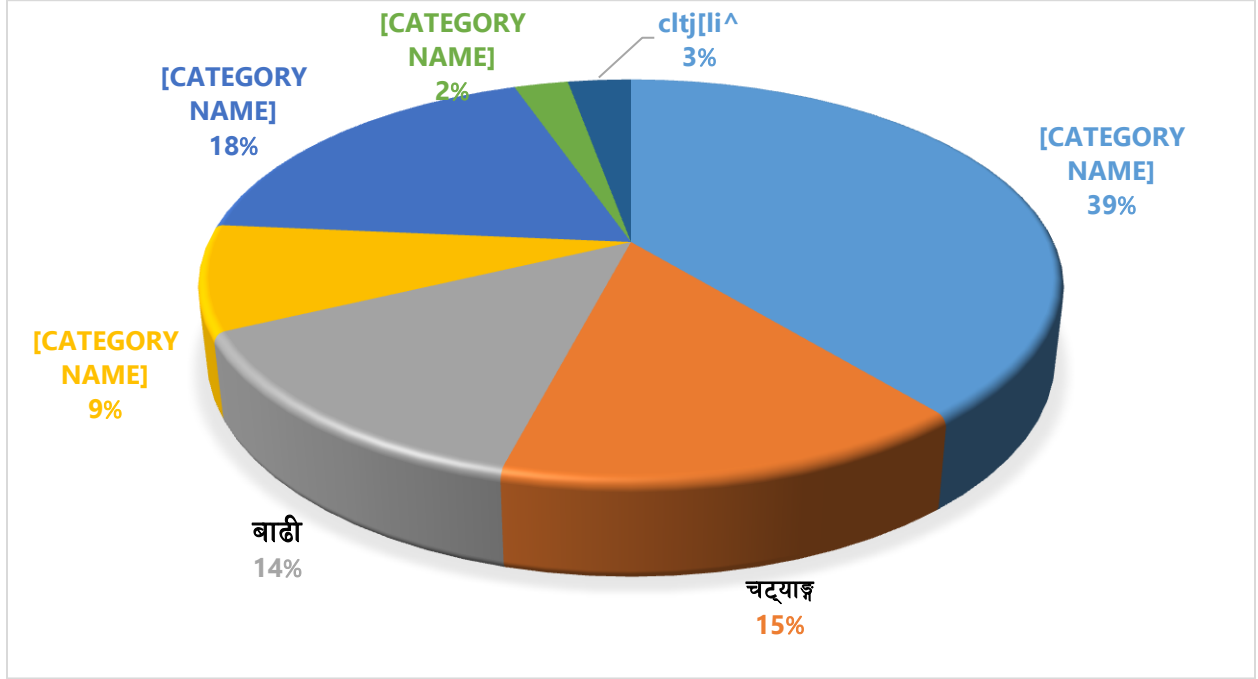
मृत्यू, आर्थिक क्षति, प्रभावित परिवार, प्रकोप घटना संख्या, पूर्ण घर क्षतिको आधारमा सन् २०११ जनवरी देखि २०२२ मार्च सम्मको क्षतिको विवरण र स्तरिकरण तालिका र चित्र तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

मृत्यू संख्या र त्यसको आधारमा मुख्य प्रकोपको स्तरिकरण

प्रकोप/विपद्	मृत्यू संख्या	स्तरिकरण
पहिरो	१९२	पहिलो
चट्याङ्ग	९०	दोस्रो
बाढी	७४	तेस्रो
आगलागि	६८	चौथो

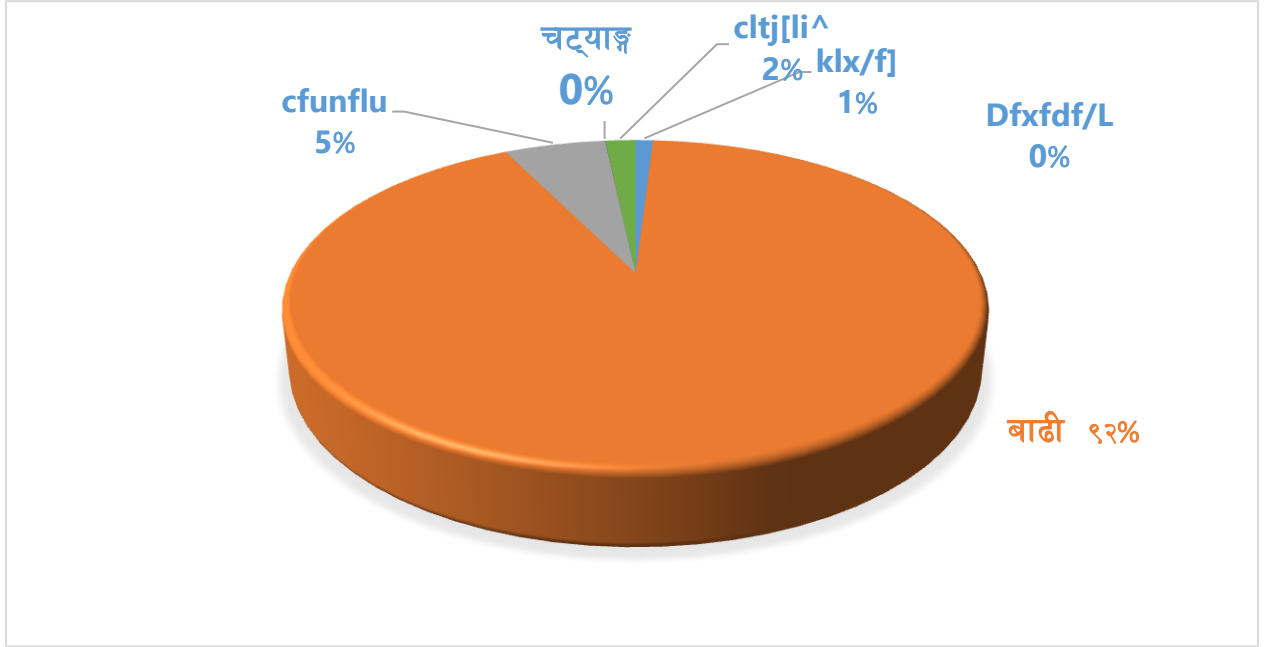
विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

महामारी	४२	पाचौं
लेक लाग्नु	१४	छैटौं
अतिवृष्टि	१२	सातौं

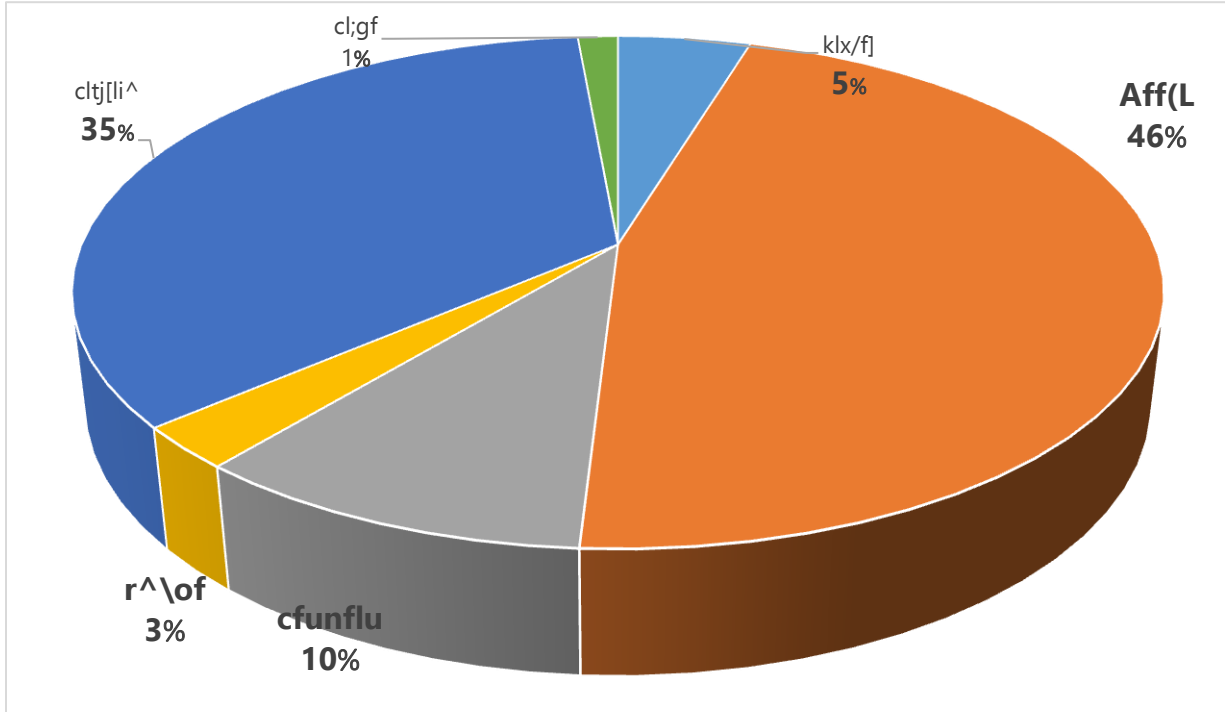
अनुमानित आर्थिक क्षति र त्यसको आधारमा मुख्य प्रकोपको स्तरिकरण

प्रकोप/विपद्	अनुमानित आर्थिक क्षति	प्रकोपको स्तरिकरण
बाढी	१००६१७४५८१८	पहिलो
आगलागि	६११६५४४९५	दोस्रो
अतिवृष्टि	१८१२५०९००	तेस्रो
पहिरो	१०५७८०२००	चौथो
चट्याङ्ग	३३८६४३०	पाँचौं
महामारी	१८०००००	छैटौं

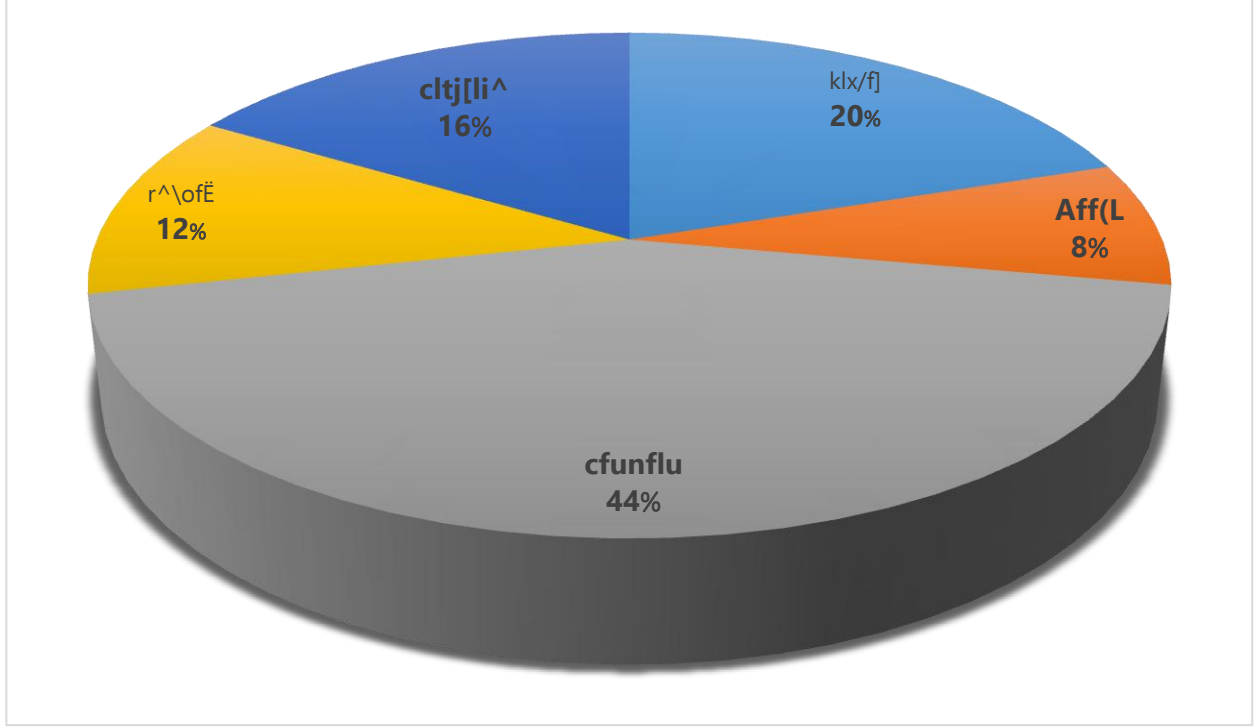
प्रभावित परिवार संख्या र त्यसको आधारमा मुख्य प्रकोपको स्तरिकरण

प्रकोप/विपद्	प्रभावित परिवार संख्या	प्रकोपको स्तरिकरण
बाढी	४०६१	पहिलो
अतिवृष्टि	३०६३	दोस्रो
आगलागि	८८७	तेस्रो
पहिरो	४१३	चौथो
चट्याङ्ग	२३५	पाँचौं
असिना	१२५	छैटौं

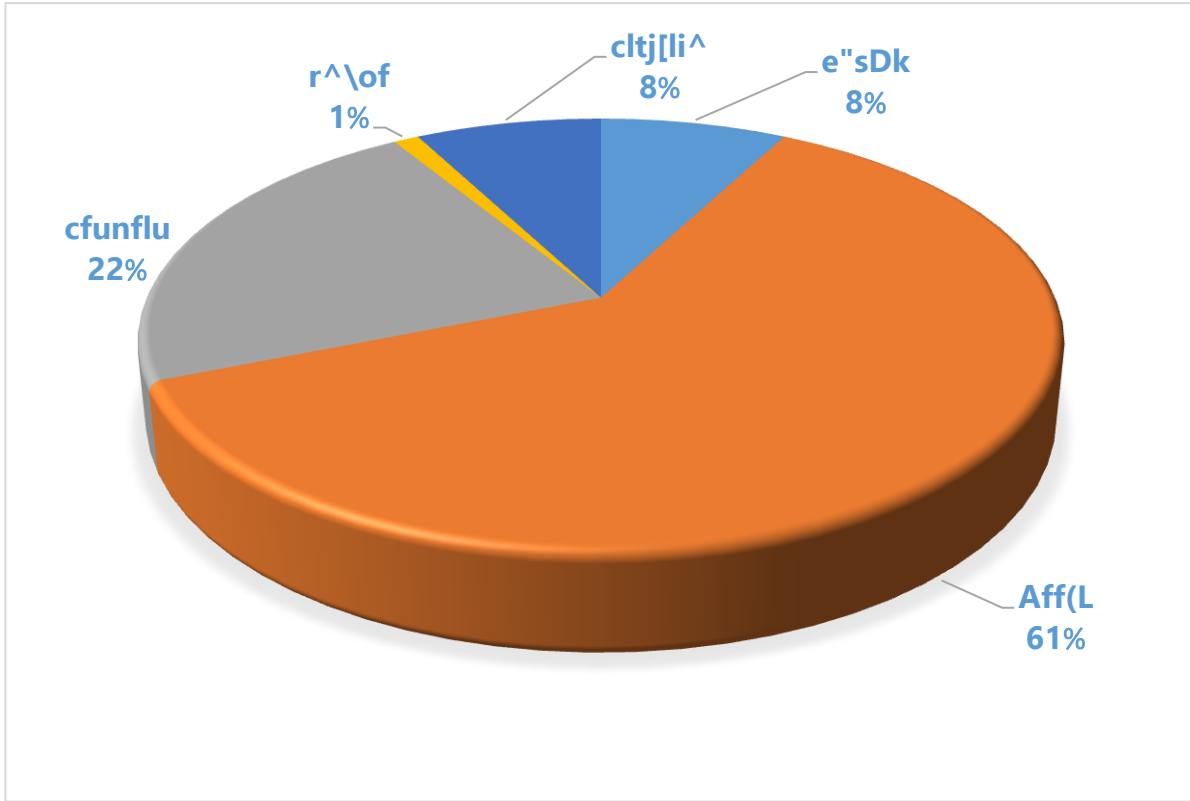
प्रकोपको घटना संख्या र त्यसको आधारमा मुख्य प्रकोपको स्तरिकरण

प्रकोप/विपद्	प्रकोपको घटना संख्या	स्तरिकरण
आगलागि	५४९	पहिलो
पहिरो	२५०	दोस्रो
अतिवृष्टि	२०७	तेस्रो
चट्याङ्ग	१५०	चौथो
बाढी	१००	पाचौं

पूर्ण क्षति घर संख्या र त्यसको आधारमा प्रकोपको स्तरिकरण

प्रकोप/विपद्	प्रकोपको घटना संख्या	स्तरिकरण
बाढी	१४५९	पहिलो
आगलागि	५३३	दोस्रो
अतिवृष्टि	१८४	तेस्रो
पहिरो	१८४	चौथो
भूकम्प	२५	पाचौं
चट्याङ्ग	१४	छैटौं

प्रकोपको आधारमा जिल्ला अनुसारको विपद्को क्षतिको विस्तृत विवरण अनुसुचि १ मा राखिएको छ ।

२.४ विपद् सङ्कटासन्नता तथा क्षमता विश्लेषण

२.४.१ जिल्ला र प्रदेशको विपद् सङ्कटासन्नताको विश्लेषण

कर्णाली प्रदेशको विगतकमा विपद्ले गरेको क्षतिको आधार र विद्यमान विपद्को जोखिमलाई जिल्ला पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अनुसार हरेक जिल्लाको विपद्को संकटासन्नता विश्लेषण गरी सम्पूर्ण प्रदेशको संकटासन्नताको विश्लेषण गरिएको छ । प्रकोप अनुसार संकटासन्नताको स्तरलाई निम्न भए १, मध्यम भए २, उच्च भए ३ र अति उच्च भए ४ गरि अङ्कभार दिईएको छ । जिल्लाको औषत अङ्कभारलाई तिन ओटा प्रकोपमा एउटै अङ्क आएको अङ्कभारलाई आधार माथि राखिएको छ भने १० वटै जिल्लाको कुल अङ्कभारलाई १० ले भाग गरी समग्र प्रदेशको औषत अङ्कभार अर्थात संकटासन्नताको स्थिति पत्ता लगाईएको छ । जिल्ला अनुसार र प्रदेशको संकटासन्नताको स्थिति तालिका ३ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ३ : जिल्ला र प्रदेशको संकटासन्नताको स्थिति

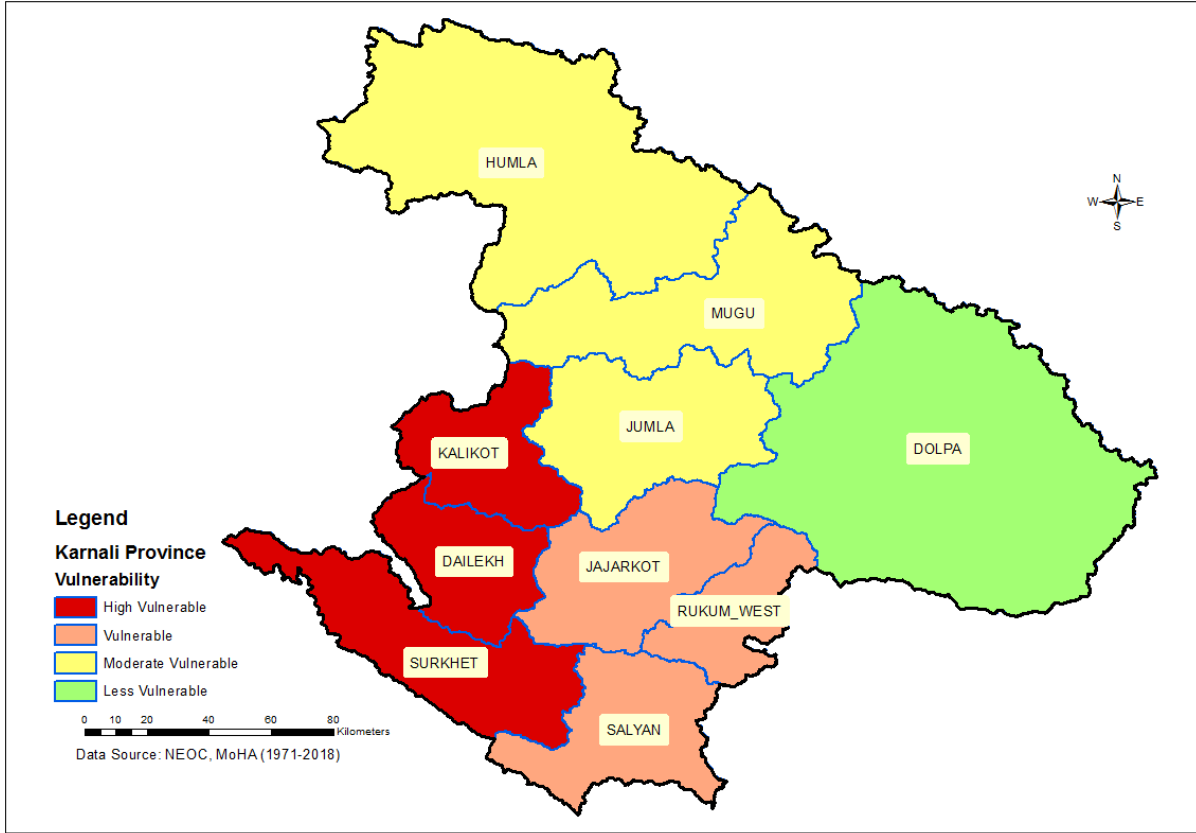
क्र. स.	जिल्ला	सम्भावित प्रकोपको प्रकार (निम्न संकटासन्न १, मध्यम संकटासन्न २, संकटासन्न ३, उच्च संकटासन्न ४)	जिल्लाको औषत अङ्कभार	प्रदेशको औषत अंकभार
		नोट: ३ भन्दा वढी प्रकोपमा उच्च वा संकटासन्न आएमा औषत अङ्कभार		

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

		सोहि अनुसार नै राख्ने								
		पहिरो	वाढी	माहामारी	आगलागी	अतिवृष्टि	हावाहुरी	चट्याङ्ग		
१	हुम्ला	२	१	२	२	२	१	१	२	२.८५
२	मुगु	२	१	१	२	२	१	२	२	
३	जुम्ला	२	२	१	२	१	१	२	२	
४	कालिकोट	४	४	१	४	२	१	२	४	
५	दैलेख	४	४	२	४	२	१	३	४	
६	जाजरकोट	४	२	४	३	१	२	३	३	
७	डोल्पा	३	२	२	१	१	१	१	१.५	
८	पश्चिम रुकुम	३	१	१	३	३	१	३	३	
९	सल्यान	३	३	१	३	२	१	३	३	
१०	सुर्खेत	४	४	१	४	२	१	३	४	

स्रोत : जिल्लाहरूको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

माथिको तालिकाको आधारमा कालिकोट, दैलेख र सुर्खेत जिल्लाहरू उच्च संकटासन्न, जाजरकोट, रुकुम पश्चिम र सल्यान संकटासन्न, हुम्ला, मुगु र जुम्ला जिल्लाहरू मध्यम संकटासन्न र डोल्पा जिल्ला निम्न संकटासन्नमा पर्दछ । समग्र प्रदेशको अङ्गभार ३ नजिक देखिएकोले कर्णाली प्रदेश विपद्को दृष्टिकोणबाट संकटासन्न प्रदेश हो भन्ने यथेश्ठ आधार देखिन्छ । प्रदेशको यस संकटासन्नताको स्थितिलाई राष्ट्रिय आपत्कालिन संचालन केन्द्र, गृह मन्त्रालयले सन् १९७१ देखि सन् २०१८ सम्मको तथ्याङ्कलाई आधार मानेर तयार गरेको संकटासन्नताको चित्र तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

चित्र ३ : कर्णाली प्रदेशको संकटासन्नता नक्सा, राष्ट्रिय आपत्कालिन कार्यसंचालन केन्द्र

२.४.२ प्रदेशको विपद् प्रतिकार्य क्षमताको विश्लेषण

प्रदेशको विपद् प्रतिकार्य क्षमता प्रदेश अन्तर्गत रहेका १० ओटै जिल्ला र प्रदेश भित्रका विषयगत क्षेत्र तथा सम्बन्धित निकायहरूसँगको समग्र क्षमतामा भर पर्दछ। विपद् प्रतिकार्य क्षमता अन्तर्गत विशेषतः प्रतिकार्य गर्ने संस्थागत संरचना, विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी आवश्यक नीति नियम कानुनको व्यवस्था तथा कार्यान्वयन, प्रतिकार्यका लागि आवश्यक श्रोत सामग्रीहरूको व्यवस्थापन, पूर्वतयारी र प्रतिकार्य योजना र त्यसको शिर्ष कार्यान्वयनको समग्र पक्षलाई विश्लेषण गरिन्छ।

कर्णाली प्रदेशको विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्यको संस्थागत संरचनालाई हेर्ने हो भने प्रदेश, जिल्ला तथा स्थानीय स्तरमा विपद् व्यवस्थापन समितिहरूको गठन भएको देखिन्छ तर विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापनको लागि विपद् प्रतिको बुझाई तथा प्राथमिकिकरणमा भने कमि रहेको छ। विपद् व्यवस्थापनको संयन्त्रहरूको क्षमता विकासमा पनि उल्लेखनिय काम भएको पाइँदैन। विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी ऐन, नियम तथा कानुनलाई विश्लेषण गर्दा देश संघिय संरचनामा आय पश्चातको राष्ट्रिय, प्रादेशिक तथा स्थानीय कानुनहरू क्रमसः वनाउदै जानुपर्ने भएकोले अन्य क्षेत्रको जस्तै ऐन,नियम तथा योजनाहरू भर्खर भर्खत तयार भएका छन् भने कतिपय वन्न वाँकी रहेका छन्। तर यि ऐन, कार्यविधि, योजनाहरू कार्यान्वयन गर्न भने अभै वाँकि रहेको छ। विपद् प्रतिकार्यको

लागि प्रदेश, जिल्ला तथा स्थानीय तहमा आपत्कालिन कार्यसंचालन केन्द्रको स्थापना र आवश्यक प्रविधि र सामग्रीहरूको व्यवस्थापन, आपत्कालिन सामग्रीहरूको गोदाम घरको व्यवस्थापन र परिचालन, आपत्कालिन कोषको व्यवस्थापन, प्रदेश देखि स्थानीय तहसम्म विभिन्न कार्यदलहरूको निर्माण, क्षमता अभिवृद्धि तथा सामग्रीहरूको व्यवस्थापनको क्षेत्रमा प्रदेश तथा जिल्ला तहमा आपत्कालिन कार्य संचालन केन्द्र तथा आपत्कालिन कोषको व्यवस्थापन भएको छ तर तिनहरूको व्यवस्थापन र परिचालनमा थप धेरै कार्यहरू गर्न बाँकी रहेको देखिन्छ । गोदाम घरको निर्माण र सामग्रीहरूको व्यवस्थापन प्रदेश तहमा भर्खरै शुरु भएको छ भने जिल्ला तहमा केहि जिल्ला बाहेक अरुले व्यवस्थापन गरेको पाईन्न । स्थानीय तहमा गोदाम घरको निर्माण र सामग्री व्यवस्थापनको प्रकृया नै शुरु भएको देखिन्छ । यो क्षेत्रमा प्रदेशले विशेषरूपमा पहल गर्नुपर्ने देखिन्छ । प्रदेश देखि स्थानीय तहमा विषयगत क्षेत्रहरूको निर्माण, व्यवस्थापन र परिचालनको सन्दर्भलाई हेर्दा प्रदेश तथा जिल्ला तहमा विषयगत क्षेत्रहरू वनेका र तिनका योजना निर्माण भएको देखिन्छ तर स्थानीय निकायमा अभै वनेको अवस्था छैन । विषयगत क्षेत्र स्थानीय तहमा निर्माण तथा प्रत्येक विषयगत क्षेत्रको योजना निर्माण र कार्यान्वयनमा प्रदेशले ध्यान दिनु जरुरी देखिन्छ । विपद् जोखिम न्यूनिकरण राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना अनुरूप स्थानीय स्तरको लागि रणनीतिक कार्ययोजना निर्देशिका २०७८ संघिय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले जारी गरेको छ सो अनुरूपको योजना स्थानीय निकायमा वनाउनु पर्ने आवश्यकता देखिएको छ ।

कर्णाली प्रदेशमा विभिन्न निकायसंग रहेको विपद् प्रतिकार्यको श्रोत साधनको विश्लेषण तलको तालिकामा गरिएको छ । तालिका बाहेकका विषयगत क्षेत्र अन्तर्गतका विपद् प्रतिकार्य सम्बन्धी स्रोत साधनको विवरण अनुसुचि २ मा विश्लेषण गरिएको छ ।

तालिका ४ : विपद् प्रतिकार्यकालागि प्रदेशमा भएका मुख्य स्रोतहरू

क्र.स.	विपद् प्रतिकार्यको स्रोतको विवरण	स्रोत रहेको स्थान	संख्या	कैफियत
१	विपद् प्रतिकार्यसंग सम्बन्धित जनशक्ती	सशस्त्र प्रहरी बल (३७), नेपाल प्रहरी (४८), नेपाली सेना (१५) र अन्य संघ सस्था (४७)	१४७	प्रदेशवाट तिनैवटा सुरक्षा निकायवाट आपत्कालिन लजिस्टिक प्रशिक्षण लिएका
२	मोबाइल पानी परिक्षण भ्यान	संघिय खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन आयोजना	१	
३	वन्दोवस्तीका स्रोत सामग्री	मानविय सहायता स्थल, सुर्खेत	मोबाइल स्टोरेज युनिट (३२ × १० वर्ग मिटर) ४ वटा, २० फिट कन्टेनर ६ वटा, प्रेफाव अफिस ३ वटा, इन्धन भण्डारण	

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

क्र.स.	विपद् प्रतिकार्यको स्रोतको विवरण	स्रोत रहेको स्थान	संख्या	कैफियत
			क्षमता ७५०० लि., फोर्कलिफ्ट (३ मेट्रिकटन क्षमता) जेनेरेटर २	
४	रवर वोट	श्री पश्चिम कमाण्ड हेड क्वाटर, सुर्खेत	१५	
५	२२ टन एक्साभेटर (चेन भएको)	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल नं. ६ महेश्वरी वाहिनी मुख्यालय, सुर्खेत	१	
६	विपद् व्यवस्थापन विशिष्टीकृत तालिम प्राप्त स.प्र.बल नेपाल नं. ६ महेश्वरी वाहिनी मुख्यालय, सुर्खेत तथा मातहतका विभिन्न युनिटहरुका जनशक्ती	सुर्खेत तथा मातहतका विभिन्न युनिटहरुका जनशक्ती	३७	
७	तालिम प्राप्त विपद् उद्धार टिम	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल नं. ६ महेश्वरी वाहिनी मुख्यालय, सुर्खेत	३९	
८	डोजर र एक्साभेटर	जि.प्र.का. कालिकोट	१५ र २	

स्रोत : मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य राष्ट्रिय कार्ययोजना, २०७९

तालिका ५ : प्रदेश र जिल्लामा भएका आपत्कालिन कोषको विवरण

क्र.सं.	प्रदेश तथा जिल्ला	रकम	कैफियत
१	कर्णाली प्रदेश	३,१४,०६,०००	
२	सल्यान	३५, ९८, ७४६	
३	रुकुम पश्चिम	१२,९२,०००	
४	दैलेख	२१,३२,०००	
५.	जाजरकोट	१४,१६,०००	
६.	जुम्ला	१८,००,०००	
७.	कालिकोट	४०,४१,०००	
८.	डोल्पा	७००,०००	
९.	मुगु	२६,३२,९८४	

१०	हुम्ला	५२,६१,०००	
११	सुर्खेत	१,२८,२३,४८०	
	जम्मा	६,७१,०३,२१०	

स्रोत : आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, कर्णाली प्रदेश

२.५ सम्भाव्य विपद्को आँकलन तथा जोखिम विश्लेषण

विगत ११ वर्ष (सन् २०११ जनवरी देखि सन् २०२२ मार्च ३० सम्म) को कर्णाली प्रदेशको विपद्को ईतिहासलाई विश्लेषण गर्दा १४५२ विपद्का घटनामा ६१२ जनाको मृत्यू, ६९८ जना घाइते र १९४ जना हरायको देखिन्छ। यस अवधिमा ८९४३ परिवार प्रभावित, २४४८ घर पूर्ण रुपमा क्षति र ५४८१ घर आंशिक रुपमा क्षति भएको देखिन्छ। विपद्वाट अनुमानित क्षति रु. ११,००,४५,४५,९२१ बराबरको भएको देखिन्छ। यसरी हेर्दा वार्षिक रुपमा यस प्रदेशमा औषत वार्षिक मृत्यू हुने संख्या ५६, घाइते हुनेको संख्या ८१३, क्षति हुने घर संख्या ७१९, प्रभावित हुने परिवार संख्या ८१३ र वार्षिक औषत १ अर्ब बराबरको आर्थिक क्षति हुने देखिन्छ। मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य, राष्ट्रिय कार्ययोजना २०७९ ले कर्णाली प्रदेशका १० जिल्लामा मनसुनजन्य विपद्वाट प्रभावित हुनसक्ने घरधुरी संख्या ११,५७० र जनसंख्या ५४,९५५ अनुमान गरेको छ। यस प्रदेशका उच्च पहाडी भू-भागमा मनसुनजन्य विपद् (वाढी, पहिरो) बाहेकका अन्य विपद्ले पनि उत्तिकै प्रभाव पार्ने गरेको तथ्याङ्क माथिको विपद्को क्षतिको ११ वर्षको विश्लेषणले स्पष्ट देखाएको छ। विपद्को ईतिहास र मनसुन पूर्वानुमानलाई विश्लेषण गर्दा कर्णाली प्रदेशमा विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्यका कार्यहरूलाई सम्बन्धित प्रदेश सरकारहरु, विपद्मा कार्यगर्ने संस्थाहरूले प्राथमिकताका साथ कार्यहरू गर्नुपर्ने टड्कारो आवश्यकता छ।

यसैगरी कर्णाली प्रदेशको विपद्को जोखिमलाई आँकलन गर्दा जिल्लाहरूको प्रकोपको संकटासन्नताको स्थितिवाट स्पष्ट आँकलन गर्न सकिन्छ। माथि २.४.१ म गरिएको संकटासन्नताको विश्लेषणको आधारमा जोखिमको तालिका तल प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ६ : कर्णालीका जिल्लाहरूको विपद् जोखिमको अवस्था

सि.नं.	जिल्ला	संकटासन्नताको स्तर	जोखिमको प्रकार	कैफियत
१	हुम्ला	२	मध्यम	
२	मुगु	२	मध्यम	
३	जुम्ला	२	मध्यम	
४	कालिकोट	४	अति उच्च	
५	दैलेख	४	अति उच्च	
६	जाजरकोट	३	उच्च	
७	डोल्पा	१.५	न्यून	
८	पश्चिम रुकुम	३	उच्च	

सि.नं.	जिल्ला	संकटासन्नताको स्तर	जोखिमको प्रकार	कैफियत
९	सल्यान	३	उच्च	
१०	सुर्खेत	४	अति उच्च	

माथिको तालिका अनुसार प्रदेशका जिल्लाहरूलाई बहुप्रकोपको हिसावले हेर्दा कालिकोट, दैलेख र सुर्खेत अति उच्च जोखिममा, जाजरकोट, रुकुम पश्चिम र सल्यान उच्च जोखिममा, हुम्ला, मुगु र जुम्ला मध्यम जोखिममा तथा डोल्पा न्यून जोखिममा रहेका जिल्लाहरू देखिन्छ।

२.६ प्रदेशका पूर्वसूचना प्रणाली र आपत्कालिन कार्यसंचालन केन्द्रको विवरण

नेपालमा जल तथा मौसम विज्ञान विभागले देशभर संचालनमा रहेका जलसतह तथा वर्षामापन (स्वचालित र म्यानुअल) उपकरणहरूबाट प्राप्त तथ्याङ्कहरूका साथै विभिन्न जल मौसम प्रारूपहरूको पूर्वानुमान नतिजाका आधारमा पूर्वानुमान तथा पूर्वसूचनाहरू सम्प्रेषण अन्तर्गतका वर्षा तथा पानीको सतह मापन केन्द्रहरूले दिएको जानकारीको आधारमा पूर्व सूचनाका सम्यन्त्रहरू विकास गरेको छ। बाढी पूर्वानुमान माहाशाखाले मनसुन अवधिभर र अन्य समयमा निरन्तर रूपमा मौसम प्रणाली र नदिहरूको अनुगमन गरी पूर्वानुमान तथा पूर्वसूचना सेवा संचालन गर्दछ। जल तथा मौसम विज्ञान विभागले दैनिक मौसम पूर्वानुमान बुलेटिन, बाढी पूर्वानुमान बुलेटिन, विशेष मौसम तथा बाढीजन्य प्रणालीको प्रक्षेपण, विशेष मौसम बुलेटिन र बाढी अलर्ट मार्फत पूर्वसूचना दिने गरेको छ। विभागले ३ दिनको मौसम पूर्वानुमानको सूचना सम्प्रेषण गर्ने गरेको छ। यसका साथै विभागले संकटासन्न क्षेत्रका सरोकारवाला र स्थानीयहरूको मोवाईल नम्बरको तथ्याङ्क राखि सतर्कता र सुरक्षित स्थानमा जानको लागि म्यासेज पठाउने व्यवस्था समेत गरेको छ। विभागको वेवसाईटमा गएर बाढीको लेवल हेर्न र सोहि अनुसार पूर्वतयारी गर्न सकिने व्यवस्था पनि रहेको छ। विभागले पूर्वसूचना तथा जानकारी प्राप्त गर्न सर्वसाधारणको लागि नेपाल टेलिकम र एनसेल प्रयोगकर्ताको लागि चौबिसै घण्टा निशुल्क टेलिफोन (११५५) सेवा समेत प्रदान गर्दछ।

कर्णाली प्रदेशका जनसमुदायहरू सम्म जल तथा मौसम विज्ञान विभागले दिएका पूर्वानुमानका पूर्वसूचनाहरू पुग्न सकिरहेको छैन। प्रदेशले यस्ता सूचनाहरू गाँउ गाँउ तथा संकटासन्न वस्तिहरूसम्म पुऱ्याउन जिल्ला तथा स्थानीय सरकारको सहकार्यमा आगामि दिनमा कार्यहरू गर्नुपर्ने देखिन्छ।

तालिका ७ : कर्णाली नदी अन्तर्गतका स्वचालित वर्षा मापन केन्द्रहरू

क्र.स.	खोलाको नाम	वर्षा मापन केन्द्र रहेको स्थान	इन्डेक्स नं.
१	हुम्ला कर्णाली	लालिघाट	२१५
२	सिन्जा खोला	दिवारे	२२५
३	तिला नदी	सेरीघाट	२३०
४	लोहारे खोला	दैलेख	२४२

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

५	पश्चिम सेती	गोपाघाट	२५९.२
६	पश्चिम सेती	दिपायल	२५९.५
७	रिम्ना	ठूलो भेरी	२६५
८	चिसपानी / चिसापानी पुल	कर्णाली	२८०

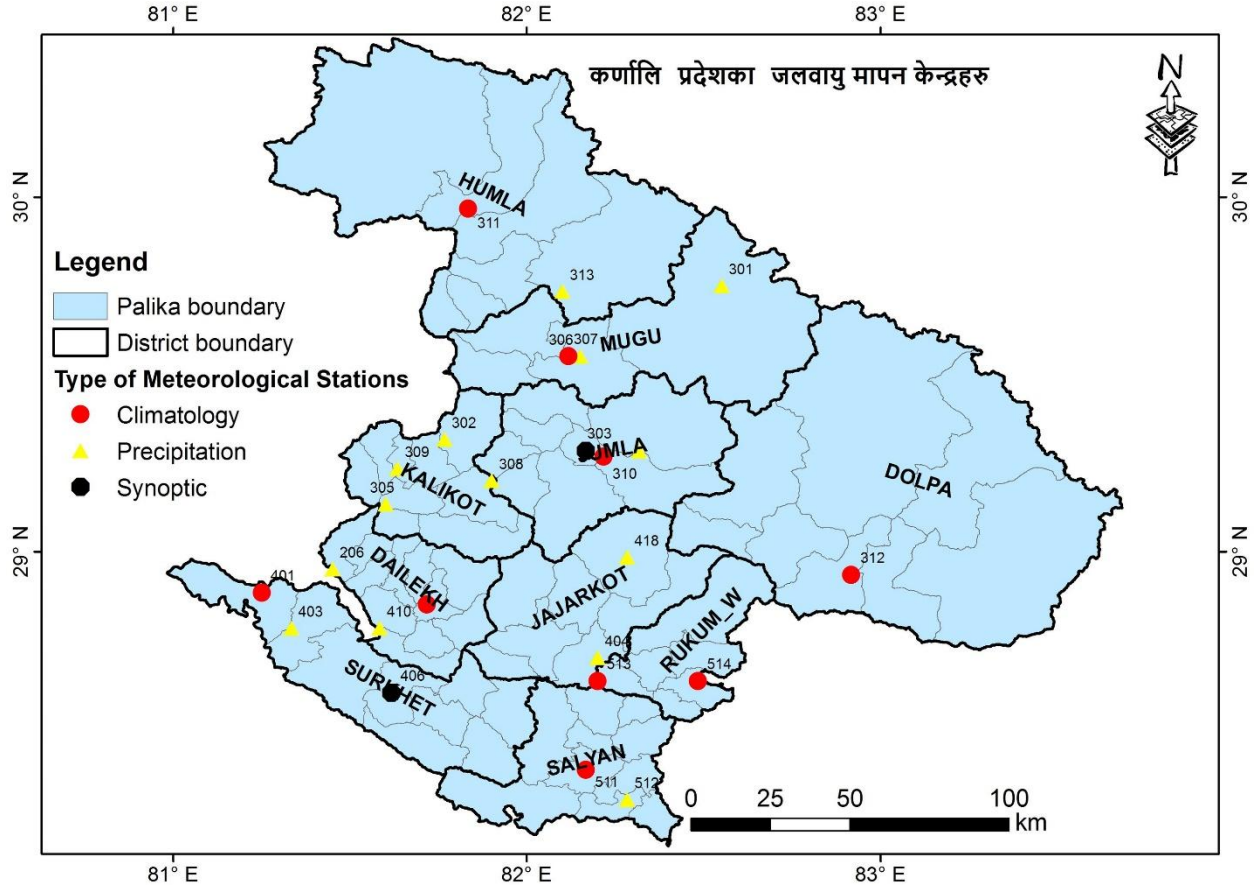
स्रोत : जल तथा मौसम विज्ञान विभाग

तालिका ८ : कर्णाली प्रदेश अन्तर्गतका वर्षा तथा जलवायु मापन केन्द्रहरुको विवरण

जिल्ला	वर्षा मापन केन्द्र		जलवायु मापन केन्द्र	
	स्थान	इन्डेक्स नं.	स्थान	इन्डेक्स नं.
मुगु	मुगु	३०१	रारा	३०७
	श्रीनगर	३०६	–	–
सल्यान	लुवाम्जुला बजार	५१२	सल्यान बजार	५११
सुर्खेत	जामु/तिकुवाकुना	४०३	विरेन्द्रनगर	४०६
	–	–	पुस्मा क्याम्प	४०१
दैलेख	वालेवुढा	४१०	दैलेख	४०२
डोल्पा	–	–	दुनै	३१२
हुम्ला	दर्मा	३१३	सिमिकोट	३११
	–	–		
जाजरकोट	जाजरकोट	४०४	–	–
	मैनागाँउ	४१८	–	–
जुम्ला	गुठी चौर	३०४	जुम्ला	३०३
	–	–	दिपाल गाँउ	३१०
कालिकोट	थिर्पु	३०२	–	–
	नागम	३०८	–	–
	सेरीघाट	३०५	–	–
	विजयपुर / रास्कोट	३०९	–	–
रुकुम	रुकुमकोट	५०१	चौरजहारी	५१३
	शेरा गाँउ	५०२	मुसिकोट	५१४

स्रोत : जल तथा मौसम विज्ञान विभाग

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

चित्र ४ : कर्णाली प्रदेशका वर्षा तथा मौसम मापन केन्द्र

तालिका ९ : प्रदेश र जिल्लाको आपत्कालिन कार्यसंचालन केन्द्रहरु र सम्पर्क विवरण

क्र. स.	प्रदेश/जिल्ला	सम्पर्क व्यक्तिको नाम	दर्जा	सम्पर्क नं.	कार्यालयको नं.	कर्मचारीको संख्या
१	प्रदेश आपत्कालिन संचालन केन्द्र, सुर्खेत	शेर बहादुर चौधरी	प्र.स.नि.	९८६७११७१६४	०८३-५२१३५०	४
२	जिल्ला आपत्कालिन संचालन केन्द्र, सुर्खेत	जित बहादुर खड्का	प्र.स.नि.	९८४९६९२६०२	०८३-५२१३००	३
३	जिल्ला आपत्कालिन संचालन केन्द्र, दैलेख	षडानन्द अधिकारी	स.प्र.ब.ह.	९८४४१२८२७४	०८९-४१०२३३	३
४	जिल्ला आपत्कालिन संचालन केन्द्र, जाजरकोट	हिरा खत्री	प्र.ना.नि.	९८६४९३७६०६	-	२
५	जिल्ला आपत्कालिन संचालन केन्द्र,	तेज बहादुर चन्द	स.प्र.स.ह.	९८४७८२८९२५ ९८६८०८६७९८	-	२

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

क्र. स.	प्रदेश/जिल्ला	सम्पर्क व्यक्तिको नाम	दर्जा	सम्पर्क नं.	कार्यालयको नं.	कर्मचारीको संख्या
	पश्चिम रुकुम					
६	जिल्ला आपत्कालिन संचालन केन्द्र, जुम्ला	होमनाथ खनाल	स.प्र. जवान.	९८४४८९८८५२	–	२
७	जिल्ला आपत्कालिन संचालन केन्द्र, डोल्पा	छबिलाल ढकाल	प्र.ह.	९८६२४८८५०६	०८७-५५०१५४	३
८	जिल्ला आपत्कालिन संचालन केन्द्र, सल्यान	मिना सुनार	प्र.स.ह.	९८४८१४७९६२	०८८-५२००७१	१
९	जिल्ला आपत्कालिन संचालन केन्द्र, हुम्ला	राजिववन सन्यासी	स.प्र.ह.	९८४५४६३६४५	०८७-६८००३३	२
१०	जिल्ला आपत्कालिन संचालन केन्द्र, कालिकोट	लाल बहादुर चौधरी	स.प्र.ह.	९८४४८१७०९६	०८७-४४०१८१	३
११	जिल्ला आपत्कालिन संचालन केन्द्र, मुगु	गोपाल खत्री	स.प्र. जवान	९८०२५६६६१३	–	२

स्रोत : प्रदेश आपत्कालिन कार्यसंचालन केन्द्र, विरेन्द्रनगर, सुर्खेत

खण्ड तिनः विषयगत क्षेत्रहरु तथा विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयारीका आधारहरु

३.१ विषयगत क्षेत्रको अवधारणा र सक्रियता

आपत्कालिन अवस्थामा समन्वयात्मक कार्य गर्न सयुक्त राष्ट्रसंघको सकृयतामा विषयगत क्षेत्रको आधारभूत अवधारणाको विकास सन् १९९१ को साधारण सभा भयो । सन् २००५ मा मानवीय सुधारात्मक विषयको रूपमा जवाफदेहिता र साभेदारिता सहित विषयगत क्षेत्रलाई नयाँ विषयको रूपमा अघि सारियो । अन्तर निकायगत विषयगत समिति Inter-Agency Standing Committee (IASC) अन्तर्गत संयुक्त राष्ट्रसंघिय निकाय र मानवीय संघ संस्था तथा सम्बन्धित देशको विषयगत प्रमुख निकायहरुको समग्रगत समुहलाई विषयगत क्षेत्रहरुको रूपमा चिनिन्छ । नेपालमा विषयगत क्षेत्रहरुको अवधारणाको कार्यान्वयनको शुरुवात सन् २००८ मा कोशिमा गएको बाढीबाट सुरुवात भयो र क्रमसः हरेक विपद्मा सक्रिय रूपमा कार्यहरु गर्ने कार्यको शुरुवात भयो । वि.स. २०७२ मा गएको भूकम्पमा विषयगत क्षेत्रहरुको अहमं भूमिका निर्वाह गरेका छन् ।

राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य कार्यढाँचा, २०७० (प्रथम संसोधन २०७५) ले राष्ट्रिय स्तरमा ११ विषयगत क्षेत्र र तिनका सरकारी निकाय/नेतृत्व र सहयोगि निकाय/सह नेतृत्व तोकेको छ । विपद् प्रतिकार्य कार्यढाँचाले तोकिएका विषयगत क्षेत्रलाई आधारमानि प्रदेश, जिल्ला तथा स्थानीय स्तरमा त्यहाँको क्षमता तथा संम्बद्ध निकायहरुको आँकलन गरि विषयगत क्षेत्र र निकायहरुको निर्णय गर्न सकिने प्रावधान विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्देशिका २०७६ ले गरेको छ । सोहि अनुरूप कर्णाली प्रदेशमा ९ वटा विषयगत क्षेत्रहरु तोकि नेतृत्व निकाय तथा सहयोगि संस्था/सह नेतृत्व निकाय तोकिएका छन् । कर्णाली प्रदेशमा तय गरिएका विषयगत क्षेत्र, नेतृत्व निकाय, सह नेतृत्व निकायहरुको विवरण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

१. स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र			
नेतृत्व निकाय	नाम	सम्पर्क नम्बर	ईमेल
स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय	डा. रविन खड्का	९८५८०५५१७१	khadkarabin6000@gmail.com
सह-नेतृत्व निकाय	नाम	सम्पर्क नम्बर	ईमेल
विश्व स्वास्थ्य संगठन	डा. रोमन रन्जित	९८४३३४७१३५	rranjit@who.int
यूनिसेफ	प्रकाश चन्द्र जोशी	९८५८०८५५११	pcjoshi@unicef.org
	विन्दु पन्थी	९८५८०८५५१३	bipanthi@unicef.org
	काली पुन	९८५८०८५५१६	kpun@unicef.org
२. खाद्य सुरक्षा विषयगत क्षेत्र			
नेतृत्व निकाय	नाम	सम्पर्क नम्बर	ईमेल
भूमि व्यवस्था, कृषि	धन बहादुर कठायत	९८४८०२६४६६	ghan.kathayat123@gmail.com

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

तथा सहकारी मन्त्रालय			
सह-नेतृत्व निकाय	नाम	सम्पर्क नम्बर	ईमेल
विश्व खाद्य कार्यक्रम (WFP)	पूर्ण बहादुर नेपाली	९८५७०६९३९३	purna.nepali@wfp.org
	यज्ञ बहादुर पुन	९८५८०४७००९	yagya.pn@wfp.org
३. खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रबर्द्धन विषयगत क्षेत्र			
नेतृत्व निकाय	नाम	सम्पर्क नम्बर	ईमेल
जलस्रोत तथा उर्जा विकास मन्त्रालय	गोपाल शर्मा	९८५९९४६५९९	dhital.gopalsharma@gmail.com
	कमला खाँन	९८६४७९७२७३	gyawalikamala99@gmail.com
सह-नेतृत्व निकाय	नाम	सम्पर्क नम्बर	ईमेल
यूनिसेफ	विश्वराज भट्ट	९८५८०८५५९२	brbhatt@unicef.org
किर्डाक नेपाल	दिलिप बहादुर बोहरा	९८५८४८९०३७	bohara.dilip067@gmail.com
४. शिक्षा विषयगत क्षेत्र			
नेतृत्व निकाय	नाम	सम्पर्क नम्बर	ईमेल
सामाजिक विकास मन्त्रालय	सन्त बहादुर सुनार	९८५८०८९६००	bishnu5888@gmail.com
	बलविर सुनार	९८५८०५९४३९	balbir.sunar6@gmail.com
सह-नेतृत्व निकाय	नाम	सम्पर्क नम्बर	ईमेल
सेभ द चिल्ड्रेन	आत्मराम भट्टराई	९८५८०२८९२०	atmaram.bhattarai@savethechildren.org
यूनिसेफ	फर्शुराम पन्त	९८५८०८५५९०	ppanth@unicef.org
५. संरक्षण विषयगत क्षेत्र			
नेतृत्व निकाय	नाम	सम्पर्क नम्बर	ईमेल
सामाजिक विकास मन्त्रालय	कृष्ण प्रसाद काप्री	९८५८०८९६००	mosdsurkhet@gmail.com
आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	कृष्ण बहादुर रोकाया	९८५८३२०६६६	mosdsurkhet@gmail.com
उद्धार तथा प्रहरी	माधव प्रसाद श्रेष्ठ	०८३-५२०८९९/ ९८५८०४८०४९	karnalispo_spokesperson@nepalpolice.gov.np
स्वास्थ्य सेवा	डा. रविन खड्का,	९८५८०५५९७९	khadkarabin6000@gmail.com

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

निर्देशनालय	निर्देशक		
सह-नेतृत्व निकाय	नाम	सम्पर्क नम्बर	ईमेल
सेभ द निल्डून	दिपेन्द्र सिंह ठकुरी	९८४८०२१८१०	
युनिसेफ	कुँगा सण्डुप लामा	९८४८३०९०८६	klama@unicef.org
६. शिर्घ पूनर्लाभ विषयगत क्षेत्र			
नेतृत्व निकाय	नाम	सम्पर्क नम्बर	ईमेल
उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	तुल्सि प्रसाद आचार्य	९८५८०४१८०८	tulshiacharyatpa@gmail.com
सह-नेतृत्व निकाय	नाम	सम्पर्क नम्बर	ईमेल
यूएनडिपि	रफिक्यू सिन्दिकी	९८५११००७७९	rafeeqe.siddiqui@undp.org
७. बन्दोबस्ती विषयगत क्षेत्र			
नेतृत्व निकाय	नाम	सम्पर्क नम्बर	ईमेल
आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालय	कृष्ण बहादुर रोकाया	९८५८३२०६६६	krokaya661@gmail.com
सह-नेतृत्व निकाय	नाम	सम्पर्क नम्बर	ईमेल
विश्व खाद्य कार्यक्रम	पूर्ण बहादुर नेपाली	९८५७०६१३१३	purna.nepali@wfp.org
८. सुरक्षित आश्रय स्थल, शिविर समन्वय तथा शिविर व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र			
नेतृत्व निकाय	नाम	सम्पर्क नम्बर	ईमेल
भौतिक पूर्वाधार तथा शहरी विकास मन्त्रालय	रमेश सुवेदी	९८५८०४८५९९	rsubedi_7@yahoo.com
सह-नेतृत्व निकाय	नाम	सम्पर्क नम्बर	ईमेल
सेभ द चिल्ड्रेन	रत्न ओझा	९८५८४२०८११	ratna.ojha@savethechildren.org
आई.ओ.एम.	धिरेन्द्र सिनल	९८५८७५०५३५	dsinal@iom.int
९. खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्र			
नेतृत्व निकाय	नाम	सम्पर्क नम्बर	ईमेल
आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालय	कृष्ण बहादुर रोकाया	९८५८३२०६६६	krokaya661@gmail.com
सह-नेतृत्व निकाय	नाम	सम्पर्क नम्बर	ईमेल

नेपाली सेना, पश्चिम पृतना हे.क्वा., सुर्खेत	रुपक थापा, प्रमुख सेनानी	९८५५०७२१७४	snarupak@gmail.com
--	-----------------------------	------------	--

सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रहरुको सदस्यहरु र सम्पर्क नम्बरको विवरण अनुसुचि ३ राखिएको छ।

विषयगत क्षेत्रहरु सक्रिय हुने अवस्था :

राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य कार्यढाचाँमा उल्लेख भए बमोजिम विपद्को कारण जनधनको व्यापक नोक्सानी भई राष्ट्रिय स्तरमा उपलब्ध आन्तरिक स्रोत र साधनको अपर्याप्तताका कारण विपद् प्रतिकार्य गर्न थप सहयोगको आवश्यकता महशुस भएमा नेपाल सरकार वा प्रदेशमा प्रदेश सरकार वा प्रदेश विपद् व्यवस्थापन परिषद्को निर्णय बमोजिम अन्तराष्ट्रिय सहयोगको आव्हान भएमा वा आन्तरिक रुपमा नै कार्यरत मानवीय संघ सस्थाले आफ्नो कार्यक्षेत्र अन्तर्गत मानवीय सहयोग गर्नुपर्ने परिवेशमा विषयगत क्षेत्रहरु सक्रिय हुनेछन्। विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना बमोजिमका सामान्य पूर्वतयारी तथा पुर्वानुमानमा आधारित पुर्वतयारीका कार्यहरु गर्न जिम्मेवार र सहयोगि निकायहरु नियमित रुपमा लागि रहनेछन्। विषयगत क्षेत्रको निर्णय बमोजिम नियमित वा आवश्यकता अनुरूप विषयगत क्षेत्रहरुको बैठक बस्नेछ।

विषयगत क्षेत्रहरु निस्कृिय हुने अवस्था :

विपद् वा आपत्कालिन परिस्थितिलाई विद्यमान सरकारी, गैर सरकारी तथा निजी क्षेत्रको सकृयतामा नै मानवीय शिद्धान्त र मापदण्ड अनुसार प्रतिकार्य र पुनर्लाभ गर्ने क्षमता भएमा विषयगत क्षेत्रहरु निस्कृय हुन सक्नेछन्। कुनै विपद्को समयमा निश्चित समय पश्चात् देशको आफ्नै क्षमताले निरन्तरता दिन सकिने अवस्था भएको परिवेशमा पनि विषयगत क्षेत्र निस्कृय हुन सक्नेछन्। विषयगत क्षेत्रको निष्क्रियताका लागि नेपाल सरकार वा प्रदेशमा प्रदेश सरकार वा प्रदेश विपद् व्यवस्थापन परिषद्ले निर्णय गरेको हुनुपर्ने हुन्छ।

३.२ विषयगत क्षेत्रहरुको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाका लागि कर्णाली प्रदेशको अनुमानित क्षतिको विवरण

कर्णाली प्रदेशका मुख्य प्रकोपहरुलाई तिनले निम्त्याएका क्षति विश्लेषणको आधारमा भूकम्प बाहेक पहिरो, बाढी, आगलागि, अतिवृष्टि, चट्याङ्ग र माहामारीलाई क्रमशः स्तरिकरण गरिएको छ। प्रदेशको जटिल भौगोलिक अवस्था, समुदायको वसोवासको अवस्थिति र संरचनाहरुको वनावट साथै विभिन्न वैज्ञानिक प्रक्षेपणको आधारमा भूकम्प आउने सम्भावना अत्यधिक भएको र यसको क्षति धेरै हुने देखिएकोले भूकम्पलाई उल्लेखित छ वटा प्रकोपहरु भन्दा माथि स्तरिकरण गरिएको छ।

सन् २०१० देखि २०२० सम्मको गृह मन्त्रालयको डिआरआर पोर्टल, विपद् पोर्टलको तथ्याङ्क, जलउत्पन्न प्रकोप विभाग तथा विश्व खाद्य कार्यक्रमबाट उपलब्ध तथ्याङ्कको आधारमा संयुक्त राष्ट्रसंघिय आवासीय प्रतिनिधि कार्यालयले २०७९ सालको मनसुनजन्य प्रकोपबाट हुने क्षति आँकलन गरेको छ जसलाई विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणले मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७९ मा समावेश गरेको छ। जस अनुसार कर्णाली प्रदेशको मनसुनजन्य प्रकोपबाट हुने क्षतिको आँकलन/केसलोड ११,७५० घरधुरी र ५४,९५५ जनसंख्या प्रभावित हुने देखाउछ। मनसुन

जन्य प्रकोपहरूको पहिरो, बाढी, अतिवृष्टि र माहामारी समाविष्ट छन् । कर्णालीका मुख्य प्रकोपहरू मध्ये मनसुनजन्य बाहेक आगलागि र चट्याङ्ग छन् । विगतको ११ वर्षको (जनवरी २०११ देखि मार्च २०२२) को आगलागिको क्षतिको तथ्याङ्कलाई हेर्दा प्रतिवर्ष आगलागिका कारण ६१ परिवारका ३८५ जनसंख्या प्रभावित हुने देखिन्छ भने सोहि अवधिको क्षतिलाई हेर्दा चट्याङ्गका कारण प्रतिवर्ष २२ परिवारका १०० जनसंख्या प्रभावित हुने देखिन्छ । यसरी यि तथ्याङ्कका आधारमा कर्णालीका मुख्य ६ वटा प्रकोपका कारण प्रतिवर्ष प्रभावित हुने अनुमानित आँकलन/केसलोड ११,८३३ घरधुरी र ५५,४४० जनसंख्या देखिन्छ ।

युएनडिपिको सुपर परियोजना अन्तर्गत गरिएको वैज्ञानिक अध्ययनको रिपोर्टका अनुसार कर्णाली प्रदेशमा विनाशकारी भूकम्प (८.६ रेक्टर स्केल) जान सक्ने र जसवाट ४२,२३८ भवनहरू क्षति हुन सक्ने, भूकम्प विदाको दिनमा गएमा ७,९०८ जना, राति गएमा ११,५३० जना र कार्यालय समयमा गएमा ४,८९४ जनाको मृत्यू हुन सक्ने अनुमान गरिएको छ ।

यसरी कर्णालीका मुख्य प्रकोपहरू र भूकम्पको अनुमानित क्षति/केसलोडलाई आधार मानेर विषयगत क्षेत्रहरूले सामान्य पूर्वतयारी, पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी र आपत्कालिन प्रतिकार्यका योजनाहरू तयार गरेका छन् ।

३.३ मूलभूत मानवीय मापदण्ड (Core Humanitarian Standard)

इज्जतका साथ बाच्न पाउने अधिकार, क्रूर, अमानवीय, होच्याउने व्यवहार र दण्डबाट मुक्ति, विपद् अथवा द्वन्द्वबाट प्रभावित व्यक्तिहरूले आवश्यक सामानहरू प्राप्त गर्न सकेनन् भने राज्य पक्ष र अन्य सम्बद्ध निकायहरू मानवीय र निशपक्षता सहायता गर्न उत्तरदायी हुन्छन् भन्ने कुरा मानवीय घोषणा पत्रमा उल्लेख भएका छन् । मानवीयतामा कार्य गर्ने सरकारी तथा गैर सरकारी निकायहरूले नौ वटा मानवीय मूलभूत मापदण्डलाई अनिवार्य पालना गर्ने कुरामा सहमत भएका छन् र विपद्को परिस्थितिवाट सिर्जित अवस्थामा मापदण्ड पालना गर्नु सम्पूर्ण मानवताको पक्षमा कार्य गर्ने निकाय तथा संघ सस्थाहरूको दायित्व हुनेछ । यस योजनामा उल्लेखित कार्यहरू गर्दा सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रले मानवीय मापदण्डका यि नौ कुराहरूलाई ध्यानमा राख्नेछन् ।

- मानवीय सहयोग उपयुक्त र सान्दर्भिक हुनुपर्छ ।
- मानवीय सहयोग प्रभावकारी र ठिक समयमा गर्नु पर्छ ।
- मानवीय सहयोग स्थानीय क्षमताअनुरूप र प्रतिकूल असर नपर्ने गरी गर्नुपर्छ ।
- मानवीय सहयोग यथार्थ सूचना सहभागिता र पृष्ठपोषण अनुरूप हुनुपर्छ ।
- सुझावका लागि आग्रह गर्ने र त्यसको सम्बोधन गर्नुपर्छ ।
- मानवीय सहयोग समन्वयात्मक र परिपूरक हुनुपर्छ ।
- मानवीय सहयोगकर्ता नियमित सिइकाइ र आवश्यक सुधारमा प्रतिबद्ध हुनुपर्छ ।
- कर्मचारीको कामलाई प्रभावकारी बनाउन सहयोग गर्ने, लक्षित वर्गमा स्पष्टता र समानताको प्रत्याभूति गर्नुपर्छ ।
- स्रोत व्यवस्थापन लक्षित उद्देश्य अनुरूप सही रूपमा उपयोग गर्नुपर्छ ।

३.४ राहत वितरणका लागि स्फेयर मापदण्ड

सन् १९९४ को तुत्सी र हुतु जाति विचको १०० दिनको नरसंहारमा करिवन ५ देखि १० लाख रुवान्डाबासिहरुको मृत्यू तथा २० लाख विश्थापित भए पश्चात राहत वितरण तथा मानवीय सहयोगमा एकरूपता ल्याउन स्फेयर परियोजनाको शुरुवात भयो । स्फेयर एउटा हाते पुस्तिका हो जसमा सहयोगका लागि अपनाइने विस्तृत प्रकृया र गुणस्तर तथा जवाफदेहिताका लागि देखाउनुपर्ने प्रतिवद्धताका विषयहरु समाविष्ट छन् । स्फेयर मुख्य दुई विश्वासमा आधारित छ, पहिलो विपद् तथा द्वन्द्वबाट उत्पन्न मानवीय पिडालाई निवारण गर्न हरसम्भव पाईला चालिनुपर्दछ र दोस्रो विपद्बाट प्रभावित व्यक्तीहरुलाई ससम्मान बाँच्ने अधिकार भएकोले सो सम्बन्धी सहयोग प्राप्त गर्ने अधिकार पनि छ । मानवीय सहयोगमा स्फेयर एउटा सफल सावित भै सकेको पुस्तिका र नेपाल लगाएत विश्वका अधिकांस राष्ट्रहरुले अबलम्बन गरेका हुनाले विशेष गरेर विषयगत क्षेत्रले प्रतिकार्य गर्दा स्फेयरको मापदण्डलाई मध्यनजर गर्दै गर्नुपर्ने हुन्छ । स्फेयरले मुख्यतः चार प्राविधिक क्षेत्र अन्तर्गत रहेर मापदण्डहरु तय गरेको छ । हरेक क्षेत्र अन्तर्गतको न्यूनतम आधारभूत मापदण्डको सारांस यहाँ प्रस्तुत गरिएको छ ।

पानी आपूर्ति, सरसफाईतथा स्वास्थ्य प्रवर्धनमा न्यूनतम मापदण्ड:

- पिउन तथा खानमा २.५ देखि ३ लिटर प्रतिदिन, आधारभूत स्वास्थ्य सम्बन्धि व्यवहारहरु २ देखि ६ लिटर प्रति दिन, खाना पकाउनको लागि आधारभूत आवश्यकताहरु ३ देखि ६ लिटर प्रति दिन गरी पानीको कुल आधारभूत आवश्यकता ७.५ देखि १५ लिटर प्रतिदिन प्रतिव्यक्ती व्यवस्था गर्नुपर्दछ ।
- २५० जनाको लागि १ धारा (प्रति मिनेट ७.५ लिटर पानी आउने आधारमा), ५०० जनाको लागि १ हयाण्ड पम्प (प्रति मिनेट १७ लिटर पानी आउने हिसावमा), १०० जनाको लागि प्रत्येक लुगाघुने ठाउँ, ५० जनाको लागि प्रत्येक नुहाउने ठाउँ, महिलाको नुहाउने र लुगा फेर्ने गोप्य ठाउँ, नजिकको पानीको श्रोत बाट घरधुरी मात्र ५०० मिटर भित्र हुनु पर्ने , पानी भर्ने समय ३० मिनेट भन्दा बढि लाग्नु नहुने, पानी ल्याउन र भण्डारणको लागि १० देखि २० लिटर क्षमता भएको २ वटा भाँडाको व्यवस्था मिलाउनु पर्दछ ।
- २५० ग्राम नुहाउने साबुन प्रति व्यक्ति प्रति महिना, २०० ग्राम लुगा घुने साबुन प्रति व्यक्ति प्रति महिना, हातघुने ठाँउमा साबुन र पानीको व्यवस्था (संयुक्त वा एकल परिवारको लागि) व्यवस्था गरिनुपर्दछ ।
- समुदायमा, प्रति ५० जना (अल्पकालीन रूपमा) अथवा प्रति २० जना (दीर्घकालीन रूपमा) शौचालयको व्यवस्था मिलाउनु पर्दछ ।

खाद् सुरक्षा तथा पोषणमा न्यूनतम मापदण्डहरु

- व्यक्तिलाई खानाका आवश्यकता पुरा गर्ने मात्रामा खराव तत्व नमिसिएको, सम्बन्धित संस्कृतीमा मान्य हुने तथा गुणस्तरको खाद् उपलब्ध गराउनु पर्दछ ।
- प्रति व्यक्ति २१०० क्यालोरी, कुल उर्जाको १० प्रतिशत प्रोटिन (५३ ग्राम) र १७ प्रतिशत (४० ग्राम) चिल्लो पदार्थ, भिटामिन सी ४९.६ मिलिग्राम, क्याल्सियम ९८९ मिलिग्राम आवश्यकता पर्छ र सोहि अनुसार व्यवस्था मिलाउनु पर्दछ ।

- खानाको पोका बलिया, चलाउन, भण्डारण गर्न तथा बाँडन सुविधाजनक र वातावरणलाई असर नपुऱ्याउने, खानाको पोका मा मिति, पकाउने सर्वोत्तम विधि र पोषक तत्वहरुको विवरण टाँसिएको हुनुपर्छ ।
- बालबालिकालाई (६ देखि ५९ महिना) भिटामिन ए तथा खोपको वितरण गर्ने, आईरन युक्त सूक्ष्म पोषकतत्व पदार्थको वितरण गर्ने, बालबालिकालाई (१२ देखि ५९ महिना) जुकाको औषधि वितरण गर्ने, आयोडिनयुक्त नुन तथा भिटामिन ए तथा भिटामिन डि युक्त तरकारीको तेल वितरण गर्ने, गर्भवती तथा सुत्केरी महिलालाई आईरन युक्त सूक्ष्म पोषकतत्व पदार्थ तथा फोलिक एसिडको वितरण गर्ने, यदि अतिरिक्त खनिज पदार्थमा आईरनयुक्त सूक्ष्म पोषकतत्व छैन भने, गर्भवती तथा ४५ दिन भित्रको सुत्केरी महिलालाई आईरन युक्त खनिज पदार्थ तथा फोलिक एसिडको वितरण गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्दछ ।

आवास तथा बस्ती न्यूनतम मापदण्डहरु

- आवासको लागि एक ब्यक्तिलाई ३.५ वर्गमिटर क्षेत्रफल हुनुपर्दछ जसमा खाना पकाउने ठाउँ, नुहाउने ठाउँ र सरसफाई सुविधा बाहेकको हुनुपर्दछ (Covered Living Space) ।
- शिविरको वासस्थान व्यवस्था गर्नको लागि प्रति ब्यक्तिका लागि न्यूनतम ४५ वर्गमिटर भुँइक्षेत्रमा आधारित छन् (Surface Area) ।
- आवासको लागि चिसो मौसम वा सहरी परिवेशमा एक ब्यक्तिलाई ३.५-४.५ वर्गमिटर क्षेत्रफल हुनुपर्दछ जसमा आवासभित्र खाना पकाउने ठाउँ तथा नुहाउने र सरसफाई सुविधाहरु समावेश हुनुपर्दछ ।
- आवास भित्रको भुइँ देखि छतको उचाइ कम्तिमा २ मिटरको (गर्मी ठाँउमा २.६ मीटर) उच्चतम बिन्दुको हुनुपर्दछ
- क्याम्प भित्र आगलागी बाट जोगिन (fire break) कम्तिमा दुई बासस्थान बिच २ मिटर को दुरी राख्नुपर्दछ भने दुई वटा क्याम्प बिचमा कम्तिमा ३० मिटर को दुरी राख्ने (fire break) प्रत्येक ३०० मिटरमा राख्नुपर्दछ । यसरी आवासको व्यवस्था मिलाउदा वर्षायाममा आउने पानीको सतह भन्दा ३ मिटर भन्दा कम हुनु हुँदैन । छनौट गरिएको ठाँउमा स्वच्छ हावा तथा हावा वारपार गर्न सक्ने हुनुपर्दछ । कम्तिमा दुई पुर्ण कपडाको सेट प्रति ब्यक्ति, सही आकारको र स्थानीय संस्कृति र मौसमलाई उपयुक्त हुनुपर्दछ ।

स्वास्थ्यमा न्यूनतम मापदण्डहरु

प्रति १०,००० मानिसका लागि एक स्वास्थ्यसंस्था, प्रति २,५०,००० मानिसका लागि एक जिल्ला अथवा ग्रामीण अस्पताल, कम्तिमा ८० प्रतिशत नवजात शिशुको जन्म तालिम प्राप्त स्वास्थ्यकर्मीबाट (मेडिकल डाक्टर, नर्स र मिडवाइफ), हरेक १००० जनाको लागि कम्तिमा १-२ जना सामुदायिक स्वास्थ्य कार्यकर्ताको व्यवस्थापन मिलाउनु पर्दछ ।

खण्ड चार : विषयगत क्षेत्रहरूको विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना

४.१ स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

क्षेत्रफलमा कर्णाली प्रदेश अन्य प्रदेश भन्दा ठूलो भएतापनि भौगोलिक रूपमा अत्यन्त विकट भएकोले स्वास्थ्य सेवाको पहुँच र उपभोग दर राष्ट्रिय सूचकका तुलनामा न्यून रहेको सर्वविदितै छ । कुल जनसंख्याको करिब ६० प्रतिशत नागरिकहरू गास, वास र कपासका लागि कामको खोजीमा भारत लगायत देशका विभिन्न शहरमा भौतारिरहेका हुन्छन् । राष्ट्रिय सूचकका तुलनामा शिशु बाल तथा मातृ मृत्युदर उच्च रहेको छ भने कुपोषणको अवस्था पनि अन्य प्रदेशभन्दा उच्च नै रहेको छ । यद्यपि पछिल्ला वर्षहरूमा सेवा केन्द्रहरूको विस्तारका कारण अधिकांश नागरिकहरू आधारभूत स्वास्थ्य सेवामा समेटिदै आएका छन्। नेपालको संविधान २०७२ मा प्रत्येक नागरिकलाई राज्यबाट आधारभूत स्वास्थ्य सेवा निःशुल्क प्राप्त गर्ने हक हुनेछ र कसैलाई पनि आकस्मिक स्वास्थ्य सेवाबाट बञ्चित गरिने छैन भनी प्रत्याभूत गरिएको छ । यस प्रदेशमा पछिल्लो बहुसूचक सर्भेक्षण (MICS 2019), स्वास्थ्य सेवा विभागको आ.व. २०७६/७७ को वार्षिक प्रतिवेदन तथा जनसांख्यिक स्वास्थ्य सर्भेक्षण (NDHS 2016) का आधारमा यहाँको अवस्था तपसिल बमोजिम रहेको छ ।

सूचकहरू	राष्ट्रिय			कर्णाली प्रदेश		
	MICS २०१९	Annual Report 2076/77	NDHS २०१६	MICS २०१९	Annual Report 2076/77	NDHS २०१६
कुल प्रजनन दर (१५-४९ वर्ष)	-		२.८	-		२.३
५ वर्षमुनिको मृत्युदर (प्रति हजारमा)	३०		५८	२८		३९
शिशु मृत्युदर (प्रति हजारमा)	२७		४७	२५		३२
नवजात शिशु मृत्युदर (प्रति हजारमा)	११		२९	१६		२१
किशोरी अवस्थामा गर्भाधान प्रतिशत			१९			२७
प्रोटोकल अनुसार ४ पटक गर्भ जाँच प्रतिशत	७२	६६	६२	७८	५३	५६
स्वास्थ्य संस्थामा सुत्केरी हुने प्रतिशत	६२	७८	७३	७७.५	६६	६३
दक्ष प्रसूतिकर्मीबाट सुत्केरी हुने प्रतिशत	-	६२.७	५९		६२	६०
रक्त अल्पता भएका बालबालिका प्रतिशत (६-५९महिना)			४८			५३
रक्तअल्पता भएका महिला प्रतिशत (१५-४९ वर्ष)			३५			४१

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

सूचकहरू	राष्ट्रिय			कर्णाली प्रदेश		
	MICS २०१९	Annual Report २०७६/७७	NDHS २०१६	MICS २०१९	Annual Report २०७६/७७	NDHS २०१६
५ वर्षमुनिका बालबालिकामा पुङ्कोपना प्रतिशत	४८		५५	३२		३६
५ वर्षमुनिका बालबालिकामा कम तौल भएका बच्चाहरूको प्रतिशत	३७		३६	२४		२७
१५-४९ वर्षका कुपोषित महिलाहरूको प्रतिशत			१५.२			१७.३
५ वर्षमुनिका बालबालिकामा ख्याउटेपना प्रतिशत	१८			१२		
जम्मा कोभिड बिरामीहरूको संख्या		१७८७			१७१७७	
कोभिडबाट निको हुने दर		८१.९			६४.२	
कोभिडको मृत्यु दर		०.२२			०.२३	
औलो: रक्त नमुना संकलन दर प्रतिशत		०.९			२.१	
औलो पारासाईट इन्सिडेन्स प्रति हजार जोखिम समुहमा रहेका जनसंख्या		०.५			०.०५	
औलो बिरामीहरूमा PF को प्रतिशत		५.९			९.१	
नयाँ कालाजारका बिरामीहरू		४८			१८६	
क्षयरोग: केस नोटिफिकेशन दर प्रति १ लाख जनसंख्या		६९			९३	
क्षयरोग उपचार निको हुने दर		८६			८९	
कुष्ठरोग: नयाँ बिरामी पत्ता लाग्ने दर प्रति १ लाख जनसंख्या		३.१			६.२	
कुष्ठरोगको प्रकोप दर प्रति १०००० जनसंख्या		०.५			०.७	
नयाँ एच.आई.भि. बिरामीहरू		२४			२४१६	

उद्देश्यहरू:

- प्राकृतिक प्रकोपबाट सिर्जित आकस्मिक अवस्थामा हुनसक्ने चोटपटक साथै कोभिड १९ लगायत अन्य महामारीमा जनस्वास्थ्यका मापदण्डहरू अपनाई अत्यावश्यक स्वास्थ्य सेवा प्रवाह गर्ने ।
- मानवीय संसाधनको क्षमता अभिवृद्धि गरी तत्काल आपतकालीन आपूर्ति गर्न स्वास्थ्य सेवा कार्यालयलाई सहयोग गर्ने,
- जोखिमपूर्ण सम्भावित क्षेत्र तथा समुहको पूर्व पहिचान गरी विपद् न्यूनीकरणका लागि स्थानीय तहसँग समन्वय तथा सहजीकरण गर्ने
- आकस्मिक औषधि, पोषण सामग्री, खाना र पानीको अग्रिम व्यवस्थापन गर्न र नियमित औषधि सेवन गरिरहेका दीर्घरोगीहरूको पहिचान गरी औषधिको उपलब्धता तथा सेवनको सुनिश्चितता गर्ने,
- विपत्तिका कारण विस्थापित भएका जोखिमपूर्ण वर्ग जस्तै: गर्भवती, सुत्केरी, नवशिशु र ५ वर्षमुनिका बालबालिकामा हुनसक्ने मध्यम तथा कडा खालको कुपोषणमा कमी ल्याउन स्तनपानलाई निरन्तरता दिई पूरक खानाको व्यवस्थापन गर्न स्वास्थ्य सेवा कार्यालय/स्थानीय तहसँग समन्वय र सहयोग गर्ने,
- आमाको दूधलाई प्रतिस्थापन गर्ने बस्तुहरूको अनाधिकृत बिक्री वितरण तथा प्रयोगमा रोक लगाउन नियमित अनुगमन तथा समन्वय गर्ने,
- विपद्का कारण हुन सक्ने मानसिक स्वास्थ्य समस्यालाई न्यूनीकरण गर्नका लागि आवश्यक र उपयुक्त मानसिक स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने ।

विषयगत क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

क्र.स.	प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्यहरू	मूख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगि निकाय	अनुमानित बजेट (हजारमा)
१	प्रदेश तथा सबै स्थानीय तहमा द्रुत प्रतिकार्य तथा लेखाजोखा टोलीको गठन	स्थानीय तह र प्रदेश तह	सम्बन्धीत निकाय	४०००
२	द्रुत प्रतिकार्य टोलीको क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम	स्थानीय तह र प्रदेश तह	रेडक्रस, विश्व स्वास्थ्य संगठन	१००००
३	द्रुत प्रतिकार टोलीलाई आवश्यक सामग्रीहरूको सुची तयार गर्ने र न्यूनतम आवश्यक मौज्जात जिल्ला तथा स्थानीय तहमा भण्डारण गर्ने	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम, SSBH,	५००००
४	सम्भावित विपद् अनुसार स्थानीय तहको नक्शांकन	स्थानीय तह र प्रदेश तह	विश्व स्वास्थ्य संगठन, SSBH	१००
५	सम्भावित विपद्को लागि आवश्यक श्रोत, साधन तथा मानवीय श्रोतको विवरण	स्थानीय तह र प्रदेश तह		१००

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

क्र. स.	प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्यहरु	मूख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगि निकाय	अनुमानित बजेट (हजारमा)
	अध्यावधिक गर्ने			
६	सञ्चार माध्यमहरुको आवश्यक परिचालन	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय		५००
७	खाद्यन्न अभाव, विपद् तथा महामारीका कारण हुन सक्ने स्वास्थ्य पोषणको समस्यालाई व्यवस्थापन गर्नका लागि आवश्यक सामग्रीको मौज्दात (Paracetamol, ORS, RUTF, MUAC Tape, MNP, weighing machine, Vitamin-A, Iron Folic acid, height board, F-75, F-100, ReSomal)	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय र स्थानीय तह		१०००
८	स्वास्थ्य तथा पोषण कलष्टरको आकस्मिक योजना निर्माण गर्ने	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय		१००
९	जोखिममा पर्ने सक्ने महिला (सुत्केरी, गर्भवती, स्तनपान गराई रहेका महिला सहित), बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, अपांगता भएका व्यक्तिहरुको विवरण संकलन गरी आवश्यक सहयोगका लागि समन्वय गर्ने	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय		५००
१०	पूर्वतयारी वारेमा राजनैतिक दल र नागरीक समाजका लागि संयुक्त अभिमुखीकरण गर्ने	सामाजिक विकास मन्त्रालय		४०००
११	आपतकालीन चिकित्सा तैनाती टोलीको गठन (EMDT) र क्षमता अभिवृद्धि र तालिम	सामाजिक विकास मन्त्रालय		२०००
अनुमानित बजेट (रु. हजारमा)				७०,७००

विषयगत क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारीत पूर्वतयारी योजना

क्र. स.	विपद्को पूर्वानुमान	क्षेत्र/स्थान	क्रियाकलापहरु	मूख्य जिम्मेवार निकाय	अनुमानित लागत हजारमा
१	कुपोषित बालबालिकाहरुको संख्यामा वृद्धि	विपद्का कारण क्षति हुन सक्ने क्षेत्रहरु	नक्शांकन अनुशार खाद्यन्न अभाव हुन सक्ने स्थानहरुमा खाद्यन्न भण्डारणको व्यवस्था गर्ने।	स्थानीय तह	१०००
२	चोटपटकको घटना बढ्ने	नक्शांकन अनुसार सम्भावित स्थान तथा	६-५९ महिनाका बालबालिकाको पाखुराको मापन गरी कुपोषित	दृढ प्रतिकार्य टोली	१५००

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

क्र. स.	विपद्को पूर्वानुमान	क्षेत्र/स्थान	क्रियाकलापहरु	मूख्य जिम्मेवार निकाय	अनुमानित लागत हजारमा
		क्षेत्रहरु	बालबालिकाको व्यवस्थापन गर्ने		
३	पानीजन्य रोगहरु र महामारी फैलन सक्ने	जोखिमक्षेत्र पहिचान गरिएका स्थानहरु	द्रुत प्रतिकार्य टोलीको परिचालन गरि चोटपटक लागेका व्यक्तिहरुको त्वष्वनभ गर्ने, वडा अनुसार एम्बुलेन्सको व्यवस्था गर्ने	स्वास्थ्य संस्था	५००
४	कुपोषित बालबालिकाको व्यवस्थापनका लागि आवश्यक पोषण सामग्रीहरुको अभाव	विपद्का कारण क्षति हुन सक्ने क्षेत्रहरु	खानेपानी निर्मलीकरणको लागि पियूसको वितरण	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय आपूर्तिकेन्द्र शाखा /स्थानीय तह	१००००
५	प्रभावित क्षेत्रमा शुद्ध खानेपानीको अभाव	नक्शांकन अनुसार सम्भावित स्थान तथा क्षेत्रहरु	पोषण सामग्रीहरुको मौज्दात सुनिश्चतता गर्ने , नभएको ठाँउमा उपलब्ध गराउने, पोषण सामग्रीहरुको मौज्दातको सुनिश्चतता गर्ने नभएको ठाउँमा उपलब्ध गराउने	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय	५००
६	स्वास्थ्य संस्थासम्म पहुँचमा अवरोध	जोखिम क्षेत्र पहिचान गरिएका स्थान	खानेपानी निर्मलीकरणको लागि पियूसको वितरण	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय	१०००
७	किटजन्य रोगहरु फैलन सक्ने	जोखिम क्षेत्र पहिचान गरिएका स्थान	जोखिम क्षेत्रको पहुँचमा रहने गरी औषधी तथा आवश्यक अन्य सामग्रीहरु वितरण	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय	५००
८	भण्डारण गरिएका खाद्य सामग्रीहरु नष्ट हुने	आगलागीबाबाट प्रभावित क्षेत्र	किटनाशक भुलहरुको वितरण	स्थानीय तह	१५००
९	मानवीय क्षती हुन सक्ने	जोखिम क्षेत्र पहिचान गरिएका स्थान	नक्शांकन अनुसार खाद्यान्न अभाव हुन सक्ने स्थानहरुमा खाद्यान्न भण्डारणको व्यवस्था	स्थानीय तह	१०००
१०	महामारी अनुसार स्वास्थ्य संस्थामा सेवाग्राहीको अत्यधिक चाप	महामारी फैलिएका स्थान नजिकका स्वास्थ्य संस्थाहरु	शवहरुको उचित व्यवस्थापन गर्ने	स्वास्थ्य संस्था	२५००
११	महामारीमा प्रतिकार गर्न आवश्यक औषधीहरुको अभाव	नक्शांकन अनुसार सम्भावित क्षेत्रहरु	स्वास्थ्य संस्था वरपर तथा स्थानीय तहको खुला क्षेत्रमा सेवाग्राहीको लागि स्वास्थ्य सेवाको व्यवस्था गर्ने	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय	२५००

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

क्र. स.	विपद्को पूर्वानुमान	क्षेत्र/स्थान	क्रियाकलापहरु	मूख्य जिम्मेवार निकाय	अनुमानित लागत हजारमा
१२	महामारीमा प्रतिकार गर्न आवश्यक स्वास्थ्यकर्मी तथा स्वयमसेवकहरुको कमी	महामारी फैलिएका स्थान नजिकका स्वास्थ्य संस्थाहरु	महामारीमा आवश्यक पर्ने औषधीहरुको विवरण तयार गरी सो औषधीहरुको न्यूनतम मौजदात स्वास्थ्य संस्था तथा स्थानीय तहमा भण्डारण गर्ने	सामाजिक विकास मन्त्रालय	७५००
अनुमानित बजेट (रु. हजारमा)					३०,०००

विषयगत क्षेत्रको आपत्कालिन प्रतिकार्य योजना :

क्र. स.	क्रियाकलाप	समयावधी	मूख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगि निकाय	अनुमानित लागत हजारमा
१	प्रादेशिक स्वास्थ्य द्रुत प्रतिकार्य टोली (RRT, EMDT) को बठक बसी जन/स्वास्थ्य सेवा कार्यालय तथा स्थानीय तहको द्रुत प्रतिकार्य टोली (RRT, EMDT) संग समन्वय गर्ने,	प्रकोप भएको २४ घण्टाभित्र	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय/ प्रदेश अस्पताल/ स्थानीय तह	विश्व स्वास्थ्य संगठन	५००
२	स्वास्थ्य तथा पोषण लगायत अन्य क्लस्टरहरूलाई परिचालन गर्ने	प्रकोप भएको २४ घण्टाभित्र	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय/ स्थानीय तह		१५००
३	प्रकोप भएका स्थानमा स्थानीय तहका द्रुत प्रतिकार्य टोली (RRT) परिचालन गरी घटनाको विवरण संकलन गर्ने	प्रकोप भएको २४ घण्टाभित्र	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय/ स्थानीय तह	गैरसरकारी संस्था	५००
४	अत्यावश्यक स्वास्थ्य प्रतिकार्य सेवाहरू प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाउने,	प्रकोप भएको २४ घण्टाभित्र	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय/ स्थानीय तह	गैरसरकारी संस्था	१५००
५	प्राप्त तथ्याङ्कहरुको विश्लेषण गरी आवश्यकताको पहिचान तथा प्राथमिकता निर्धारण गर्ने	घटना भएको १ हप्ताभित्र	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय/ स्थानीय तह	गैरसरकारी संस्था	२००
६	स्वास्थ्य तथा पोषण क्लस्टरको नियमित बै7क बसी आवश्यक निर्णयहरू गर्ने,	घटना भएको १ हप्ताभित्र	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय/ स्थानीय तह	गैरसरकारी संस्था	२००
७	रणनीतिक स्थानहरूमा चिकित्सक सहित स्वास्थ्यकर्मीहरूको टोली परिचालन गर्ने र	घटना भएको १ हप्ताभित्र	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय/	गैरसरकारी संस्था	१५००

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

क्र. स.	क्रियाकलाप	समयावधि	मूख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगि निकाय	अनुमानित लागत हजारमा
	आवश्यक भएमा स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गर्ने,		स्थानीय तह		
८	सम्भावित महामारीलाई मध्यनजर राखी सचेतनामूलक सन्देश प्रकाशन, प्रसारण गर्ने,	घटना भएको १ हप्ताभित्र	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय/स्थानीय तह	गैरसरकारी संस्था	१०००
९	नियमित स्वास्थ्य सेवा प्रवाहमा केही समस्या छ, छैन भनी तत्काल सर्भेक्षण (Multi Cluster Sector Initial Rapid Need Assessment) गर्ने,	घटना भएको १ हप्ताभित्र	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय/स्थानीय तह	गैरसरकारी संस्था	१०००
१०	उद्धार, राहत वितरण, आकस्मिक औषधि तथा सफा र सुरक्षित खानेपानीको व्यवस्था, खाद्यान्न अस्थायी बसोबासको व्यवस्था, प्रभावितहरूको विवरण संकलन,	घटना भएदेखि एकहप्तादेखि १ महिनाभित्र	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय/स्थानीय तह	गैरसरकारी संस्था	५०००
११	स्वास्थ्य तथा पोषण क्लस्टरको नियमित बैठक र अन्य क्लस्टरसँगको समन्वय र सहकार्यलाई निरन्तरता दिने,	घटना भएदेखि एकहप्तादेखि १ महिनाभित्र	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय	गैरसरकारी संस्था	२००
१२	प्रतिकार्य समीक्षा गर्ने र सम्बन्धित निकायहरूमा जानकारी गराउने,	घटना भएदेखि एकहप्तादेखि १ महिनाभित्र	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय/स्थानीय तह	गैरसरकारी संस्था	२५०
१३	उद्धार, राहत वितरण, आकस्मिक औषधि (Lifesaving drugs) तथा सफा र सुरक्षित खानेपानीको व्यवस्था, खाद्यान्न र उनीहरूलाई उचित स्थानमा अस्थायी बसोबासको व्यवस्थापन गर्न,		स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय		२०००
१४	प्रभावितहरूको विस्तृत विवरण लिने फारमको व्यवस्थापन गर्न,	१ महिना देखि ३ महिना	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय/स्थानीय तह	गैरसरकारी संस्था	१००
१५	पिडितहरूलाई तत्काल उद्धार गरी प्राथमिक उपचार साथै आवश्यकताका आधारमा सम्बन्धित निकायमा प्रेषण गर्नका लागि सहयोग तथा सहजीकरण गर्ने,	१ महिना देखि ३ महिना	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय/स्थानीय तह	गैरसरकारी संस्था	१०००
१६	नवशिशु, ५ वर्षमुनिका बालबालिका, गर्भवती, सुत्केरी, ज्येष्ठ नागरिक, दीर्घ रोगीहरूको	१ महिना देखि ३ महिना	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय/	गैरसरकारी संस्था	५००

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

क्र. स.	क्रियाकलाप	समयावधि	मुख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगि निकाय	अनुमानित लागत हजारमा
	पहिचान गरी यथाशीघ्र व्यवस्थापनका लागि समन्वय तथा सहजीकरण गर्ने		स्थानीय तह		
१७	५ वर्षमुनिका बालबालिका तथा गर्भवती महिलाहरूलाई उचित पोषणको प्रबन्ध, नियमित स्वास्थ्य सेवा (खोप, पूर्वप्रसूति तथा उत्तर प्रसूति सेवा, परिवार नियोजन, सुरक्षित खानेपानी र सरसफाई, महिनावारी सरसफाई, खाद्यान्न, अस्थायी बसोबासको व्यवस्था आदिको निरन्तरता,	१ महिना देखि ३ महिना	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय/ स्थानीय तह	गैरसरकारी संस्था	५००
१८	प्रभावित स्थानमा मध्यम तथा शीघ्र पोषण अवस्थाको मूल्याङ्कन तथा व्यवस्थापन,	१ महिना देखि ३ महिना	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय/ स्थानीय तह	गैरसरकारी संस्था	५००
१९	दीर्घ रोगी तथा ज्येष्ठ नागरिकहरूको सुरक्षाको लागि उचित व्यवस्थापन	१ महिना देखि ३ महिना	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय/ स्थानीय तह	गैरसरकारी संस्था	५००
२०	प्रतिकार्य समीक्षा गर्ने र सम्बन्धित निकायहरूमा जानकारी गराउने	१ महिना देखि ३ महिना	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय/ स्थानीय तह	गैरसरकारी संस्था	३००
२१	अत्यावश्यक औषधि खासगरी जीवन बचाउने (Life Saving) औषधिको व्यवस्थापन	१ महिना देखि ३ महिना	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय/ स्थानीय तह	गैरसरकारी संस्था	५०००
२२	५ वर्षमुनिका बालबालिका, गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाहरूलाई उचित पोषणको प्रबन्ध,	३ महिनादेखि	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय/ स्थानीय तह	गैरसरकारी संस्था	५००
२३	नियमित स्वास्थ्य सेवा (खोप, पूर्वप्रसूति, प्रसूति, सुत्केरी जाँच, परिवार नियोजन, किशोरकिशोरी, ज्येष्ठ नागरिक, क्षय र कृष्ठरोग, ART सेवा लिइरहेका, मलेरिया, सुरक्षित खानेपानी तथा सरसफाई, महिनावारी सरसफाई, खाद्यान्नको व्यवस्था र अस्थायी बसोबासको व्यवस्थाको निरन्तरता, स्वास्थ्य प्रवर्धनात्मक क्रियाकलापहरू (स्वास्थ्य सम्बन्धी सन्देश प्रकाशन तथा प्रसारण, पोष्टर पम्पलेटहरू वितरण, प्रदर्शनी,	३ महिनादेखि १ वर्ष	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय/ स्थानीय तह	गैरसरकारी संस्था	२००

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

क्र. स.	क्रियाकलाप	समयावधी	मूख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगि निकाय	अनुमानित लागत हजारमा
	सडक नाटक, माइकिङ्ग आदि),				
२४	आवश्यकता अनुसार स्वास्थ्यकर्मीको व्यवस्थापन	३ महिनादेखि १ वर्ष	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय/स्थानीय तह	गैरसरकारी संस्था	५०००
२५	अत्यावश्यक औषधिहरूको बफर स्टक तथा पर्याप्त औषधि लगायत सामग्रीको व्यवस्थापन,	३ महिनादेखि १ वर्ष	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय/स्थानीय तह	गैरसरकारी संस्था	२००
२६	व्यवस्थित सूचना प्रणालीको निरन्तरता,	३ महिनादेखि १ वर्ष	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय/स्थानीय तह	गैरसरकारी संस्था	३००
२७	सूचनाहरूको अद्यावधिक गर्ने,	३ महिनादेखि १ वर्ष	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय/स्थानीय तह	गैरसरकारी संस्था	५००
२८	प्रतिकार्यका क्रियाकलापहरूको संक्षिप्त प्रतिवेदन तयार गरी सम्बन्धित निकायमा पठाउने सिकाईहरूलाई मध्यनजर गरी पूर्वतयारीका क्रियाकलापहरू पहिचान गरी आगामी योजनामा समेटने,	३ महिनादेखि १ वर्ष	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय/स्थानीय तह	गैरसरकारी संस्था	१०००
२९	डेलिभरी किट	३ महिनादेखि १ वर्ष	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय/स्थानीय तह	गैरसरकारी संस्था	१५००
३०	खाद्यन्न अभाव, विपद् तथा महामारीका कारण हुन सक्ने स्वास्थ्य पोषणको समस्यालाई व्यवस्थापन गर्नका लागि आवश्यक सामग्रीको मौज्जात र बितरण (Paracetamol, ORS, RUTF, Fortified Flour, MUAC Tape, MNP, weighing machine, Vitamin-A, Iron Folic acid, height board, F-75, F-100, ReSomal)	डेलिभरी भएको १ हप्ताभित्र	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय/स्थानीय तह	गैरसरकारी संस्था	२०००
प्रतिकार्य क्रियाकलापका लागि अनुमानित बजेट जम्मा (रु. हजारमा)					३४६५०

४.२ खाद्य सुरक्षा क्षेत्रको पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना

खाद्य सुरक्षाको अवस्था हेर्दा कर्णाली प्रदेश अन्य प्रदेशको तुलनामा बढी जोखिममा रहेको देखिन्छ । नेपाल जनसांख्यिक सर्वेक्षण २०१६ (वि.सं २०७३) अनुसार कर्णाली प्रदेशमा केवल २२.५५ प्रतिशत

घरपरिवार खाद्य सुरक्षित छन् भने १७.७५ प्रतिशत घरपरिवार चरम (गम्भीर) खाद्य असुरक्षामा रहेको पाइन्छ। भौगोलिक बनावट, जलवायु परिवर्तनको असर र कृषि क्षेत्रको विकासका पूर्वाधारहरु सिंचाइ, सडक, बिजुली, उन्नत प्रविधिहरु, बजार व्यवसाय आदिको प्रयाप्त विकास नहुनु र यि कुराहरुमा राष्ट्रको ध्यान केन्द्रित नहुनाले कर्णाली अन्य प्रदेशको तुलनामा पछाडि परेको छ। यही परिवेशले गर्दा कर्णालीमा खाद्य उत्पादनमा अपेक्षित वृद्धि हुन सकेको छैन भने गैरकृषि रोजगारको अभाव, आगमन असुविधा र गरिबहरुको खाद्यमा कमजोर पहुँचका कारण पनि खाद्य सुरक्षाको जोखिम अझै पेचिलो रुपमा विद्यमान छ। कर्णाली प्रदेशको मानव सूचकांक ०.४११ मात्र छ जसले खाद्य सुरक्षा र पोषण, स्वास्थ्य पनि कमजोर भएको पुष्टि गर्दछ। प्रदेशमा ५ वर्ष मुनिका तौल नपुगेका बालबालिकाहरु ५५ प्रतिशत छन्। नवजात शिशु र शिशु मृत्युदर दुबै नेपालको औषत दर भन्दा निकै उच्च क्रमशः २९ र ४७ रहेको छ। ५ वर्ष उमेर मुनिका ५३ प्रतिशत बालबालिका अझै कुपोषित र ५४.५ प्रतिशत पुङ्कोपन रहेको छ।

प्रदेशमा मौसमी बसाईसराई अत्याधिक रहेको छ। यहाँका बासिन्दाहरु रोजगारीका लागि यस प्रदेश बाहेक नेपालका अन्य जिल्लाहरु लगायत भारतमा जाने गरेका छन्। यहाँका समुदायको आम्दानीको मुख्य श्रोत कृषि तथा गैह्रकृषि जन्य रोजगार तथा व्यवसाय रहेको छ। प्रदेशका ८० प्रतिशत जनसंख्या कृषि पेशामा निर्भर रहेका छन्। यहाँको बेरोजगारी दर ९.७ प्रतिशत रहेको छ (कर्णाली प्रदेश योजना आयोग, २०७६/०७७)। नेपालीहरुको प्रतिव्यक्ति आय अमेरिकी डलर १०२९ रहेता पनि कर्णाली प्रदेशको हकमा यो ६०६ अमेरिकी डलर मात्र रहेके छ। प्रदेशमा प्राविधिक तालिम तथा व्यावसायिक शिक्षा परिषद् मार्फत विविध शैक्षिक संस्था तथा तालिम प्रदायकहरु विद्यमान छन् साथै तालिम प्रदान गरिरहेका छन्। विपद्को प्रकृति तथा व्यवसाय हेरि कृषि, तथा गैरकृषिजन्य व्यवसायमा फरक फरक किसिमले प्रभाव पर्ने देखिन्छ।

प्रभावकारी विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका लागि नेपाल सरकारको विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना २०७५ ले विषयगत अवधारणा (Cluster approach) लाई अवलम्बन गरेको छ। राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य कार्यढाँचा, २०७५ ले संघीय तहमा खाद्य सुरक्षा लगायत ११ वटा विषयगत क्षेत्रहरु (cluster) को पहिचान गरेको छ। साथै प्रादेशिक आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयले जारी गरेको कर्णाली प्रदेश विपद् जोखिम तथा व्यवस्थापन नियमावली, २०७६ मा विपद् आइपरेका खण्डमा खाद्य तथा पोषण क्षेत्र क्रियाशील बनाउने प्रदेश विपद् व्यवस्थापन कार्यकारी समितिको काम, कर्तव्यमा पनि उल्लेख भएको छ। सोही अनुरूप आपतकालिन अवस्थामा कर्णाली प्रदेशमा खाद्य सुरक्षा क्षेत्र क्रियाशीलगरी सोको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना बनाउन र सम्बन्धित तहमा सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरुबीच प्रभावकारी समन्वय गर्नको लागि भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयले नेतृत्व (lead) र विश्व खाद्य कार्यक्रम सह-नेतृत्व (co-lead) को रुपमा काम गर्ने हिसाबले खाद्य सुरक्षा क्षेत्रको गठन भएको छ।

खाद्य सुरक्षा पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको मुख्य उद्देश्य विभिन्न सरोकारवाला निकायहरु संग समन्वय गरी अन्तर सहयोगलाई प्रबर्धनगर्ने र बिपदबाट हुनसक्ने खाद्य सुरक्षा जोखिमको पूर्व तयारी र प्रतिकार्यका लागि आवश्यक सहयोग, सहकार्य र समन्वय गरी भोकमरी तथा प्रकोपबाट प्रभावित

व्यक्तिहरुको जीवन र जीविकोपार्जन बचाउन छिटो, उचित र प्रभावकारी सुविधा सुनिश्चित गर्ने हो । यसका लागि खाद्य सुरक्षा समूहले निम्नानुसारका कार्यहरुमा जोड दिनेछ ।

- कृषि, पशुपंक्षी, वन, गैर कृषिजन्य वस्तु तथा सेवाको उत्पादन, उत्पादकत्वका क्षेत्रमा उल्लेख्य वृद्धि गरि खाद्य तथा पोषण सुरक्षा र दीगो जीविकोपार्जनको सुनिश्चित गर्ने ।
- संकटासन्न समुदायको न्यूनतम रोजगारी तथा आयको सुनिश्चितताका लागि क्षमता अभिवृद्धि, स्रोत तथा सामग्रीहरुको व्यवस्था गर्ने ।
- विपद्को समयमा चरम खाद्य असुरक्षा भएका परिवारलाई खाद्य तथा नगद अनुदान (सर्शत/निर्शत) प्रदान गर्ने ।
- विपद्को अवस्थामा खाद्यपदार्थ खरिद, प्राप्ती, भण्डारण तथा विक्री वितरण को सहज व्यवस्थापन मार्फत जोखिम समुदायमा खाद्य सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने ।

प्राथमिकता प्राप्त सामान्य पूर्वतयारी योजना

क्र.स.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगि निकाय	अनुमानित लागत
	कृषि तथा पशु क्षेत्र			
१	खाद्यसुरक्षा संबद्ध सूचना तथा तथ्यांकहरु समयमा उपलब्धहुने गरि अध्यावधिक गरि प्रतिवेदन तयार गर्ने र प्रदेश आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रमा रिपोर्टिग गर्ने	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयमा स्थापित प्रदेश स्तरिय खाद्य सुरक्षा सूचना केन्द्र ।	विश्व खाद्य कार्यक्रम र अन्य राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैर सरकारी संघ संस्थाहरु	मन्त्रालयको ५,००,०००
२	विभिन्न सूचकका आधारमा जिल्ला तथा पालिका अनुसार खाद्य असुरक्षित र प्रभावितहुन सक्ने क्षेत्र तथा जनसंख्या आँकलन गर्ने।	भूमिव्यवस्था, कृषितथा सहकारी मन्त्रालयमा स्थापित प्रदेशस्तरिय खाद्य सुरक्षा सूचना केन्द्र ।	स्थानीय सरकार, विश्वखाद्यकार्यक्रम र अन्य राष्ट्रिय तथाअन्तराष्ट्रिय गैर सरकारी संघ संस्थाहरु	मन्त्रालयको ५,००,०००
३	विपद् तथा खाद्य सुरक्षा सम्बन्धि संदेशमुलक कार्यक्रम (क.क. एफ. एम. रेडियो मार्फत, होडिड्बोर्ड, मोवाइल एप्स आदि) विकास तथा सञ्चालन गर्ने ।	किसान २ परियोजना, हेल्भेटास नेपाल आशा आयोजना सुआहारा	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयको समन्वयको सहयोगमा अन्य संघ संस्थाहरु	१,००,०००
४	विभिन्न कृषिजन्य तथा पशुजन्य महामारी (अमेरिकन फौजी किरा, सलह, खोरेत, वर्डफ्लु आदि) जस्ता रोगहरु	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयको समन्वयमा	किसान २ परियोजना आशा , सुआहारा, लिवर्ड, हेल्भेटास	मन्त्रालयको ५,००,०००

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

	फैलिनु पूर्व नै संदेशमुलक जानकारीहरु प्रवाह गर्ने र प्रभावकारी नियन्त्रण तथा प्रतिकार्यका लागि कार्यदलहरु गठन गरी तयारी अवस्थामा राख्ने ।		नेपाल	
५	कृषिसँग सम्बन्धित जलवायु पूर्व सूचना प्रणाली स्थापना गरी कृषक समुदायलाई सूचना प्रवाह गर्ने ।	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम भकारी परियोजना मर्सिकोर नेपाल	३,००,०००
६	कृषकहरुको जोखिम न्यूनीकरण र अनुकूलन क्षमता बढाउन बाली तथा पशुपन्छी विमाको प्रिमियममा टप अप सहित थप आकर्षित गर्ने कृषकलापहरु सन्चालन गर्ने ।	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	वित्तिय संस्थाहरु	मन्त्रालयको ५०,००,०००
७	सेवा प्रदायक र किसानहरुबीच दायित्व निर्वाहका लागि अन्तरक्रियात्मक कार्यक्रम सन्चालन गर्ने	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम	५०,००,०००
८	उच्चमूल्यका कृषि वस्तु, रैथाने बाली तथा जडीबुटीको उत्पादनमा वृद्धि गरी आन्तरिक र वाह्य बजारमा निर्यात गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।	भूमिव्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	ASDP / कृषि विकास कार्यालयहरु/GIZ	बजेट आवश्यक नपर्ने
९	विपदको समयमा पशुपन्छीका लागि आवश्यक पशु आहारा भण्डारण र उचित वितरण प्रणालीको विकास गर्ने ।	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय, पशु पन्छी विकास निर्देशनालय	निजी क्षेत्र	बजेट आवश्यक नपर्ने
१०	कोभिड १९ जस्ता महामारीको समयमा कृषि तथा पशुजन्य उत्पादनको बजारीकरण तथा गुणस्तरको सुनिश्चितता गर्ने ।	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	नेपाल खाद्य तथा व्यापार कम्पनी र परियोजनाहरु	बजेट आवश्यक नपर्ने

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

	जिविकोपार्जन			
१.	कृषि र बनमा आधारित व्यवसायिक सम्भाव्यता तथा जोखिम अध्ययन गर्ने ।	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय, उद्योग, पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालय	पालिका, कृषि क्षेत्र विकास सहयोग	३०,००,०००
२.	प्रकोप प्रभावित क्षेत्रहरुको जीविकोपार्जन प्रोफाइलिङ्ग र जीविकोपार्जनशैली ढाँचा नक्सांकन गर्ने	उद्योग, पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालय	मेडुपा	२५,४७,००,०००
३	कृषि वन प्रबर्धनका लागि पकेट क्षेत्र निर्धारण गर्ने ।	उद्योग, पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालय	मेडुपा	५०,००,०००
४	वैदेशिक रोजगारबाट सिकेको सीप तथा ज्ञानलाई स्वदेशमै प्रयोग गर्नका लागि तथ्याङ्क संकलन गरी प्रोफाइल तयारी ।	सामाजिक विकास मन्त्रालय	पालिका	२०,००,०००
६	महिला र युवा लक्षित उच्चमशीलता सम्बन्धी विशेष कार्यक्रम तथा बजेट तयारी गर्ने ।	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय, उद्योग, पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालय	सामाजिक विकास मन्त्रालय, पालिका	२,००,०००
७	Labor market assessment (श्रम बजार अध्ययन गर्ने)	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	पालिका, हेल्भेटास नेपाल, सेभ द चिल्ड्रन	१,००,०००
८	कृषि तथा रौर कृषि क्षेत्रमा आधारित जिविकोपार्जन सम्बन्धि सेवा प्रदान गर्ने सेवा प्रदायकहरुको विवरण तयारी	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	CTEVT/ASDP	१०,००,०००
९	वन क्षेत्रको माध्यमबाट उच्चम विकास तथा रोजगारीका अवसरहरु पहिचान गर्ने ।	उद्योग, पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालय	पालिका, हेल्भेटास नेपाल, सेभ द चिल्ड्रन	२,००,००,०००

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

१०	कृषि क्षेत्रबाट घरधुरीहरुको जिविकोपार्जन गर्नका लागि लगानीका क्षेत्रहरु (फलफुल, जडिवुटि, पशुपालन, आदी) को पहिचान गर्ने	उद्योग, पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालय भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	सम्बन्धित साभेदार संस्थाहरु	१५,००,०००
११	गैर कृषि क्षेत्र (मौसमी, श्रम, वैदेशिक रोजगार, सिलाई कटाई आदि) बाट जिविकोपार्जन गर्ने घरधुरीहरुको प्रोफाइल तयारी	सामाजिक विकास मन्त्रालय, उद्योग, पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालय भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय		१५,००,०००
१२	तालिम प्राप्त जनशक्तीहरुको विवरणको अध्यावधिक गर्नका लागि सूचना प्रणाली स्थापना गर्ने	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय		१०,००,०००
सहायता				
१	सकटासन्न परिवारको नक्साकन गर्ने	आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालय	सबै साभेदार निकाय र स्थानीय तह	१०,००,०००
२	प्रति घरधुरीका लागि आधारभुत खाद्य आवश्यकताको मापन निकाल्ने	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	सबै विषयगत क्षेत्रको सदस्यहरु	२,००,०००
३	जोखिममा रहेका बालबालिका तथा परिवारहरुका परिवारलाई खाद्यान्न सहायता प्रदान गर्ने (१२०० बालबालिकाहरु)	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	सेभ द चिल्ड्रेन	१४,००,०००
४	स्थानीय व्यापारिहरुले विपद्का वेलामा उपलब्ध गराउने सक्ने खाद्यान्नको अध्ययन गरि सम्झौता गर्ने ।	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	सेभ द चिल्ड्रेन	१,२०,००,०००
५	विपदमा परेका परिवारका लागि खाद्यान्न भण्डारण	वन वातावरण तथा उद्योग मन्त्रालय	खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी	३,००,००,०००
६	जोखिममा परेका	मर्सीकोर, भकारी	मर्सीकोर, भकारी	२,५०,००,०००

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

	घरपरिवारलाई भ्यालु भौचर २००० घर परिवार		सेभ द चिल्ड्रेन	
७	प्रदेश खाद्य सुरक्षा विषयगत क्षेत्रको बैठक नियमित गर्ने	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	सबै विषयगत क्षेत्रको सदस्यहरु	२,००,०००
८	खाद्यान्न तथा नगद रकम वितरण पश्चातको अनुगमन तथा मूल्यांकन	मर्सीकोर, भकारी	मर्सीकोर, भकारी सेभ द चिल्ड्रेन	
९	विपद्का कारण प्रभावित, खाद्य असुरक्षित तथा जोखिममा रहेका घरधुरीहरुलाई खाद्यान्न, नगद सहायताको रुपमा प्रदान गर्ने	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालयको समन्वयमा	विश्व खाद्य कार्यक्रम	१२,५२,७८,९२०
खरिद तथा विक्रि वितरण व्यवस्थापन				
१	विपद् प्रतिकार्यका लागि आवश्यक खाद्य तथा गैर खाद्य सामग्रीहरु खरिद, उपयुक्त स्थलमा सुरक्षित भण्डारण र परिचालन तथा वितरण गर्न गराउनका लागि आवश्यक कार्ययोजना बनाउने ।	प्रदेश आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, प्रदेश स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति र भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेड, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, तथा अन्य राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैरसरकारी संघसंस्थाहरु	बजेट नलाग्ने
२	प्रमुख खाद्यस्टोर र उपलब्ध खाद्यवस्तुको नक्सांकन तथा सम्भावित आपूर्तिकर्ताहरुको सूची संकलन र अनुगमन गर्ने	उद्योग, पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालय	खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेड, विश्व खाद्य कार्यक्रम	मन्त्रालयको २,१०,०००
३	बजारमा खाद्यवस्तु उपलब्धता, मूल्य, अस्थिरताबारे जानकारी संकलन गर्ने ।	प्रदेश मन्त्रालयमा स्थापित प्रदेशस्तरिय खाद्य सुरक्षा सूचना केन्द्र तथा निर्देशनालयहरुको नेतृत्वमा सबै पालिकाहरु, खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी, उद्योग वाणिज्य संघ	विश्व खाद्य कार्यक्रम र अन्य राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैर सरकारी संघ संस्थाहरु मर्सीकोर नेपाल	MoLMAC/WFP
४	विपदबाट प्रभावित हुने मध्ये खाद्य असुरक्षित ६००० परिवारलाई आवश्यक पर्ने	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम र अन्य राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैर	६,४९,२५,०००

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

	खाद्य सामग्रीको खरिद गर्ने ।		सरकारी संघ संस्थाहरु	
५	खाद्य सामग्री भण्डारण गर्न आवश्यक भण्डारस्थलको पायक पर्ने स्थानमा पहिचान र व्यवस्थापन गर्ने । (हुम्ला, नागम, डोल्पा, चौरजहारी, र सुर्खेत)	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम र अन्य राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैर सरकारी संघ संस्थाहरु	१६,००,०००
६	खाद्य सामग्री आपूर्ति कर्ता तथा ढुवानी गर्ने सेवा प्रदायकको पहिचान, छनौट तथा सम्झौता गर्ने ।	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम र अन्य साष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैर सरकारी संघ संस्थाहरु	बजेट नलाग्ने
७	खाद्य सामग्री वितरण योजना बनाउने	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम र अन्य साष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैर सरकारी संघ संस्थाहरु	बजेट नलाग्ने
अनुमानित बजेट (रु.)				५६,२९,१३,९२०

विषयगत क्षेत्रको पूर्वानुमान तथा पूर्वसूचनामा आधारीत पूर्वतयारी योजना :

क्र .सं.	सम्बन्धित विषयक्षेत्र अन्तर्गत विपदका पूर्वानुमान	विपद् सम्भावित क्षेत्रा स्थान	क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	अनुमानित बजेट
कृषि तथा पशु						
१	फल आर्मी वर्म	मकै उत्पादन स्थानहरु	रिपेलेण्ट सामग्रीहरुको तयारी एकीकृत शत्रुजीव व्यवस्थापन जैविक विषादीको प्रयोग स्थानीय जातको प्रवर्द्धन	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरु	१५,००,०००
२	खडेरी	कर्णाली प्रदेशका सबै क्षेत्रहरु	सुख्खा सहने जात हिउँ तथा वर्षाको पानी संकलन पोखरी रिचार्ज पोखरी जैविक छापो खेती पद्धती परिवर्तन अन्तरवाली, मिश्रीतवाली तथा	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरु	२०,००,०००

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

			वहुतले खेती			
३	असिना	जाजरकोट, सल्यान, रुकुम पश्चिम, दैलेख र सुर्खेत	हेल नेट वाली परिवर्तन तथा खेती पद्धती सुधार	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरु	१०,००,०००
४	डुवान । बाढी	सुर्खेत	डुवान सहने जात वाली परिवर्तन तथा खेती पद्धती नयाँ प्रविधि अवलम्बन पशुपन्छी स्थानान्तरण तयारी वालीको कटानी	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरु	२०,००,०००
जिविकोपार्जन						
१	चट्यांगबाट भेडाको मृत्यु (अनुमानित १५० भेडा)	जुम्ला, हुम्ला, मुगु, डोल्पा, कालीकोट	नगद राहत सहयोग	स्थानीय सरकार तथा जिल्ला	विश्व खाद्य कार्यक्रम	३०,००,०००
२	फौजी कीराको प्रकोप (अनुमानित १२,००० हे.)	सल्यान, रुकुम, सुर्खेत, जाजरकोट, दैलेख	<ul style="list-style-type: none"> ● Assessment ● जैविक विषादी खरिद तथा वितरण ● विषादि छर्ने ● बीमा 	भूमी व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	एग्रोभेट बीमा कम्पनीहरु	२०,००,०००
३	बाखामा पीपीआर रोगको संक्रमण (अनुमानित १५० बाखा)	सल्यान, रुकुम, सुर्खेत, जाजरकोट, दैलेख	<ul style="list-style-type: none"> ● Assessment ● पीपीआर खोप लगाउने ● बीमा 	भूमी व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	बीमा कम्पनीहरु	२०,००,०००
४	कोभिड जस्ता विश्वव्यापी रोगको प्रकोपका कारण व्यवसाय बन्द वा हानी (अनुमानित ९००)	प्रदेशभर	<ul style="list-style-type: none"> ● Assessment ● बीमा ● नगद अनुदान 	भूमी व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	बीमा कम्पनीहरु	२०,००,०००
सहायता (नगद तथा खाद्य)						
१	बाढीजन्य विपद्का	सुर्खेत, सल्यान,	सहयोगी निकायको नक्साकन	आन्तरीक मामिला	सबै खाद्य सुरक्षा	२०,००,०००

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

	कारण ५००० घर परिवारको लागि खाद्यान्नको तत्कालै आवश्यक पर्ने ।	दैलेख		तथा कानुन मन्त्रालय	विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरु	
२	बाढिजन्य विपद्का कारण बजारमा आपूर्ती प्रणाली आंशिक रुपमा प्रभावित हुन सक्ने । जसको कारण बजार भाउमा उल्लेख्य वृद्धि हुने ।	जिल्लाका मुख्य मुख्य बजार क्षेत्र	सहयोगि निकायलाई पत्राचार गरि श्रोतको पहिचान तथा अद्यावधिक गर्ने ।	आन्तरीक मामिला तथा कानुन मन्त्रालय	सबै खाद्य सुरक्षा विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरु	–
३	दैनिक ज्यालादारिमा काम गरेर खाने परिवार उल्लेख्य भएको हुनाले विपद्को समयमा दैनिक रोजगार गुम्न जादा खाद्य असुरक्षा हुने । भुकम्मको कारण प्रदेशको सबै सडक सञ्जाल अवरुद्ध हुने । बजारमा आपूर्ति पुर्ण रुपमा अवरुद्ध भई चरम खाद्यान्न	साविक कर्णालीका जिल्लाहरु	१.भ्यालु भौचर योजना गर्ने तथा वितरण प्रणालीका रणनितिहरु तयार गर्ने २.निसर्त नगद वितरणका कार्य योजना बनाउने, सामाजिक सुरक्षाको व्यवस्था गर्ने	आन्तरीक मामिला तथा कानुन मन्त्रालय	सबै खाद्य सुरक्षा विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरु	५०,००,०००

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

	अभाव हुने ।					
४	मनसुनजन्य विपद्ले खाद्य सामग्री , गोदाम घर, वालीनाली नष्ट हुने, पारवहन माध्यममा क्षति भई राहत वितरण प्रभावित हुने	वाढीले सुर्खेत जिल्लाका करिब ५०० र पहिरोले सबै जिल्लाका करिब १०००० घरधुरी प्रतिवर्ष प्रभावित हुने	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय तथा गैह्र स्थानीय खाद्य सामग्रीको भण्डारण नजिकै स्थानमा गर्ने वितरणमा लागि स्थानीय स्वयंसेवकको छनौट तथा क्षमता विकास गर्ने 	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	स्थानीय तह, नेपाल रेडक्रस	४,००,००,०००
५	मनसुनजन्य विपद्ले खाद्य सामग्री , गोदाम घर, वालीनाली नष्ट हुने, पारवहन माध्यममा क्षति भई राहत वितरण प्रभावित हुने	वाढीले सुर्खेत जिल्लाका करिब ५०० र पहिरोले सबै जिल्लाका करिब १०००० घरधुरी प्रतिवर्ष प्रभावित हुने	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय तथा गैह्र स्थानीय खाद्य सामग्रीको भण्डारण नजिकै स्थानमा गर्ने वितरणमा लागि स्थानीय स्वयंसेवकको छनौट तथा क्षमता विकास गर्ने 	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	स्थानीय तह, नेपाल रेडक्रस	४,००,००,०००
अनुमानित बजेट (रु.)						१०,२५,००,०००

विषयगत क्षेत्रको आपत्कालिन प्रतिकार्य योजना

क्र. स.	क्रियाकलाप	समयावधी	मुख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगि निकाय	अनुमानित लागत
कृषि तथा पशु सेवा क्षेत्र					
१	सदस्यहरुलाइ एस एम एस मार्फत मौसम पूर्वानुमान जानकारी गराउने ।	२४ घण्टा भित्र	भूमि व्यवस्था, कृषितथा सहकारी मन्त्रालय	खाद्य सुरक्षा क्लष्टर सदस्य सबै	२,००,०००
२	खाद्य सुरक्षा क्लष्टरको बैठक वस्ने	२४ घण्टा भित्र	भूमि व्यवस्था, कृषितथा सहकारी	क्लष्टर सदस्य सबै	बजेट आवश्यक नपर्ने

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

			मन्त्रालय		
३	क्षेत्रीको अनुमान आँकलन गर्ने	२४ घण्टा भित्र	भूमि व्यवस्था, कृषितथा सहकारी मन्त्रालय	पालिका, विकास साभेदारहरु	बजेट आवश्यक नपर्ने
४	प्रदेश, जिल्ला र पालिका स्तरको कृषि तथा पशुपन्छी उपजको सञ्चितिको अवस्थाको आधारमा खाद्य तथा तयारी खाद्य पदार्थको उचित वितरण व्यवस्थापनको तयारी गर्ने	३ दिन	भूमि व्यवस्था, कृषितथा सहकारी मन्त्रालय, उद्योग पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालय, आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम, विकास साभेदार संस्थाहरु	MoLMAC/ WFP
५	आवश्यक भ्याक्सिन (खोप) र आकस्मिक बाली संरक्षण सेवा सहित जनशक्ति पचाालन गर्ने	१ महिना भित्र	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	विकास साभेदार संस्था, कृषि सम्बन्ध प्राविधिक विद्यालय, पशुपंक्षी विकास निर्देशनालय	मन्त्रालयको २,००,००,०००
६	जिल्लास्तरीय भेटेरीनरी प्रयोगशाला र प्रदेश स्तरीय रिफरल अस्पतालको स्थापना र सुदृढिकरण गर्ने	३ महिना	भूमिव्यवस्था, कृषितथा सहकारी मन्त्रालय		मन्त्रालयको ३,७०,००,०००
७	अति विपन्न किसान, दलित, महिला, बालबालिका घाइते, अपांग, द्वन्दपीडित, सुकुम्वासी र सिमान्तकृत समुदाय तथा वर्गलाई आत्मनिर्भर बनाउन सरकार सिधै जनतामा पुग्नेगरी “किसान सरकार हातेमालो कार्यक्रम” तथा लक्षित कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	३ महिना	भूमिव्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	हेल्भेटास नेपाल, किसान २ परियोजना, आशा परियोजना, GIZ/ Local and Provincial Economic Development Project, Save the Children	मन्त्रालयको २,५०,००,०००
८	मौसमी तथा बेमौसमी तरकारी खेती, नगदेवाली, कुखुरापालन, च्याउ खेतीका लागि वीउविजन तथा प्राविधिक सहयोग गर्ने ।	३ देखि ६ महिनाभित्र	भूमिव्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	हेल्भेटास नेपाल, किसान २ परियोजना, आशा परियोजना, GIZ/ Local and Provincial Economic Development Project,	मन्त्रालयको ६,००,००,०००

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

				Save the Children	
९	उत्पादन सामग्रीहरु (मल, विउ, वेर्ना, नश्ल, औजार, उपकरण, प्रांगारिक मल, जैविक विषादी, आदी) को श्रोत केन्द्र परिचालन गरी बिक्रि मूल्यमा सहूलियत सहित वितरण गर्ने	६ महिना	भूमि व्यवस्था, कृषितथा सहकारी मन्त्रालय	विषयगत परियोजनाहरु	मन्त्रालयको १,००,००,०००
१०	विपद्बाट प्रभावित युवाहरुलाई लक्षित गरी कृषि र पशुपालन सम्बन्धी स्वरोजगार कार्यक्रम संचालन गर्ने । तालिम पश्चात बाँफो जमिनलाई उपयोगमा ल्याउन प्रोत्साहन गर्ने ।	६ महिना	किसान २ परियोजना	भूमिव्यवस्था, कृषितथा सहकारी मन्त्रालय समन्वयमाGIZ/Local and Provincial Economic Development Project	१०,००,०००
११	सौर्य, विद्युत, मानवीय लगायत शून्य शक्तिबाट सञ्चालन हुने हुने साना सिंचाई, प्लाष्टिक पोखरी, हिउँपोखरी, थाइ जार लगायतमा विशेष सुविधादिने ।	विपद् पहिले र पश्चात निरन्तर	भूमिव्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	विकास साभेदार	मन्त्रालयको २७,००,००,०००
१२	नदीकिनारका जमिन, संभाव्य सरकारी र सार्वजनिक बाँफो जग्गा, कमउपयोग भएकाजमिनमाबालीलगाउन र पशुपालन गर्न प्रोत्साहित गरी कृषिप्रयोजनमा सदुपयोग गर्न चक्लाबन्दीकार्यक्रम तथाखाद्य शंकट न्यूनिकरणका लागिबाँफो जग्गाउपयोग कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	विपद् पहिले र पश्चात निरन्तर	कृषि क्षेत्र विकास कार्यक्रम (ASDP)	भूमिव्यवस्था, कृषितथा सहकारी मन्त्रालय, नगरपालिकातथागाउँपालिकाहरु भकारी कार्यक्रम मर्सिकोर नेपाल	मन्त्रालयको ११,३२,००,०००
१३	जलवायुजन्य जोखिम सहनसक्ने नयाँ तथा पुराना	१ वर्ष भित्र	नेपाल सरकार , वनतथावातावरण	स्थानीय सरकार तथा विकास साभेदार निकायहरु	३०,००,०००

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

	रैथाने वालीहरु संरक्षणका लागि सामुदायिक विउँ बैँकहरु स्थापना गर्ने		मन्त्रालय र विश्वखाद्यकार्यक्रम		
१४	मूल्य श्रृङ्खलाभिन्न विपद् प्रभावित पात्रहरुको पहिचान गरी सह-लगानी गर्ने	१ वर्ष भित्र	कृषि क्षेत्र विकास कार्यक्रम (ASDP)	भूमिव्यवस्था, कृषितथा सहकारी मन्त्रालय, नगरपालिकातथागाउँपालिकाहरु	१८,००,००,०००
जिविकोपार्जन					
१	मौसमी रोजगारीका लागि प्रवास जाने प्रवृत्तिलाई अन्त्य गर्न स्थानीय तहमै उद्यमशिलता आधारित मेड मोडलको प्रयोग गरि रोजगार तथा स्वरोजगार कार्यक्रम संचालन गर्ने ।	विपद् पहिले र पश्चात निरन्तर	उद्योग, पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालय भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	DMEGA, GIZ/ Local and Provincial Economic Development Project	२५,४७,००,०००
२	उद्यमशिलतामा आधारित मेड मोडलको उपयोग गरि कृषिमा आधारित लघु उद्यमहरुको प्रवर्दन गर्ने ।	विपद् पहिले र पश्चात निरन्तर	उद्योग, पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालय	७९ वटा पालिकाहरु/ मेडुपा टि ए कर्णाली प्रदेशले प्राविधिक सहयोग गर्ने ।	–
३	लघु उद्यम विकास कार्यक्रम मार्फत कृषिमा आधारित उद्यमहरुलाई प्रोत्साहन गर्ने कार्यक्रम संचालन गर्ने ।	विपद् पहिले र पश्चात निरन्तर	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	७९ वटा पालिकाहरु/ मेडुपा टि ए कर्णाली प्रदेशले प्राविधिक सहयोग गर्ने । GIZ/LPED/GRAPE	–
४	जोखिममा परेका परिवारहरुका लागि आयआर्जन कार्यक्रम सहयोग ।	विपद् पहिले र पश्चात निरन्तर		सेभ द चिल्ड्रेन	४,००,०००
५	सीपमा आधारित व्यवसायिक तालिमका साथै उद्यम स्थापनाको लागि प्रविधि सहयोग र नयाँ तथा पुराना कृषि-वन, पशुपालन संग सम्बन्धित विभिन्न उद्यमहरु स्थापना गर्न शुरुवाती सहयोग गर्ने	विपद् पहिले र पश्चात निरन्तर	नेपाल सरकार ,वन तथा वातावरण मन्त्रालय र विश्व खाद्य कार्यक्रम	पेस नेपाल जुम्ला, हुरेण्डेक नेपाल कालीकोट , आरसिडिसी मुगु र सम्बन्धित स्थानीय सरकार	३,२०,००,०००
६	स्थानीय कृषि उपजलाई	विपद् पहिले	नेपाल सरकार ,	पेस नेपाल जुम्ला, हुरेण्डेक	१९,००,०००

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

	दिगो राख्न सोलार ड्रायर तथा खाद्यान्न प्रशोधनको लागि सहयोग गर्ने	र पश्चात निरन्तर	वन तथा वातावरण मन्त्रालय र विश्व खाद्य कार्यक्रम	नेपाल कालीकोट , आरसिडिसी मुगु र सम्बन्धित स्थानीय सरकार	
७	विभिन्न कृषि तथा गैह्र कृषि बिरुवाको नर्सरी स्थापना गर्ने	विपद् पहिले र पश्चात निरन्तर	नेपाल सरकार , वन तथा वातावरण मन्त्रालय र विश्व खाद्य कार्यक्रम	पेस नेपाल जुम्ला, हुरेण्डेक नेपाल कालीकोट , आरसिडिसी मुगु र सम्बन्धित स्थानीय सरकार	१८,००,०००
८	स्थानीय खाद्य बालीहरुबाट विभिन्न पौष्टिक खानाका परिकारहरु तयारीका लागि तालिम तथा व्यवसाय शुरुवात गर्न सहयोग गर्ने	विपद् पहिले र पश्चात निरन्तर		पेस नेपाल जुम्ला, हुरेण्डेक नेपाल कालीकोट , आरसिडिसी मुगु र सम्बन्धित स्थानीय सरकार GIZ/LPED/GRAPE	४,६८,०००
९	विदेशबाट फर्केका जनशक्ती लक्षित कृषि व्यवसाय प्रबर्धन कार्यक्रम संचालन गर्ने ।	विपद् पहिले	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	स्थानीय तह	१,००,००,०००
१०	श्रम बजारको माग अनुसारको तालिम संचालन	विपद् पहिले र विपद् पश्चात	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	ASDP/GIZ/Save the Children	२,००,००,०००
११	कृषि वन तथा गैर कृषि सम्बन्धि उद्यमशिलता सेवा प्रदान गर्ने सेवा प्रदायकहरुको परिचालन तथा प्रोत्साहन सहयोग ।	विपद् पहिले र विपद् पश्चात	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय, उद्योग, पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालय	ASDP/GIZ/Save the Children	२,००,००,०००
१२	वैदेशिक रोजगारबाट सिकेको सीप तथा ज्ञानलाई स्वदेशमै प्रयोग गरी उद्यमशिलता मोडलकोड प्रयोग गरि कृषि तथा पशुमा आधारित लघु उद्यम संचालन गरि स्थानीय स्तरमा रोजगारी सिर्जना गर्ने ।	विपद् पहिले र विपद् पश्चात	उद्योग, पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालय	उद्योग तथा उपभोक्ता हित संरक्षण कार्यालयहरु GIZ/Local and Provincial Economic Development Project	१,६८,००,०००

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

१३	महिला र युवा लक्षित उद्यमशीलता सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने ।	विपद् पश्चात पुनर्स्थापनमा	उद्योग, पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालय	उद्योग तथा उपभोक्ता हित संरक्षण कार्यालयहरु	९,३७,५०,०००
सहायता (खाद्य तथा नगद)					
१	क्षतिको द्रुत सुचना संकलन गरि क्लस्टरका सदस्यहरुलाई SMS मार्फत जानकारी गराउने ।	२४ घण्टा	प्रदेश आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र	खाद्य सुरक्षा विषयगत क्षेत्रका सबै सदस्यहरु	२,००,०००
२	क्लस्टरको आपतकालिन बैठक आयोजना गरि श्रोतको पहिचान गर्ने ।	४८ घण्टा	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	खाद्य सुरक्षा विषयगत क्षेत्रका सबै सदस्यहरु	२,००,०००
३	क्षतिको आंकलन गरि प्रारम्भिक प्रतिवेदन तयार पार्ने ।	४८ घण्टा	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	खाद्य सुरक्षा विषयगत क्षेत्रका सबै सदस्यहरु	१,००,०००
४	विस्थापित जनसंख्याको लगत संकलन गरि आवश्यक पर्ने तयारी खाद्यान्न तथा पानी सहयोगी निकायहरूसँग समन्वय गरि पठाउने ।	४८ घण्टा	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	खाद्य सुरक्षा विषयगत क्षेत्रका सबै सदस्यहरु	बजेट नलाग्ने
५	प्रभावित घरधुरिको प्रारम्भिक तथ्यांकको आधारमा थप आवश्यक खाद्यान्न को लागि समन्वय तथा सहकार्य गर्ने ।	७२ घण्टा	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	खाद्य सुरक्षा विषयगत क्षेत्रका सबै सदस्यहरु	बजेट नलाग्ने
४	प्रभावित समुदाय तथा समुदाय सम्म जाने बैकल्पिक सडक पहिचान गरि वितरणको लागि आवश्यक खाद्यान्न पठाउने	१ हप्ता	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	खाद्य सुरक्षा विषयगत क्षेत्रका सबै सदस्यहरु	१,००,००,०००
५	निसर्त नगद सहायता वितरण गर्ने ।	१ महिना	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	खाद्य सुरक्षा विषयगत क्षेत्रका सबै सदस्यहरु	२,००,००,०००
६	ससर्त नगदमा आधारित रोजगारमुलक कार्यक्रम	३ महिना	भूमि व्यवस्था कृषि तथा	विश्व खाद्य कार्यक्रम	२,००,००,०००

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

	लागू गर्ने ।		सहकारी मन्त्रालय		
७	रोजगारमुलक कार्यक्रमको माध्यमबाट नियमित आयआर्जनका कृयाकलापहरु लागू गर्ने ।	६ महिना	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	खाद्य सुरक्षा विषयगत क्षेत्रका सबै सदस्यहरु	१,००,००,०००
खरिद तथा विक्रिवितरण					
१	विपदको प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा तथा प्रभावितको क्षतिको आधारमा पहिचान गर्ने	४८ घण्टा	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	स्थानीय तह, नेपाल प्रहरी र नेपाल रेडक्रस, तथा संघ संस्थाहरु	५,००,०००
२	स्थानीय खाद्य सामग्री तथा तयारी खाद्य सामग्रीको तत्कालका लागि संकलन तथा वितरण गर्ने	७२ घण्टा	स्थानीय तह	स्थानीय तह, नेपाल प्रहरी र नेपाल रेडक्रस, तथा संघ संस्थाहरु	१,००,००,०००
३	खाद्य सामग्री वितरण गर्ने, आवश्यक पर्ने स्वयंसेवक, वितरण केन्द्रको व्यवस्थापन गर्ने	१ हप्ता	स्थानीय तह	विश्व खाद्य कार्यक्रम र अन्य राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैर सरकारी संघ संस्थाहरु, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	५,००,०००
४	खाद्य सामग्री गोदाम घरबाट वितरण केन्द्र सम्म ढुवानी तथा वितरण गर्ने	१५ दिन	स्थानीय तह	विश्व खाद्य कार्यक्रम र अन्य राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैर सरकारी संघ संस्थाहरु, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	५०,००,०००
५	भण्डारणमा बचत खाद्य सामग्रीलाई खाद्यमा आधारित रोजगार कार्यक्रम लागू गर्ने	३ महिना	स्थानीय तह	विश्व खाद्य कार्यक्रम र अन्य राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैर सरकारी संघ संस्थाहरु, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	बजेट नलाग्ने
अनुमानित बजेट (रु.)					९९,७७,१८,०००

४.३ खानेपानी, सरसफाई र स्वच्छता प्रबद्धन क्षेत्रको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

कर्णाली प्रदेश खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता समन्वय समितिले भूकम्प, पहिरो, बाढी, आगलागी लगायतका प्रकोपहरूका घटनाबाट करिब ७ लाख जनसंख्या प्रत्यक्ष प्रभावित हुन सक्ने अनुमान गरेको छ । उक्त प्रभावित जनसंख्यालाई तत्काल खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता सेवाको सुनिश्चित गरी भाडापखाला जस्ता पानीजन्य रोगको प्रकोपलाई न्यूनिकरण गर्न आवश्यक समन्वय, सहकार्य र प्रतिकार्यका लागि भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी विकास मन्त्रालयका सचिवको नेतृत्वमस खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता क्लस्टर गठन भई क्रियाशील छ । कर्णाली प्रदेशका १० वटा जिल्लामा मनसुन प्रकोपबाट खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छता क्षेत्रमा करिब ११६०० घरधुरीका ५३०१२ जना मानिसहरू प्रभावित हुन सक्ने देखिन्छ । कर्णाली प्रदेश खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता समन्वय समितिले विशेषगरी विपद् मा परेका बालबालिकाहरू, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको आवश्यकताहरूलाई विचार गरी अस्थायी आश्रयस्थल का साथै प्रभावित समुदायहरूमा सुरक्षित खानेपानीको पहुँच र मर्यादित सरसफाईजस्तै; मापदण्ड अनुसारको प्रयोगकर्ता मैत्री शौचालयहरू, नुहाउने ठाउँहरू र स्वच्छता सुविधाहरू सुनिश्चित गर्दछ ।

उद्देश्यहरू :

आपतकालीन पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको समग्र उद्देश्य विपद् प्रभावित समुदायहरूको तत्कालिन खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता आवश्यकताहरूलाई सम्बोधन गर्नुका साथै संयुक्त प्रयास र सहकार्यमा मानवीय क्षेती हुन नदिन गरीने प्रयास हो त्यसैले कर्णाली प्रदेश खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता समन्वय समितिबाट केही विशिष्ट उद्देश्यहरू तय गरीएको छ जो निम्न बमोजिम छन् ।

- प्रदेशस्तरीय पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना विकास गर्न एक मार्गनिर्देशक कार्यविधि प्रदान गर्ने छ ।
- खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता सम्बन्धी क्रियाकलापहरूको विकास र कार्यान्वयनका लागि खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता क्षेत्रका सरोकारवालाहरूलाई दिशानिर्देश गर्नेछ ।
- समन्वयकारी भूमिका निर्वाह गरी सरोकारवालाहरूको पहिचान तथा नक्सांकन गरी सेवा विस्तार लाई सहजीकरण गरीने छ ।
- महामारी रोगको प्रकोप न्यूनिकरण पूर्वतयारीका लागि नियमित रूपमा खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता सेवाहरूको निरन्तरतामा जोड दिइनेछ ।

विपद् पूर्वतयारीका योजना

क्र.सं.	प्रमुख क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	अनुमानित लागत (रु.हजारमा)
१.	प्रदेशस्तरीय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता समन्वय समितिको बैठक	वाश क्लष्टर लिड तथा को-लिड	प्रदेशस्तरीय वाश क्लष्टर सदस्यहरू	१००
२.	प्रदेशस्तरीय वाश क्लष्टरको नियमित बैठक	"	प्रदेशस्तरीय वाश क्लष्टर सदस्यहरू	१००
३.	मनसुनबाट प्रभावित हुने जनसंख्याको प्रक्षेपण गर्नुका साथै मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयारी	"	जिल्ला र पालिकास्तरीय वाश क्लष्टर सदस्यहरू	१००
४.	जिल्ला तथा पालिकास्तरीय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता समन्वय समिति तथा वाश क्लष्टरको गठन तथा नियमित बैठक	वाश क्लष्टर लिड तथा को-लिड	प्रदेश, जिल्ला र पालिकास्तरीय वाश क्लष्टर सदस्यहरू	९००
५.	जिल्ला तथा पालिकास्तरीय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता (वाश) प्रतिकार्य योजना निर्माण तथा अद्यावधिक गर्ने	वाश क्लष्टर लिड तथा को-लिड	प्रदेश, जिल्ला र पालिकास्तरीय वाश क्लष्टर सदस्यहरू	२७००
६.	खानेपानी तथा सरसफाइ क्षेत्रका सरोकारवालाहरूको नक्साङ्कन तथा सम्पर्क व्यक्तिको सूची अद्यावधिक गर्ने	"	"	बजेट नपर्ने
७.	प्रदेश, जिल्ला तथा स्थानीय तहमा वाश क्षेत्रका स्रोत व्यक्तिको क्षमता विकास तथा सम्पर्क सूची तयार	"	प्रदेशस्तरीय वाश क्लष्टर सदस्यहरू	३६००
८.	पानीजन्य रोग तथा रोकथाम सम्बन्धी आईसी सामाग्री उत्पादन तथा वितरण गर्ने	"	"	१०००
९.	पानीजन्य रोग तथा रोगथाम सम्बन्धी सचेतनामूलक सन्देश तयारी तथा सम्प्रेषण गर्ने	"	"	१०००
१०.	खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता सम्बन्धी राहत सामाग्रीहरूको सूची तयार गरी सहज रुपमा उपलब्धताका लागि सहयोगी निकायहरूको सूची तयार गर्ने	"	"	०
११.	विपद् प्रतिकार्यका लागि खानेपानी,			५०००

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

क्र.सं.	प्रमुख क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	अनुमानित लागत (रु.हजारमा)
	सरसफाइतथा स्वच्छतासामग्री खरिद, भण्डारण तथा विभिन्न सेल्टरका लागि दुवानीको व्यवस्था गर्ने	"	प्रदेशस्तरीय वाश क्लष्टर सदस्यहरू	
१२.	विपद् प्रतिकार्यका लागि वाश सम्बन्धी न्यूनतम सामग्रीहरू प्रत्येक जिल्लाका खानेपानी सिँचाई तथा ऊर्जा विकास कार्यालयमा मौज्जात गर्ने ।	संघिय कार्यालय	प्रदेशस्तरीय वाश क्लष्टर सदस्यहरू	५०००
१३.	विपद्मा वाश सम्बन्धी थप राहत सामग्री खरिदका लागि निजी क्षेत्रको सुची तयार गरि खरिद सम्झौता गर्ने	प्रदेशस्तरीय वाश क्लष्टर सदस्यहरू	"	५०००
१४.	तत्काल राहत सहयोगका लागि वाश विपद् कोषको स्थापना गर्ने	प्रदेशस्तरीय वाश क्लष्टर लिड तथा को-लिड	वाश क्लष्टर सदस्यहरू	५५००
१५.	वाश विपद् कोषको सहज परिचालनका लागि कार्यविधि तर्जुमा तथा स्वीकृत गर्ने	P-WASH-CC	"	१००
१६.	प्रत्येक पालिकामा पहिचान भएका विपद् मा सेल्टरका रूपमा प्रयोग हुने सम्भावित विद्यालय, स्वास्थ्य संस्था तथा सामुदायिक भवनमा वाश सुविधाको मर्मत तथा सुधार गर्ने ।	पालिकाको वाश सी.सी	प्रदेश, जिल्ला र पालिकास्तरीय वाश क्लष्टर सदस्यहरू	१०००
जम्मा (रु. हजारमा):				२७२००

पुर्वानुमानमा आधारित पुर्वतयारी योजना

सि.नं.	विपद्को पुर्वानुमान	क्षेत्र/स्थान	क्रियाकलापहरू	मुख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	अनुमानित लागत (रु. हजारमा)
१.	बाढी, पहिरो, अतिवृष्टी	कर्णाली, तिला, भेरी आदी नदीहरू	जल तथा मौसम विज्ञान विभागको पुर्वानुमान नियमित हेरी क्लष्टरमा जानकारी गराउने ।	प्रदेशस्तरीय वाश क्लष्टर तथा को-लिड	वाश क्लष्टर सदस्यहरू	५०

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

		अन्तर्गतका तटीय क्षेत्रहरू	वाश क्लष्टरका सदस्यहरूको फेसबुक, म्यासेन्जर, इमेल तथा एस.एम.एस समुह बनाई नियमित जानकारी गराउने ।	"	वाश क्लष्टर सदस्यहरू	१००
			जल तथा मौसम पूर्वानुमान तथा सम्भावित जोखिमबारे स्थानीय सञ्चार माध्यमबाट सूचना संप्रषण गर्ने ।	"	"	५००
			प्रत्येक पालिकामा तोकिएको सेल्टरहरूमा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता अवस्था सुपरिवेक्षण तथा सुधार कार्य गर्ने ।	जिल्ला र पालिकास्तरीयवाश क्लष्टर लिड तथा को-लिड	"	१०००
२.	हिमपात, हिमपहिरो	हुम्ला, जुम्ला, मुगु र डोल्पा जिल्लाका उत्तरी भेगहरू	माथिका जस्तै क्रियाकलापहरू	प्रदेशस्तरीय वाश क्लष्टर लिड तथा को-लिड	"	५००
३.	आगलागि	सबै जिल्लाहरू	माथिका जस्तै क्रियाकलापहरू	"	"	५००
जम्मा (रु. हजारमा):						२,६५०

विपद् प्रतिकार्य योजना

क्र.सं.	प्रमुख क्रियाकलापहरू	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकायहरू	समयसिमा	अनुमानित लागत (रु. हजारमा)
१.	जिल्ला तथा स्थानीय स्तरमा WASH-CC को तत्काल बैठक बस्ने	जिल्ला र पालिकास्तरीय वाश क्लष्टर लिड तथा को-लिड	वाश क्लष्टर सदस्यहरू	२४ घण्टा भित्र	५००
२.	विपदको अवस्था र प्रकृति अनुसार द्रुत सर्वेक्षण गरी प्रतिवेदन तयार	जिल्ला तथा स्थानीय तहमा WASH-CC		२४ घण्टा भित्र	५००

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

क्र.सं.	प्रमुख क्रियाकलापहरू	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकायहरू	समयसिमा	अनुमानित लागत (रु. हजारमा)
	गर्ने		"		
३.	प्रदेशस्तरीय WASH क्लस्टरको आकस्मिक बैठक बस्ने	प्रदेशस्तरीय वाश क्लस्टर लिड तथा को-लिड	"	२४ घण्टा भित्र	५०
४.	विपद्बाट प्रभावित जनसमुदाय तथा बसोबास गरेका क्षेत्र तथा सेल्टरमा तालिम प्राप्त स्वयंसेवक परिचालन गर्ने	प्रदेशस्तरीय वाश क्लस्टर लिड तथा को-लिड	वाश क्लस्टर सदस्यहरू	२४ घण्टा भित्र	१०००
५.	पानीजन्य रोग तथा रोकथाम सम्बन्धी सचेतनामूलक सूचना स्थानीय सञ्चार माध्यमहरूबाट सम्प्रेषण गर्ने	"	"	२४ घण्टा भित्र	५००
६.	प्रभावित परिवारलाई आवश्यकता अनुसार खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता सम्बन्धी सामग्री (खानेपानी शुद्धिकरणका लागि पिउस/अक्वाट्याब र बाल्टी/जग, स्वच्छता सामग्री) तत्काल उपलब्ध गर्ने	"	"	२४ घण्टा भित्र	२०००
७.	वाश क्लस्टरले केस लोड पत्ता लगाइ प्रतिकार्य योजना निर्माण एवम् कामको बाँडफाँड गर्ने	"	"	२४ घण्टा देखि ४८ घण्टा सम्म	१००
८.	प्रभावित क्षेत्रको खानेपानी गुणस्तर परीक्षण तथा प्रशोधन गर्ने	"	संघीय खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन सुर्खेत	२४ घण्टा देखि ४८ घण्टा सम्म	१०००
९.	प्रभावित परिवारलाई प्रतिकार्य योजना अनुसार थप सामग्री उपलब्ध गराउन खरिद तथा ढुवानी गर्ने	प्रदेशस्तरीय वाश क्लस्टर लिड तथा को लिड	वाश क्लस्टर सदस्यहरू	२४ घण्टा देखि ७२ घण्टा सम्म	५०००
१०.	सेल्टर/समुदाय, विद्यालय, स्वस्थ संस्थाहरूमा आवश्यक पर्ने			२४ घण्टा देखि ४८	५०००

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

क्र.सं.	प्रमुख क्रियाकलापहरू	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकायहरू	समयसिमा	अनुमानित लागत (रु. हजारमा)
	खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता सेवाको अवस्थाको लेखाजोखा गरी सोको व्यवस्थापन गर्ने	"	सम्बन्धित पालिकाको वास सी.सी	घण्टा सम्म	
११	सेल्टर, स्वस्थ्य एवं पोषण जस्ता क्लस्टर सँग समन्वय गरि विपद्को सूचना आदान प्रदान गर्ने	"	"	२४ घण्टा देखि ४८ घण्टा सम्म	०
१२	सूचनाको आधारमा माहामारी फैलिन नदिन अन्य क्लष्टरहरूसँग समन्वय गरी स्वच्छता प्रवर्धन गर्ने खालका क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने	प्रदेशस्तरीय वाश क्लष्टर लिड तथा को लिड	सम्बन्धित पालिकाको वास सी.सी	४८ घण्टा देखि ७२ घण्टा सम्म	४०००
१३	आइ.आर.ए. को प्रतिवेदनका आधारमा आवश्यक थप प्रतिकार्यको लागि विभिन्न निकायहरूसँग समन्वय गरि श्रोत साधनको बन्दोबस्ती गर्ने	"	"	४८ घण्टा देखि ७२ घण्टा सम्म	५००
१४	खानेपानी तथा सरसफाइ सेवाको अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण गर्ने	"	"	नियमित	५००
१५	प्रदेशमा विपद्को खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता सेवाको समिक्षा गर्ने	"	"	आवश्यकता अनुसार	३००
	जम्मा (रु.हजारमा):				२०,९५०

४.४ शिक्षा क्षेत्रको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

शिक्षा क्षेत्रमा पर्नसक्ने प्रभावलाई तत्काल प्रतिकार्य गर्नका लागि सबै तहमा शिक्षा क्षेत्रका सरोकारवालाहरूको समन्वयमा आवश्यकताअनुसार कार्यसमुह निर्माण गर्ने, सरोकारवालाहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने, आपतकालिन सुचना संकलनको संयन्त्र तयार गर्ने, विद्यालयस्तरमा सम्भावित प्रकोप जोखिमको लेखाजोखा तथा प्रकोप जोखिम न्यूनिकरणसम्बन्धी अभिमुखिकरण गर्ने, आपतकालिन सामग्री भण्डारणको स्थान र संख्या अद्यावधिक गर्ने र अपुग सामग्रीको व्यवस्थापनको लागि पहल गर्ने जस्ता कार्यहरू गरिनेछ ।

उद्देश्य:

- विपद्बाट प्रभावित विद्यार्थी तथा शिक्षकहरूलाई सामान्य अवस्थामा फर्काई सिकाईको निरन्तरता सुनिश्चित गर्ने ।
- विपद् प्रभावित विद्यालय तथा समुदायका सम्पूर्ण बालबालिकाहरू खासगरी अपाङ्गता भएका तथा विपन्न, दलित र जोखिम परिवारका बालबालिकाहरूलाई सक्षम, सशक्त र सुरक्षित वातावरणमा शिक्षण सिकाईको निरन्तरता सुनिश्चित गर्ने ।
- विद्यार्थी तथा शिक्षकहरूमा विपद्बाट परेको मनोसामाजिक असरलाई न्यूनिकरण गरी शिक्षण सिकाईको लागि तयार गर्ने ।
- नियमित शिक्षण सिकाई क्रियाकलाप संचालन गर्न विद्यार्थी तथा समुदायलाई उत्थानशील बनाउदै उनीहरूको उमेर सुहाउँदो गुणस्तरीय शिक्षा प्रदान गरि जीवनरक्षा तथा विपद्प्रतिकार्य सीप विकासमा सहयोग गर्ने ।

प्राथमिकता प्राप्त सामान्य पूर्वतयारी योजना

क्र.सं	प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्यको सूचि	मुख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	अनुमानित बजेट (रु.)
	प्रतिकार्य पूर्वतयारीका लागि मानवश्रोत र क्षमता विकास			
१.	प्रतिकार्यका लागि स्वयंसेवकहरूको विवरण तथा क्षमता नक्सांकन गर्ने	सामाजिक विकास मन्त्रालय, शिविसई, स्थानीय तह	सेभ द चिल्ड्रेन	२ लाख
२.	विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्यको लागि स्वयंसेवकहरू र प्रशिक्षकहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने	सामाजिक विकास मन्त्रालय, शिविसई, स्थानीय तह	साविम / युनिसेफ	८ लाख
३.	विषयगत क्षेत्रको विस्तृत लेखाजोखा गर्ने स्वयंसेवकहरू तयारीको लागि अभिमुखिकरण गर्ने ।	सामाजिक विकास मन्त्रालय, शिविसई, स्थानीय तह	सेभ द चिल्ड्रेन / प्लान इन्टरनेशनल	१५ लाख

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

४.	प्र.अ., विव्यस, शि.अ.सं. तथा अभिभावकहरुको लागि विपद् जोखिम न्युनिकरण सम्बन्धि अभिमुखिकरण संचालन गर्ने	सामाजिक विकास मन्त्रालय, शिविसई, स्थानीय तह	ईयू, युनिसेफ, सेभ द चिल्ड्रन स्याक नेपाल, प्लान ईन्टरनेसनल	५० लाख
५.	विद्यालय पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य समुह/कार्यदल तयार गरी आवश्यक तालिम, कृतिम अभ्यास, योजना निर्माण गर्ने	सामाजिक विकास मन्त्रालय, शिविसई, स्थानीय तह	ईयू, युनिसेफ, सेभ द चिल्ड्रन स्याक नेपाल, प्लान ईन्टरनेसनल	७५ लाख
६.	विपद् सम्बन्धि जनचेतनामुलक सन्देश प्रसारण गर्ने ।	सामाजिक विकास मन्त्रालय, शिविसई, स्थानीय तह	शिक्षा समुह	३० लाख
७	स्थानीय समुदाय तथा विद्यालयलाई पूर्वानुमानका साथै पूर्व सूचना प्रणालीका आधारमा विपदबाट सुरक्षित रहनका लागि क्षमता विकास गर्ने	सामाजिक विकास मन्त्रालय, शिविसई, स्थानीय तह	शिक्षा समुह	३ लाख
८	प्रदेश, जिल्ला तथा स्थानीयतहमा आपत्कालिन प्रतिकार्य योजना निर्माण तथा अद्यावधिक गर्ने	सामाजिक विकास मन्त्रालय, शिविसई, स्थानीय तह	ईयू, युनिसेफ, सेभ द चिल्ड्रन स्याक नेपाल, प्लान ईन्टरनेसनल, युएनडिपी	२० लाख
९	जिल्ला तथा स्थानीय तहमा शिक्षा विषयगत क्षेत्र गठन तथा कृयासिल	सामाजिक विकास मन्त्रालय,	ईयू, युनिसेफ,	५० लाख

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

	गराउने	शिविसई, स्थानीय तह	सेभ द चिल्ड्रन स्याक नेपाल, प्लान ईन्टरनेसनल, विश्व खाद्यकार्यक्रम	
१०	विपत् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्यलागि स्थानीय, जिल्ला तथा प्रदेशस्तरमा प्रभावकारी सुचना व्यवस्थापन प्रणाली निर्माण गर्ने ।	सामाजिक विकास मन्त्रालय, शिविसई, स्थानीय तह	शिक्षा समुह	५ लाख
११	अन्तर विषयगत क्षेत्रको संयुक्त बैठक आयोजना गर्ने ।	सामाजिक विकास मन्त्रालय, शिविसई, स्थानीय तह	ईयू, युनिसेफ, स्याक नेपाल	२ लाख ५० हजार
१२	विद्यालय सुधार योजनमा विपद् जोखिम न्यूनिकरणलाई समावेश गरि सो बमोजिम कार्यान्वयन गर्ने ।	सामाजिक विकास मन्त्रालय, शिविसई, स्थानीय तह	शिक्षा समुह	३ करोड
१३	विद्यालयहरु बहुप्रकोप जोखिम नक्सांकन गर्ने	सामाजिक विकास मन्त्रालय, शिविसई, स्थानीय तह	ईयू, युनिसेफ, सेभ द चिल्ड्रन स्याक नेपाल, प्लान ईन्टरनेसनल, विश्व खाद्यकार्यक्रम, आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालय	५० लाख
१४	राहत सामाग्रीहरुको न्युनतम मापदण्ड वारे सरोकारवालाहरुलाई सुसुचित गर्ने	सामाजिक विकास मन्त्रालय, शिविसई, स्थानीय तह	शिक्षा समुह	१ लाख
१५	शिक्षा समूहका सदस्यहरुलाई	सामाजिक विकास मन्त्रालय,	शिक्षा समुह	१ लाख

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

	आपतकालिन अवस्थामा पालना गर्नु पर्ने आचारसंहिता (Code of Conduct) तयार तथा सम्प्रेषण गर्ने ।	शिविसई, स्थानीय तह		
१६	शिक्षकहरुलाई खोज तथा उद्धार कार्यमा खटाउंदा र विद्यालयलाई आश्रयस्थलको रूपमा प्रयोग गर्दा त्यसबाट शिक्षामा पर्ने प्रभाववारे शिक्षकहरुलाई PSA, IEC का माध्यमबाट सचेतनामुलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने, साथै विद्यालयलाई आश्रयस्थलको रूपमा प्रयोग नगर्न समन्वय गर्ने ।	शिविसई र स्थानीय तह	शिक्षा समुह	५ लाख
१७	उपलब्ध Student Kit, School Kit, ECD Kit, Teacher Kits, Recreational Kits, Education Kits तथा स्व-अध्ययन सामग्री को भण्डारण अद्यावधिक गर्ने ।	सामाजिक विकास मन्त्रालय, शिविसई, स्थानीय तह	शिक्षा समुह	४० लाख
अनुमानित बजेट (रु.)				६ करोड ५७ लाख ५० हजार

विषयगत क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारीत पूर्वतयारी योजना

क्र. सं.	विपद्को पूर्वानुमान	क्षेत्र/स्थान	क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	अनुमानित लागत (रु.)
१.	बाढी, पहिरो, हावाहुरी, आगलागी, असिना, चट्याङ, हावाहुरी	कर्णाली प्रदेशका सबै जिल्लाहरु/ नदिखोला तटिय क्षेत्र	विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्यको लागि स्वयंसेवकहरु र प्रशिक्षकहरुको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने	सामाजिक विकास मन्त्रालय, स्थानीय निकाय, विद्यालय	शिक्षा विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरु	२० लाख
२.		कर्णाली प्रदेशका सबै जिल्लाहरु	प्रारम्भिक लेखाजोखा, मूल्यांकन सर्वेक्षण फारम तथा प्रारूप तयार गर्ने	सामाजिक विकास मन्त्रालय, स्थानीय निकाय, विद्यालय	शिक्षा समुह सदस्यहरु	५ लाख
३.		कर्णाली प्रदेशका सबै	तथ्यांक संकलनका लागि आवश्यक फर्मेट तयारी तथा छपाई	सामाजिक विकास मन्त्रालय, स्थानीय निकाय,	शिक्षा समुह सदस्यहरु	५ लाख

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

क्र. सं.	विपद्को पूर्वानुमान	क्षेत्र/स्थान	क्रियाकलापहरु	मूख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	अनुमानित लागत (रु.)
		जिल्लाहरु	गर्ने	विद्यालय		
४.	कर्णाली प्रदेशका सबै जिल्लाहरु	कर्णाली प्रदेशका सबै जिल्लाहरु	पूर्वतयारी र प्रतिकार्य गतिविधिहरुका लागि आवश्यक मानव तथा वित्तीय स्रोतहरु पहिचान गर्न बैठक गर्ने	सामाजिक विकास मन्त्रालय, स्थानीय निकाय, विद्यालय	शिक्षा समुह सदस्यहरु	२० हजार
५.	कर्णाली प्रदेशका सबै जिल्लाहरु	कर्णाली प्रदेशका सबै जिल्लाहरु	पाठ्य सामग्री, शिक्षक श्रोत सामग्री तथा पाठ्यपुस्तक	सामाजिक विकास मन्त्रालय, स्थानीय निकाय, विद्यालय	शिक्षा समुह सदस्यहरु	१५ लाख
६	कर्णाली प्रदेशका सबै जिल्लाहरु	कर्णाली प्रदेशका सबै जिल्लाहरु	School Kit	सामाजिक विकास मन्त्रालय,	शिक्षा समुह सदस्यहरु	५ लाख
७	कर्णाली प्रदेशका सबै जिल्लाहरु	कर्णाली प्रदेशका सबै जिल्लाहरु	Teacher Kits	सामाजिक विकास मन्त्रालय,	शिक्षा समुह सदस्यहरु	१० लाख
८	कर्णाली प्रदेशका सबै जिल्लाहरु	कर्णाली प्रदेशका सबै जिल्लाहरु	ECD kit,	सामाजिक विकास मन्त्रालय,	शिक्षा समुह सदस्यहरु	२० लाख
९	कर्णाली प्रदेशका सबै जिल्लाहरु	कर्णाली प्रदेशका सबै जिल्लाहरु	स्वअध्ययन सामग्री	सामाजिक विकास मन्त्रालय,	शिक्षा समुह सदस्यहरु	१० लाख
१०.	कर्णाली प्रदेशका सबै जिल्लाहरु	कर्णाली प्रदेशका सबै जिल्लाहरु	नेपाल सरकारका विभिन्न निकायहरुबाट उत्पादन र विकास भएका एवम् शिक्षा सञ्जाल समूह (Education Cluster) का सदस्य संस्थाहरुसँग उपलब्ध	सामाजिक विकास मन्त्रालय, स्थानीय निकाय, विद्यालय	शिक्षा समुह सदस्यहरु	५० हजार

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

क्र. सं.	विपद्को पूर्वानुमान	क्षेत्र/स्थान	क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	अनुमानित लागत (रु.)
			शैक्षिक सामग्रीहरु, सामग्री भण्डारण गरेको स्थान र जनशक्तिको अभिलेख अध्यावधिक राख्ने ।			
११.		कर्णाली प्रदेशका सबै जिल्लाहरु	विपद् जोखिम न्यूनिकरण/अल्पिकरण योजनामा शिक्षकहरुको क्षमता अभिवृद्धिलाई विद्यालय सुरक्षा योजनाको एउटा पाटोको रूपमा विद्यालय सुधार योजनामा समावेश गर्ने ।	सामाजिक विकास मन्त्रालय, स्थानीय निकाय, विद्यालय	शिक्षा समुह सदस्यहरु	२० लाख
अनुमानित बजेट (रु.)						१ करोड ३० लाख ५० हजार

विषयगत क्षेत्रको आपत्कालिन प्रतिकार्य योजना

प्रतिकार्य गर्नुपर्ने समय	प्रतिकार्यका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगी संस्था	अनुमानित बजेट
०-७२ घण्टा	<p>अवस्थाको अध्यावधिक जानकारीका लागि आन्तरीक मामिला तथा कानुन मन्त्रालय अन्तरगत रहेको आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रसंग सञ्चार सम्बन्ध स्थापित गर्ने</p> <p>अवस्थाको ताजा जानकारीका लागि सम्बन्धित शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई र पालिकाका विपद् सम्पर्क व्यक्ति/शिक्षा शाखाहरूसँग सञ्चार सम्बन्ध स्थापित गर्ने ।</p> <p>शिक्षा समुहको बैठक बस्ने ।</p> <ul style="list-style-type: none"> • प्रादेशिक विपद् व्यवस्थापन समीतिको बैठकमा सहभागी हुने । • शिक्षा समुहका सबै सदस्यहरुलाई प्रादेशिक तहमा अवस्था अध्यावधिक गराउने र 	सामाजिक विकास मन्त्रालय, जिल्ला प्रकोप व्यवस्थापन समिति, शिविसई, स्थानीय सरकार	शिक्षा समुह	५ लाख

	<p>सर्तक रहन सन्देश पठाउने ।</p> <ul style="list-style-type: none"> • प्रदेशस्तरको शिक्षा समुहलाई पुनः सक्रिय बनाउने । सबै जिल्ला तथा स्थानीय तहका शिक्षा समुहहरूलाई सक्रिय बनाउन परिपत्र गर्ने • पूर्वतयारी र प्रतिकार्यको आधारभूत सुचनाका लागि भैपरि योजनालाई आधार लिने । • अन्य स्रोतको सुचनाहरु पुनरावलोकन गरेर प्रभावित जनसंख्या तथा विद्यालयहरु अनुमान गर्ने । • यदि शिक्षा क्षेत्र पनि प्रभावित भएको छ भने तत्काल आपतकालीन अवस्थामा शिक्षाका आवश्यकताहरु पहिचान गर्न सञ्चालन हुने प्रारम्भिक द्रूत लेखाजोखा (Initial Rapid Assessment) गर्न सहयोग गर्ने । • विद्यालय/जिल्ला/ पालिकाको सम्पर्क व्यक्तिसंग निरन्तर सञ्चार गरेर अवस्थाको अध्यावधिक गरिरहने । 			
७२ घण्टा देखि २ हप्ता	<ul style="list-style-type: none"> • शिक्षा समुहको बैठक बसी सम्भावित आवश्यकता आँकलन र श्रोतको पहिचान गर्ने । • बहुक्षेत्रीय प्रारम्भिक द्रूत लेखाजोखा (Multisectoral Initial Rapid Assessment-MIRA) गर्न आवश्यक भए जिल्ला शिक्षा समुह संलग्न भएको सुनिश्चित गर्ने । • आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालयलाई निरन्तर शिक्षा क्षेत्रको अध्यावधिक गर्ने । • सञ्चारक्षेत्रलाई लगातार शिक्षा क्षेत्रको अवस्था अध्यावधिक गर्ने । 	सामाजिक विकास मन्त्रालय, जिल्ला प्रकोप व्यवस्थापन समिति, शिविसई, स्थानीय सरकार	शिक्षा समुह	१० लाख
	<ul style="list-style-type: none"> • जिल्ला र स्थानीय शिक्षा समुहको बैठक भएको सुनिश्चित गर्ने । • पहिलो र दोस्रो हप्तामा २-२ पटक र तेस्रो र चौथो हप्तामा १-१ पटक 	सामाजिक विकास मन्त्रालय, जिल्ला प्रकोप व्यवस्थापन समिति, शिविसई, स्थानीय सरकार	शिक्षा समुह	
	<ul style="list-style-type: none"> • MIRA प्रतिवेदनलाई विश्लेषण गरेर 	सामाजिक विकास	शिक्षा	५० हजार

<p>आपतकालीन शिक्षाका आवश्यकताहरु पहिचान गर्ने ।</p> <ul style="list-style-type: none"> आवश्यक देखिएमा विद्यालय, कक्षाकोठाहरुको क्षतिको लेखाजोखा गरी सुरक्षित विद्यालयको सुनिश्चित गर्न अस्थायी सिकाई केन्द्रको आवश्यकता पहिचान गर्ने । 	मन्त्रालय, जिल्ला प्रकोप व्यवस्थापन समिति, शिविसई, स्थानीय सरकार	समुह	
<ul style="list-style-type: none"> आपतकालीन बजेट परिचालन गरी तत्काल सहयोगका लागि फ्यास अपील तयार गर्ने । (ठुलो विपद्का समयमा मानवीयसहायताको लागि अन्तराष्ट्रिय सहयोग आवश्यक गरे नेपाल सरकारले संयुक्त राष्ट्रसंघ मानवीय सहायता संयोजक समक्ष अनुरोध गर्नेछ) 	सामाजिक विकास मन्त्रालय, जिल्ला प्रकोप व्यवस्थापन समिति, शिविसई, स्थानीय सरकार	शिक्षा समुह	
<ul style="list-style-type: none"> बाल मैत्री स्थानहरु / बालमैत्री सिकाई केन्द्रहरु स्थापनाका लागि समुदाय, विद्यालय व्यवस्थापन समिति, युवासमूह परिचालन गर्ने । 	सामाजिक विकास मन्त्रालय, जिल्ला प्रकोप व्यवस्थापन समिति, शिविसई, स्थानीय सरकार	शिक्षा समुह	५ लाख
<ul style="list-style-type: none"> अस्थायी सिकाई केन्द्र निर्माण र सञ्चालनका लागि आवश्यक पर्ने रकम सम्बन्धित निकाय/कार्यालयलाई निकासा दिने । 	सामाजिक विकास मन्त्रालय, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, शिविसई, स्थानीय सरकार	शिक्षा समुह	५० लाख
<ul style="list-style-type: none"> प्रभावित क्षेत्रका बाल मैत्री स्थान, अस्थायी सिकाई केन्द्रमा चाहिने सिकाई/मनोरञ्जनका सामग्री तथा अन्य सिकाई सामग्रीहरु ढुवानी गर्ने/उपलब्ध गराउने । 	सामाजिक विकास मन्त्रालय, जिल्ला प्रकोप व्यवस्थापन समिति, शिविसई, स्थानीय सरकार	शिक्षा समुह	५ लाख
<ul style="list-style-type: none"> संरक्षण क्लस्टरसंगको समन्वयमा मनोरञ्जनका सामग्रीहरु भएको तथा बालक र बालिकाहरुका लागि छुटाछुटै पानी तथा सरसफाईको प्रबन्ध भएको बालमैत्री स्थानहरु उचित ठाँउमा स्थापना गर्न सहयोग गर्ने । 	सामाजिक विकास मन्त्रालय, जिल्ला प्रकोप व्यवस्थापन समिति, शिविसई, स्थानीय सरकार	शिक्षा समुह	
<ul style="list-style-type: none"> बालमैत्री स्थान र अस्थायी सिकाई केन्द्रहरु सञ्चालनमा साभ्ना / सहकार्यका लागि प्रोटेक्सन, वास, सेल्टर, सिस्सिएम र अर्लिकोभरी क्लस्टरसंगको अन्तर समूह 	सामाजिक विकास मन्त्रालय, जिल्ला प्रकोप व्यवस्थापन समिति, शिविसई, स्थानीय सरकार	शिक्षा समुह	४३ लाख ५ हजार

	<p>सम्बन्ध स्थापना गर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> ● संरक्षण समूहसंगको सहकार्य गरी प्रभावित बालबालिका तथा शिक्षकहरुलाई मनोसामाजिक परामर्श सेवा प्रदान गर्ने । ● विद्यालय फर्काउने अभियान सञ्चालन गर्ने । ● होस्ट विद्यालयहरुलाई विस्थापित विद्यार्थीहरु भर्ना गर्न सहयोग गर्ने । ● महिला तथा पुरुष शिक्षकहरुलाई मनोसामाजिक परामर्श, स्वास्थ्य तथा सर-सफाई, विपद् जोखिम न्यूनीकरण, विद्यालय सुरक्षा तथा आपतकालीन शिक्षाका सामग्रीहरुलाई प्रयोग सम्बन्धी तालिम दिने । ● बालबालिकाहरुलाई जीवन जीउने सन्देशहरु, स्वास्थ्य र सरसफाई, स्वास्थ्य जीवनका लागि गर्नुपर्ने अभ्यासहरु तथा लैङ्गिक हिंसा र यौन दुर्व्यवहारबाट बच्ने उपायहरु सिकाउनु पर्छ । ● अस्थायी सिकाइ केन्द्रहरु सञ्चालनका लागि लैङ्गिक पक्षलाई समावेशी बनाउँदै सरकारी विद्यालयका शिक्षकहरु तथा स्वयंसेवी शिक्षकहरु नियुक्त गर्ने । 			
तेस्रो देखि चौथो हप्ता	<ul style="list-style-type: none"> ● ३ देखि ४ वर्षका बालबालिकाहरुलाई बालमैत्री स्थानहरुबाट बालविकास केन्द्रमा पठाउन र ५ वर्षदेखि माथिका बालबालिकाहरुलाई अस्थायी सिकाइ केन्द्रमा पठाउन सहयोग गर्ने । ● बाल मैत्री स्थान र अस्थायी सिकाइ केन्द्रहरुको सञ्चालन र व्यवस्थापनका लागि समुदाय तथा विद्यालय व्यवस्थापन समितिहरुलाई सहयोग र परिचालन गर्ने । ● सञ्चालन भइरहेका आपतकालीन अवस्थामा शिक्षा कार्यक्रमका क्रियाकलापहरुको अनुगमन/सहजीकरण गरेर समावेशी र बालमैत्री सिकाइ वातावरण लागु भएको सुनिश्चित गर्ने । ● विशेष संरक्षण र स्वास्थ्य सेवा आवश्यक भएका बालबालिकाहरुलाई रिफर गर्ने परिपाटि स्थापित गर्ने । ● प्रदेश र पालिका तहमा शिक्षा समूहको 	सामाजिक विकास मन्त्रालय, जिल्ला प्रकोप व्यवस्थापन समिति, शिविसई, स्थानीय सरकार	शिक्षा समुह	२० लाख

	<p>समन्वय बैठक हप्ताको एकपटक वा आवश्यकता अनुसार बस्ने ।</p> <ul style="list-style-type: none"> • निरन्तर आपतकालीन अवस्थामा शिक्षाका बारेमा अध्यावधिक गर्ने । 			
५ देखि ८ हप्ता (२ महिना)	<ul style="list-style-type: none"> • संचालन भइरहेको आपतकालीन अवस्थामा शिक्षा कार्यक्रमका क्रियाकलापहरु पुनरावलोकन गर्ने र अस्थायी सिकाई केन्द्र पहिलो चरणबाट दोस्रो चरणमा रुपान्तरण गर्न अर्ध स्थायी खालको संरचना जस्तै जस्तापाता, काठ, ढुङ्गा आदि प्रयोग गरेर मौसम अनुकूल बनाउने । • शिक्षाको दीर्घकालीन पुनर्प्राप्तिका क्रियाकलापहरुका लागि पहिचान, योजना र स्रोत परिचालनका लागि शिक्षा समुहको समन्वय बैठक बस्ने । • दीर्घकालीन पुनर्प्राप्ति आवश्यकताहरुको विस्तृतकरणका लागि शिक्षा समुहको विस्तृत लेखाजोखा कार्यशाला संचालन गर्ने 		शिक्षा समुह	२० लाख
तेस्रो महिना र त्यपछि	<ul style="list-style-type: none"> • निरन्तर आपतकालीन अवस्थाको अध्यावधिक गर्ने । • Build Back Better Schools को मर्म अनुरूप शैक्षिक क्रियाकलापहरुको पुनर्प्राप्तिका लागि राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय दातृनिकायहरुको परिचालन गर्ने । (CSDA का आधारमा) • विद्यालय सुरक्षाको तीन खम्बे ढाँचा अनुसार विद्यालयमा विपद जोखिम न्यूनीकरण र विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका क्रियाकलापहरु समावेश गरी प्रभावित क्षेत्रका विद्यालयहरुमा समग्र विद्यालय सुरक्षा ढाँचा (Comprehensive School Safety Framework) स्थापित गर्ने । 	सामाजिक विकास मन्त्रालय, जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, शिविसई, स्थानीय सरकार	शिक्षा समुह (संघिय तथा स्थानीय)	१ करोड
अनुमानित बजेट (रु.)				२ करोड ५८ लाख ५५ हजार

४.५ संरक्षण क्षेत्रको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

सामान्य रूपमा कर्णाली प्रदेश विपद् जोखिमको दृष्टीकोणबाट अति जोखिम भएको प्रदेश भित्र पर्दछ । जसले विभिन्न जोखिमहरू निम्त्याउनुका साथै मानवीय वा धनजनको ठूलो क्षती हुन सक्ने अनुमान गर्न सकिन्छ । विपद्को प्रभाव प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष तथा दीर्घकालीन र दूरगामी संरक्षण सम्बन्धी संकट सिर्जना गर्न सक्ने देखिन्छ । विभिन्न विपद्हरू जस्तै भुकम्प, बाढी पहिरो, आगलागी, हिमपात, चट्याङ्ग, महामारी अदीले समाजमा रहेका जोखिममा पर्न सक्ने महिला, बालबालिका, अपांगता भएका व्यक्ति र ज्येष्ठ नागरिकहरू अझ बढी प्रभावित हुन सक्ने भएकाले त्यसको लागि विशेष संरक्षणको आवश्यकता पर्ने हुँदा सोको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यको लागि संरक्षण विषयगत क्षेत्रले यो विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गरेको छ ।

यो योजना संरक्षणको उच्च जोखिममा रहेको जनसंख्या खासगरी अपांगता भएका व्यक्ति, महिला, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिकहरू बढी जोखिममा पर्न सक्ने हुँदा हाम्रो आपतकालिनताको विगतका अनुभवहरूले समेत के देखाएको छ भने यस्ता खालका प्राकृतिक वा मानव निर्मित विपद्हरूबाट उक्त समूहको जीवनमा थप असुरक्षा र जोखिमता बढाउछ । मानसिक स्वास्थ्य र मनोसामाजिक असरले आत्महत्या, घरेलु हिंसा, लैङ्गिक हिंसा, परिवार विच्छेद र अत्यावश्यकिय सेवाहरूमा असमान वितरण र पहुच नहुने जस्ता समस्याहरू सिर्जना हुने गर्दछ । उनीहरूको अवस्था र आवश्यकताको आधारमा सम्बोधन गरी संरक्षण गर्नु पर्दछ । उनीहरूको समस्याको तत्काल सम्बोधनका लागि सहयोग स्याहार र सूचना सम्प्रेषण र संरक्षण गर्नु पर्ने दायित्व प्रदेशस्तरीय संरक्षण विषयगत क्षेत्र समन्वय समिति (संरक्षण कलष्टर) को महत्वपूर्ण भूमिका हुन्छ । तसर्थ पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना आवश्यक छ । प्रदेश स्तरीय संरक्षण विषयगत क्षेत्र समन्वय समितिले आफ्नो क्षेत्रगत प्रदेश स्तरीय पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना बनाएको छ ।

कर्णाली प्रदेश स्तरीय संरक्षण विषयगत क्षेत्रको विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको मुख्य उद्देश्य प्रदेश भित्रका संकटासन्न तथा जोखिम अवस्थामा रहेका महिला, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक अपांगता भएका व्यक्ति तथा लैंगिक यौनिक अल्पसंख्यहरूको कुनै पनि विपद्बाट बढी जोखिम तथा प्रभावित हुने भएकोले तीनीहरूको संरक्षणका लागि सहयोगको क्षेत्रहरूको पहिचान गर्ने साथै निकायगत र क्षेत्रगत कार्यालय तथा संघसस्थाहरूको क्षमताको आँकलन गरी सोहि अनुरूप आवश्यक पूर्वतयारी गर्ने तथा सरोकारवाला निकायहरूबाट विपद्बाट हुने क्षति न्यूनिकरण गर्न यथासक्य प्रतिकार्यका क्रियाकलापहरू गर्न सक्ने क्षमता बढाउनु रहेको छ ।

लक्षित समूह:

१. सुत्केरी महिला, गर्भवती महिला, स्तनपानरत आमा शिशुहरू
२. बालबालिका
३. ज्येष्ठ नागरिक,
४. अपांगतामा भएका व्यक्तिहरू,
५. लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक व्यक्तिहरू
६. दीर्घरोगी नागरिकहरू

७. खोला किनार तथा बगरमा बसोवास गर्ने घरपरिवारको बालबालिकाहरु

उद्देश्यहरू :

१. संकटासन्नता र जोखिमको विश्लेषण गरी विपद् प्रतिकार्यका लागि समग्र क्षमताहरूको पहिचान गरि भुकम्प, मनसुन, बाढी पहिरो, आगलागी, महामारी लागायत विभिन्न विपद्बाट प्रभावित महिला, बालबालिका, अपांगता भएका व्यक्ति र जेष्ठ नागरीकहरूको संरक्षणका लागि आवश्यक पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्यमा सहयोग गर्नु,
२. विपद्का कारण विभिन्न समस्यामा परेका वा प्रभावित भएका महिला, किशोरी, गर्भवती, स्तनपानरत आमा र शिशु, बालबालिका, अपांगता भएका व्यक्तिलाई, हिंसा, दुर्व्यवहार, शोषण, हेला र बेवास्ताबाट संरक्षण गर्ने,
३. असक्त, लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, जेष्ठ नागरीक, सीमान्तकृत समूहहरूको लागि स्वास्थ्य, खाना, पानी, शिक्षा र कानूनी तथा मनोसामाजिक परामर्श सेवामा पहुँचको सुनिश्चित गर्नु,
४. प्रदेश स्तरमा रहेका संरक्षण विषयगत क्षेत्रमा कार्यरत निकाय, स्थानीय समुदाय तथा सरोकारवालाको क्षमता विकास गरि कार्यान्वयन गर्ने,
५. योजना अनुसारको श्रोत साधन व्यवस्थापन र परिचालनको योजना तयार गर्ने,
६. विपद्बाट जोखिममा रहेका र पर्न सक्ने तथा प्रभावित बालबालिकाहरूको लागि तत्कालिन, अल्पकालिन तथा बैकल्पिक स्याहारका पहल र आवश्यक सहयोग गर्ने,
७. प्रदेशमा भएका विभिन्न सरकारी, गैरसरकारी र नीजि क्षेत्रसंगको समन्वयमा उपलब्ध साधन स्रोतको अधिकतम परिचालन गर्ने

विषयगत क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

क्र. सं.	प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्यको सूचि	मुख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	अनुमानित बजेट
१	संरक्षण विषयगत क्षेत्रको रणनीतिक कार्ययोजना र विभिन्न पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाहरूको पुनरावलोकन, परिमार्जन वा पुन निर्माण गर्ने	सामाजिक विकास मन्त्रालय	यूनिसेफ, युएनडिपि र यूएन. ओमन(सुपर परियोजना)	३०,००,०००
२	संरक्षण विषयगत क्षेत्रका सावलहरुलाई अन्य (स्वास्थ्य, शिक्षा, खानेपानी तथा सरसफाई आदी) विषयगत क्षेत्रको विभिन्न योजनामा मूलप्रवाहिकारण	सामाजिक विकास मन्त्रालय	यूनिसेफ, युएनडिपि र यूएन. ओमन (२०,००,०००

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

क्र. सं.	प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्यको सूचि	मूख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	अनुमानित बजेट
	गर्ने ।		सुपर परियोजना)	
३	संरक्षण सम्बन्धी प्रत्येक स्थानीय तहहरूबाट सामान्य तथा विपद् दुबै अवस्थामा संरक्षण विषयगत समुहका विभिन्न सवालहरु र घटेका घटनाको नियमित अनुगमन, प्रतिवेदन र सोको समस्या समाधानका आर्थिक सहयोग तथा सेवाको पहुँच पुर्याउन सहयोग गर्ने	सामाजिक विकास मन्त्रालय	यूनिसेफ (आवाज)	२७,००,०००
४	संरक्षण कलष्टरको सूचना संकलन, व्यवस्थापन तथा अधावधिक गर्ने, प्रणाली विकास गर्ने ।	सामाजिक विकास मन्त्रालय	सेभ द चिल्डेन र प्लान नेपाल	५,००,०००
५	आपतकालिन अवस्थामा स्वयंसेवकहरू र प्रशिक्षकहरूको क्षमता अभिवृद्धि तथा समिक्षा गर्ने, मनोसामाजिक प्राथमिक उपचार-स्याहार गर्ने,	सामाजिक विकास मन्त्रालय	प्लान नेपाल र नेपाल रेडक्रस सोसाईटी, सिसिआर कर्णाली, आवाज संस्था, स्थानीय प्रहरी, सोसेक नेपाल, सिएमसी नेपाल, टिपिओ नेपाल,	५,००,०००
६	संरक्षण कलष्टरको पूर्वतयारी र प्रतिकार्य गतिविधिहरूका लागि प्रदेश तथा स्थानीयतहमा आवश्यक मानवीय तथा वित्तीय स्रोतहरू पहिचान गर्ने	सामाजिक विकास मन्त्रालय	सेभ द चिल्डेन	३,००,०००
७	जोखिममा पर्ने सक्ने महिला (सुत्केरी, गर्भवती, स्तनपानरत आमा र शिशु), बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, अपांगता भएका, लैगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक व्यक्तिहरूको विवरण संकलन गर्ने,	सामाजिक विकास मन्त्रालय	यूनिसेफ, विश्व खाद्य कार्यक्रम,	५,००,०००
८	अस्थायी आपत्कालीन आश्रयस्थल र केन्द्रमा लक्षित वर्गअनुसारको स्रोत साधन व्यवस्थापन गर्ने ।	सामाजिक विकास मन्त्रालय	अल्पकालिन आश्रयसहितको जिल्ला सेवा केन्द्र, (ओसिएमसी) एकद्वार संकटकालिन व्यवस्थापन केन्द्र	१५,००,०००

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

क्र. सं.	प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्यको सूचि	मूख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	अनुमानित बजेट
९	निजि क्षेत्र तथा वित्तिय क्षेत्र संगको समन्वय बैठकको आयोजना गरि प्रदेश बाल जोखिम कोषको लागि श्रोत व्यवस्थापन गर्ने,	सामाजिक विकास मन्त्रालय	सिसिआर कर्णाली, (ओसिएमसी) एकद्वार संकटकालिन व्यवस्थापन केन्द्र	१,००,०००
१०	महिला, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक तथा अपांगता भएका व्यक्तिहरूलाई सुरक्षा निकाय र अन्यलाई खोजी तथा उद्धारमा प्राथमिकता दिन अभिमूखीकरण कार्यक्रम संचालन गर्ने	सामाजिक विकास मन्त्रालय	सुरक्षा निकाय	३,००,०००
११	पूर्वतयारी वारेमा राजनैतिक दल र नागरीक समाजका लागि संयुक्त अभिमूखीकरण गर्ने	सामाजिक विकास मन्त्रालय	सिसिआर कर्णाली, सामुदायिक प्रहरी, प्लान	१०,००,०००
१२	बलबालिका सम्बन्धी ऐनमा लगायत अन्य नीतिमा व्यवस्था भए बमोजिम प्रत्येक स्थानीयतहमा बालकोष र लैंगिक कोष स्थापना गर्नमा सहजीकरण गर्ने	सामाजिक विकास मन्त्रालय	यूनिसेफ, प्लान, सेभ द चिल्ड्रेन, आवाज, सोसेक, किर्डाक, क्याड, एभरेष्ट क्लव, सादा	२०,००,०००
१३	सरोकारवाला निकायहरूको समन्वयमा पुर्व तयारीका लागि महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक र अपांगता भएका व्यक्तिहरूमा हुन सक्ने हिंसा, दूर्व्यवहार, शोषण, हेला र भेदभावबाट संरक्षण गर्नका लागि विभिन्न सचेतना कार्यक्रमहरू (रेडियो सूचना, एसएमएस ब्लग, माइकिङ्ग) सञ्चालन गर्ने कार्यहरू संचालन गर्ने ।	सामाजिक विकास मन्त्रालय	सवै मिडियाहरू सिसिआर कर्णाली, नेपाल प्रहरी, बालविवाह विरुद्धको साभ्ता अभियान, आवाज, सोसेक, स्याक	१,००,०००
१४	जोखिममा रहेका एवं प्रभावितलाई सिफारिस संयन्त्रमार्फत सेवा दिन, प्रदेशका सबै ७९ वटै पालिकाको संरक्षण सेवा र सेवाप्रदायकको नक्शाकन गर्ने	सामाजिक विकास मन्त्रालय	यूनिसेफ, राष्ट्रिय बाल अधिकार परिषद संग समन्वय	५,००,०००
१५	सरोकारवाला निकायहरूको आवश्यक सहकार्य गरी महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरीक, अपांगता भएका व्यक्तिहरूको लागि आवश्यक सेवाको लागि पैरवी गर्ने	सामाजिक विकास मन्त्रालय	सरोकारवाला निकायहरू संग समन्य गरेर	५,००,०००
१६	Dignity kits, Recreation Kits, किशोरी किट तथा अन्य आवश्यक सामाग्रीहरूको पहिचान र	सामाजिक विकास	युएन एफ.पि.ए., यूनिसेफ,सेभ द	२०,००,०००

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

क्र. सं.	प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्यको सूचि	मूख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	अनुमानित बजेट
	सुचीकृत गर्ने ।	मन्त्रालय	चिल्डेन, प्लान,	
१७	राउटे समुदायका महिला बालबालिकाको अवस्था पहिचान गरी आश्यक सहयोगका लागि पूर्व तयारी गर्ने ।	सामाजिक विकास मन्त्रालय	सम्बन्धित स्थानीय तह र संस्था संग	निरन्तर
१८	कानुनी परामर्श तथा प्रकृत्यामा सहयोग सम्बन्धी कन्सलटेशन बैठक	सामाजिक विकास मन्त्रालय,	नेपाल बार एसोसियसन, बैतनीक वकील, सरकारी वकील, महिला तथा बालबालिका सेल	५,००,०००
१९	मनोविमर्सककर्ताहरूको क्षमता विकास अभिमुखिकरण	सामाजिक विकास मन्त्रालय	यूनिसेफ, सीएमसी नेपाल, टिपीओ नेपाल, कोसीस नेपाल, आवाज	५,००,०००
२०	बाल कल्याण अधिकारी, बाल अधिकार समितिहरूलाई घटना व्यवस्थापन तथा बाल संरक्षण सुचना व्यवस्थापन प्रणाली सम्बन्धी तालिम दिने ।	सामाजिक विकास मन्त्रालय	राष्ट्रिय बाल अधिकार परिषद, सेभ द चिल्डेन, प्लान इन्टरनेशनल, युनिसेफ र अन्य स्थानीय साभेदारसंस्थाहरू	५,००,०००
अनुमानित बजेट (रु.)				१,९०,००,०००

विषयगत क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना

विपद्बाट महिला, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक तथा अपागंगा भएका बालबालिका अभिभावक विहिन तथा विभिन्न दुर्व्यवहार, हिंसा तथा शोषणमा परेका महिला तथा बालबालिका अनुमानित संख्या प्रति वर्ष ५०,००० जना जोखिममा पर्नसक्ने अवस्थामा देखिन्छ ।

क्र. सं.	विपद्को पूर्वानुमान	क्षेत्र/स्थान	क्रियाकलापहरू	मूख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	अनुमानित लागत
----------	---------------------	---------------	---------------	-----------------------	--------------	---------------

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

क्र. सं.	विपद्को पूर्वानुमान	क्षेत्र/स्थान	क्रियाकलापहरू	मुख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	अनुमानित लागत
१	महामारी जन्य रोगबाट संक्रमित तथा प्रभावित १०,००० जना	कर्णाली प्रदेशका जोखिम नक्साङ्कन गरेका क्षेत्र	महिला, बालबालिका ज्येष्ठ नागरिकलाई हेरचाह तथा संरक्षणका व्यवस्थापन	सामाजिक विकास मन्त्रालय	प्लान, सेभ द चिल्ड्रेन, युनिसेफ	३०,००,०००
२	बाढी पहिरोका कारण विद्यालय पढाइमा वन्चित तथा अस्थायी वसोवास केन्द्र (बाल सुलभ केन्द्र, किशोरी मैत्री सेवाकेन्द्र) मा रहेका ५०० जना किशोरीहरू ।	जोखिममा क्षेत्र पहिचान गरिएका ठाउँमा	सेनिटरी प्याडको व्यवस्था तथा सरसफाई सामग्रीको व्यवस्था गर्ने विद्यालय पढनपाठन वा वैकल्पिक सिकाई व्यवस्थापन र सहयोग गर्ने	सामाजिक विकास मन्त्रालय	प्लान, यूनिसेफ, विश्व खाद्य कार्यक्रम, सेभ द चिल्ड्रेन	१०,००,०००
२	५०० जना महिला बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक तथा अपांगता भएका व्यक्तिहरू डिप्रेसन तनावले मनोविमर्श सेवाको आवश्यकता	प्रभावित क्षेत्र	मनोविमर्श सेवा उपलब्ध गराउने	सामाजिक विकास मन्त्रालय, सामाजिक विकास महाशाखा	युनिसेफ, सीएमसी नेपाल, टिपीओ नेपाल, कोसीस नेपाल, आवाज, सोसेक	२,००,०००
३	विपत्तका कारणले २०० जना बालबालिका आमावावु तथा अभिभावक विहिन हुनसक्ने	प्रभावित क्षेत्र	वैकल्पिक स्याहारको व्यवस्था गर्ने	सामाजिक विकास मन्त्रालय	राष्ट्रिय बाल अधिकार परिषद र बाल हेल्प लाईन १०९८, सोसेक, एकद्वारा संकट व्यवस्थापन केन्द्र, अल्पाकालिन आश्रय सहितको जिल्ला सेवा केन्द्र	१०,००,०००

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

क्र. सं.	विपद्को पूर्वानुमान	क्षेत्र/स्थान	क्रियाकलापहरू	मुख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	अनुमानित लागत
४	५०० जना महिला, बालबालिका तथा किशोरीहरू हिंसा, दुर्व्यवहार तथा बाल विवाहबाट प्रभावित हुनसक्ने	प्रभावित क्षेत्र	कानूनी सहायता, अल्पकालिन व्यवस्थापन, स्वास्थ्य उपचार सहयोग, मनोसामाजिक मनोविमर्श सहयोग र अल्पकालिन सेवा	सामाजिक विकास मन्त्रालय, सामाजिक विकास शाखा	अल्पकालिन आश्रय सेवा केन्द्र, ओसीएमसी बाल हेल्पलाइन (१०९८) र अस्थायी संरक्षण केन्द्र, प्रहरी कार्यालय अर्न्तगत महिला, बालबालिका तथा सेवा केन्द्र, कानुन सहयता समिति, नेपाल बार काउन्सिल, बैतनिक वकिल	१०,००,०००
५	५०० जना बालबालिका रुपान्तरित मनोविकृती (Mass Conversion) माबाट प्रभावित हुन सक्ने ।	विद्यालय	मनोसामाजिक मनोविमर्श गर्ने, समूह परामर्श गर्ने, थप सहयोगको लागि सिफारिश गर्ने ।	सामाजिक विकास मन्त्रालय	यूनिसेफ, सीएमसी नेपाल, टिपीओ नेपाल, कोसीस नेपाल	५,००,०००
६	५०० परिवारको मौसमी वसाईसराई हुन सक्ने	प्रभावित क्षेत्रहरू	सुरक्षित ससाईसराईको बारेमा जानकारी गराउने, बालबालिकाका लागि वैकल्पिक सिकाईको व्यवस्थापन तथा सहजीकरण	सामाजिक विकास मन्त्रालय	प्रहरी कार्यालय, सेभ द चिल्ड्रेन, सिसिआर, प्लान इन्टरनेशनल, हेल्भेटास, यूनिसेफ	१०,००,०००
७	२०० जना मानिसहरू वेचविखन तथा ओसारपसार हुन सक्ने	प्रभावित क्षेत्रहरू	प्रहरीसँग समन्वय, प्रचार प्रसार, सुचनामूलक शैक्षिक सामग्रीको उत्पादन तथा	सामाजिक विकास मन्त्रालय	प्रहरी कार्यालय, शक्ति समूह, साथी नेपाल, नेपाल बाल अधिकार परिषद,	१०,००,०००

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

क्र. सं.	विपद्को पूर्वानुमान	क्षेत्र/स्थान	क्रियाकलापहरू	मूख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	अनुमानित लागत
			वितरण, नाका तथा प्रहरी कार्यालयहरूमा सहायता कक्षको व्यवस्थापन			
अनुमानित बजेट (रु.)						८७,००,०००

संरक्षण क्षेत्रको विपद् प्रतिकार्य योजना

क्र. सं.	क्रियाकलाप	समयावधी	मूख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	अनुमानित लागत
१	प्रदेश स्तरीय संरक्षण कलष्टरको आकस्मिक बैठक गर्ने ।	२४ घण्टा भित्र	सामाजिक विकास मन्त्रालय	संरक्षण विषयगत क्षेत्रको सदस्यहरू	१,००,०००
२	लक्षित बर्गको खोज तथा उद्धारका लागि खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्रसँग समन्वय तथा सहकार्य गर्ने	२४ घण्टा	सामाजिक विकास मन्त्रालय	सह नेतृत्वदायी संस्थाहरू	००.००
३	लक्षित बर्गको सहयोगका लागि तथ्यांक संकलन तथा विश्लेषण ।	७२ घण्टा	सामाजिक विकास मन्त्रालय	बाल हेल्पलाइन (१०९८) र नेपा प्रहरी बालबालिका खोजतालस केन्द्र १०४ नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	५,००,०००
४	उपचार सहयोग, कानूनी सहयोग,	आवश्यकता	सामाजिक	यूनिसेफ, सीएमसी	२,००,०००

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

क्र. सं.	क्रियाकलाप	समयावधी	मूख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगि निकाय	अनुमानित लागत
	मनोविमर्श सेवा प्रदान गर्ने ।	अनुसार	विकास मन्त्रालय	नेपाल, टिपीओ नेपाल, कोसीस नेपाल, अस्पताल, वार काउन्सिल, कानूनी सहायत समिति	
५	स्थानीय सरकारको विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय बाल अधिकार समिति तथा बाल कल्याण अधिकारी, बाल क्लव सञ्जालहरूलाई संरक्षण कार्यमा परिचालन गर्न सहजीकरण गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	सामाजिक विकास मन्त्रालय	स्थानीय सरकारहरू, स्थानीय बाल अधिकार समिति, बाल क्लव सञ्जालहरू	५,००,०००
६	अल्पकालिन आश्रय सहितको जिल्ला सेवा केन्द्र र अस्थायी संरक्षण केन्द्रहरूलाई परिचालन गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	सामाजिक विकास मन्त्रालय	सेवा केन्द्र र अस्थायी संरक्षण केन्द्रहरू	१०,००,०००
७	आपत्कालीन आश्रयस्थलको अनुगमन गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	सामाजिक विकास मन्त्रालय	स्थानीय बाल अधिकार समिति, नागरिक समाज सञ्जाल	१,००,०००
८	संरक्षण कलष्टरले प्रदेश विपद् व्यवस्थापन समिति, स्वास्थ्य समूह, शिक्षा समूह लगायत अन्य समूहहरूसँग नियमित र तत्काल समन्वय गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	सामाजिक विकास मन्त्रालय	सम्बन्धित कलष्टरहरू	बजेट नपर्ने
९	महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरीक र अपांगता भएका व्यक्तिहरूमा हुन सक्ने हिंसा, दूव्यवहार, शोषण, हेला र भेदभावबाट संरक्षणका लागि विभिन्न सचेतना कार्यक्रमहरू रेडियो सूचना, माइकिङ्ग गर्ने कार्यहरू संचालन गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	सामाजिक विकास मन्त्रालय	सवै मिडियाहरू सिसिआर कर्णाली, नेपाल प्रहरी, बालविवाह विरुद्धको साभ्ना अभियान, आवाज, सोसेक, स्याक	५,००,०००
१०	विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका बालबालिकाहरूका लागि	आवश्यकता अनुसार	सामाजिक विकास	राष्ट्रिय बाल अधिकार परिषद, सेभ द चिल्ड्रेन,	५,००,०००

क्र. सं.	क्रियाकलाप	समयावधी	मूख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगि निकाय	अनुमानित लागत
	आपतकालिन सेवा प्रदान ।		मन्त्रालय	प्लान इन्टरनेशनल, युनिसेफ आदी	
अनुमानित बजेट (रु.)					३४,००,०००

४.६ सिघ्र पुनर्लाभ क्षेत्रको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

भौगोलिक विकटता बहुप्रकोप जोखिम बहुआयामिक गरिवीको अवस्था र कमजोर भौतिक संरचनाका कारण कर्णाली प्रदेश उच्च संकटासन्न क्षेत्रमा पर्दछ । विषयगत क्षेत्रले विपद् पश्चात प्रभावितहरूलाई पुनर्स्थापना र पुनः निर्माणका कार्यहरू संचालन गरी पहिले कै अवस्थामा प्रभावित परिवार र समुदायलाई फर्काउन यथाशिघ्र कार्यहरू गर्नुपर्ने हुन्छ । जसको लागि सम्पूर्ण विषयगत क्षेत्रहरूसँग आवश्यक समन्वय र सहकार्यमा यस विषयगत क्षेत्रले कार्यहरू गर्दछ । यस विषयगत क्षेत्रले एउटा मात्र क्षेत्रको पुनर्लाभ मात्र नभई सम्पूर्ण क्षेत्रलाई सामान्य अवस्थामा फर्काउन महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्दछ । यस विषयगत क्षेत्रको समग्र उद्देश्य विपद्का कारण विस्थापित परिवारहरूलाई सामान्य अवस्थामा लैजानको लागि पुनःस्थापना, पुनर्निर्माणका कार्यहरू गर्ने र भत्किएका, पूर्ण रूपले नष्ट भएका भौतिक संरचनाको निर्माण कार्य गरी जिविकोपार्जन तथा आय आर्जनमा सुधार ल्याउनुका साथै सार्वजनिक सुविधाका सेवाहरू संचालनमा टेवा पुऱ्याउनु हो ।

उद्देश्य:

- विपद्को अवस्थाबाट पर्न सक्ने जोखिम आँकलन गरि विषयगत क्षेत्रका आवश्यकताहरूलाई तत्काल प्रतिकार्य गर्न सक्षम बनाउने ।
- विपद् प्रभावित समुदायलाई तत्काल राहत पश्चातका न्यूनतम आधारभूत आवश्यकतालाई परिपूर्ति गर्ने ।
- विपद् प्रतिकार्यमा आधारित सामाजिक सुरक्षालाई सवलीकरण गर्ने ।
- विपद् पश्चात शिघ्र पुनःलाभ गरि समुदायलाई उत्थानशिल बनाउने ।

प्राथमिकता प्राप्त सामान्य पूर्वतयारी योजना

क्र.स.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगि निकाय	अनुमानित लागत
स्वास्थ्य सेवा अन्तर्गतका क्रियाकलाप				
१	स्वास्थ्य क्षेत्रद्वारा अध्ययन् तथा लेखाजोखा गरिएका स्वास्थ्य संस्थाहरूको अध्ययन् तथा विवरण संकलन गर्ने ।	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	सामाजिक विकास मन्त्रालय युनिसेफ, डब्लु एच ओ, सेभ द चिल्ड्रेन	५०,०००
२	स्वास्थ्य क्षेत्रद्वारा अध्ययन् तथा लेखाजोखा गरिएका स्वास्थ्य	"	"	१०,०००

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

	मानवीय संसाधनहरुको अध्ययन तथा विवरण संकलन गर्ने			
३	स्वास्थ्य संस्थाद्वारा पहिचान गरिएका अति आवश्यक सेवा प्रवाह गर्नका लागि तालिम प्राप्त स्वयंसेवक तथा मनोसामाजिक परामर्शदाताहरुको सुचि तयार गर्ने	”	”	१०,०००
खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता				
१	विपद्का कारणले प्रभावित हुन सक्ने खानेपानी आयोजना, खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छताका सुविधाको पहिचान गरि सूचना संकलन गर्ने ।	जल स्रोत तथा उर्जा विकास मन्त्रालय	युनिसेफ, यु.एन.डि.पि, भकारी, कर्णाली जल परियोजना, सेभ द चिल्ड्रेन, प्लान नेपाल	१०,०००
२	विपद् पश्चात हुने खानेपानी तथा सरसफाई तथा स्वच्छता गतिविधिद्वारा आयआर्जनको अवसरहरु सृजना गर्ने ।	”	”	१०,०००
३	खानेपानी तथा सरसफाई मर्मत तथा सम्भार तालिम संचालन गरि दक्ष जनशक्ति उत्पादन गर्ने । ५०० जना	”	”	६०,००,०००
आवास तथा आश्रयस्थल				
१	आश्रयस्थलमा अवस्थित समुदायलाई लैङ्गिक उत्तरदायि नगद तथा जिन्स कार्यक्रमहरुको प्रवन्ध गरिने । ५००० घरधुरी	भौतिक पुर्वाधार तथा सहरी विकास मन्त्रालय	यु.एन.डि.पि, युनिसेफ, डब्लु.एफ.पि, नेपाल रेडकस सोसाईटि, आई.ओ.एम	६,७५,००,०००
२	आवास निर्माणका लागि लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सहितको दक्ष जनशक्ति उत्पादन गर्ने । ५०० जना	”	”	१५,००,०००
३	आवास कलसटरसँग सहकार्य गरि आपत्कालिन सिकाई केन्द्र, वालमैत्री स्थान तथा सामुदायिक भवनको नक्सा तयार गर्न सहजिकरण गर्ने ।	”	राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण	बजेट नलाग्ने

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

शिक्षा				
१	शिक्षा क्षेत्रले पहिचान गरिएका विद्यालय भवनहरुको मर्मत तथा पून निर्माण कार्यमा समन्वय गरि विपद् प्रभावित समुदायको आयआर्जनमा वृद्धि गर्न सहयोग गर्ने	सामाजिक विकास मन्त्रालय	युनिसेफ, यु.एन.डि.पि, सेभ द चिल्ड्रेन, प्लान नेपाल	२,००,००,०००
२	विद्यालयका विपद् जोखिम सम्पर्क शिक्षकहरुलाई सुरक्षित विद्यालय सम्बन्धी तालिम प्रदान गर्ने । ५०० जना	"	"	२०,००,०००
३	वालमैत्री आपत्कालिन सिकाई केन्द्र निर्माण गर्ने । १५० वटा	"	"	५५,००,०००
खाद्य सुरक्षा तथा जिविकोपार्जन				
१	कृषि विकास कार्यालयको सहकार्यमा कृषि उपज तथा समाग्रिहरु वितरण गर्ने सेवा प्रदायक संस्थाको पहिचान गरि सम्झौता गर्ने	भूमी व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	यु.एन.डि.पि, डब्लु.एफ.पि, मर्सिकोर, किसान परियोजना, सिप्रेड	२०,०००
२	सीपमूलक तालिम प्रदायक संस्थाको पहिचान गरि सम्झौता गर्ने	"	"	२०,०००
३	विषयगत क्षेत्रको समन्वय मा विपद् प्रभावित हुन सक्ने समुदायको पहिचान गरि सुचि तयार पार्ने	"	"	३०,०००
४	उद्योग बाणिज्य महासंघ संगको समन्वयमा रोजगार सृजनाका अवसरको पहिचान गर्ने	उद्योग, पर्याटन, वन तथा वतावरण मन्त्रालय	"	२०,०००
५	प्रदेश तथा स्थानीय सरकारको सहकार्यमा विमा प्रदायक कम्पनिहरु संगको समन्वयमा कृषि तथा पशु विमाको लागि सम्झौता गर्ने	भूमी व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	"	बजेट नपर्ने
६	कृषि तथा पशु व्यवसाय गर्नको लागि व्याज अनुदान कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिने	"	"	बजेट नपर्ने
७	विपद् पश्चातको पुर्नस्थापनाको लागि बैंक, वित्तिय तथा सहकारी संस्था संग समन्वय गरी सुलभ कर्जा प्रवाह गर्ने	"	"	१०,०००
८	खाद्य सुरक्षा सुचना प्रणाली लाई सर्वालिकरण गरी बृहत्तर गर्ने	"	"	१,००,०००
९	कृषि तथा पशु उत्पादको बाजरीकरणको लागि बजार विश्लेषण गर्ने	"	"	५०,०००
१०	नगद समन्वय समूहसंग नगद परिचालन तथा प्रवाहको लागि	"	"	५०,०००

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

	समन्वय तथा सहकार्य गर्ने			
११	कर्णाली प्रदेश मातहतका मन्त्रालयले जिविकोपार्जन संग सम्बन्धित कार्यक्रम योजनाको नक्शानकन गरी सुचि निर्माण गर्ने	”	”	२०,०००
जम्मा अनुमानित बजेट (रु.)				१०,२९,१०,०००

विषयगत क्षेत्रको पूर्वानुमान तथा पूर्वसूचनामा आधारित पूर्वतयारी योजना :

क्र.स.	सम्बन्धित विषयक्षेत्र अन्तर्गत विपद्का पूर्वानुमान	विपद् सम्भावित क्षेत्र/स्थान	क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगि निकाय	अनुमानित बजेट
१	बाढी, पहिरो, महामारी तथा अतिवृष्टि प्रभावित हुन सक्ने जनसंख्या : ५४,९५५ स्वास्थ्य चौकी: ५ प्रतिशत स्वास्थ्य चौकीको सेवा प्रवाह अवरुद्ध	पहिरो तथा बाढीको उच्च जोखिम क्षेत्र	१. स्वास्थ्य क्षेत्रद्वारा अध्ययन तथा लेखाजोखा गरिएका स्वास्थ्य संस्थाहरूको अध्ययन तथा विवरण संकलन गर्ने २. स्वास्थ्य संस्थाहरूद्वारा पहिचान गरिएका अति आवश्यक सेवा प्रवाह गर्नको लागि तालिम प्राप्त स्वयंसेवक तथा मनोसामाजिक परामर्शदाताहरूको सुचि तयार गर्ने ३. अवरुद्ध स्वास्थ्य संस्थाहरूको मर्मत तथा पुर्न:निर्माणको लागि कोष व्यवस्थापन गर्ने	सामाजिक विकास मन्त्रालय	सामाजिक विकास मन्त्रालय युनिसेफ, डब्लु एच ओ, सेभ द चिल्ड्रेन, स्थानीय सरकार	३,००,६०,०००
२	खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता ५ प्रतिशत खानेपानी सेवा अवरुद्ध हुन सक्ने		१. अवरुद्ध खानेपानी तथा सरसफाई सुचारु गरी सेवा प्रवाह गर्ने २. तालिम प्राप्त जनशक्तिको निर्माण गर्ने (मर्मत सम्भारको लागि) ३. मर्यादित महिनावरी शिक्षा प्रवर्धन तथा तालिम प्रदान गर्ने	जलस्रात तथा उर्जा मन्त्रालय	युनिसेफ, यु.एन.डि.पि, भकारी, कर्णाली जल परियोजना, सेभ द चिल्ड्रेन, प्लान नेपाल	१,००,००,०००
३	शिक्षा १२ प्रतिशत शैक्षिक सेवा अवरुद्ध हुने		बालमैत्री आपतकालीन सिकाई केन्द्रको	सामाजिक विकास मन्त्रालय	युनिसेफ, यु.एन.डि.पि, सेभ द चिल्ड्रेन,	१,५०,००,०००

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

			निर्माण तथा संचालन शैक्षिक समग्री सहयोग शिक्षकहरुको लागि सामाजिक मनोपरामर्श सहित अन्य तालिम प्रदान गर्ने विद्यालयमा बालबालिकाको लागि दिवा खाजाको व्यवस्था गर्ने		प्लान नेपाल	
४	आवास ११,७५० घरधुरी क्षति हुनसक्ने		१. आश्रय स्थलको लागि अस्थायी आवासको व्यवस्थापन गर्ने २. तालिम प्राप्त जनशक्तिको परिचालन गर्ने	भौतिक पुर्वाधार तथा सहरी विकास मन्त्रालय	यु.एन.डि.पि, युनिसेफ, डब्लु.एफ.पि, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी, आई.ओ.एम	५०,००,०००
५	जिविकोपार्जन ५४,५९९ जनसंख्या प्रभावित हुने		१. प्रभावित घरधुरीलाई निशर्त नगद तथा खाद्यान्य सहायता प्रदान गर्ने २. नगद /खाद्यन्नका लागि काम कार्यक्रमको संचालन गर्ने ३. आपतकालिन विउ वितरण गर्ने ४. कृषि औजार तथा समाग्री वितरण ५. प्राङ्गारिक मल वितरण गर्ने ६. आपतकालिन बजार व्यवस्थापन सुनिश्चि गर्ने ७. आवश्यक तालिम प्रदान गर्ने	कृषि मन्त्रालय	"	५,००,००,०००
भुकम्पबाट प्रभावित हुने जनसंख्या: १००,०००						
१	स्वास्थ्य संस्था: ७० प्रतिशत स्वास्थ्य संस्थाको सेवा प्रवाह अवरुद्ध	पहिरो तथा बाढीको उच्च जोखिम क्षेत्र	१. स्वास्थ्य क्षेत्रद्वारा अध्ययन तथा लेखाजोखा गरिएका स्वास्थ्य संस्थाहरुको अध्ययन तथा विवरण संकलन गर्ने २. स्वास्थ्य संस्थाहरुद्वारा पहिचान गरिएका	सामाजिक विकास मन्त्रालय	सामाजिक विकास मन्त्रालय युनिसेफ, डब्लु एच ओ, सेभ द चिल्ड्रेन	८,००,००,०००

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

			अति आवश्यक सेवा प्रवाह गर्नको लागि तालिम प्राप्त स्वयंसेवक तथा मनोसामाजिक परामर्शदाताहरुको सुचि तयार गर्ने ३. अवरुद्ध स्वास्थ्य संस्थाहरुको मर्मत तथा पुर्न:निर्माणको लागि कोष व्यवस्थापन गर्ने			
२	खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता ७० प्रतिशत खानेपानी सेवा अवरुद्ध हुन सक्ने		१. अवरुद्ध खानेपानी तथा सरसफाई सुचारु गरी सेवा प्रवाह गर्ने २. तालिम प्राप्त जनशक्तिको निर्माण गर्ने (मर्मत सम्भारको लागि) ३. मर्यादा महिनावरी शिक्षा प्रवर्धन तथा तालिम प्रदान गर्ने	”	”	२०,००,००,०००
३	शिक्षा ५२ प्रतिशत शैक्षिक सेवा अवरुद्ध हुने		बालमैत्री आपतकालीन सिकाई केन्द्रको निर्माण तथा संचालन शैक्षिक समायोी सहयोग शिक्षकहरुको लागि सामाजिक मनोपरामर्श सहित अन्य तालिम प्रदान गर्ने विद्यालयमा बालबालिकाको लागि दिवा खाजाको व्यवस्था गर्ने	”	”	५,५०,००,०००
४	आवास ४२,२३८ घरधुरी क्षति हुनसक्ने		१. आश्रय स्थलको लागि अस्थायी आवासको व्यवस्थापन गर्ने २. तालिम प्राप्त जनशक्तिको परिचालन गर्ने	”	”	१४,००,००,०००
५	जिविकोपार्जन १००,००० जनसंख्या प्रभावित हुने		१. प्रभावित घरधुरीलाई निशर्त नगद सहायता	भूमी व्यवस्था, कृषि तथा	यु.एन.डि.पि, डब्लु.एफ.पि, मसिंक्रप,	१०,००,००,०००

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

			प्रदान गर्ने २. नगदका लागि काम कार्यक्रमको संचालन गर्ने ३. आपतकालिन विउ वितरण गर्ने ४. कृषि औजार तथा समाग्रि वितरण ५. प्राङ्गारिक मल वितरण गर्ने ६. आपतकालिन बजार व्यवस्थापन सुनिश्चि गर्ने ७. आवश्यक तालिम प्रदान गर्ने	सहकारी मन्त्रालय	किसान परियोजना, सिप्रेड	
जम्मा अनुमानित बजेट (रु.)						६८,५०,८०,०००

विषयगत क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

क्र.स.	क्रियाकलाप	समयावधी	मुख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगि निकाय	अनुमानित बजेट
१	विषयगत क्षेत्रहरूसँग समन्वय गरी विपद् प्रभावित क्षेत्रको तथ्याडकको लेखाजोखा गरी पनस्थापनाको लागि आवश्यक जिविकोपार्जन तथा आयस्रोतका क्रियाकलापहरुको पहिचान गर्ने	१५ दिन भित्र	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	य एन डि पी तथा विषयगत क्षेत्रहरु	५०,०००
२	विपद् प्रभावितहरुको ज्ञान, सीप र जिविकोपार्जनका माध्यमहरुको नक्साडकन स्थानीय सरोकारवालाको समन्वयमा गर्ने	१५ दिन भित्र	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	यु एन डि पी, सेभ द चिल्ड्रेन, भकारी, युनिसेफ, प्लान इन्टरनेशनल	५०,०००
३	पहिचान गरिएका ज्ञान सीपको आधारमा जिविकोपार्जन र	३ महिना भित्र	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण	य एन डि पी, सेभ द चिल्ड्रेन, भकारी, युनिसेफ, प्लान	८,००,००,०००

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

	आयआर्जन सम्बन्धि क्रियाकलापहरु संचालन गर्ने		मन्त्रालय	इन्टरनेशनल	
४	गल्छी पहिरो नियन्त्रण, संरक्षण पोखरी, पहिरो रोकथाम, सिंचाई कुलो सुधार, खोला किनारा संरक्षण, पानी मुहान संरक्षण, भूक्षय नियन्त्रण, बाटो मर्मत, विद्यालय तथा सार्वजनिक भवनहरु र अति आवश्यक भौतिक पुर्वाधारहरु मर्मत संभार जस्ता कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गर्ने ।	३ महिना भित्र	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	य एन डि पी, स्थानीय सरकार, भौतिक पुर्वाधार तथा शहरी विकास मन्त्रालय, सुरक्षा निकाय	५,००,००,०००
५	तत्काल जिविकोपार्जनको लागि आवश्यक पर्ने सीपमूलक तालिमहरु, आवश्यक सामग्रीहरु, विउ विजनहरु, कृषि औजारहरु वितरण गर्ने ।	३ महिना भित्र	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	य एन डि पी, सेभ द चिल्ड्रेन, भकारी, युनिसेफ, प्लान इन्टरनेशनल, कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन प्रशिक्षण केन्द्र	५,००,००,०००
६	विपद् प्रभावित परिवारका लागि पशु स्वास्थ्य शिविर संचालन गर्ने र कृषि विज्ञ सेवा उपलब्ध गराउने ।	३ महिना भित्र	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	य एन डि पी, कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन प्रशिक्षण केन्द्र, सामाजिक विकास मन्त्रालय	१,००,००,०००
७	विपद् प्रभावितहरुको लागि अनुदान तथा ऋण वितरण गर्न वित्तीय संस्थाहरूसंग समन्वय गर्ने	३ महिना भित्र	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	य एन डि पी, वित्तीय संस्थाहरु, बैकर्स एसोसियसन, स्थानीय तह	१,००,०००
८	विमा अनुसार विमा गरिएको रकम उपलब्ध गराउन सहयोग गर्ने ।	३ महिना भित्र	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	य एन डि पी, विमा समिति, सामाजिक विकास मन्त्रालय	१,००,०००
९	संरक्षण विषयगत क्षेत्रसँग समन्वय गरी जोखिम समह (बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएको व्यक्ति, सनौलो हजार दिनका आमाहरु, यौनिक अल्पसङ्ख्यक)	३ महिना भित्र	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	य एन डि पी, विमा समिति, सामाजिक विकास मन्त्रालय	१,००,००,०००

	हरुलाई आवश्यकतामा आधारित सहयोग गर्ने				
१०	नगद कार्य समूह (Cash Working Group) सँग समन्वय तथा सहकार्यमा कार्य गर्ने ।	३ महिना भित्र	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	य एन डि पी, Cash Coordination Group	बजेट नपर्ने
जम्मा अनुमानित बजेट (रु.)					२०,०३,००,०००

४.७ बन्दोबस्ती क्षेत्रको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

कर्णाली प्रदेश तीन क्षेत्रमा विभाजित छ : भित्रि मधेश, पहाड र हिमाल । पहाड र हिमाली क्षेत्र पहिरो तथा चट्टान खस्ने समस्या रहेको र तराइ क्षेत्रमा बाढी जन्य विपद्को प्रकोप रहेको छ । दक्षिणी क्षेत्र र शहरी क्षेत्रहरु बाढी एवं उष्ण दवावको थप सामना गर्नुपर्ने सम्भावना छ भने उत्तरी क्षेत्र बढ्दो भुक्षय, पहिरो, जल दवाव र हिमतालको अति प्रवाह बाट प्रभावित भएको छ । साथै यस प्रदेश विकट भौगोलिक वनावट र यातायातको असहजताका कारण विपद्को समयमा सामग्री भण्डारण र यसको सहज ढुवानी अत्यन्त चुनौतिपूर्ण रहेको छ । साधारण परिवेशमा विपद् जन्य घटनाबाट करीब १२,००० परिवार प्रभावित हुने आँकलन गरिएको छ भने भुकम्प गएको अवस्थामा करीब ४२,००० घरधुरी प्रभावित हुने देखिन्छ । विपद्को समयमा राहत सामग्रीहरुको वितरण मानवीय मापदण्डनुसार तत्काल गर्नुपर्ने हुन्छ जसमा बन्दोबस्ती विषयगत क्षेत्रको भूमिका जस्तै सुचना व्यवस्थापन, ढुवानी व्यवस्थापन, व्यवस्थित भण्डारण आदि अत्यन्त महत्वपूर्ण छन् ।

विपद्को समयमा राहत सामग्रीहरुको वितरण मानवीय तथा स्पेयर मापदण्ड अनुसार तुरुन्त गर्नुपर्ने हुन्छ, जसमा बन्दोबस्ती विषयगत क्षेत्रको भूमिका अत्यन्त महत्वपूर्ण हुन्छ । विपद्मा पूर्व राहत सामग्रीको सुरक्षित भण्डारणको व्यवस्थापन तथा विपद् पश्चात समयमै राहत सामग्रीहरुको ढुवानी व्यवस्थापन जिम्मेवारी बन्दोबस्ती विषयगत क्षेत्रको हुन्छ । कर्णाली प्रदेश भौगोलिक वनावट र यातायातको असहजताका कारण विपद्को अवस्थामा राहत सामग्रीहरुको भण्डारण तथा यसको सहज ढुवानी अत्यन्त चुनौतिपूर्ण रहेको छ । बन्दोबस्ती विषयगत क्षेत्रले अन्य विषयगत क्षेत्रहरुको क्षमता नक्साङ्कन गरि सोको आधारमा विपद्पूर्वको सामग्री भण्डारण, पूर्वतयारी तथा सहज प्रतिकार्यको सहताका लागि निम्न उद्देश्यहरु राखेर विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गरेको छ

बन्दोबस्ती विषयगत क्षेत्रले विपद्पूर्वको सामग्री भण्डारण र अन्य पूर्वतयारी र सहज प्रतिकार्यको लागि निम्न उद्देश्यहरु राखेर विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गरेको छ

- कर्णाली प्रदेशमा हुने विपद्को सन्दर्भमा अन्य विषयगत क्षेत्रहरूसँगको समन्वयमा पूर्वतयारी र प्रतिकार्य गर्न प्रभावकारी बन्दोबस्तीको व्यवस्थापन गर्ने ।
- यातायात, भण्डारण, हवाई यातायात, इन्धन खरिद र वितरण जस्ता सेवाहरुको व्यवस्थापनमा सम्बन्धीत मन्त्रालय र स्थानीय निकायहरुलाई सहजिकरण गर्ने ।

- मानवीय सिद्धान्त र स्पेयर मापदण्डको आधारमा विपद् प्रभावितहरु संरक्षित भएको र विभेद रहित साहायता प्राप्त गर्ने कुरालाई सुनिश्चितता गर्ने ।
- खोज तथा उद्धार र राहत सामग्रीहरुको व्यवस्थापन तथा पूर्वतयारी गर्ने ।
- राहत सामग्रीहरुको गुणस्तरिय भण्डारण भए नभएको अनुगमन गर्ने साथै जिल्ला तथा स्थानीय स्तरमा भण्डारण व्यवस्थापनको सुनिश्चितता गर्ने ।
- बन्दोबस्ती विषयगत क्षेत्रको व्यवस्थित सुचना सुनिश्चितता गर्ने ।
- विषयगत क्षेत्रसंग सरोकार निकायहरुको आवश्यकता पहिचान गरि सो आधारमा क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।

विषयगत क्षेत्रको विपद् पूर्वतयारी योजना

क्र. सं.	पूर्वतयारीका क्रियाकलापहरु	मूख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	अनुमानित लागत
१	बन्दोबस्ती विषयगत क्षेत्रको नियमित बैठक संचालन गर्ने	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम	विश्व खाद्यले व्यवस्थापन गर्ने
२	बन्दोबस्तीका विषयमा अन्य विषयगत क्षेत्र तथा सम्बन्धीत सरोकारवाला निकायहरूसंग समन्वय बैठकको आयोजना गर्ने	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम तथा अन्य विषयगत क्षेत्रहरु	बजेट नपर्ने
३	बन्दोबस्ती विषयगत क्षेत्रमा सक्रिय निकायहरुका लागि विपद् व्यवस्थापन गोदाम घर व्यवस्थापन सम्बन्धि तालिम दिने	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम	३,००,०००
४	प्रदेश, जिल्ला तथा स्थानीय तह स्थित गोदामहरुको पहिचान गरि नक्साकन तथा सुधार गर्ने ।	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम	बजेट नपर्ने
५	निजी क्षेत्रको क्षमता विश्लेषण गरी सो को आधारमा कार्ययोजना तथा सम्भौता तयार गर्ने ।	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम	बजेट नपर्ने
६	सम्बन्धीत विषयगत क्षेत्रको आपूर्ति विश्लेषण गरि सो को सुरक्षित भण्डारण तथा ढुवानी सुनिश्चित गर्ने ।	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम	बजेट नपर्ने
७	विषयगत क्षेत्र तथा अन्य सरोकारवाला सँग बन्दोबस्ती सम्बन्धी कृतिम घटना अभ्यास गर्ने ।	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम	५,००,०००

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

क्र. सं.	पूर्वतयारीका क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	अनुमानित लागत
८	बन्दोवस्तीको व्यवस्थित ढुवानीको लागी अती आवश्यक पूर्वधारहरुको एकिन गरि ढुवानी योजना तयार गर्ने ।	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम	बजेट नपर्ने
९	बन्दोवस्ती विषयगत क्षेत्रमा सक्रिय निकायहरुका लागि विपद् व्यवस्थापन गोदाम घर व्यवस्थापन सम्बन्धि तालिम दिने	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम	३,००,०००
१०	मानवीय सहायता स्थल (PHSA) सुर्खेत र जुम्लालाई पुर्ण रुपमा संचालन तथा ब्यवस्थापन गर्ने	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम	२,००,०००
११	मानवीय सहायता स्थल (PHSA) मा विपद् उद्धार तथा प्रतिकार्यका लागि अत्य आवश्यक सामग्रीहरु भण्डारण तथा ब्यवस्थापन गर्ने	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम	२,००,०००
१२	विपद् उद्धार तथा प्रतिकार्यका लागि आवश्यक सामग्रीको सहज ढुवानीका लागि भौतिक संरचनाको (सडक, पुल, विमानस्थल आदी) को सूचना अद्यावधिक तथा नक्साङ्कन गर्ने	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	मर्सिकोर/ भकारी कार्यक्रम	बजेट आवश्यक नपर्ने
१३	विपद् उद्धार तथा प्रतिकार्यका लागि अत्यावश्यक सामग्रीहरुको मापदण्ड अनुसारको सूची तयार, तौल तथा आयातनको यकिन गर्न सहजीकरण गर्ने	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम/ सेभ द चिल्ड्रन	१०,००,०००
१४	स्थानीय तथा जिल्ला स्तरमा भएका यातायातका साधनहरु, डोजर, एक्साभेटर सूची तयार गरि तयारी अवस्थामा राख्न लगाउने	स्थानीय निकाय र जिल्ला प्रशासन कार्यालयहरु	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	-
१५	हेलिकप्टर सेवा दिने संस्थाहरूसँग आपतकालिन अवस्थामा परिचालन गर्न सुनिश्चित गर्ने	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय/ जिल्ला प्रशासन कार्यालय/ स्थानीय निकाय	प्रत्येक तहका विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरु	-
१६	यातायात ब्यवसायि तथा ढुवानी सेवा प्रदायक संस्थाहरूसँग आपतकालिन अवस्थामा परिचालन सम्बन्धी सम्झौता	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय/ जिल्ला प्रशासन	प्रत्येक तहका विषयगत क्षेत्रका	-

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

क्र. सं.	पूर्वतयारीका क्रियाकलापहरु	मूख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	अनुमानित लागत
	गर्ने	कार्यालय/ स्थानीय निकाय	सदस्यहरु	
१७	प्रत्येक स्थानीय तहहरुको रणनीतिक स्थलहरुमा हेलिप्याड बनाउन सहजीकरण गर्ने	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय/ जिल्ला प्रशासन कार्यालय/ स्थानीय निकाय	विश्व खाद्य कार्यक्रम/ सेभ द चिल्ड्रन तथा हरेक तहका विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरु	५०,००,०००
१८	ट्रेल म्यापिङको सुचना सम्प्रशण गर्ने ।	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम/ सेभ द चिल्ड्रन तथा हरेक तहका विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरु	१०,००,०००
अनुमानित बजेट (रु.)				८५,००,०००

विषयगत क्षेत्रको पूर्वानुमान तथा पूर्वसूचनामा आधारीत पूर्वतयारी कार्यहरुको योजना :

क्र.स.	सम्बन्धित विषयक्षेत्र अन्तर्गत विपद्का पूर्वानुमान	विपद् सम्भावित क्षेत्र/स्थान	क्रियाकलाप	मूख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	अनुमानित बजेट
१	भुकम्प (४२,२३८ घरधुरी पुर्ण क्षति तथा १ लाख जनसंख्या) ● सडकहरु, पुलहरु अवरोध भई सामाग्रीको ढुवानी समस्या हुने भएकाले यथाशक्य चाँडा बाटो संचालन तथा बैकल्पिक ढुवानीका माध्यमहरु । ● गोदाम घरहरु भत्कीन सक्ने, अत्यावश्यकीय सामाग्रीहरुको	प्रदेश भित्रका सबै क्षेत्र	अत्य आवश्यक राहात सामाग्रीको स्थानीय स्तरमा भण्डारण ब्यवस्था गर्ने ।	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम/ सेभ द चिल्ड्रन तथा विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरु	३,००,०००
			लाष्टमाईल ढुवानीका लागि घोडा, खच्चर र भरियाहरुको विवरण अद्यावधिक गर्ने	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम/ सेभ द चिल्ड्रन तथा विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरु	बजेट नपर्ने
			सरकारी तथा वडा कार्यालयहरुको भवनमा जि आई एस कोड उल्लेख गर्ने ।	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम/ सेभ द चिल्ड्रन तथा विषयगत	५,००,०००

	<p>अभाव, ● धनजनको क्षति घरमा भएको खाद्यान्नको क्षति, बजार बन्द, कृतिम अभाव तथा मुल्य बृद्धि हुने हुदा तत्कालिन उच्च मात्रामा राहात सामाग्रीको ढुवानी गर्नु पर्ने ।</p>				क्षेत्रका सदस्यहरु	
			ढुवानी सेवा प्रदायक (ट्रक तथा हेली) हरुको सुची तयार गरि स्टेण्डवाई सम्झौता गर्ने	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम/ सेभ द चिल्ड्रन तथा विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरु	बजेट नपर्ने
			स्थानीय तथा जिल्ला स्तरमा भएका यातायातका साधनहरु, डोजर, एक्साभेटर सुची तयार गरि तयारी अवस्थामा राख्न लगाउने	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम/ सेभ द चिल्ड्रन तथा विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरु	बजेट नपर्ने
			रणनैतिक स्थलहरुको सामाग्रीहरुको भण्डारण सुविधाको व्यवस्थागर्ने	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम/ सेभ द चिल्ड्रन तथा विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरु	
			ईन्धन भण्डारका लागि रणनैतिक स्थलहरुको पहिचान गरि इन्धन राख्ने ब्लाडरको मौज्जात गर्ने ।	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम/ सेभ द चिल्ड्रन तथा विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरु	१०,००,०००
२	<p>मौसम जन्य विपद् (प्रभावित हुन सक्ने ११,७५० घरधुरी तथा ५४, ९५५ जनसंख्या ● सडकहरु, पुलहरु आंशिक रुपमा अवरोध भई सामाग्रीको ढुवानी समस्या हुने भएकाले यथाशक्य चाँडा बाटो संचालनमा</p>	उच्च जोखिममा रहेको क्षेत्रमा अत्यावश्यक राहत सामाग्रीको स्थानीय स्तरमा भण्डारण व्यवस्था गर्ने ।	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम/ सेभ द चिल्ड्रन तथा विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरु	१०,००,०००	
		उच्च प्रभावित क्षेत्रहरुमा लाष्टमाईल ढुवानीका लागि घोडा, खच्चर र भरियाहरुको विवरण अद्यावधिक	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम/ सेभ द चिल्ड्रन तथा विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरु	बजेट नपर्ने	

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

ल्याउनु पर्ने ।	गर्ने				
	उच्च प्रभावित क्षेत्रहरुमा ढुवानी सेवा प्रदायक (ट्रक तथा हेली) हरुको सुची तयार गरि स्टेण्डवाई सम्झौता गर्ने	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम/ सेभ द चिल्ड्रन तथा विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरु	बजेट नपर्ने	
	स्थानीय तथा जिल्ला स्तरमा भएका यातायातका साधनहरु, डोजर, एक्साभेटर सुची तयार गरि तयारी अवस्थामा राख्न लगाउने	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम/ सेभ द चिल्ड्रन तथा विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरु	बजेट नपर्ने	
अनुमानित बजेट (रु.)				२६,००,०००	

विषयगत क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

क्र.स	क्रियाकलाप	समयावधि	मूख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	अनुमानित बजेट (रु.)
१	विषयगत क्षेत्रको बैठक बस्ने र विपदको क्षतिको सुचना प्राप्त गर्ने	२४ घण्टा	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम र विषयगत क्षेत्रका सम्पूर्ण सदस्यहरु	बजेट नपर्ने
२	संघ अन्तर प्रदेश र स्थानीय तह स्तरीय बन्दोवस्ती विषयगत क्षेत्र सँग समन्वय गरी आवश्यक सहयोग र सहकार्य गर्ने	अवधिभर	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम र विषयगत क्षेत्रका सम्पूर्ण सदस्यहरु	बजेट नपर्ने
३	यातायात माध्यम तथा बैकल्पिक मार्गहरुको सुचना संकलन तथा विप्लेषण गर्ने	२४ घण्टा	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम र विषयगत क्षेत्रका सम्पूर्ण सदस्यहरु	बजेट नपर्ने
४	राहत सामग्री ढुवानी गर्नको लागि इन्धनको व्यवस्था, सुरक्षा लगायत अन्य आवश्यक स्रोतको	अवधिभर	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम र विषयगत क्षेत्रका सम्पूर्ण सदस्यहरु	१,२०,००,०००

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

क्र.स	क्रियाकलाप	समयावधि	मूख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	अनुमानित बजेट (रु.)
	अवस्था विप्लेषण तथा व्यवस्थापन गर्ने				
५	विभिन्न साभेदार निकायबाट प्राप्त हुने एवं भएका स्वास्थ्य, खाद्यान्न लगायतका राहत सामग्रीको भण्डारण र सूची अध्यावधिक गर्ने	अवधिभर	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम र विषयगत क्षेत्रका सम्पूर्ण सदस्यहरु	बजेट नपर्ने
६	विभिन्न स्थानीय तहमा रहेका भण्डारण स्थलको व्यवस्थापन गरि त्यसलाई सकृय बनाउने र सामग्रीहरुको अध्यावधिक गर्ने साथै बजार स्थितिको विप्लेषण गर्ने	५ दिन भित्र	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम र विषयगत क्षेत्रका सम्पूर्ण सदस्यहरु	१०,००,०००
७	विभिन्न साभेदार निकायबाट प्राप्त भएको स्वास्थ्य, खाद्यान्न लगायतका राहत सामग्री भण्डारण एवं सम्बन्धित प्रभावित स्थान सम्म ढुवानी गर्ने	७२ घण्टा भित्र र बढिमा १५ दिन सम्म	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम र विषयगत क्षेत्रका सम्पूर्ण सदस्यहरु	२,५०,००,०००
८	प्रतिकार्यका लागि आवश्यक उद्धार तथा राहत सामग्री भण्डारण सेवा मानवीय सहायता स्थल सुर्खेत र जुम्ला (Humanitarian Staging Area, HSA) मा उपलब्ध गराउने र सहायता स्थलको व्यवस्थापन र ढुवानी गर्ने	५ दिन भित्र र प्रतिकार्यको समयावधिमा निरन्तर	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम र विषयगत क्षेत्रका सम्पूर्ण सदस्यहरु	–
९	मानवीय सहायता स्थलले सेवा उपलब्ध गर्न नसक्ने तथा वितरण स्थलमा अस्थायी भण्डारणको	७२ घण्टा भित्र	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय/ जिल्ला प्रशासन	विश्व खाद्य कार्यक्रम र हरेक तहका विषयगत क्षेत्रका	२०,००,०००

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

क्र.स	क्रियाकलाप	समयावधि	मूख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	अनुमानित बजेट (रु.)
	व्यवस्था मिलाउने		कार्यालय/ स्थानीय तह	सदस्यहरु	
१०	उद्धार तथा राहात सामाग्रीको ढुवानीको लागि स्थलमार्ग, हवाई उडान तथा भरिया र खच्चडहरुको प्रयोग गर्ने व्यवस्था मिलाउने	७२ घण्टा	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय/ जिल्ला प्रशासन कार्यालय /नेपाल आर्मी/ स्थानीय तह	विश्व खाद्य कार्यक्रम/हरेक तहका विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरु	५०,००,०००
११	प्रादेशिक मानवीय सहायता स्थल मार्फत भण्डारण तथा ढुवानी हुने सामाग्रीको विवरणको ट्र्याकिङ्ग विश्व खाद्य कार्यक्रम मार्फत विकास गरिएको The Relief Item Tracking Application (RITA), web- based software application को प्रयोग गर्ने	अवधिभर	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम	-
१२	पुल विप्रेको अवस्थामा अस्थायी पुलको माध्यमबाट ढुवानी सेवालाई सहज बनाउने	७२ घण्टा भित्र	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय/जिल्ला प्रशासन कार्यालय/स्थानीय तह	विश्व खाद्य कार्यक्रम/नेपाल आर्मी र हरेक तहका विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरु	२०,००,०००
१३	विप्रेका सडकहरु पुनः निर्माण गरी सडक यातायात सुचारु गर्न सडक विभाग तथा भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय संग समन्वय गर्ने	४८ घण्टा	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	सडक विभाग तथा भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	-
१५	मानवीय सेवामा कार्यरत व्यक्तिहरुलाई व्यक्तिगत सुरक्षाका उपायहरुमा	४८ घण्टा	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय/ जिल्ला	विश्व खाद्य कार्यक्रम	२०,००,०००

क्र.स	क्रियाकलाप	समयावधि	मूख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	अनुमानित बजेट (रु.)
	पूर्णताजकिय अभिमुखिकरण र सामग्री वितरण गर्ने		प्रशासन कार्यालय / स्थानीय निकाय		
१६	राहत ढुवानी तथा भण्डारण व्यवस्थापनको अनुगमन, मुल्याङ्कन र पृष्ठपोषण र अभिलेखिकरण गर्ने	अवधिभर	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय		बजेट नपर्ने
अनुमानित बजेट (रु)					४,९०,००,०००

४.८ सुरक्षित आश्रय स्थल, शिविर समन्वय तथा शिविर व्यवस्थापन क्षेत्रको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

यस विषयगत क्षेत्रले विपद्बाट प्रभावित व्यक्ति तथा परिवारहरूका लागि आवास तथा शिविर समन्वयसँग सम्बन्धी अत्यावश्यक सामग्रीहरूको उपलब्ध गराउने प्रयोजनका लागि प्रदेश स्तरमा कार्य गर्दछ। विषयगत क्षेत्रले मुख्यतः मानवीय आवासको व्यवस्थाका लागि समष्टिगत रूपमा रणनीतिक निर्देशनकोतर्जुमा गर्ने, एजेन्सीहरू र भौगोलिक क्षेत्रहरूका बीचमा प्रतिकार्यमा एकरूपताको सुनिश्चितता लागि सहमति भएका वा कायम गरिएका प्राविधिक निर्देशिकाहरूको तर्जुमा र सूचना व्यवस्थापनको माध्यमबाट मानवीय आवश्यकता तथा उपलब्धता बीचको रहेको अन्तरको विश्लेषण गर्ने कार्यहरू गर्दछ। विषयगत क्षेत्रले विशेष गरी निम्नलिखित कार्यहरू गरी मानवीय कार्यक्रमका प्रत्येक विषयहरूमा केन्द्रित रहेर आवश्यक समन्वय भएको नभएको कुराको सुनिश्चितता गर्नेछ।

- सहमति भए अनुसार तय गरिएको रणनीतिक प्राथमिकताहरू अनुसार प्रवाह गरिने सेवाका लागि आवश्यक सहयोग गर्ने र प्रवाह गरिसकिएको सेवालाई पुनः दोहोरिन नदिने। मानवीय संकट पश्चात् आवश्यक समन्वय गरी पहिचान भएका आवश्यकताहरूको मुल्यांकन र विश्लेषण गरी मानवीय प्रतिकार्यका लागि रणनीतिक निर्णय गर्नेबारेमा आवश्यक सूचना उपलब्ध गराएर।
- विद्यमान मापदण्ड तथा निर्देशिका अनुसार प्रदेशको योजना तथा रणनीतिको विकास गरी समग्र मानवीय कार्यका लागि आवश्यक पर्ने जम्मा रकमको यकिन गरी सो मा यस समुहले गर्न सक्ने योगदान, प्राथमिकताका क्षेत्रहरू प्रष्ट पार्ने।
- सरोकारवालमहरूको पहिचान गरी सो सम्बन्धमा आवश्यक बहस एवंपैरवी गरेर।
- आवास विषयगत क्षेत्रले तय गरेका रणनीतिको कार्यान्वयनका सम्बन्धमा अनुगमन गरी प्रतिवेदन पेश गरेर।
- बारम्बार दोहोरिइरहने वा ठुलो जोखिम निम्त्याउने नयाँ प्रकृतिका विपद्हरू र यस समुहको क्षमता समेतलाई मध्यनजर गर्दै त्यस्ता विपद्हरू आईपरेमा के गर्ने भन्ने सम्बन्धमा भइपरी योजनाहरूको तर्जुमा/पूर्वतयारी गर्ने र सोका लागि क्षमता अभिवृद्धि लगायतका कार्य गरेर।

उद्देश्य:

यस विषयगत क्षेत्रले विपद् पूर्व सुरक्षित आश्रय स्थलहरूको पहिचान गर्ने, आश्रयस्थलहरूको व्यवस्थापनको पूर्वतयारी गर्ने, शिविरमा गर्नुपर्ने कार्यहरूको विपद् पूर्व नै व्यवस्थापन मिलाउने र प्रभावकारी शिविर व्यवस्थापनको योजना तयार गर्ने साथै विपद् पश्चात प्रभावितहरूको बसोवास र शिविरको उचित व्यवस्थापन मिलाउने कार्यहरूमा सक्रिय रूपमा कार्य गर्नेछ। विषयगत क्षेत्रका विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाका मुख्य उद्देश्यहरू निम्न अनुसार रहेका छन्।

- सुरक्षा, स्वास्थ्य, यातायात र खानेपानीको सुविधा भएको, एवं बसोवासको दृष्टिकोणबाट उपयुक्त स्थानमा अस्थायी आश्रयस्थलको व्यवस्था गर्ने।
- विपद् प्रभावित व्यक्ति/परिवारहरूका लागि समयमा नै राहत प्रतिकार्य समूहको पहुँच सुनिश्चित गरी गैरखाद्य सामग्रीको उपलब्धता तथा स्थानीय स्तरमा उपलब्ध सुरक्षित स्थलहरूमा अस्थायी आवासको व्यवस्था गरी विपद्को अवस्थाबाट जनजीवन सामान्य बनाउने।
- विपद्बाट पूर्ण रूपमा प्रभावित हुनु सक्ने पूर्वानुमान गरिएका परिवारलाई श्रोतको उपलब्धताको आधारमा गैरखाद्य सामग्री उपलब्ध गराउने।
- विपद्का बखत प्रयोग गर्न सकिने सार्वजनिक भवन तथा स्थलहरूको पहिचान, तिनको क्षमता तथा प्रयोगमा ल्याउनका लागि सम्पादन गर्नुपर्ने प्रक्रियाहरूको पहिचान गर्ने। विशेष परिस्थितिमा आवश्यक परेमा सार्वजनिक स्थलका जिम्मेवार निकायहरूसंग लिखित सहमति तथा सम्झौता गर्ने।
- ठूलो स्तरका विपद्मा विपद्स्थलमा नै आश्रय उपलब्ध गराउन नसकिने भएमा सरकारको स्वामित्वमा रहेका सार्वजनिक स्थलहरूमा अल्पकालीन रूपमा व्यवस्था गर्ने। यदि सार्वजनिक स्थलहरू उपलब्ध हुन नसक्ने अवस्थामा सरकारी वा सार्वजनिक जग्गामा आधारभूत सेवा प्रवाह गरि सुरक्षाको सुनिश्चितता गर्ने।

विषयगत क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना :

क्र.स.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगि निकाय	अनुमानित लागत
१	विभिन्न जिल्ला तथा स्थानीय तहमा बनाइएका सामुदायिक भवन वा आश्रयस्थलको (अस्थायी वासस्थानहरू) मापन गरी अध्यावधिक विवरण तयार गर्ने।	भौतिक पूर्वाधार तथा शहरी विकास मन्त्रालय	स्थानीय तह, जिल्ला, सेभ द चिल्ड्रेन, IOM, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	बजेट नपर्ने
२	खुल्ला क्षेत्रको रूपमा घोषित वा पहिचान गरिएको स्थानहरूको विवरण तयार गर्ने	भौतिक पूर्वाधार तथा शहरी विकास मन्त्रालय	स्थानीय तह, जिल्ला, सेभ द चिल्ड्रेन, IOM, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	बजेट नपर्ने
३	NFRI तथा शिविर निर्माणका सामग्रीहरूको मौज्जातको विवरण	भौतिक पूर्वाधार तथा शहरी विकास मन्त्रालय	IOM, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	४,००,००,०००

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

	संकलन गर्ने र योजना तयार गर्ने			
४	Displacement Tracking Matrix- DTM_ सम्बन्धि प्रश्नावलीलाई अद्यावधिक गराउने र (स्थानीय, प्रदेश वा संघीय सरकार वा अरु क्लस्टरको अनुरोधमा) आवश्यक परेको बेलामा कार्यान्वयन गराउने ।	भौतिक पुर्वाधार तथा शहरी विकास मन्त्रालय	IOM	५,००,०००
५	खुल्ला क्षेत्रको रूपमा घोषित वा पहिचान गरिएको स्थान तथा आश्रयस्थलमा शिविरको सञ्चालन गर्नेका निम्ति साईट प्लानहरु उपलब्ध गराउने वा स्वतःस्फुर्त साईटहरुको द्रुत गतिमा स्तरोन्नती तथा परिमार्जन गर्नका लागि साईट प्लानहरु उपलब्ध गराउने र आवश्यक पुर्वाधार विकास गर्ने गराउने ।	भौतिक पुर्वाधार तथा शहरी विकास मन्त्रालय	IOM, सरक्षा निकाय	५०,००,०००
६	शिविर समन्वय तथा शिविर व्यवस्थापन सम्बन्धि तालिम	भौतिक पुर्वाधार तथा शहरी विकास मन्त्रालय	IOM, नेपाली सेना	५,००,०००
७	SPHERE, CHS मापदण्ड सम्बन्धि तालिम	भौतिक पुर्वाधार तथा शहरी विकास मन्त्रालय	IOM, NRCS, Save the Children	५,००,०००
८	विषयगत क्षेत्रको नियमित बैठक बस्ने	भौतिक पुर्वाधार तथा शहरी विकास मन्त्रालय	Co-lead, members	बजेट नपर्ने
अनुमानित बजेट (रु)				४,६५,००,०००

विषयगत क्षेत्रको पूर्वानुमान तथा पूर्वसूचनामा आधारित पूर्वतयारी योजना :

क्र.स.	सम्बन्धित विषयगतक्षेत्र अन्तर्गत विपद्का पूर्वानुमान	विपद् सम्भावित क्षेत्र/स्थान	क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगि निकाय	अनुमानित बजेट
१	मनसनजन्य विपद्बाट ११,८१६ घरधुरी प्रभावित हुन सक्ने	विपद् प्रभावित क्षेत्रहरु	टेण्टको व्यवस्था, साईट प्लान गर्ने	भौतिक पुर्वाधार तथा शहरी विकास मन्त्रालय	IOM, Save the Children	१२,३३,७५,०००
२	भकम्प बाट ४२,२३८ घरधुरी प्रभावित हुन सक्ने	विपद् प्रभावित क्षेत्रहरु	टेण्टको व्यवस्था, साईट प्लान गर्ने	भौतिक पुर्वाधार तथा शहरी विकास	IOM, Save the Children	४४,३४,९९,०००

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

२३			सबै सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रहरुसंग समन्वय गरी गाँस, बाँस, कपासको व्यवस्था गर्ने	मन्त्रालय भौतिक पुर्वाधार तथा शहरी विकास मन्त्रालय	IOM, Save the children	
अनुमानित बजेट (रु.)						५६,६८,७४,०००

विषयगत क्षेत्रको आपत्कालिन प्रतिकार्य योजना :

क्र.स.	क्रियाकलाप	समयावधी	मुख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगि निकाय	अनुमानित बजेट रु.
१	Cluster activate गर्नको लागि आकस्मिक बैठक बस्ने	२४ घण्टा भित्र	भौतिक पुर्वाधार तथा शहरी विकास मन्त्रालय	सेभ द चिल्ड्रेन, आई ओ एम, अन्य साभेदार निकाय	१०,०००
२	खुल्ला क्षेत्रको रूपमा घोषित वा पहिचान गरिएको स्थान तथा आश्रयस्थलमा शिविरको सञ्चालन गर्नेका निमित्त साईट प्लानहरु उपलब्ध गराउने	७२ घण्टा	भौतिक पुर्वाधार तथा शहरी विकास मन्त्रालय	सम्बन्धित स्थानीय तह हरु संग सहकार्य गरेर उपलब्ध गराउने	१,००,०००
३	खुल्ला क्षेत्रको रूपमा घोषित वा पहिचान गरिएको आवश्यक पुर्वाधार विकास गर्ने गराउने । आश्रयस्थल निर्माणको लागि ।	७२ घण्टा	भौतिक पुर्वाधार तथा शहरी विकास मन्त्रालय	सेभ द चिल्ड्रेन, आई ओ एम, अन्य साभेदार निकाय	११,९८,५०,०००
४	साईट व्यवस्थापन गर्ने र साईटमा आवश्यक पर्ने खाद्यान्न र गैर खाद्यान्न सामाग्रीहरुको व्यवस्थापनको लागि सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रहरु बिच समन्वय र सहकार्य गर्ने ।	७२ घण्टा	भौतिक पुर्वाधार तथा शहरी विकास मन्त्रालय	सेभ द चिल्ड्रेन, आई ओ एम, तथा खाद्य सुरक्षा विषयगत क्षेत्र	बजेट नपर्ने

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

५	साइट व्यवस्थापनको लागि स्थानीय पालिका र जिल्लाहरूसँग मिलेर स्वयंसेवकहरु परिचालन गर्ने ।	७२ घण्टा	भौतिक पुर्वाधार तथा शहरी विकास मन्त्रालय	सेभ द चिल्ड्रेन, आई ओ एम, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, तथा स्थानीय तह सम्बन्धित	७,००,०००
६	साइटको चाप व्यवस्थापन र सुविधाहरु थप सुदृढ गर्न र महामारी रोगहरुको संक्रमण रोक्न खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छता (WASH), स्वास्थ्य तथा पोषण (Health and Nutrition) र अन्य विषयगत क्षेत्रहरूसँग मिलेर काम गर्ने ।	७२ घण्टा	भौतिक पुर्वाधार तथा शहरी विकास मन्त्रालय	WASH health and nutrition cluster	बजेट नपर्ने
७	विस्थापित साइट र समुदायमा रोगहरुको संक्रमणबाट जोगाउन सेवा प्रवाहमा संक्रमण रोकथाम तथा नियन्त्रणका मापदण्डको पालना गर्न प्रोत्साहन गर्ने ।	७२ घण्टा	भौतिक पुर्वाधार तथा शहरी विकास मन्त्रालय	WHO/ UNICEF	बजेट नपर्ने
८	आश्रयस्थल वा शिविरमा रहेका प्रभावित व्यक्तिहरुको संरक्षण, खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता (WASH), खाद्यन्त, पोषण, आश्रयस्थल/गैरखाद्य सामग्री सम्बन्धि सुचना व्यवस्थापनको निम्ति विस्थापन ट्र्याकिङ म्याट्रिक्स (Displacment Tracking Matrix) महामारीसँग सान्दर्भिक हुने गरी अद्यावधिक गराउने ।	१ हप्ता	भौतिक पुर्वाधार तथा शहरी विकास मन्त्रालय	सेभ द चिल्ड्रेन, आई ओ एम, अन्य साभेदार निकाय	२,००,०००
९	आश्रयस्थल वा शिविरमा रहेका प्रभावित जनसंख्यालाई जीवन रक्षार्थ सेवाहरु समयमानै	तुरुन्तै र निरन्तर	भौतिक पुर्वाधार तथा शहरी विकास	सेभ द चिल्ड्रेन, आई ओ एम, अन्य साभेदार निकाय	१०,००,०००

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

	सुनिश्चित गर्ने । प्रदान गरिएको सेवा सम्बन्धि सुचना व्यवस्थापन गर्ने ।		मन्त्रालय		
१०	आश्रयस्थल र शिविरस्थलहरूमा गुनासो संयन्त्रहरूको स्थापना सुनिश्चित गर्ने ।	तुरुन्तै र निरन्तर	भौतिक पुर्वाधार तथा शहरी विकास मन्त्रालय	संरक्षण विषयत क्षेत्र	२,००,०००
११	अरु विषयगत क्षेत्रहरूको समन्वयमा शिविर तथा आश्रय स्थलहरूमा निरन्तर स्वास्थ्य सेवाहरू, मनोवैज्ञानिक/मानसिक परामर्श, सिफारीसको प्रभावकारी कार्यपद्धति (Referral mechanism) स्थापना गराउने ।	१ हप्ता	भौतिक पुर्वाधार तथा शहरी विकास मन्त्रालय	संरक्षण विषयगत क्षेत्र	२०,००,०००
१२	आश्रयस्थल तथा अन्य विषयगत क्षेत्रहरूसँगको समन्वयमा फिर्ता सहयोगको (यातायत, संकलित फिर्ता प्याकेज मार्फत नगद र सामानको सुविधा) बन्दोबस्त गर्ने ।	१ महिना	भौतिक पुर्वाधार तथा शहरी विकास मन्त्रालय	सेभ द चिल्ड्रेन, आई ओ एम, अन्य साभेदार निकाय	५,८७,५०,००० प्रति परिवार (५००० दरले)
१३	आवास तथा गैरखाद्य सामग्री वितरणको नियमित अनुगमन, मुल्याङ्कन र समिक्षा गर्ने	तुरुन्तै र निरन्तर	भौतिक पुर्वाधार तथा शहरी विकास मन्त्रालय	सेभ द चिल्ड्रेन र आई ओ एम, अन्य साभेदार निकाय	१०,००,०००
१४	शिविरहरू वा आश्रयस्थलहरू बन्द गर्ने (Decommission), निसंक्रमण (Disinfection) गर्ने र शिविरहरू बन्द गर्दा यथासक्दो साइटहरूलाई आफ्नो मौलिक प्रयोगमा फिर्ता लग्ने	नेपाल सरकारले फिर्ता पठाउने निर्णय भएपश्चात	भौतिक पुर्वाधार तथा शहरी विकास मन्त्रालय	सेभ द चिल्ड्रेन र आई ओ एम, अन्य साभेदार निकाय	२०,००,०००

४.९ खोज तथा उद्धार क्षेत्रको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

बाढी तथा पहिरोको तथा अन्य विपद्का कारण मानिसहरूको मृत्यु हुने, घाइते हुने, पुरिने तथा बगाउने, धनमालको क्षति हुने, जस्ता आपतकालीन अवस्था आई तत्काल खोज तथा उद्धार जस्ता कार्य गर्नुपर्ने हुन्छ । आपतकालीन अवस्थामा गर्भवती, सुत्केरी महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिकहरू र अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू पनि उल्लेख्य संख्यामा प्रभावित हुन सक्ने र तत्काल उद्धार गरिनुपर्दछ । उद्धारका लागि आवश्यक पूर्वतयारीका कार्यहरू साथै तुरुन्त खोज र उद्धार गर्ने कार्यहरूको योजना बनाउन अत्यन्त जरुरी छ । उद्धारका कार्यहरूमा आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, शसस्त्र प्रहरी, प्रदेश, जिल्ला र स्थानीय तहको आपत्कालिन कार्य संचालन केन्द्रहरू, जिल्ला प्रशासन कार्यालयहरू तथा स्थानीय तहको महत्वपूर्ण भूमिका रहन्छ । यि सम्पूर्ण जिम्मेवार निकायहरूको क्रियाकलाप सहितको खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्रको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गरिएको छ । खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्रको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाका उद्देश्यहरू निम्न अनुसार छन् ।

- खोज तथा उद्धारका क्रियाकलापहरूको पूर्वतयारी योजना तयार गर्ने ।
- खोज तथा उद्धारको प्रतिकार्य योजना बनाई मानवीय क्षति न्यूनीकरण गर्ने ।

विषयगत क्षेत्रको पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	पूर्वतयारीका क्रियाकलापहरू	मूख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगि निकाय	अनुमानित लागत (रु.)
१	प्रदेश आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र (Provincial Emergency Operations Centre) लाई २४ सै घण्टा संचालनमा राख्ने	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	सुरक्षा निकाय नेपाल प्रहरी ,शसस्त्र प्रहरी बल नेपाल	आवश्यक नपर्ने
२	खोज तथा उद्धार कार्यका लागि विशिष्टकृत एवं व्यवसायिक खोज तथा उद्धार कार्यदलको गठन गर्ने ।	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, स्थानीय तह	प्रदेश सरकार, नेपाल प्रहरी ,शसस्त्र प्रहरी बल नेपाल, स्थानीय खोज तथा कार्यदल	२,००,०००
३	खोज तथा उद्धार कार्यदलहरूको स्पष्ट कार्यक्षेत्र र जिम्मेवारी निर्धारण गर्ने ।	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, स्थानीय तह	प्रदेश सरकार, नेपाल प्रहरी ,शसस्त्र प्रहरी बल नेपाल, स्थानीय खोज तथा कार्यदल	आवश्यक नपर्ने
४	प्रदेश, जिल्ला र स्थानीय आपतकालीन कार्य संचालन केन्द्रमा संचार संयन्त्र तयार गर्ने र संचालन गर्ने ।	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, स्थानीय तह	देश, जिल्ला र स्थानीय आपतकालीन कार्य संचालन केन्द्र, युएनडिपि, सुपर	५०,००,०००

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

क्र.सं.	पूर्वतयारीका क्रियाकलापहरू	मूख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगि निकाय	अनुमानित लागत (रु.)
			परियोजना तथा विकास साभेदार संस्था	
५	प्रदेश, जिल्ला र स्थानिय आपतकालीन कार्य संचालन केन्द्र विच समन्वय र सहकार्य गर्ने ।	जिल्ला प्रशासन कार्यालय र स्थानीय तह	नेपाली सेना नेपाल प्रहरी शसस्त्र प्रहरी नेपाल रेडक्रस, युएनडिपि	आन्तरिक स्रोत
६	Daily situation update तयार गरी सरोकारवाला निकायहरूलाई उपलब्ध गराउने ।	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय PEOC	DEOC/LEOC युनएनडिपि, सुपर परियोजना	युएनडिपिको बजेट अन्तर्गत
४	खोज, उद्धार तथा राहतका सामग्रीहरू खरिद, भण्डारण र व्यवस्थापन गर्ने ।	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	नेपाली सेना नेपाल प्रहरी शसस्त्र प्रहरी नेपाल रेडक्रस लगायत विकास साभेदार संस्था	२,००,००,०००
५	आधारभूत मानवीय मापदण्ड, Emergency First Aid & Search and Rescue Training वारेमा सबै सरोकारवालालाई तालिम दिने	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	जिल्ला प्रशासन कार्यालयहरू, स्थानीय तह, विकास साभेदार, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी	३०,००,०००
९	खोज तथा उद्धारको गर्न आवश्यक पूर्व तयारीको लागि जनशक्ति, उद्धार सामग्रीहरूको तत्काल परिचालन हुने गरी तयारी हालतमा राख्ने	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	नागरिक उड्ययन प्राधिकरण र नेपाली सेना तथा सबै सरोकारवाला निकाय	१०,००,०००
१०	खोज तथा उदारकर्ताहरूको क्षमता अभिवृद्धि र समन्यात्मक रूपमा खोज तथा उदार कार्य गर्न सेमुलेसन अभ्यास गर्ने	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय लगायत र सुरक्षा निकायहरू	नेपाल रेडक्रस लगायत विकास साभेदार संस्था, स्थानीय निकायहरू र स्वयंसेवकहरू	२०,००,०००
११	प्रदेश स्तरिय सुरक्षा निकाय, नेपाल रेडक्रस तथा विकास साभेदारको प्राविधिक सहयोगमा प्राथमिक उपचार तथा खोज उद्धार र CADRE तालिम स्थानीय तहमा संचालन गर्ने ।	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, स्थानीय तह	सुरक्षा निकाय, नेपाल रेडक्रस तथा विकास साभेदार, मर्सिकोर/भकारी परियोजना	१,००,००,०००
१२	खोज तथा उद्धार सामग्रीहरूको प्रदर्शनी (प्रदेश र जिल्ला स्तरमा)	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, सुरक्षा निकाय, नेपाल रेडक्रस तथा विकास साभेदार	२०,००,०००

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

क्र.सं.	पूर्वतयारीका क्रियाकलापहरु	मूख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगि निकाय	अनुमानित लागत (रु.)
अनुमानित बजेट (रु.)				४,३२,००,०००

विषयगत क्षेत्रको पूर्वानुमान तथा पूर्वसूचनामा आधारीत पूर्वतयारी कार्यहरुको योजना :

क्र.सं.	सम्बन्धित विषयक्षेत्र अन्तर्गत विपद्का पूर्वानुमान	विपद् सम्भावित क्षेत्र/स्थान	क्रियाकलाप	मूख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगि निकाय	अनुमानित बजेट
१	उद्धारकर्ताहरु समयमा प्रभावित क्षेत्रमा पुग्न नसक्ने	बाटोको पहुँच नभएका, हवाई सेवा उपलब्ध नभएका र हेलिप्याडको व्यवस्था पनि गर्न नसकिने स्थानहरु	वैकल्पिक सडक मार्ग तथा हेलिप्याडहरुको पहिचान गरि राख्ने	नेपाली सेना	सुरक्षा निकाय तथा स्थानीय तह	१०,००,०००
	उपलब्ध मानविक तथा सामग्रीहरुको सिमितताका कारण खोज उद्धारमा कठिनाई		स्थानीय खोज तथा उद्धारका तालिम प्राप्त जनशक्तिको परिचालन गर्ने	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	स्थानीय स्तरमा कार्यरत संघ सस्थाहरु	२०,००,०००
			केन्द्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय सहयोग माग गर्ने	प्रदेश विपद् व्यवस्थापन परिषद	मानवीय सहायतामा कार्यगर्ने निकायहरु	बजेट नपर्ने
	सुचना तुरुन्त प्राप्त हुन नसकेका कारण समयमा नै खोज उद्धार गर्न कठिनाई हुने	संचार सम्पर्क गर्न कठिनाई हुने स्थान	सेटलाईट फोनको व्यवस्था मिलाउने	आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालय	विकास साभेदार संस्था	१०,००,०००
	प्रभावित स्थलको पहिचान गर्न कठिनाई पर्न सक्छ।	विकट क्षेत्र तथा मौसमको प्रभाव भएका क्षेत्रहरु	संकटासन्नताको विश्लेषणवाट प्राप्त तथ्याङ्क तथा Sentinel Imaginary, GPS/GR	स्थानीय तह, खानि तथा भूगर्भ विभाग	सम्बन्धीत साभेदारी विकास सस्थाहरु	अन्य विषयगत क्षेत्रमा बजेट छुटाईएको
अनुमानित बजेट (रु.)						४०,००,०००

विषयगत क्षेत्रको विपद् प्रतिकार्य योजना

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

क्र.सं.	प्रतिकार्यका क्रियाकलापहरु	मूख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगि निकाय	समयावधी	अनुमानित लागत
१	जल तथा मौसम पूर्वानुमान विभागसंग समन्वय गरी मौसमको बारेमा निरन्तर जानकारी लिने	PEOC, DEOC,	जल तथा मौसम कार्यालय	निरन्तर	बजेट नलाग्ने
२	Sitrep तयार गरी सरोकारवाला निकायहरुलाई उपलब्ध गराउने ।	PEOC	युनएनडिपि, सुपर परियोजना	२४ घण्टा भित्र	बजेट नलाग्ने
३	प्रदेश विपद् व्यवस्थापन कार्यकारी समितिको आपतकालीन बैठक बस्ने	आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालय	सुरक्षा निकायहरू, रेडक्रस लगायत स्थानीय संघसंस्थाहरू	२४ घण्टा	बजेट नलाग्ने
४	विपद्को घटना हुनासाथ विपद्को प्रकृति हेरी प्रदेश स्तरको सुरक्षा निकायलाई परिचालन गर्ने	आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालय	सुरक्षा निकायहरू	२४ घण्टा	१०,००,०००
५	खोज उद्धार तथा राहतमा प्रभावकारिता ल्याउन सरोकारवालाहरूसँग समन्वय गर्ने	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, जिल्ला प्रसासन कार्यालय	संघसंस्थाहरू	घटना हुने वित्तिकै र निरन्तर	बजेट नलाग्ने
६	मनोसामाजिक परामर्स तथा स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउने	प्रदेश विपद् व्यवस्थापन कार्यकारी समिति, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालयहरू र अन्य साभेदार निकायहरू	उद्धारको क्रममा	१०,००,०००
७	विपद्को यर्थाथ सूचना तथा उद्धार प्रयासको जानकारी सार्वजनिक रूपमा प्रवाह गर्ने	विपद् व्यवस्थापन समितिहरु	विभिन्न संचार माध्यम	निरन्तर	बजेट नलाग्ने
८	प्रभावित व्यक्तिहरुलाई उद्धार गरी सुरक्षित स्थानमा राख्ने ।	सुरक्षा निकाय	सुरक्षा निकाय, रेडक्रस र स्थानीय तह	२४ घण्टा	२०,००,०००
९	विपद्को समयमा गरिएका खोज उद्धार अन्तर्गत गरिएका कार्य सम्वन्धि विवरण विपद् व्यवस्थापन समिति र आपत्कालिन केन्द्रहरुमा उपलब्ध गराउने ।	सम्वन्धीत तह अन्तर्गतका विपद् व्यवस्थापन समिति र स्थानीय तह	PEOC, DEOC, LEOC	बढीमा २ हप्तासम्म	बजेट नलाग्ने
१०	विपद् प्रभावित क्षेत्रमा संकटग्रस्त क्षेत्र	प्रदेश विपद्	स्थानीय तथा जिल्ला	१ हप्ता	बजेट नलाग्ने

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

क्र.सं.	प्रतिकार्यका क्रियाकलापहरु	मूख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगि निकाय	समयावधी	अनुमानित लागत
	घोषणा गर्नुपर्ने भएमा नेपाल सरकार समक्ष सिफारिश गर्ने ।	व्यवस्थापन परिषद	विपद् व्यवस्थापन समिति	भिन्न	
विपद् प्रतिकार्यको अनुमानित वजेट जम्मा(रु.)					४०,००,०००

खण्ड पाँच: विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको स्रोत साधनको लेखाजोखा

५.१ विषयगत क्षेत्र अन्तर्गत उपलब्ध स्रोत साधनहरु

कर्णाली प्रदेश अन्तर्गतका सम्पूर्ण विषयगत क्षेत्रहरुको आफ्नो विषयगत क्षेत्र अन्तर्गतका सामग्रीहरुको सुचि तयार गरिएको छ जसलाई यस योजनाको अनुसुचि २ मा राखिएको छ । विषयगत क्षेत्रको विस्तृत स्रोत साधनको विवरणको लागि सम्बन्धीत क्षेत्रको आपत्कालिन योजना तथा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनामा हेर्न सकिनेछ ।

५.२ अनुमानित लागत

कर्णाली प्रदेशको यस विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयनको लागि आवश्यक बजेट सम्बन्धीत विषयगत क्षेत्रहरुले तयार गरेको पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य क्रियाकलापहरुको समग्र लागतको कूल बजेट हो । विषयगत क्षेत्रको पूर्वतयारी र प्रतिकार्य योजना अनुसारको लागत र समग्र प्रदेशको कूल लागत तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ । जसअनुसार कर्णाली प्रदेशको विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको कूल अनुमानित लागत रु ३,८८,१०,१०,९२० हुन आउछ भने सामान्य पूर्वतयारी क्रियाकलापको कूल अनुमानित लागत रु ९४,६६,७३,९२०, पुर्वानुमानमा आधारीत पूर्वतयारी क्रियाकलापको लागि अनुमानित लागत रु १,४१,५६,५४,००० र प्रतिकार्य क्रियाकलापको कूल अनुमानित लागत रु १,५१,८६,८३,००० देखिन्छ ।

क्र.स.	विषयगत क्षेत्र	अनुमानित लागत (रु.)			कूल अनुमानित लागत (रु.)
		सामान्य पूर्वतयारी	पुवानुमानमा आधारित पूर्वतयारी	प्रतिकार्य	
१	स्वास्थ्य तथा पोषण	७,०७,००,०००	३,००,००,०००	३,४६,५०,०००	१३,५३,५०,०००
२	खाद्य सुरक्षा	५६,२९,१३,९२०	१०,२५,००,०००	९९,७७,१८,०००	१,६६,३१,३१,९२०
३	खानेपानी, सरसफाई तथा स्वास्थ्य प्रवर्द्धन	२,७२,००,०००	२६,५०,०००	२,०९,५०,०००	५,०८,००,०००
४	शिक्षा	६,५७,५०,०००	१,३०,५०,०००	२,५८,५५,०००	१०,४६,५५,०००
५	संरक्षण	१,९०,००,०००	८७,००,०००	३४,००,०००	३,११,००,०००
६	सिर्घ पूनर्लाभ	१०,२९,१०,०००	६८,५०,८०,०००	२०,०३,००,०००	९८,८२,९०,०००
७	बन्दोबस्ती	८५,००,०००	२८,००,०००	४,९०,००,०००	६,०३,००,०००
८	सुरक्षित आश्रय स्थल, शिविर समन्वय तथा शिविर व्यवस्थापन	४,६५,००,०००	५६,६८,७४,०००	१८,२८,१०,०००	७९,६१,८४,०००
९	खोज तथा उद्धार	४३२०००००	४००००००	४००००००	५,१२,००,०००
प्रदेश पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य		९४,६६,७३,९२०	१,४१,५६,५४,०००	१,५१,८६,८३,०००	३,८८,१०,१०,९२०

क्र.स.	विषयगत क्षेत्र	अनुमानित लागत (रु.)			कूल अनुमानित लागत (रु.)
		सामान्य पूर्वतयारी	पूवानुमानमा आधारित पूर्वतयारी	प्रतिकार्य	
योजनाको कूल लागत (रु.)					

नोट : सम्बन्धीत विषयगत क्षेत्रको विस्तृत लागतको लागि विषयगत क्षेत्रहरूले तयार गरेको पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना हेर्नहुन अनुरोध छ ।

५.३ आर्थिक श्रोत र उपलब्ध हुने विधि र संयन्त्र

कर्णाली प्रदेशको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयनको लागि योजना अनुसारको बजेट व्यवस्थापन आ आफ्नो विषयगत क्षेत्रको आ आफुले गर्नेछन् । विषयगत क्षेत्रहरूको योजनामा हरेका क्रियाकलापको बजेट र त्यसको व्यवस्थापन कहाँवाट हुन्छ भन्ने उल्लेख भएको छ । विषयगत क्षेत्रहरूले सोहि अनुसारको जिम्मेवारी लिई बजेट व्यवस्थापन र परिचालन गर्नेछन् । बजेट जुटाउने कार्यमा आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयसँगको सहजिकरण तथा बजेटको अनुगमन र मूल्याङ्कन आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयले गर्नेछ ।

खण्ड छः समन्वय र सहकार्य तथा समावेशिकरण

६.१ विभिन्न निकायहरूसँगको समन्वय र सहकार्य

कर्णाली प्रदेशको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयनको क्रममा आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयले संघ अन्तर्गतका सम्बन्धित निकाय जस्तै विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण, गृह मन्त्रालय, संघिय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय, जल तथा मौसम विज्ञान विभाग साथै अन्य मन्त्रालय र निकायहरूसँग आवश्यक सम्पर्क, समन्वय र सहकार्य गर्नेछ। मन्त्रालयले जिल्ला तथा स्थानीय निकाय र त्यस मातहतका विपद् व्यवस्थापन समितिहरूसँग पनि योजना कार्यान्वयनको लागि समन्वय र सहकार्य गर्नेछ। यसका साथै प्रदेशमा कार्यरत संयुक्त राष्ट्रसंघका विभिन्न निकाय र परियोजनाहरू तथा अन्तर्राष्ट्रिय तथा राष्ट्रिय गैर सरकारी संस्थाका साथै नीजि क्षेत्रहरूसँग पनि समन्वय र सहकार्य गर्नेछ। यसरी समन्वय र सहकार्यका कार्यहरू गर्दा मन्त्रालयले सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रहरूसँग छलफल गरी योजना सहित अगाडी वढ्नेछ। विषयगत क्षेत्रहरूले योजनाको कार्यान्वयनको क्रममा आपसि समन्वयमा र सहकार्यमा साभा योजना सहित अगाडी वढ्नेछन्। यस क्रममा मन्त्रालयसँगको र अन्य विपद् जोखिम न्यूनिकरण र व्यवस्थापनमा कार्य गर्ने सम्पूर्ण निकायहरूसँगको समन्वय र सहकार्यमा नै सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रहरूले विषयगत क्षेत्रका योजना कार्यान्वयनका प्रकृयाहरू अगाडी वढाउनेछन्।

६.२ लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण

विपद्बाट महिला/पुरुष, बालबालिका, वृद्धवृद्धा, अशक्त वा विभिन्न कारणले भिन्न शारीरिक तथा मानसिक अवस्था भएका व्यक्तिहरूमा फरक-फरक प्रभाव पर्दछ। त्यसैले यस विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनामा विपद् हुनु अगावैको अवस्थामा संकटासन्नता लेखाजोखा, क्षमता विकास र स्रोत परिचालन गर्दा महिला/पुरुष, बालबालिका, वृद्धवृद्धा, अशक्त वा विभिन्न कारणले भिन्न शारीरिक तथा मानसिक अवस्था भएका व्यक्तिको आवश्यकता र क्षमतालाई मध्यनजर गरिएको छ। यस योजनाले ती वर्गहरूको फरक आवश्यकता, योगदान र क्षमतालाई सम्बोधन गर्ने प्रयास गरेको छ। विपद्को पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन तथा अनुगमनका हरेक चरणमा सबैले महिला/पुरुष, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक तथा अपाङ्गता भएका व्यक्ति सहित सामाजिक तथा आर्थिक रूपमा पछाडि पारिएका समुदायको पहुँच, प्रतिनिधित्व र सक्रिय सहभागीताको सुनिश्चित गर्न यस योजनाले प्रयत्न गरेको छ। जसको लागि विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका कार्यहरू गर्दा सरोकारवाला सम्पूर्ण निकाय र विषयगत क्षेत्रहरूले निम्न कुराहरूको सुनिश्चितता गर्नेछन्।

विपद् पूर्वतयारीका कार्यहरूमा:

- पुरुष, महिला, केटाहरू, केटीहरू, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जातजाति, दलित महिला पुरुष, उमेर अनुसार बालबालिका, युवा, जेष्ठ नागरिक, गर्भवती र स्तानपान गराउने महिलाहरूको तथ्यांक अद्यावधिक गरिराख्ने।
- विपद् सम्बन्धि समितिहरूमा सबै वर्गहरूको समानुपातिक सहभागिता सुनिश्चित गर्ने।

- पुरुष, महिला, केटाहरु, केटीहरु, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु, जातजाति, दलित महिला पुरुष, उमेर अनुसार बालबालिका, युवा, जेष्ठ नागरिक, गर्भवती र स्तनपान गराउने महिला विपद्मा वढी प्रभावित हुने भएकाले पूर्वानुमानमा आधारीत वित्तिय व्यवस्था तथा क्रियाकलाप, सामाजिक संरक्षण सहयोग व्यवस्थापनका कार्यहरु गर्ने ।
- विपद् सम्बन्धी तालिम तथा अभिमुखिकरणमा त्यस्ता वर्गहरुको सहभागिताको सुनिश्चितता साथै प्राथमिकता दिईनुपर्ने कुराहरुमा स्पष्ट बुझाई विकास गर्ने

विपद् प्रतिकार्यका चरणमा गरिने कार्यहरु:

- लिङ्ग, उमेर, जात, जनजातियता, दलितहरु, भाषा, एकल महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, गर्भवती, स्तनपान गराउने महिला र लैङ्गिक अल्पसंख्यक तथ्यांक संकलन गर्ने
- विषय क्षेत्र अन्तर्गतका निसर्त नगद प्रवाह वा अन्य क्रियाकलापहरुमा अपाङ्गता भएका व्यक्ति, महिला र बालबालिकाले नेतृत्व गरेका घर,दलित, एकल महिला, जेष्ठ नागरिक, गर्भवती, स्तनपान गराउने महिलाहरुलाई प्राथमिकता दिने ।
- स्थानीय भाषाको प्रयोग गर्ने र वितरण स्थलहरुको बारेमा पुर्ण जानकारी दिने
- वितरण प्रकृत्यामा महिला र पुरुषको छुट्टा छुट्टै लाईन र पंक्ति सुनिश्चित गर्ने
- चोर, बलत्कार, यौन दुर्व्यवहार तथा सर्प टोकाइ जस्ता जोखिमलाई न्यूनिकरण गर्न सुर्यास्त भन्दा पहिले नै कार्यक्रमको समापनको सुनिश्चितता गर्ने
- मानिसहरुलाई प्रक्रियाहरुमा सहयोग र मार्गदर्शन गर्न सहयोग कक्षको प्रबन्ध गर्ने
- प्रतिकार्यका क्रियाकलापको समयावधिमा आत्मसम्मानको प्रत्याभुत गर्ने
- प्रतिकार्यको समयमा व्यक्तिगत सरसफाई किट, प्राथमिक उपचार बाकस र सेनिटरी प्याडका व्यवस्था गर्ने
- राहत वितरण स्थलमा अस्थायी रूपमा महिला र पुरुषलाई छट्टा छुट्टै शौचालयको प्रबन्धको सुचिनिश्चितता गर्ने तथा लैङ्गिक मैत्री बनाउन प्रयास गर्ने (बन्द हुने, बत्ति, कमोड, आवरण कभर सहित डस्टविनको व्यवस्था गर्ने, भुन्डयाउने ठाउँ) ।
- लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण संवेदनशिल भाषाको प्रयोग गर्ने र लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण संवेदनशिल व्यवहारको प्रदर्शन गर्ने

खण्ड सात : योजनाको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन योजना

विषयगत क्षेत्रको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन योजना सम्बन्धित क्षेत्रले तयार गरेको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन योजना बमोजिम हुनेछ। जसको विस्तृत अध्ययनको लागि विषयगत क्षेत्रको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनालाई सन्दर्भको रूपमा हेर्न सकिनेछ। आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयले अनुगमन तथा मूल्याङ्कन तल दिईएका उपखण्डहरूमा वताईए बमोजिम गर्नेछ।

७.१ लक्ष्य र सूचकहरू

विपद् जोखिम न्यूनिकरण राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना २०१८-२०३० को चार प्राथमिकता क्षेत्र अन्तर्गत राखिएका लक्ष्यहरूलाई प्रादेशिक विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाले सहयोग गर्ने भएकोले कार्ययोजनाका लक्ष्य प्राप्तिको लागि प्रमुख सूचक, सूचकहरूको अहिलेको आधार रेखा र लक्ष्यलाई तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ। सूचक, आधाररेखा तथा लक्ष्यहरू कर्णाली प्रदेशको विपद् जोखिम न्यूनिकरण प्रादेशिक नीति तथा रणनीतिक कार्ययोजना २०२२-२०३० बाट साभार गरिएको हो। प्रमुख सूचकहरूको लक्ष्य सन् २०३० सम्मको हो। मन्त्रालय र विषयगत क्षेत्रहरूले यहि सूचकहरूका आधारमा लक्ष्य प्राप्तिका लागि योजना कार्यान्वयन गर्नेछन् साथै ती लक्ष्यहरूलाई आधार मानि अनुगमन तथा मूल्याङ्कन समेत गर्नेछन्।

क्र.सं.	सूचक	आधार रेखा २०२२ को औसत	अल्पकालीन लक्ष्य २०२३ सम्म	मध्यकालीन लक्ष्य २०२५ सम्म	दीर्घकालीन लक्ष्य २०३० सम्म
१	प्रदेशमा विपद्बाट हुने मानवीय क्षतिको दर उल्लेख्य मात्रामा कम गर्ने				
१.१	विपद्बाट मृत्यु हुनेको वार्षिक औसत सङ्ख्या	११०*	९०	४०	२०
१.२	सडक दुर्घटनाबाट मृत्यु हुनेको वार्षिक औसत सङ्ख्या	१४४***	१२०	८०	४०
२	विपद्बाट प्रभावित व्यक्तिहरूको सङ्ख्या उल्लेख्य मात्रामा कम गर्ने				
२.१	विपद्बाट प्रत्यक्ष प्रभावित हुने परिवारहरूको वार्षिक औसत सङ्ख्या	१५९४*	१४००	१०००	३००
२.२	विपद्बाट घाइते / संक्रमित हुने व्यक्तिहरूको वार्षिक औसत सङ्ख्या	१७८९*	१२००	५००	५०
२.३	सडक दुर्घटनाबाट घाइते हुनेको वार्षिक औसत सङ्ख्या	४१२***	३५०	३००	६०
२.४	विपद्बाट क्षति हुने घरहरूको	७३३*	५००	३००	१००

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

	वार्षिक औसत सङ्ख्या				
३	विपद्को कारण हुने प्रत्यक्ष आर्थिक क्षति उल्लेख्य रुपमा कम गर्ने				
३.१	विपद्बाट नोक्सान हुने वार्षिक औसत आर्थिक क्षति	१४७ करोड*	२० प्रतिशत घटाउने	४० प्रतिशत घटाउने	८० प्रतिशत घटाउने
४	आधारभूत सेवाहरु र महत्वपूर्ण पूर्वाधारमा विपद्ले पुऱ्याउने क्षति र अवरोध उल्लेख्य रुपले कम गर्ने				
४.१	स्वास्थ्य संस्थाका भवनहरुको प्रबलीकरण गरी उत्थानशीलता विकास	३६१**	२० %	५० %	१०० %
४.२	विद्यालय भवनहरुको प्रबलीकरण गरी उत्थानशीलता विकास	३१९९**	२० %	५० %	१०० %
४.३	सार्वजनिक र सरकारी भवनहरुको प्रबलीकरण गरी उत्थानशीलता विकास	-	२० %	५० %	१०० %
४.४	सांस्कृतिक सम्पदाहरुको प्रबलीकरण गरी उत्थानशीलता विकास	-	२० %	५० %	१०० %
४.५	खानेपानी संरचनाहरुको मर्मत गरी उत्थानशीलता विकास	-	२० %	५० %	१०० %
४.६	एकिकृत जलस्रोत व्यवस्थापनको योजना कार्यान्वयनको प्रतिशत	-	२० %	५० %	१०० %
५	बह्-प्रकोप पूर्वसूचना प्रणाली र विपद् जोखिम सूचना तथा आँकलनको व्यवस्थापन र उपलब्धतामा उल्लेख्य वृद्धि गर्ने				
५.१	कुल क्षेत्रफलको अनुपातमा बह्-प्रकोप अनुगमन तथा पूर्वसूचना प्रणाली स्थापना र सञ्चालन भएको क्षेत्रफलको प्रतिशत	-	२०	५०	१००
५.२	विपद् प्रभावित क्षेत्रको अनुपातमा सूचना प्रणाली मार्फत पूर्व सूचना प्राप्त गर्ने जनसङ्ख्याको प्रतिशत	-	२०	५०	१००

५.३	पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी कार्यविधि तयार भएका स्थानीय तहहरूको प्रतिशत	-	५०	१००	
५.४	स्थानीय स्तरमा उपयोगी विपद् जोखिम सम्बन्धी सूचना एवम् जानकारी समुदायलाई उपलब्ध गराउन सक्ने स्थानीय तहहरूको प्रतिशत	-	२०	५०	१००
५.५	पूर्व सूचना प्राप्त भएपछि विपद् प्रभावित क्षेत्रबाट सुरक्षित स्थानमा सारिएका जनसङ्ख्याको प्रतिशत	-	३०	६०	१००

स्रोत: विपद् जोखिम प्रादेशिक नीति तथा रणनीतिक कार्ययोजना, २०२२-२०३०

आधाररेखा तथ्याङ्कको स्रोत:

*विगत १३ वर्षमा विपद्बाट भएको क्षतिको तथ्याङ्कको आधारमा तयार गरिएको कर्णाली प्रदेशको विपद् जोखिम प्रोफाइल २०७९, तथ्याङ्क स्रोत गृह मन्त्रालय, डिआरआर पोर्टल।

** तथ्याङ्कमा कर्णाली २०७६, मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रीपरिषद्को कार्यालय, कर्णाली प्रदेश ।

*** कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय, वीरेन्द्रनगर सुर्खेत ।

७.२ अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाई संयन्त्र

कर्णाली प्रदेशको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाई प्रकृयाको सन्दर्भमा आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयले विषयगत क्षेत्रहरूको योजनाको कार्यान्वयनको अवस्थाको अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाईहरूको आधारमा प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि कार्य गर्नेछ, भने सम्वन्धित विषयगत क्षेत्रहरूले आफ्ना योजना कार्यान्वयनको क्रममा अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्ने कार्य गर्नेछन् । योजना कार्यान्वयनका क्रममा प्राप्त सिकाईहरूलाई संकलन गरी आफ्ना विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू र मन्त्रालयसँग छलफल गरी थप प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि पहल गर्नेछन् । प्रकोप अनुसार पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन सामान्यतया दुई पटक गरिनेछ (जस्तै बाढी, पहिरो जस्ता प्रकोपका लागि मनसुन पूर्व र पश्चात्, शीतलहर पूर्व र पश्चात्, अन्य प्रकोपको हकमा विपद् पश्चात्) । योजना कार्यान्वयनको अवस्था र प्रभावकारिताको अनुगमन आवश्यकता अनुसार त्रैमासिक, चौमासिक, अर्धवार्षिक गरिनेछ । अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाईको लागि तालिका वमोजिमको सुचनाहरू संकलन गरिनेछ ।

क्र.स.	प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य कार्य	मुख्य जिम्मेवार निकाय	कार्यान्यनको अवस्था	असल अभ्यास तथा कमि कमजोरी	सुझाव
१					
२					
३					

७.३ अनुगमन तथा मूल्याङ्कन कार्ययोजना

विषयगत क्षेत्रहरूले आ आफ्ना योजनाहरूको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन कार्ययोजना तलको खाका वमोजिम तयार गरी योजनाको अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्नेछन् भने संघिय मामिला तथा कानुन मन्त्रालयले सबै विषयगत क्षेत्रहरूको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन कार्ययोजना तयार गर्नेछ ।

विषयगत क्षेत्र	योजना गरिएका क्रियाकलापहरू	अनुगमन/मूल्याङ्कन समयावधी	अनुगमन/मूल्याङ्कन गर्ने जिम्मेवार निकाय	अनुगमन/मूल्याङ्कन प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्ने निकाय

७.४ क्षमता विकास

कर्णाली प्रदेशको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य क्षमता वढाउनको लागि मन्त्रालयहरू, विषयगत क्षेत्रहरू, जिल्ला, स्थानीय निकाय, समुदाय सम्पूर्णको विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापनमा क्षमता अभिवृद्धि गर्नुपर्ने हुन्छ । क्षमता विकासको कार्यक्रम निरन्तर चलिरहने प्रकृया हो । योजनाको प्रारम्भिक चरणमा गरिने समग्र क्षमता विकासका योजना तल प्रस्तुत गरिएको छ । विषयगत क्षेत्रहरूको प्रारम्भिक चरणको क्षमता विकास योजना विषयगत क्षेत्रको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना वमोजिम हुनेछ जसको लागि विषयगत क्षेत्रको विस्तृत योजना हेर्नुहोला ।

विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापनको क्षमता विकास योजना:

क्षमता विकासका क्रियाकलापहरू	निकाय/सहभागि	क्रियाकलापको लागि मुख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगि निकाय	अनुमानित लागत (रु.)
प्रारम्भिक तथा बहु-क्षेत्रगत लेखाजोखा तालिम	सम्पूर्ण विषयगत निकायहरू र मानवीय सहायतामा कार्य गर्ने संघसस्था	आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालय	भकारी परियोजना/ मर्सिकोर नेपाल	३,००,०००
मानवीय सिद्धान्त तथा	सम्पूर्ण विषयगत निकायहरू	आन्तरिक मामिला	यूएनडिपि	३,००,०००

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

क्षमता विकासका क्रियाकलापहरू	निकाय/सहभागि	क्रियाकलापको लागि मुख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगि निकाय	अनुमानित लागत (रु.)
मापदण्ड सम्बन्धी तालिम	र मानवीय सहायतामा कार्य गर्ने संघसस्था	तथा कानुन मन्त्रालय		
आपत्कालमा शिक्षा तालिम	शिक्षा विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	सामाजिक विकास मन्त्रालय	यूनिसेफ	३,००,०००
आपत्कालमा बालबालिका संरक्षण तालिम	संरक्षण विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	सामाजिक विकास मन्त्रालय	यूनिसेफ/ सेभ द चिल्ड्रेन	३,००,०००
आपत्कालिन खाद्य तथा पोषण तालिम	खाद्य सुरक्षा विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू र स्वास्थ्य तथा पोषणका सदस्यहरू	सामाजिक विकास मन्त्रालय	यूनिसेफ, सू-आहारा, भकारी/ मर्सिकोर नेपाल	३,००,०००
आपत्कालिन आश्रयस्थल तालिम	आश्रयस्थल विषयगत क्षेत्रका सम्पूर्ण सदस्यहरू	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी विकास मन्त्रालय	सेभ द चिल्ड्रेन	३,००,०००
आपत्कालिन खानेपानी तथा सरसफाई तालिम	खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	जलस्रोत तथा उर्जा विकास मन्त्रालय	यूनिसेफ	३,००,०००
खोज तथा उद्धार र विपद् प्रतिकार्यका लागि सामुदायिक कार्य तालिम	खोज तथा उद्धार संग सम्बन्धीत निकाय र संघ सस्थाहरू	आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालय	यूएनडिपि, भकारी/मर्सिकोर नेपाल	२५,००,०००
गोदाम व्यवस्थापन तथा राहत सहयोग तालिम	बन्दोवस्ति र सरोकारवाला अन्य विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम	३,००,०००
प्रतिकार्यको लागि नगद सहयोग सम्बन्धी तालिम	मानवीय सहायता अन्तर्गत नगद राहत प्रदान गर्ने निकायहरू	आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम, भकारी/मर्सिकोर नेपाल	५,००,०००
सुरक्षा निकायकालागि विपद्को पूर्वतयारी र प्रतिकार्यमा मानवरहित हवाई उपकरण (ड्रोन) सम्बन्धि तालिम	सुरक्षा निकाय, आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र, प्राविधिक	आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालय तथा विषयगत क्षेत्रहरू	यु.एन.डि.पी/शहरी विपद तथा भुकम्पीय पूर्वतयारी परियोजना (SUPER)	८७,५००

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

क्षमता विकासका क्रियाकलापहरू	निकाय/सहभागि	क्रियाकलापको लागि मुख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगि निकाय	अनुमानित लागत (रु.)
विषयगत क्षेत्रहरूमा संरक्षणका सवालहरूलाई मुलप्रवाहिकरण सम्बन्धि क्षमता अभिवृद्धि	सबै विषयगत क्षेत्र	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय तथा विषयगत क्षेत्रहरू	यु.एन.डि.पी/शहरी विपद तथा भुकम्पीय पूर्वतयारी परियोजना (SUPER)	१,८५,०००
सुचना व्यवस्थापन सम्बन्धि तालिम	सबै विषयगत क्षेत्र	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय तथा विषयगत क्षेत्रहरू	यु.एन.डि.पी/शहरी विपद तथा भुकम्पीय पूर्वतयारी परियोजना (SUPER)	२,००,०००
सुरक्षित आश्रयस्थल, खानेपानी, सरसफाई र स्वच्छता, संरक्षण, स्वास्थ्य गरी ५ वटा विषयगत क्षेत्रको अयलतप्लनभलअथ उबिल बनाउनको लागि प्राविधिक सहयोग	सम्बन्धित विषयगत क्षेत्र	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय तथा विषयगत क्षेत्रहरू	यु.एन.डि.पी/शहरी विपद तथा भुकम्पीय पूर्वतयारी परियोजना (SUPER)	५,००,०००
विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन सम्बन्धि क्षमता अभिवृद्धि	सबै विषयगत क्षेत्र	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय तथा विषयगत क्षेत्रहरू	यु.एन.डि.पी/शहरी विपद तथा भुकम्पीय पूर्वतयारी परियोजना (SUPER)	२,५०,०००
कृत्रिम घटना अभ्यास (भुकम्प परिदृष्यको आधारमा)	सबै विषयगत क्षेत्र	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय तथा विषयगत क्षेत्रहरू	यु.एन.डि.पी/शहरी विपद तथा भुकम्पीय पूर्वतयारी परियोजना (SUPER)	५०,०००

७.५ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको पुनरावलोकन र पृष्ठपोषण

कर्णाली प्रदेशको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनालाई बार्षिक रुपमा पुनरावलोकन र मूल्याङ्कन गरिनेछ । सो पुनरावलोकन र मूल्याङ्कनको आधारमा समसामयिक परिमार्जित गर्नुपर्ने भएमा परिमार्जनको लागि एक समिति बनाई परिमार्जित गरिनेछ । योजना पुनरावलोकन गर्न बैठक बोलाउने र पुनरावलोकनको लागि सहजिकरण गर्ने मुख्य जिम्मेवारी आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयको हुनेछ । कर्णाली प्रदेशको आगामि पुनरावलोकन तथा अद्यावधिक गर्ने बैठक आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयले २०७९ फाल्गुण महिनाको मसान्त सम्ममा गर्नेछ ।

खण्ड सात : अनुसूचीहरू

अनुसूचि १ : प्रकोप र जिल्ला अनुसारको विपद्को क्षतिको विस्तृत विवरण (जनवरी २०११– मार्च २०२२, DRR Portal, MOHA)

प्रकोप/ विपद्	जिल्ला	विपद्को घटना संख्या	मृत्यू	घाइते	हरायका व्यक्ती संख्या	प्रभावित परिवार संख्या	अनुमानित क्षति	पूर्ण घर क्षति	आसिक घर क्षति
पहिरो	हुम्ला	२१	१०	१२	४	१८	५४७५०००	२५	०
	जुम्ला	५	१२	८	१	७	०	१	०
	कालिकोट	५६	६५	४०	६	७२	१७७४००	३८	१
	मुगु	८	३	२	१	८	७०००००	१	०
	दैलेख	३०	१५	१२	५	१५२	८६७४००००	५८	४६
	सुर्खेत	१८	८	१६	१	१६	३१५००००	६	३
	जाजरकोट	४२	४५	३३	४	६१	८०००००	१३	१४
	रुकुम पश्चिम	३४	१०	८	१	५०	१३८००००	२३	२
	सल्यान	१८	१३	५	०	१४	५५०००००	१२	६
	डोल्पा	१८	११	५	८	१५	१८५७८००	७	४
	जम्मा	२५०	१९२	१४१	३१	४१३	१०५७८०२००	१८४	७६
वाढी	हुम्ला	७	०	०	१	३३	३२७६०००	२	०
	जुम्ला	११	७	०	४	३	०	०	०
	कालिकोट	१५	१३	३	२१	२७	०	१३	७
	मुगु	७	०	०	५	७३	०	११	०
	दैलेख	८	७	०	३	८	१००००००	०	५
	सुर्खेत	१५	३७	२९	९९	३८८४	१००५२८५०८१८	१४२८	२४५४
	जाजरकोट	१५	३	१	१२	१६	१०५८०००	४	०
	रुकुम पश्चिम	०	०	०	०	०	०	०	०
	सल्यान	१४	६	२	७	८	०	०	०
	डोल्पा	८	८	०	३	९	३५६१०००	१	१
	जम्मा	१००	७४	३५	१५५	४०६१	१००६१७४५८१८	१४५९	२४९४
आगलागि	हुम्ला	३६	१०	२४	०	११८	६२२१७२४०	८२	१०
	जुम्ला	३५	८	१	०	५६	१३०५०८०००	४३	४
	कालिकोट	४९	१०	१९	०	१३८	४६६८००००	६९	११
	मुगु	२९	२	३	०	९१	६२४७२०००	९०	७
	दैलेख	३८	९	७	०	३४	१११८०२५५	२०	१०
	सुर्खेत	१६९	१०	१८	०	१७९	२०१०५७२५०	८२	३६
	जाजरकोट	३४	६	१९	०	३४	१२३९८५०	८	१४

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

प्रकोप/ विपद्	जिल्ला	विपद्को घटना संख्या	मृत्यू	घाइते	हरायका व्यक्ति संख्या	प्रभावित परिवार संख्या	अनुमानित क्षति	पूर्ण घर क्षति	आसिक घर क्षति
	रुकुम पश्चिम	४२	२	१४	०	६३	३५८५६०००	२९	१८
	सल्यान	१००	९	११	०	१४९	५६८८२९००	९५	२९
	डोल्पा	१७	२	९	०	२५	३५६१०००	१५	१
	जम्मा	५४९	६८	१२५	०	८८७	६११६५४४९५	५३३	१४०
जंगलमा आगलागि	हुम्ला	०	०	०	०	०	०	०	०
	जुम्ला	०	०	०	०	०	०	०	०
	कालिकोट	१	०	१	०	०	०	०	०
	मुगु	०	०	०	०	०	०	०	०
	दैलेख	०	०	०	०	०	०	०	०
	सुर्खेत	०	०	०	०	०	०	०	०
	जाजरकोट	०	०	०	०	०	०	०	०
	रुकुम पश्चिम	०	०	०	०	०	०	०	०
	सल्यान	२	१	०	०	१	०	०	०
	डोल्पा	०	०	०	०	०	०	०	०
जम्मा	३	१	१	०	१	०	०	०	
माहामारी	हुम्ला	१	१६	०	०	०	०	०	०
	जुम्ला	०	०	०	०	०	०	०	०
	कालिकोट	१	०	१	०	०	०	०	०
	मुगु	०	०	०	०	०	०	०	०
	दैलेख	१	२	०	०	२	०	०	०
	सुर्खेत	०	०	०	०	०	०	०	०
	जाजरकोट	१६	१६	०	०	१४	१८०००००	०	०
	रुकुम पश्चिम	०	०	०	०	०	०	०	०
	सल्यान	२	१	०	०	१	०	०	०
	डोल्पा	२	७	०	०	०	०	०	०
जम्मा	२१	४२	०	०	१६	१८०००००	०	०	
चट्याङ्ग	हुम्ला	०	०	०	०	०	०	०	०
	जुम्ला	१२	५	१०	०	२८	०	०	०
	कालिकोट	११	४	२४	०	१४	१४०००००	१	६
	मुगु	५	२	११	०	८	०	०	०
	दैलेख	३८	९	४५	०	३१	१३३२०००	२	४
	सुर्खेत	३८	९	४७	०	३०	२७९९३०	३	७
	जाजरकोट	२१	८	२२	०	१५	५००००	२	०
	रुकुम पश्चिम	३७	६	६०	०	८४	०	०	०
	सल्यान	२७	७	४०	०	२५	१५८४५००	६	२
डोल्पा	१	०	६	०	०	०	०	०	

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

प्रकोप/ विपद्	जिल्ला	विपद्को घटना संख्या	मृत्यू	घाइते	हरायका व्यक्ति संख्या	प्रभावित परिवार संख्या	अनुमानित क्षति	पूर्ण घर क्षति	आंशिक घर क्षति
अतिवृष्टि	जम्मा	१९०	५०	२६५	०	२३५	३३८६४३०	१४	२९
	हुम्ला	८७	०	३	०	२०१	३३११६९००	८४	८७
	जुम्ला	४	०	०	०	३	०	२	१
	कालिकोट	९	२	१०	०	९	०	३	०
	मुगु	४	०	०	०	२७२०	१३७०६५०००	१	१
	दैलेख	२१	२	४	०	२२	०	२७	७
	सुर्खेत	२०	०	२	०	२०	१९८६०००	१६	३
	जाजरकोट	१६	०	२४	०	२५	१२३८०००	८	६
	रुकुम पश्चिम	१०	१	०	०	१४	१४६१०००	७	२
	सल्यान	१२	५	१	०	१२	३५७०००	७	६
	डोल्पा	२४	२	५	०	३७	६०२७०००	२९	६
जम्मा	२०७	१२	४९	०	३०६३	१८१२५०९००	१८४	१२४	
जनावर आक्रमण	हुम्ला	०	०	०	०	०	०	०	०
	जुम्ला	९	१	१२	०	११	०	०	०
	कालिकोट	६	०	९	०	८	०	०	०
	मुगु	०	०	०	०	०	०	०	०
	दैलेख	०	०	०	०	०	०	०	०
	सुर्खेत	०	०	०	०	०	०	०	०
	जाजरकोट	१	०	३	०	३	०	०	०
	रुकुम पश्चिम	१	०	२	०	२	०	०	०
	सल्यान	१	०	१	०	०	०	०	०
	डोल्पा	०	०	०	०	०	०	०	०
जम्मा	१८	१	२७	०	२४	०	०	०	
सर्पको टोकाई	हुम्ला	०	०	०	०	०	०	०	०
	जुम्ला	०	०	०	०	०	०	०	०
	कालिकोट	०	०	०	०	०	०	०	०
	मुगु	०	०	०	०	०	०	०	०
	दैलेख	१	१	१	०	१	०	०	०
	सुर्खेत	०	०	०	०	०	०	०	०
	जाजरकोट	०	०	०	०	०	०	०	०
	रुकुम पश्चिम	१	०	१	०	१	०	०	०
	सल्यान	०	०	०	०	०	०	०	०
	डोल्पा	०	०	०	०	०	०	०	०
जम्मा	२	१	२	०	२	०	०	०	
असिना	हुम्ला	०	०	०	०	०	०	०	०
	जुम्ला	०	०	०	०	०	०	०	०
	कालिकोट	०	०	०	०	०	०	०	०

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना - कर्णाली प्रदेश - २०७९

प्रकोप/ विपद्	जिल्ला	विपद्को घटना संख्या	मृत्यू	घाइते	हरायका व्यक्ती संख्या	प्रभावित परिवार संख्या	अनुमानित क्षति	पूर्ण घर क्षति	आंशिक घर क्षति
	मुगु	०	०	०	०	०	०	०	०
	दैलेख	०	०	०	०	०	०	०	०
	सुर्खेत	०	०	०	०	०	०	०	०
	जाजरकोट	०	०	०	०	०	०	०	०
	रुकुम पश्चिम	१	०	०	०	१२५	२९२०००	०	०
	सल्यान	०	०	०	०	०	०	०	०
	डोल्पा	०	०	०	०	०	०	०	०
	जम्मा	१	०	०	०	१२५	१२९०००	०	०
लेक लाग्नु	हुम्ला	८	१०	०	०	८	०	०	०
	जुम्ला	०	०	०	०	०	०	०	०
	कालिकोट	०	०	०	०	०	०	०	०
	मुगु	३	३	०	०	०	०	०	०
	दैलेख	०	०	०	०	०	०	०	०
	सुर्खेत	०	०	०	०	०	०	०	०
	जाजरकोट	१	१	३	०	४	०	०	०
	रुकुम पश्चिम	०	०	०	०	०	०	०	०
	सल्यान	०	०	०	०	०	०	०	०
	डोल्पा	०	०	०	०	०	०	०	०
	जम्मा	१२	१४	३	०	१२	०	०	०
भूकम्प	हुम्ला	०	०	०	०	०	०	०	०
	जुम्ला	०	०	०	०	०	०	०	०
	कालिकोट	०	०	०	०	०	०	०	०
	मुगु	०	०	०	०	०	०	०	०
	दैलेख	०	०	०	०	०	०	०	०
	सुर्खेत	०	०	०	०	०	०	०	०
	जाजरकोट	२	०	३	०	०	०	०	१८७९
	रुकुम पश्चिम	०	०	०	०	०	०	०	०
	सल्यान	१	०	२	०	०	०	२५	२९९
	डोल्पा	०	०	०	०	०	०	०	०
जम्मा	३	०	५	०	०	०	२५	२१७८	
हवाहुरी/आँधी	हुम्ला	२	०	०	०	२	३१००००	१	१
	जुम्ला	१	०	०	०	१	२५००००	०	०
	कालिकोट	३	०	२	०	०	९३०२७८	०	५०
	मुगु	०	०	०	०	०	०	०	०
	दैलेख	०	०	०	०	०	०	०	०
	सुर्खेत	७	०	२	०	२०	०	०	१३
	जाजरकोट	२	२	०	०	२	०	०	१

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

प्रकोप/ विपद्	जिल्ला	विपद्को घटना संख्या	मृत्यू	घाइते	हरायका व्यक्ती संख्या	प्रभावित परिवार संख्या	अनुमानित क्षति	पूर्ण घर क्षति	आसिक घर क्षति
	रुकुम पश्चिम	०	०	०	०	०	०	०	०
	सल्यान	०	०	०	०	०	०	०	०
	डोल्पा	०	०	०	०	०	०	०	०
	जम्मा	१५	२	४	०	२५	१४९०२७८	१	६५
डुङ्गा पल्टनु	हुम्ला	०	०	०	०	०	०	०	०
	जुम्ला	०	०	०	०	०	०	०	०
	कालिकोट	०	०	०	०	०	०	०	०
	मुगु	०	०	०	०	०	०	०	०
	दैलेख	१	०	१	०	१	०	०	०
	सुर्खेत	०	०	०	०	०	०	०	०
	जाजरकोट	०	०	०	०	०	०	०	०
	रुकुम पश्चिम	०	०	०	०	०	०	०	०
	सल्यान	०	०	०	०	०	०	०	०
	डोल्पा	०	०	०	०	०	०	०	०
	जम्मा	१	०	१	०	१	०	०	०
हिमपात	हुम्ला	१	१	१	०	१	०	०	०
	जुम्ला	१	१	०	०	१	०	०	०
	कालिकोट	०	०	०	०	०	०	०	०
	मुगु	०	०	०	०	०	०	०	०
	दैलेख	०	०	०	०	०	०	०	०
	सुर्खेत	०	०	०	०	०	०	०	०
	जाजरकोट	०	०	०	०	०	०	०	०
	रुकुम पश्चिम	०	०	०	०	०	०	०	०
	सल्यान	०	०	०	०	०	०	०	०
	डोल्पा	०	०	०	०	०	०	०	०
	जम्मा	२	२	१	०	०	०	०	०

अनुसुचि २ : विषयगत क्षेत्रहरुको स्रोत साधनहरुको विवरण
स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्रसँग उपलब्ध स्रोत साधनहरुको विवरण :

सामग्रीको नाम	परिमाण	अनुमानित लागत	भण्डारण स्थल	माग गरेपछि उपलब्ध हुने समयवधी	कैफियत
जीवनजल	२२०००	१५४३०००	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय, आपूर्ति शाखा	तत्काल	अनुमानित जनसंख्याको ४० प्रतिशत
कोट्रिम	२२०००	३३०००	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय, आपूर्ति शाखा	तत्काल	अनुमानित जनसंख्याको ४० प्रतिशत
सिटामोल	२२०००	२२०००	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय, आपूर्ति शाखा	तत्काल	अनुमानित जनसंख्याको ४० प्रतिशत
एमोक्सिसिलिन	११०००	४४०००	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय, आपूर्ति शाखा	तत्काल	अनुमानित जनसंख्याको २० प्रतिशत
मेट्रोन ४०० मि. ग्रा.	२२०००	३३०००	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय आपूर्ति शाखा		अनुमानित जनसंख्याको ४० प्रतिशत
सिप्रोफ्लोक्सासिन ५०० मि. ग्रा. र २५० मि. ग्रा.	११०००	३३००० २२०००	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय, आपूर्ति शाखा		अनुमानित जनसंख्याको २० प्रतिशत
पानी सुद्धिकरण गर्ने वाटर गार्ड, पियूष	४००००	१४०००००	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय आपूर्ति शाखा	तत्काल	प्रभावित परिवार संख्या
MUAC Tape (पाखुरा नाप्ने Child and Adult)	२७५०	११०००	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय, आपूर्ति शाखा	तत्काल	अनुमानित जनसंख्याको ५ प्रतिशत
RUIF	२७५० कार्टुन	१२१०००	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय, आपूर्ति शाखा	तत्काल	अनुमानित जनसंख्याको ५ प्रतिशत

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

सामग्रीको नाम	परिमाण	अनुमानित लागत	भण्डारण स्थल	माग गरेपछि उपलब्ध हुने समयावधी	कैफियत
MPP	२५ कार्टुन	१४४००	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय, शाखा आपूर्ति	तत्काल	अनुमानित जनसंख्याको २.५ प्रतिशत
सर्वोत्तम पिठो	८२५० के . जी .	१६५००००	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय, शाखा आपूर्ति	तत्काल	३ केजी प्रति बालबालिका
नेपाल सरकारले उपलब्ध गराउने न्यूनतम औषधिहरू	आवश्यकता अनुसार		स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय, शाखा आपूर्ति	तत्काल	आवश्यकता अनुसार
त्रिपाल, तारपोलिन, स्ट्रेचर, टेण्ट र न्यूनतम आवश्यक सामग्रीहरू)Readynade Tent (आवश्यकता अनुसार		स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय, शाखा आपूर्ति	तत्काल	आवश्यकता अनुसार
परिवार नियोजनका साधनहरू (कण्डम, पिल्स)	आवश्यकता अनुसार		स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय, शाखा आपूर्ति	तत्काल	आवश्यकता अनुसार
आइरन चक्री गोटा	११४१४८०	११४१४८०	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय, शाखा आपूर्ति	तत्काल	७८६ अनुमानित गर्भवती
भिटामिन ए	२७५० गोटा	११०००	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय, शाखा आपूर्ति	तत्काल	१ गोटा प्रति बालबालिका

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

खाद्य सुरक्षा विषयगत क्षेत्रसँग उपलब्ध श्रोत साधनको विवरणः

कर्णाली प्रदेशमा खाद्यान्न उपलब्धता (३१ वैशाख २०७७)

क्र.सं.	जिल्ला	प्रदेश खाद्य वासलात आ.व. ०७५/०७६ बाट		FMIC खाद्यान्न उपलब्धता (मे.टन)	बजारमा खाद्यान्न उपलब्धता (मे.टन)	हाल खाद्यान्न उपलब्धता (मे.टन)	Food Deficit
		खाद्यान्न आवश्यकता -(मे.टन)	खाद्यान्न उपलब्धता (मे.टन)				
१	रुकुम पश्चिम	४३,८०८	४७,९०८	१९	२००	४८,१२७	-४,१००
२	सल्यान	५१,९०८	६५,९०४	०	१३९	६६,०४३	-१३,९९६
३	सुर्खेत	७७,६६०	७८,७३४	७६१	१,०००	८०,४९५	-१,०७४
४	दैलेख	५५,६७७	५६,६८२	२६	४००	५७,१०८	-१,००५
५	जाजरकोट	३९,१६७	३६,७७०	३४६	१४०	३७,२५६	२,३९७
६	डोल्पा	७,८०४	५,३१७	४६३	८०	५,८६०	२,४८७
७	जुम्ला	२२,६६८	१५,६३८	१५३	४००	१६,१९१	७,०३०
८	कालीकोट	२९,७३९	११,७७५	२८१	४५०	१२,५०६	१७,९६४
९	मुगु	११,७१०	६,२६६	३०७	२००	६,७७३	५,४४४
१०	हुम्ला	१०,८५७	२,५८४	६१६	०.५	३,२०१	८,२७३
जम्मा		३५०,९९८	३२७,५७८	२,९७०.७०	३,००९	३३३,५५८	२३,४२०

Source of Information:

MoLMAC: Ministry of Land Management Agriculture and Cooperatives (Food balance Sheet FY 075/76)

FMTCC: Food Management and Trade Company Limited (Record as of 13 May 2020)

DCCIs: District Chamber of Commerce (Data updated on 15 May 2020)

नोटः हाल उपलब्ध ४१,०६० मे.ट. खाद्यान्न यदि प्रदेशका सबै ठाउँमा समान र बैज्ञानिक तौरले वितरण/उपलब्ध छ भन्ने आदर्श अवस्थालाई मान्ने हो भने यो खाद्यान्न प्रदेशका लागि जम्मा ४२ दिन का लागि मात्र प्रयाप्त छ । (२०१ के. जी. खाद्यान्न/ब्यक्ति/बर्ष आवश्यक पर्छ र आधार जनसंख्या २०७५ लाई मानेर हेर्दा पनि, प्रदेशमा प्रति दिन ९६१.६४ मे.ट. खाद्यान्न आवश्यक हुन्छ)

क्र. सं.	उपकरण / सामग्री नाम, विवरण	उपलब्ध संख्या	भण्डारण गरिएको स्थान	सम्पर्क ब्यक्ति	सम्पर्क नम्बर	कैफियत
१	खाद्यान्न गोदाम घर (WFP)	२	सुर्खेत र जुम्ला	पूर्ण बहादुर	९८५७०६९३९३	PHSA, MHSA

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

				नेपाली		
२	खाद्यान्न गोदाम घर (FMTC)	९	सल्यान बाहेक प्रत्येक जिल्लामा	माधव मिश्र	९८४७२७६९२६	Province level at Surkhet and district level
३	खाद्यान्न (चामल)	८००० क्वीन्टल	सुर्खेत	माधव मिश्र	९८४७२७६९२६	Province level at Surkhet and district level
४	खाद्यान्न Nutrimix Food (WFP)		५ जिल्ला	पूर्ण बहादुर नेपाली	९८५७०६९३९३	जिल्ला जिल्लामा
५	NFI	३२५ pc	Surkhet	डम्बर बोहरा	९८४८४३८९३२	

खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन विषयगत क्षेत्रसँग उपलब्ध श्रोत साधनको विवरण:

कर्णालीप्रदेश वाश क्लस्टरको मनसुन पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७९							
सि.नं	विवरण	ईकाइ	उपलब्धता	अनुमानित लागत (रु हजारमा)	सामग्री वा क्षमता रहेको स्थान	समयावधि	कैफियत
१	हाइजिन किट	सेट	१५१३	३०२६	सुर्खेत र नेपालगंज	१ देखि ४ घण्टा भित्र विपद् व्यवस्थापन समितिलाई उपलब्ध गराउन सक्ने	
२	प्लाष्टिक जग/बाल्टी	बटा	१८१५	९०७.५	"	"	
३	अक्वाट्याव	बटा	५०००	२५	"	"	
४	पानी टंकी ५०० लि.	बटा	१०	१२५	"	"	
५	हेण्डवाश स्टेशन	बटा	१२	३६	"	"	
६	अस्थायी चर्पि	बटा	१२३	२२१४	"	"	
७	तारपलिन	मिटर	११६१	२३२२	"	"	
८	आई.ई.सि मेटेरियल	सेट	१००००	१०००	"	"	
९	रेडियो कार्यक्रम	पटक	१०१००	१०१०	"	"	
१०	तालिम प्राप्त जनशक्ति	जना	९४	४७०	"	"	
११	पानी परीक्षण भ्यान	बटा	१	१०५	सुर्खेत	"	भाडामा
१२	बिपद् आक्समिक कोष	रकम	३०००००	३००	सुर्खेत र नेपालगंज	"	
	जम्मा			११५४०.५			

शिक्षा विषयगत क्षेत्रसँग उपलब्ध श्रोत साधको विवरण

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

प्रतिकार्य क्षमताको विवरण	सामग्री वा क्षमता रहेको स्थान	अभाव	कैफियत
क. जनशक्ति क्षमता			
उपलब्ध तालिम प्राप्त जनसशक्ति	१० जना, विरेन्द्रनगर सुर्खेत		प्लान इन्टरनेशनल नेपाल
उपलब्ध तालिम प्राप्त जनसशक्ति	१० जना, विरेन्द्रनगर सुर्खेत		सेभ द चिल्ड्रेन
ख. सामग्री			
अस्थाई सिकाइ केन्द्र संचालनका लागि आवश्यक सामग्री			
Student Kits (Stationary -basic individual pack)			
Education Kits	१२५ सेट		युनिसेफ र सेभ द चिल्ड्रेन
ECD Kits	१४५ सेट		युनिसेफ र सेभ द चिल्ड्रेन
School Kits	२३२३ सेट		युनिसेफ र सेभ द चिल्ड्रेन
Student Kits (Junior)	३९७९ सेट		युनिसेफ र सेभ द चिल्ड्रेन
Student Kit, Senior (Adolescent Kit)			
Teacher Kits	५० सेट		युनिसेफ
Recreational Kits	सेट		
Personal Hygiene Item	सेट		
Indoor Games Materials			
Cloths			
Tent	१,१६१ सेट		प्लान इन्टरनेशनल नेपाल
P-form	८१६ सेट		प्लान इन्टरनेशनल नेपाल
Student Kit, Senior (Adolescent Kit)	३० सेट		प्लान इन्टरनेशनल नेपाल
School Kits	२ सेट		प्लान इन्टरनेशनल नेपाल
ECD Kits	२ सेट		प्लान इन्टरनेशनल नेपाल
Activities books and others stationeries	१८७००		युनिसेफ

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

सामग्रीको नाम	परिमाण	अनुमानित लागत	भण्डारण स्थल	माग गरेपछि उपलब्ध हुने समयावधी	कैफियत
ECD Kits	१०० सेट	१५,००००० ।	नेपालगञ्ज बाँके	७२ घण्टा	सेभ द चिन्ड्रेन
School Kits	१२० सेट	२०,००००० ।	नेपालगञ्ज बाँके	७२ घण्टा	सेभ द चिन्ड्रेन
Student Kits (Junior)	१६९८ सेट	२०,००००० ।	नेपालगञ्ज बाँके	७२ घण्टा	सेभ द चिन्ड्रेन
Student Kit, Senior (Adolescent Kit)	२९,७९ सेट	३०,००००० ।	नेपालगञ्ज बाँके	७२ घण्टा	सेभ द चिन्ड्रेन
Tarpaulin	१,१६१ सेट	३,११७,४५५	विरेन्द्रनगर सुर्खेत	७२ घण्टा	प्लान इन्टरनेशनल नेपाल
P-form	८१६ सेट	५८५,७०५	विरेन्द्रनगर सुर्खेत	७२ घण्टा	प्लान इन्टरनेशनल नेपाल
Student Kit, Senior (Adolescent Kit)	३० सेट	७८,०८३	विरेन्द्रनगर सुर्खेत	७२ घण्टा	प्लान इन्टरनेशनल नेपाल
School Kits	२ सेट	१०४,०७३	विरेन्द्रनगर सुर्खेत	७२ घण्टा	प्लान इन्टरनेशनल नेपाल
ECD Kits	२ सेट	९६,१६३	विरेन्द्रनगर सुर्खेत	७२ घण्टा	प्लान इन्टरनेशनल नेपाल

सामग्री	स्थान	सामग्रीको जिम्मेवार निकाय	उपलब्ध गराउने निकाय	उपलब्ध हुन सक्ने समयावधी	कैफियत
Accommodation tent- Set- 2	विरेन्द्रनगर सुर्खेत	प्लान इन्टरनेशनल नेपाल	प्लान इन्टरनेशनल नेपाल	७२ घण्टा	
Adolescent kits- Set- 30	विरेन्द्रनगर सुर्खेत	प्लान इन्टरनेशनल नेपाल	प्लान इन्टरनेशनल नेपाल	७२ घण्टा	
AFS Kit- Set- 2	विरेन्द्रनगर सुर्खेत	प्लान इन्टरनेशनल नेपाल	प्लान इन्टरनेशनल नेपाल	७२ घण्टा	
Blanket- Pcs- 570	विरेन्द्रनगर सुर्खेत	प्लान इन्टरनेशनल नेपाल	प्लान इन्टरनेशनल नेपाल	७२ घण्टा	
CFS Kit-1- Set- 9	विरेन्द्रनगर सुर्खेत	प्लान इन्टरनेशनल नेपाल	प्लान इन्टरनेशनल नेपाल	७२ घण्टा	
ECD Kits- Set- 2	विरेन्द्रनगर	प्लान इन्टरनेशनल	प्लान इन्टरनेशनल	७२ घण्टा	

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

	सुर्खेत	नेपाल	नेपाल		
Huggy Pro Tent, 42mx42m- Set- 3	बिरेन्द्रनगर सुर्खेत	प्लान इन्टरनेशलन नेपाल	प्लान इन्टरनेशलन नेपाल	७२ घण्टा	
Hygiene kit- Set- 3	बिरेन्द्रनगर सुर्खेत	प्लान इन्टरनेशलन नेपाल	प्लान इन्टरनेशलन नेपाल	७२ घण्टा	
Kitchen Utensils- Set- 110	बिरेन्द्रनगर सुर्खेत	प्लान इन्टरनेशलन नेपाल	प्लान इन्टरनेशलन नेपाल	७२ घण्टा	
Male Dhoti- Pcs- 7	बिरेन्द्रनगर सुर्खेत	प्लान इन्टरनेशलन नेपाल	प्लान इन्टरनेशलन नेपाल	७२ घण्टा	
Mosquito net- Pcs- 828	बिरेन्द्रनगर सुर्खेत	प्लान इन्टरनेशलन नेपाल	प्लान इन्टरनेशलन नेपाल	७२ घण्टा	
New born baby kits- Set- 130	बिरेन्द्रनगर सुर्खेत	प्लान इन्टरनेशलन नेपाल	प्लान इन्टरनेशलन नेपाल	७२ घण्टा	
NFRI (Non-food relief items) - Set- 30	बिरेन्द्रनगर सुर्खेत	प्लान इन्टरनेशलन नेपाल	प्लान इन्टरनेशलन नेपाल	७२ घण्टा	
Nylon rope- Pcs- 7440	बिरेन्द्रनगर सुर्खेत	प्लान इन्टरनेशलन नेपाल	प्लान इन्टरनेशलन नेपाल	७२ घण्टा	
Nylon Rope (1 Pc=10 Mtr)- Mtr- 70	बिरेन्द्रनगर सुर्खेत	प्लान इन्टरनेशलन नेपाल	प्लान इन्टरनेशलन नेपाल	७२ घण्टा	
Packing bag(to pack utensils)- Pcs- 100	बिरेन्द्रनगर सुर्खेत	प्लान इन्टरनेशलन नेपाल	प्लान इन्टरनेशलन नेपाल	७२ घण्टा	
Pfoam-1- Pcs- 816	बिरेन्द्रनगर सुर्खेत	प्लान इन्टरनेशलन नेपाल	प्लान इन्टरनेशलन नेपाल	७२ घण्टा	
Plain Clothe (1 Pc=2Mtr)- Mtr- 16	बिरेन्द्रनगर सुर्खेत	प्लान इन्टरनेशलन नेपाल	प्लान इन्टरनेशलन नेपाल	७२ घण्टा	
Plastic Packing Bags- Pcs- 507	बिरेन्द्रनगर सुर्खेत	प्लान इन्टरनेशलन नेपाल	प्लान इन्टरनेशलन नेपाल	७२ घण्टा	
Printed Clothe (1 Pc= 7Mtr)- Mtr- 49	बिरेन्द्रनगर सुर्खेत	प्लान इन्टरनेशलन नेपाल	प्लान इन्टरनेशलन नेपाल	७२ घण्टा	
Cloth-female (Sari)- Pcs- 8	बिरेन्द्रनगर सुर्खेत	प्लान इन्टरनेशलन नेपाल	प्लान इन्टरनेशलन नेपाल	७२ घण्टा	
School Kits- Set- 2	बिरेन्द्रनगर सुर्खेत	प्लान इन्टरनेशलन नेपाल	प्लान इन्टरनेशलन नेपाल	७२ घण्टा	
Bucket with lid- Pcs- 125	बिरेन्द्रनगर सुर्खेत	प्लान इन्टरनेशलन नेपाल	प्लान इन्टरनेशलन नेपाल	७२ घण्टा	
Suiting Clothe (1 Pc=3.5 Mtr)- Mtr- 24.5	बिरेन्द्रनगर सुर्खेत	प्लान इन्टरनेशलन नेपाल	प्लान इन्टरनेशलन नेपाल	७२ घण्टा	
Tarpaulin- Pcs- 1161	बिरेन्द्रनगर सुर्खेत	प्लान इन्टरनेशलन नेपाल	प्लान इन्टरनेशलन नेपाल	७२ घण्टा	
Terri Cotton Clothe (1 Pc=4 Mtr)- Mtr- 32	बिरेन्द्रनगर सुर्खेत	प्लान इन्टरनेशलन नेपाल	प्लान इन्टरनेशलन नेपाल	७२ घण्टा	

संरक्षण विषयगत क्षेत्रसँग उपलब्ध स्रोत साधनको विवरण :

विपद् प्रतिकार्यसँग सम्बन्धित जनशक्ति सम्बन्धी विवरण

क्रसं	तालिमको नाम	तालिम प्राप्त संख्या	जिल्ला	सम्पर्क नम्बर	कैफियत
१	प्राथमिक उपचार तथा खोज उद्धार तालिम	९६	कालिकोट, दैलेख, सल्यान, जाजरकोट		आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, कर्णाली प्रदेश
२	घटना व्यवस्थापन तालिम	५८	जुम्ला, कालिकोट, डोल्पा, जाजरकोट, दैलेख	९८०१२४२२११	साभेदार संस्थाका कर्मचारी
३	आकस्मिक उद्धार टोली	१०	सुर्खेत	९८०२०२०४६९	प्लानको कर्मचारी, आवश्यकता अनुसार जुम्ला, कालिकोट र डोल्पामा परिचालन हुन्छन्
४	विपद्मा संरक्षण	१०	सुर्खेत	९८०२०२०४६९	प्लानको कर्मचारी, आवश्यकता अनुसार जुम्ला, कालिकोट र डोल्पामा परिचालन हुन्छन्
५	संरक्षण सम्बन्धि तालिम	१४	जुम्ला, कालिकोट,	९८०१२४२२११	साभेदार संस्थाका कर्मचारी
	पारा सामाजिक कार्यकर्ताहरुलाई मनोसामाजिक सहयोग तालिम	४९	कालिकोट, जाजरकोट, दैलेख	९८४७८३४३१३	किर्डाक नेपाल, सोसेक, पाँचतारा युवासंरक्षक मञ्च, पाहाडि क्षेत्रविकास अभियान

विपद् प्रतिकार्यमा मनोविमर्श सेवाका लागि जनशक्ति सम्बन्धी विवरण

क्रसं	मनोविमर्शकर्ता/मनोविदको नाम	संख्या	आवद्ध संस्था	सम्पर्क नम्बर	इमेल ठेगाना
१	शर्मिला वि.सी	१	टि.पी.ओ नेपाल, सुर्खेत	९८४८४८०१५२	bc.sharmaila2044@gmail.com
२	दिल बहादुर शाही	१	किर्डाक नेपाल, कालिकोट	९८४४९२५६०८	dshahi.2011@gmail.com
३	लेखनाथ अधिकारी	१	एभरेष्ट क्लब, दैलेख	९८४५४४१७०५	lekhnath.isk@gmail.com
४	लक्ष्मण वि.क	१	एभरेष्ट क्लब, दैलेख	९८४८४३४९२३	laxman.everestclub@gmail.com

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

५	तारा गिरी	१	सोसेक नेपाल दैलेख	९८४०५६०२६८	giritira4@gmail.com
६	नन्दराज आचार्य	१	टि.पी.ओ नेपाल, जुम्ला	९८४८३०६२५१	acharyand32@gmail.com
७	संगीता वली	१	आवाज, सुर्खेत	९८६८९३३३२९	sangitaoli.2010@gmail.com
८	निकिता क्षेत्री	१	आवाज, सुर्खेत	९८६५९४१९३८	sangitaoli.2010@gmail.com
९	मञ्जुल अधिकारी	१	सुर्खेत	९८५८०४१७२३	adhikari.manjul5@gmail.com
१०	जुठिराम चौधरी	१	सेभ द चिल्ड्रेन, सुर्खेत	९८४७८३४३१३	Juthiram.chaudhari@savethechildren.org
११	लक्ष्मण नाथ	१	सि.एम.सी नेपाल, सुर्खेत	९८४९३९१५३५	laxman@cmcnepal.org.np
१२	निर्मला कुमारी भण्डारी	१	सि.एम.सी नेपाल, सुर्खेत	९८६४३५३३७६	nirmalabhandari361@gmail.com

श्रोत सामग्रीहरूको विवरण

क्र सं	उपकरण / सामग्री नाम, विवरण	उपलब्ध संख्या	भण्डारण गरिएको स्थान	सम्पर्क ब्यक्ति	सम्पर्क नम्बर	कैफियत
१	हेल्पलाइन १०९८ उद्धार तथा सुरक्षित आवास	३० जना	सोसेक नेपाल	हिरा सिंह थापा	९८५८०५१०८९	hira.thapa@sosec.org.np
२	हेल्पलाइन १०९८ उद्धार तथा सुरक्षित आवास	३० जना	आवाज संस्था	पवित्रा शाही	९८५८०५०८०७	skt@aawaaj.org.np
३	डिगनिटी किट (Dignity Kit)	३९५ जना	सेभ द चिल्ड्रेन सुर्खेत	जुठिराम चौधरी	९८४७८३४३१३	juthiram.chaudhari@savethechildren.org
४	वेबि प्याकेज (०-२ वर्ष) Baby package (0-2 year)	५९२ जना	सेभ द चिल्ड्रेन सुर्खेत	जुठिराम चौधरी	९८४७८३४३१३	juthiram.chaudhari@savethechildren.org
५	वेबि प्याकेज (२-५ वर्ष) Baby package (2-5 year)	५५४ जना	सेभ द चिल्ड्रेन सुर्खेत	जुठिराम चौधरी	९८४७८३४३१३	juthiram.chaudhari@savethechildren.org
६	कम्बल	३००	सेभ द चिल्ड्रेन सुर्खेत	जुठिराम चौधरी	९८४७८३४३१३	juthiram.chaudhari@savethechildren.org

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

६	किशोरावस्थाको लागि किट Adolescent kits	३० सेट	प्लान इन्टरनेशनल नेपाल	दुर्गा क्षेत्री	९८०९२४२२९९	durgakumari.kshetri@plan-international.org
७	सि.एफ.एस किट CFS Kit	३ सेट	प्लान इन्टरनेशनल नेपाल	दुर्गा क्षेत्री	९८०९२४२२९९	durgakumari.kshetri@plan-international.org
८	ए.एफ.एस किट AFS Kit	२ सेट	प्लान इन्टरनेशनल नेपाल	दुर्गा क्षेत्री	९८०९२४२२९९	durgakumari.kshetri@plan-international.org
९	ब्लांकेट Blanket	१००० थान	प्लान इन्टरनेशनल नेपाल	दुर्गा क्षेत्री	९८०९२४२२९९	durgakumari.kshetri@plan-international.org
१०	नवजात शिशु किट New born baby kits	१०० सेट	प्लान इन्टरनेशनल नेपाल	दुर्गा क्षेत्री	९८०९२४२२९९	durgakumari.kshetri@plan-international.org

बन्दोबस्ती बिषयगत क्षेत्रको अन्तर्गत उपलब्ध साधन ,स्रोत र सामग्रीहरूको विवरण

उपकरण र सामग्री नाम संरचना, विवरण	उपलब्ध संख्या	भण्डारण गरिएको र रहेको स्थान	सम्पर्क ब्यक्ति	सम्पर्क नम्बर	कैफियत
Family Tent	२७५ थान	मानवीय सहायता स्थल, नेपालगंज	पदम शाहि	९८४८०२९६४०	गृह मन्त्रालयको सामग्री
Tent	५०० थान	मानवीय सहायता स्थल, नेपालगंज	पदम शाहि	९८४८०२९६४०	गृह मन्त्रालयको सामग्री
भण्डारण स्थल	१८६५ वर्ग मि.	मानवीय सहायता स्थल, सुर्खेत	पुर्ण बहादुर नेपाली	९८५७०६९३९३	क्षमता ७५०
तेल भण्डारण टैंक	४	मानवीय सहायता स्थल, सुर्खेत	पुर्ण बहादुर नेपाली	९८५७०६९३९३	
भण्डारण स्थल	३७५ वर्ग मि.	मानवीय सहायता स्थल , जुम्ला	पुर्ण बहादुर नेपाली	९८५७०६९३९३	
तेल भण्डारण टैंक	६	मानवीय सहायता स्थल , जुम्ला	पुर्ण बहादुर नेपाली	९८५७०६९३९३	

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

उपकरण र सामग्री नाम संरचना, विवरण	उपलब्ध संख्या	भण्डारण गरिएको र रहेको स्थान	सम्पर्क ब्यक्ति	सम्पर्क नम्बर	कैफियत
प्रिफेब्र अफिस	३ वटा	मानवीय सहायता स्थल , जुम्ला	पुर्ण बहादुर नेपाली	९८५७०६९३९३	
फोर्क लिफ्ट	८ वटा	मानवीय सहायता स्थल , जुम्ला	पुर्ण बहादुर नेपाली	९८५७०६९३९३	
जेनेरेटर	९	मानवीय सहायता स्थल , जुम्ला	पुर्ण बहादुर नेपाली	९८५७०६९३९३	
गैह्र खाद्य सामग्री	२०० सेट	नेपाल रेडक्रस प्रदेश कार्यालय	कृष्ण बहादुर थापा	९८५८०५२९०९	
गैह्र खाद्य सामग्री	५०० सेट	Mercy Corps Office	डम्बर बहादुर बोहोरा	९८४८४३८९३२	

सुरक्षित आश्रयस्थल तथा शिविर समन्वय तथा शिविर व्यवस्थापन क्षेत्र अन्तर्गत उपलब्ध साधन ,स्रोत र सामग्रीहरूको विवरण

क्र सं	तालिमको नाम	तालिम प्राप्त संख्या	जिल्ला	सम्पर्क नम्बर	कैफियत
१	घटना व्यवस्थापन तालिम	६०	जाजरकोट, दैलेख, कालिकोट	९८४४९२५६०८	परामसृमाजिक कार्यकर्ता तथा घटना व्यवस्थापकहरू
२	मनोविमर्श तालिम	७०	दैलेख, कालीकोट, जाजरकोट	९८४४९२५६०८	मनोविमर्शकर्ता र तालिम प्राप्त शिक्षकहरू
३	मनोविमर्श कर्ता	३	दैलेख, कालीकोट, जाजरकोट	९८४५४४९७०५, ९८४०५६०२६८	किर्डाक नेपाल, सोसेक नेपाल, पहाडी क्षेत्र विकास अभियान
४	मनोविमर्श कर्ता	१	सुर्खेत	९८४५२६८८९०	कोसीस नेपाल

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

क्र सं	तालिमको नाम	तालिम प्राप्त संख्या	जिल्ला	सम्पर्क नम्बर	कैफियत
५	मनोविमर्श कर्ता	१	सुर्खेत	९८४९३९१५३५	सी एम सी नेपाल
६	मनोविमर्श कर्ता	१	सुर्खेत	९८४८११५१८९	टि पी ओ नेपाल

विवरण	उपलब्ध संख्या	भण्डारण गरिएको स्थान	सम्पर्क ब्यक्ति	सम्पर्क नम्बर	कैफियत
हेल्पलाइन १०९८ उद्धार तथा सुरक्षित आवास	३० जना	सोसेक नेपाल	हिरा सिंह थापा	९८५८०५१०८९	hira.thapa@sosec.org.np
हेल्पलाइन १०९८ उद्धार तथा सुरक्षित आवास	३० जना	आवाज संस्था	पवित्रा शाही	९८५८०५०८०७	skt@aawaaj.org.np
Dignity kit	३९५ सेट	सेभ द चिल्ड्रन सुर्खेत	दिल ऐर	९८५८४२४१६५	dil.air@savethechildren.org
Baby package (0-2 year)	५९२ सेट	सेभ द चिल्ड्रन सुर्खेत	दिल ऐर	९८५८४२४१६५	dil.air@savethechildren.org
Baby package (2-5 year)	५५४ सेट	सेभ द चिल्ड्रन सुर्खेत	दिल ऐर	९८५८४२४१६५	dil.air@savethechildren.org

खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्र (विशेषतः नेपाली सेना) सँग उपलब्ध श्रोत साधनको विवरण :

(क) श्री उत्तर पश्चिम पृतना हे.क्वा., निमारे व्यारेक, सुर्खेत

विपद् प्रतिकार्यसँग सम्बन्धित श्रोत सामग्रीहरूको विवरण

सि.न.	विवरण	उपलब्ध संख्या	भण्डारण गरिएको स्थान	सम्पर्क व्यक्ती	सम्पर्क नं.	कै.
१	DM00001-2 KG FIRE EXTINGUISHER (A.B.C)	4	उत्तर पश्चिम पृतना हेविपद .क्वा. व्यवस्थापन स्टोर	सुकृष्ण बहादुर . /बस्नेत हु सुरेन्द्र.कुमार खड्का	9846249258	
२	DM00002-5 KG FIRE EXTINGUISHER (A.B.C)	6	“	“	“	
३	DM00003-10 KG FIRE EXTINGUISHER (A.B.C)	7	“	“	“	
४	DM00005-FIRE PROOF BOOT	10	“	“	“	
५	DM00008-ALUMINUM LADDER	1	“	“	“	
६	DM00015-BACKBOARD WITH 2 STRAPS	5	“	“	“	
७	DM00021-RAFTING BOATS	1	“	“	“	
८	DM00022-INFLATABLE RUBBER BOAT	1	“	“	“	
९	DM00023-INFLATABLE (TUBE) REPAIR KIT	1	“	“	“	
१०	DM00024-OBM	1	“	“	“	
११	DM00029-WATER PROOF LIFE JACKET	41	“	“	“	
१२	DM00031-LIFE BUOY	20	“	“	“	
१३	DM00033-5 KVA PORTABLE GENERATOR	1	“	“	“	

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

सि.न.	विवरण	उपलब्ध संख्या	भण्डारण गरिएको स्थान	सम्पर्क व्यक्ती	सम्पर्क नं.	कै.
१४	DM00040-ROTARY RESCUE SAW	1	“	“	“	
१५	DM00042-ROTARY RESCUE SAW FOR CONCRETE CUTTING BLADE	4	“	“	“	
१६	DM00043-ROTARY RESCUE SAW FORMETAL CUTTING BLADE	4	“	“	“	
१७	DM00046-RECIPROCATING SAW REPLACEMENT BLADES(WOOD)	1	“	“	“	
१८	DM00056-ROTARY (DEMOLITION) HAMMER DRILL	1	“	“	“	
१९	DM00058-DEMOLITION HAMMER (6 KG CAPACITY)	1	“	“	“	
२०	DM00059-DEMOLITION HAMMER (10.3 KG CAPACITY) (MEDIUM)	1	“	“	“	
२१	DM00074-HYDRAULIC JACKS 5 / 10 / 12 / 20 / 30 TON	31	“	“	“	
२२	DM00091-PINCH POINT PRAY BARS(60)INCH	2	“	“	“	
२३	DM00093-CROWBAR (60 CM)	8	“	“	“	
२४	DM00098-SHOVEL ROUNDED OR SPADE	2	“	“	“	
२५	DM00099-LEVEL 60 CM	1	“	“	“	
२६	DM00104-MEASURING	1	“	“	“	

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

सि.न.	विवरण	उपलब्ध संख्या	भण्डारण गरिएको स्थान	सम्पर्क व्यक्ती	सम्पर्क नं.	कै.
	TAPE (5M)					
२७	DM00106-NAILS (KG)	1	“	“	“	
२८	DM00107-BOLT CUTTER	2	“	“	“	
२९	DM00114-CARPENTER HAND SAW (60 CM BLADE)	3	“	“	“	
३०	DM00119-KARABINER	20	“	“	“	
३१	DM00121-RESCUE PULLEYS (2 OR 4)(50 MM OR 100 MM)	6	“	“	“	
३२	DM00122-RESCUE PULLEY	3	“	“	“	
३३	DM00134-DYNAMIC ROPE (200 M)	4	“	“	“	
३४	DM00159-SAFETY CONES	6	“	“	“	
३५	DM00161-FLEXIBLE WATER STORAGE BLADDER (5000 IT CAPACITY)	1	“	“	“	
३६	DM00374-MEDICAL FIRST AID SET WITH BAG (MEDICAL FIRST RESPONDER SET IN BAG PACK)	2	“	“	“	
३७	DM00375-LUMINOUS JAKET, VEST	3	“	“	“	
३८	DM00376-FIRE FIGHTING HELMET WITH FACE SHIELD	10	“	“	“	
३९	DM00377-FIRE FIGHTERS WORKING GLOVES	10	“	“	“	
४०	DM00381-FIRE	10	“	“	“	

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

सि.न.	विवरण	उपलब्ध संख्या	भण्डारण गरिएको स्थान	सम्पर्क व्यक्ती	सम्पर्क नं.	कै.
	PROXIMITY SUIT					
४१	DM00382-FLASH HOOD	10	“	“	“	
४२	DM00384-SAFETY HELMET WITH HEAD LAMP	5	“	“	“	
४३	DM00387-SEAT HARNESS	2	“	“	“	
४४	DM00388-HARNESS	2	“	“	“	
४५	DM00392-CIRCULAR SAW	1	“	“	“	
४६	DM00393-BUCKET (STEEL)	2	“	“	“	
४७	DM00395-EXTENSION CORD 30 MTR	1	“	“	“	
४८	DM00415-THROW BAG	4	“	“	“	
४९	DM00419-FIRST AID KIT (GENERAL)	1	“	“	“	
५०	DM00424-SAFETY HELMET (WORKING)	10	“	“	“	
५१	DM00446-HAMMER	2	“	“	“	
५२	DM00504-GPS	7	“	“	“	
५३	DM00537-FOLDING STRETCHER	1	“	“	“	
५४	DM00540-CHAIN FILLNG KIT	1	“	“	“	
५५	DM00568-FIRE BEATER	25	“	“	“	
५६	DM00572-FOLDING SCOOP STRETCHER	2	“	“	“	

(ख) श्री विनायकदल गण

विपद् प्रतिकार्यसँग सम्बन्धित जनशक्ति सम्बन्धी विवरण

सि.नं.	तालिमको नाम	तालिम प्राप्त संख्या	जिल्ला	सम्पर्क ब्यक्ति	सम्पर्क नम्बर	कै.
१	वाटरम्यानसिप तालिम	४	सुर्खेत	हु. अमर बहादुर थापा	९८०११५३१४८	
२	TLSAR तालिम	३	सुर्खेत	हु. सुमन राना	९८४८१३८६७२	
३	माईनर रेस्क्यु तालिम	२	सुर्खेत	प्युठ आशिष मग्राती	९८००५९२७९५	
४	फायर फईटिङ्ग तालिम	१	सुर्खेत	अम. विनोद सिंह	९८४८३९८१००	

विपद् प्रतिकार्यसँग सम्बन्धित श्रोत सामाग्रीहरूको विवरण

सि.नं.	उपकरण/सामग्रीको नाम, विवरण	उपलब्ध संख्या	भण्डारण गरिएकोस्थान	सम्पर्क ब्यक्ति	सम्पर्क नम्बर	कै.
१	V.H.F. हाईटेरा रेडियो सेट	गोटा-१	गण हे.क्वा., टे.क्यु. स्टोर	जम. भवानी प्रसाद लम्साल	९८४८०४६४३८	

(ग) श्री राजअस्त्र गण, एयरपोर्ट व्यारेक, सुर्खेत

विपद् प्रतिकार्यसँग सम्बन्धित जनशक्ति विवरण

सि.नं.	तालिमको नाम	तालिम प्राप्त संख्या	जिल्ला	सम्पर्क ब्यक्ति	सम्पर्क नम्बर	कै.
१	TSLR	९	सुर्खेत	स.से. गणेश बहादुर कार्की	९७६२८९९५१४	हाल गणमा खडा-४
२	विपद् व्यवस्थापन तालिम	२	सुर्खेत			हाल गणमा खडा-२
३	एसल्ट पाईनर	१२	सुर्खेत			हाल गणमा खडा-५

विपद् प्रतिकार्यसँग सम्बन्धित श्रोत सामाग्रीहरूको विवरण

सि.नं.	उपकरण/सामग्रीको नाम, विवरण	उपलब्ध संख्या	भण्डारण गरिएकोस्थान	सम्पर्क ब्यक्ति	सम्पर्क नम्बर	कै.
१	प्लाष्टिकहेल्मेट With भाईजर	गोटा-२	गण हे.क्वा., डिफेन्स	F N 18	15 0	

			स्टोर			
२	ट्युब	गोटा-२	गण हे.क्वा., डिफेन्स स्टोर			
३	वाटर प्रूफ ज्याकेट	गोटा-२२	गण हे.क्वा., डिफेन्स स्टोर			
४	पिक	गोटा-५	गण हे.क्वा., डिफेन्स स्टोर			
५	साबेल	गोटा-५	गण हे.क्वा., डिफेन्स स्टोर			
६	5 KG FIRE EXTINGUISHER (A.B.C)	गोटा-३	गण हे.क्वा., डिफेन्स स्टोर			
७	KNEE PAD	गोटा-४	गण हे.क्वा., डिफेन्स स्टोर			
८	HEAD LAMP	गोटा-३	गण हे.क्वा., डिफेन्स स्टोर			
९	CARABINER-OMEGA 2.4 TON (RESC EQMT)	गोटा-२	गण हे.क्वा., डिफेन्स स्टोर			
१०	MEDICAL FIRST AID BAG (MEDICAL FIRST RESPONDER SET IN BAG PACK)	गोटा-२	गण हे.क्वा., डिफेन्स स्टोर			
११	LUMINOUS JAKET, VEST	गोटा-१	गण हे.क्वा., डिफेन्स स्टोर			
१२	FIRE FIGHTING HELMET WITH FACE SHIELD	गोटा-५	गण हे.क्वा., डिफेन्स स्टोर			
१३	THROW BAG	गोटा-३	गण हे.क्वा., डिफेन्स स्टोर			
१४	EAR PROTECTION	गोटा-८	गण हे.क्वा., डिफेन्स स्टोर			
१५	SAFETY HELMET (WORKING)	गोटा-१०	गण हे.क्वा., डिफेन्स स्टोर			
१६	Water Helmet	गोटा-३	गण हे.क्वा., डिफेन्स स्टोर			
१७	FIRE BEATER	गोटा-१०	गण हे.क्वा., डिफेन्स स्टोर			

(घ) श्री नयाँ सबुज गण कपासे व्यारेक, सुर्खेत ।

विपद् प्रतिकार्यसँग सम्बन्धित जनशक्ति सम्बन्धी विवरण

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

सि.नं.	तालिमको नाम	तालिम प्राप्त संख्या	जिल्ला	सम्पर्क ब्यक्ति	सम्पर्क नम्बर	कै.
१	वाटरम्यानसिप तालिम	७	सुर्खेत	स.से. रोहित अधिकारी	९८४३६४७०४४	
२	एसल्ट पाईनियर तालिम	१७	सुर्खेत			
३	फायर एक्सट्रिङ्ग गुईसर	२	सुर्खेत			
४	Dart तालिम	२७	सुर्खेत			
५	Tactical Level Search and Rescue तालिम	२८	सुर्खेत			

विपद् प्रतिकार्यसँग सम्बन्धित श्रोत सामग्रीहरूको विवरण

सि.नं.	उपकरण/सामग्रीको नाम, विवरण	उपलब्ध संख्या	भण्डारण गरिएको स्थान	सम्पर्क ब्यक्ति	सम्पर्क नम्बर	कै.
१	Fire proof boot	जोर-१	गण हे.क्वा., डिफेन्स स्टोर	स.से. रोहित अधिकारी	९८४३६४७०४४	
२	Water proof life jacket	गोटा-५				
३	Rotary rescue saw for concrete	गोटा-१				
४	Rotary rescue saw for metal cutting blade	गोटा-१				
५	Reciprocating saw blade (metal)	गोटा-१				
६	Chain saw, gas or electric, 18- inch	गोटा-१				
७	Rotary hammer drill (6 kg capacity)	गोटा-१				
८	Rotary (demolition) hammer drill	गोटा-१				
९	Drill, electric, reversible w/1/2-inch chuck	गोटा-१				
१०	Fan for confined spaces with hose, electric	गोटा-१				
११	Sledge hammer 4,5-6 kg	गोटा-१				
१२	Pinch point pray bars(60)inch	गोटा-१				
१३	Crowbar (60 cm)	गोटा-३				
१४	Bolt cutter	गोटा-२				
१५	Carpenter hand saw (60 cm blade)	गोटा-२				
१६	Bull dog grip	गोटा-२				
१७	Working gloves	गोटा-१				
१८	Karabiner	गोटा-५				
१९	Rescue pulleys (2 or 4)(50 mm or 100 mm)	गोटा-१				

२०	Static rope (100 m)	रोल-१				
२१	Dynamic rope (200 m)	रोल-२				
२२	Webbing kit	गोटा-१				
२३	Eye protection	गोटा-२				
२४	Knee pad	जोर-२				
२५	Hard knuckle gloves	गोटा-५				
२६	Carabiner-omega lk d alum brt-nfpa 1983-light use 3.48 ton (resc eqmt)	गोटा-१				
२७	Luminous jacket, vest	गोटा-१				
२८	Fire proximity suit	जोर-१				
२९	Seat harness	गोटा-१				
३०	Throw bag	गोटा-३				
३१	Safety helmet (working)	गोटा-१				
३२	Life line rope 100 meter	रोल-१				
३३	Rappeling helmet	गोटा-१				
३४	Folding stretcher	सेट-१				
३५	Fire beater	गोटा-४				
३६	Angle grinder (metal blade)	गोटा-१				
३७	Rock breaker (pneumatic)	गोटा-१				
३८	Lifting sling	गोटा-१				
३९	Life jacket	गोटा- ६१				
४०	Safety helmet (working)	गोटा- १०				
४१	साबेल	गोटा- ८३				

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

४२	हेम्बर	गोटा-५				
४३	बन्चरो	गोटा-६				
४४	फरुवा	गोटा-६				
४५	ह्याण्ड स	गोटा-९				
४६	गल	गोटा-२				
४७	ABC फायर एक्स्टिङ्ग गुईसर ५ के.जी.	गोटा-६				
४८	ABC फायर एक्स्टिङ्ग गुईसर ७ के.जी.	गोटा-१				
४९	ड्राई पाउडर फायर एक्स्टिङ्ग गुईसर ७ के.जी.	गोटा-१				
५०	ड्राई पाउडर फायर एक्स्टिङ्ग गुईसर ५ के.जी.	गोटा-१				
५१	ABC फायर एक्स्टिङ्ग गुईसर १ के.जी.	गोटा-२				
५२	ABC फायर एक्स्टिङ्ग गुईसर ९ के.जी.	गोटा-२				
५३	ABC फायर एक्स्टिङ्ग गुईसर २५ के.जी.	गोटा-१				
५४	पोटेवल सर्चलाईट	गोटा-३				
५५	ईलेक्ट्रिक ड्रिल मेशिन	गोटा-१				
५६	चिपिड ह्याम्बर	गोटा-१				

(ड) श्री उत्तर पश्चिम पृतना तालिम शिक्षालय, लेखफर्सा, सुर्खेत

विपद् प्रतिकार्यसँग सम्बन्धित जनशक्ति सम्बन्धी विवरण

सि.नं.	तालिमको नाम	तालिम प्राप्त संख्या	जिल्ला	सम्पर्क ब्यक्ति	सम्पर्क नम्बर	कै.
१	ट्याकटीकल लेवल सर्च र रेस्क्यु	६	सुर्खेत	सु. महेन्द्र हमाल	९८४८०३९२४९	

विपद् प्रतिकार्यसँग सम्बन्धित श्रोत सामग्रीहरूको विवरण

सि.नं.	उपकरण/सामग्रीको नाम, विवरण	उपलब्ध संख्या	भण्डारण गरिएकोस्थान	सम्पर्क ब्यक्ति	सम्पर्क नम्बर	कै.

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

१	5 KG FIRE EXTINGUISHER (A.B.C)	गोटा-१	शिक्षालय कोठ	प्युठ बिजय खत्री	९८४२७९४७३६
२	Co2 6KG FIRE EXTINGUISHER (A.B.C)	गोटा - १	शिक्षालय बंकर		
३	1 KG FIRE EXTINGUISHER (A.B.C)	गोटा - ३	शिक्षालय राशन स्टोर		
४	0.5 KG FIRE EXTINGUISHER (A.B.C)	गोटा - १	शिक्षालय फ्युल स्टोर		

नेपाल रेडक्रस सोसाईटी, कर्णाली प्रदेशमा उपलब्ध श्रोत सामग्रीहरु:

S.N	Materials	Quantity
1	Tarpaulin	500 Pcs
2	Blankets	500 Pcs
3	NFRI Kit - 5 members family	65 Kits
4	Hygiene Kit	28 Kits
5	Surgical Mask	1 Lakh PCS
6	FA Box - Big size	2PCS
7	mattress	200Pcs
Materials under province in Different District		
1	Tarpaulin	300Pcs
2	Blankets	250Pcs
3	mattress	50 pcs
4	Hygiene kit	20 Pcs
5	Health Kit	20psc

Trained Human Recourses

Trained Human Resources	No
Cadre	384

First Aid	600
light Search and rescue	200
DDRT	60
District Chapter of NRCS	10
District Sub chapters	110
Junior and youth circle	All District and Multiple school of karnali
NRCS Members and volunteers are available in All districts and Sub chapters	

अनुसुचि ३ : विषयगत क्षेत्रहरुका सदस्य र सम्पर्क विवरण

स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व, सह नेतृत्व र सदस्यहरुको सम्पर्क विवरण

नेतृत्व निकाय	नाम	सम्पर्क नम्बर	इमेल
स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय	डा .रविन खड्का, निर्देशक	९८५८०५५१७१	khadkarabin6000@gmail.com
सह-नेतृत्व निकाय	नाम	सम्पर्क नम्बर	इमेल
विश्व स्वास्थ्य संगठन	डा .रोमन रन्जित	९८४३३४७१३५	rranjit@who.int
यूनिसेफ	प्रकाश चन्द्र जोशी विन्दु पन्थी काली पुन	९८५८०८५५११ ९८५८०८५५१३ ९८५८०८५५१६	pcjoshi@unicef.org bipanthi@unicef.org kpun@unicef.org
सदस्य संस्थाहरु	नाम	सम्पर्क नम्बर	इमेल
स्वास्थ्यका लागि सक्षम प्रणाली	होमनाथ सुवेदी चंख बिष्ट	९८५१०९२२१४ ९८५११२०११३१	Homnath_subedi@ssbhnepal.org Chankha_Bist@ssbhnepal.org
सेभ द चिल्ड्रेन	दिपेन्द्र सिंह ठकुरी मिलन महर्जन	९८४८०२१८१० ९८४८४०७६९४	dipendra.thakuri@savethechildren.org milan.maharjan@savethechildren.org
सुआहारा कार्यक्रम	सुरज कुमार शर्मा	९८५११४९१७३	sksharma@hki.org
नेपाल रेड क्रस सोसाइटी	जगन्नाथ चौधरी गोविन्द आचार्य निर्मल पौडेल	९८६७५७०५५ ९८५८०५२३२६ ९८६००८१७६७	jagannath.chaudhary@nracs.org govind.acharya023@gmail.com nirmal.poudel@nracs.org
आइ .एन .एफ.	मंगल बहादुर थारु	९८४८०२६९४७	mangal.tharu@nepal.inf.org
निक साइमन्स इन्स्टिट्युट	जनार्दन पाठक	९८४३७१२८४६	janardan@nsi.edu.np
USAID/GHSC-PSM	बिजय ढकाल	९८५११७९५१०	bidhakal@ghsc-psm.org
सयुक्त राष्ट्रसंघीय बिकाश कार्यक्रम	रफिक सिद्दिकी	९८५११००७७९	rafeeqe.siddiqui@undp.org
प्लान इन्टरनेसनल	प्रतिभा चौधरी		pratibha.Chaudhary@plan-international.org
TPO नेपाल	पिताम्बर कोइराला	९८५१२४६३२५	pkoirala@tponepal.org.np
वाटर एड नेपाल	खाकिंद्र भण्डारी बिशाल भण्डारी	९८४१५५१९२९ ९८४१५८४७५९	khakindrabhnadari@wateraid.org bishalbhandari610@gmail.com
KIRDARC	नबिन कुमार शाही	९८४८२५१४७९	nshahi@kirdarc.org
SAC नेपाल	टिकाराम आचार्य	०८३-५१२२८२	tacharya@sacnepal.org.np
सुन्दर नेपाल	भुपेन्द्र प्रसाद कंडेल	०८३-५२०९२६	info@sundarnepal.org.np
ह्याण्डीक्याप इन्टरनेसनल	महेद्र विक्रम शाह	९८०१९७५९२१	m.shah@hi.org
CMC	रामलाल श्रेष्ठ	९८४९३९१५३५	ramlal@mos.com.np

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

फेज नेपाल	रुद्र न्यौपाने	०१६६३४०३८	Rudra.n@phasenepal.org
-----------	----------------	-----------	--

खाद्य सुरक्षा विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व, सह-नेतृत्व र सदस्यहरूको सम्पर्क विवरणः

नेतृत्व संस्था	नाम	सम्पर्क नम्बर	इमेल
भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	धन बहादुर कठायत	९८४८०२६४६६	ghan.kathayat123@gmail.com
सह-नेतृत्व संस्था	नाम	सम्पर्क नम्बर	इमेल
विश्व खाद्य कार्यक्रम (WFP)	पूर्ण बहादुर नेपाली	९८५७०६१३१३	purna.nepali@wfp.org
विश्व खाद्य कार्यक्रम (WFP)	अरुणा थापा मगर	९८४१७०८६९५	aruna.thapa@wfp.org
विश्व खाद्य कार्यक्रम (WFP)	यज्ञ बहादुर पुन	९८५८०४७००९	yagya.pn@wfp.org
सदस्य संस्थाहरू	नाम	सम्पर्क नम्बर	इमेल
कृषि क्षेत्र विकास कार्यक्रम (ASDP)	विनोद कुमार भट्टराई	०८३-५२५५८४	info@asdp.gov.np
PMAMP	पुष्प राज पौडेल	९८५८०५५३२५	pmamp.piu.surkhet@gmail.com
उद्योग पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालय	राजेन्द्र वासुकला	९८५८०६६०९	moitfe@karnali.gov.np
सामाजिक विकास मन्त्रालय	राम प्रसाद अर्याल	९८५८०७०७२३	mosdsurkhet@gmail.com
आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	कृष्ण व. रोकाया	९८५८३२०६६६	krokaya661@gmail.com
आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	पदम बहादुर रोकाय	९८५८०९६०००	padambudha2055@gmail.com
खाद्य तथा कृषि संगठन	शेषमणि भट्टराई	९८४९९७७५९७	shesh.bhattraai@gmail.com
खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी	माधव मिश्र	९८४७२७६९२६	fmtcsurkhet@gmail.com
उद्योग वाणिज्य संघ	लक्ष्मण कडेल	९८५८०५०६५८	surkhetcci@gmail.com
नेपाल रेडक्रस सोसाईटी	गोबिन्द शर्मा	९८५८०५२३२६	
Save the Children	ऋषिकेश ढकाल	९८५५०६४२८५	rishikesh.dhaka@savethechildren.org
Helvetas	मदन भट्टराई	९८५८०५१९०२	madan.bhatta@helvetas.org
KISAN II	नेहा थापा	९८४१६८७७३९	neha.thapa@ceapred.org.np
सुआहारा	सुरज शर्मा	९८५११४९१७३	sksharma@hki.org
आशा	श्रीकान्त अधिकारी	९८५१२१००३३	shrikantaadhihari@gmail.com
GIZ	सुरेश बराल	९८५११७८७५६	suresh.baral@giz.de
Plan International	मिना पराजुली	९८०२०२०४६९	mina.parajuli@plan-international.org
Skill up	रामभक्त न्यौपाने	९८५७८२१५०९	ram.neupane@ceapred.org.np
Mercy Corps	दिपक अर्याल	९८५७०३२१४८	daryal@mercycorps.org

खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरुको विवरण :

सरोकार वाला निकाय	निकायको कार्यक्षेत्र	सम्पर्क व्यक्ति	पद	सम्पर्क नं	ईमेल
		वैकल्पिक सम्पर्क व्यक्ति			
जलस्रोत तथा ऊर्जा विकास मन्त्रालय	प्रदेशका सबै जिल्लाहरु	गोपाल शर्मा	सि.डि.ई	९८५११४६५९९	dhital.gopalsharma@gmail.com
		कमला खान	अधिकृत छैटौं	९८६४७९७२७३	gyawalikamala99@gmail.com
भौतिक पूर्वाधार तथा शहरी विकास मन्त्रालय	प्रदेशका सबै जिल्लाहरु	रमेश सुवेदी	सि.डि.ई	९८५८०४८५९९	rsubedi_7@yahoo.com
		विशेष शर्मा	ईन्जिनियर	९८६८१३७५२७	bishesh.sharma992@gmail.com
सामाजिक विकास मन्त्रालय स्वास्थ्य महाशाखा	प्रदेशका सबै जिल्लाहरु	वृष बहादुर शाही	स्वास्थ्य महाशाखा प्रमुख	९८५८०३२७७६	brishjee@gmail.com
		राम बहादुर बुढा	अधिकृत	९८४८०५०७८६	norbuchhiring@gmail.com
संघीय खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन आयोजना सुर्खेत	प्रदेशमा आवश्यकता अनुसार	देवेन्द्र झा	प्रमुख	९८५११५१००४	fwssmp.surkhet@gmail.com
		सुरथ कुमार पुरी	सहायक स्तर पाचौं	९८५८०७४२२२	surathpuri24@gmail.com
युनिसेफ	प्रदेशका सबै जिल्लाहरु	कटक बहादुर रोकाया	कार्यक्रम अधिकृत	९८५८०८५५०४	kbrokaya@unicef.org
		विश्वराज भट्ट	कार्यक्रम अधिकृत	९८५८०८५५१२	brbhatt@unicef.org
प्लान इन्टर नेसनल नेपाल	जुम्ला, कालिकोट,	दीपेन्द्र सिंह सामन्त	Program Coordinator	९८०१२४१२३४	deependra.samant@planinternational.org
	सुर्खेत	वेद प्रसाद डाँगी	WASH Program Coordinator	९८०१२४१२३४	bedprasad.dangi@plan_international.org

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

सेभ द चिल्ड्रेन	बराहताल र विनपा सुर्खेत आठविस, चामुण्डा, ठाटिकोट, नारायण, दुल्लु दैलेख, भेरी, छेडागढ, कुशे, शिवालय जाजरकोट, शुभकालिका र तिलागुफा कालिकोट	दिपेन्द्र सिंह ठकुरी	Children Project Coordinator	९८४८०२९८९०	dipendra.thakuri@savethechildren.org
		रोशन जोशी	Constructio n Coordinator	९८४९०३९०३५	rosnan.joshi@savethechildrean.org
हेल्पेटास	सुर्खेत दैलेख कालिकोट र जाजरकोट	मदन भट्ट	Team Leader	९८५८०५१९०२	Madan.Bhatta@helvetas.org,
		निलकण्ठ पाण्डे	Capacity Building officer	९८५७०३८७२७	nilkanth.pandey@helvetas.org
SNV Nepal	वि.न.पा सुर्खेत र चन्दनाथ जुम्ला	पार्वती दंगाल	WASH Officer	९८५१३१४१६७	pdangal@snv.org
		मन्जु भट्ट	WASH Officer	९८४८८५२३१५	manjubhatta77@gmail.com
UNDP	प्रदेशस्तर	रफिक सिद्दिकि	Head of Office	९८५११००७७९	rafeeque.siddiqui@undp.org
UNDP/Super	प्रदेशस्तर	यमुना सुवाल	प्रदेश संयोजक	९८४१४८८३८४	yamuna.suwal@undp.org
किर्डाक	सुर्खेत दैलेख कालिकोट जुम्ला हुम्ला मुगु र डोल्पा	दिलिप बहादुर बोहरा	Coordinator	९८५८४८९०३७	bohara.dilip067@gmail.com
		असिम पौडेल	Meal Officer	९८४९२३७७०३	apoudel@kirdarc.org
सुआहारा	कर्णाली प्रदेशका ५ वटा जिल्लाहरू (सुर्खेत, जाजरकोट, दैलेख, रुकुम	सुरज कुमार शर्मा	Program Coordinator	९८०१२४८६०१ ९८५११४९१७३	sksharma@hki.org

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

	पश्चिम, सल्यान)	बलराम सिग्देल	Regional WASH Coordinator	९८४२३९६९३५	balram.sigdel@enpho.org
नेपाल रेडक्रस सोसाईटि सुर्खेत	वाश क्लस्टर सदस्य	राम लाल आचार्य	Chairperson Surkhet Chapter	९८५८०५२३१०	nracs.skt@gmail.com
		गोविन्द आचार्य	District Chapter Executive officer Surkhet	९८४८०२४३२६	nracs.skt@gmail.com
इन्फो	सुआहारा कार्यक्रमका जिल्लाहरू	अनिल महर्जन	Project Coordinator	९८५१२३३९२५	anil.maharjan@enpho.org
		अजय नकर्मि	Officer	९८५५०२८२०२	ajay.nakarmi@enpho.org
युयसए आइडी	स्वच्छता कार्यक्रमका जिल्लाहरू	बिबि थापा	Officer	९८४९७७३८१७	bthapa@devworks.org
		बिष्णु कटुवाल	Officer	९८५८७५२०६४	bkatuwal@devworks.org
सुस्वा कार्यक्रम	मुग, जुम्ला, कालिकोट, दैलेख सुर्खेत	नारायण खवाश	Technical Specialist	९८४१२४९३९६	nkhawash@gmail.com
		विमल चन्द्र शर्मा	M&E Coordinator	९८४१२७८७८९	coord@suswa.org
KWA dai – USAID	मुग, जुम्ला, कालिकोट, दैलेख र सुर्खेत	नारायण वाग्ले	CDOP	९८५६०३७६५१	narayan_wagle@dai.com/
		भुपेन्द्र शाही	WBC Specialist	९८४१३३४९८६	bhupendra_shahi@dai.com
Mercy Corps भकारी	जुम्ला, कालिकोट, दैलेख, सुर्खेत र मुगु	डम्पर वोहरा	Officer	९८४८४३८१३२	dbohara@mercyrops.org

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

GWT	जाजरकोट- भेरी न.पा र रुकुम पश्चिम-चौरजहारी न.पा	रोहित तुम्वाहाङ्के	Officer	९८४२०५८९९६	hsd@hqgws.org
सुन्दर नेपाल	वी.न.पा सुर्खेत	मनु साप्कोटा	WASH Officer	९८४८०३९६८२	manu.sappy@gmail.com
स्याक नेपाल	सुर्खेत, जाजरकोट	रेशम चन्द	Field Coordinator /WASH Focal Person	९८४८०५०३५४	rchand7@gmail.com
EDS, सुर्खेत	विरेन्द्रनगर न.पा, सुर्खेत	तेज प्रसाद पौडेल	Officer	९८४८०३०४१५	tejpaudel415@gmail.com

शिक्षा विषयगत क्षेत्र अन्तर्गत नेतृत्व, सह नेतृत्व र सदस्यहरूको सम्पर्क विवरण

सरोकारवाला निकाय	सम्पर्क व्यक्तिको नाम र पद	सम्पर्क नम्बर	इमेल
Directorate of Education Development	Dipa Hamal Director	9858051580	dipahamal@hotmail.com
Ministry of Social Development	Balbir Sunar Section Officer	9858051431	balbir.sunar6@gmail.com
Save the Children सह-नेतृत्व	Atma Ram Bhattarai Technical Manager - Education	9858028120	atmaram.bhattarai@savethechildren.org
UNICEF सह-नेतृत्व	Pharsu Ram Panth Education Officer	9858085510	ppanth@unicef.org
Ministry of Internal Affairs and Law	Krishna Bahadur Rokaya Officer	9858320666	krokaya661@gmail.com
Human Resource Development Center	Subarna Khadka Section Officer	9848028004	Subarna2035@gmail.com
Plan International Nepal	Bed Prasad Dangi Program Specialist	9868084790	bedprasad.dangi@plan-international.org
WFP	Sikha Thapa Programme Associate	9848061711	sikha.thapa@wfp.org
World Education	Nirajan Chaudhary Program Officer	9858031755	nirajan_chaudhary@np.worlded.org
SAC Nepal	Dinesh Prd. Bhatt IMSO	9852675987	dbhatt@sacnepal.org.np
Teacher Federation of Nepal	Devendra Adhikari Chairperson	9848076613	devendraadhikari301@gmail.com
National Campaign for	Tika Ram Acharya Central	9858051546	tacharya@sacnepal.org.np

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

Education(NCE)		Treasurer		
SMC Federation	Govinda Koirala	Chairperson	9858050050	govindakoirala@gmail.com
PABSON	Naina Singh Khatri	Chairperson	9848050886	nain_khatri@yahoo.com
N-PABSON	Kamal Singh	Chairperson	9848291731	kamalsingh14150@gmail.com
Federation of Nepalese Journalist (province)	Deviram Devkota	Chairperson	9858043547	devkota.am@gmail.com
National Federation of Disable Nepal	Jit Lal Dhakal	Advocacy Coordinator	9848079026	adocacykarnali@nfdn.org.np
Education Journalist Group	Ishwor Adhikari	Chair person	9848078088	adhikariishwor44@gmail.com

संरक्षण बिषयगत क्षेत्रको नेतृत्व, सह-नेतृत्व र सदस्यहरुको सम्पर्क विवरण

क्र. स.	नेतृत्व	संस्था	नाम	सम्पर्क नम्बर	इमेल
१	संरक्षण	सामाजिक विकास मन्त्रालय	कृष्ण प्रसाद काप्री (सचिव)	९८५८०८९६००	mosdsurkhet@gmail.com
२	विपद् व्यवस्थापन शाखा प्रमुख	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	कृष्ण बहादुर रोकाया	९८५८३२०६६६	krokaya661@gmail.com
३	उद्धार तथा प्रहरी	कर्णाली प्रदेशका सवै जिल्लाहरु	जेसि शाह	९८५९२८९२५९	
४	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय	सुर्खेत	डा.रविन खडका	९८५८०५०९४४	khadkarabin6000@gmail.com
५	सुचना संकलन तथा समन्वय	कर्णाली	डम्बर बहादुर रोकाय	९८५८०५०९४४	dambar.crrp@gmail.com
	सह-नेतृत्व	संस्था	नाम	सम्पर्क नम्बर	इमेल
१	बाल संरक्षण	सेभ द निल्डन	जुठिराम चौधरी	९८४७८३४३९३	Juthiram.chaudhari@savethchildren.org
२	बाल संरक्षण	युनिसेफ	कुँगा सण्डुप लामा	९८४८३०९०८६	klama@unicef.org
	सदस्य	संस्था	नाम	सम्पर्क नम्बर	इमेल
३	बाल संरक्षण	प्लान नेपाल	दुर्गा क्षेत्री	९८४८०२९७००	durgakumari.kshetri@plan-international.org
४	खाद्य सुरक्षा, आश्रय	विश्व खाद्य कार्यक्रम	पुर्ण नेपाली	९८५७०६९३९३	Purna.nepali@wfp.org
५	खाद्य सुरक्षा, आश्रय	यु.एन.डि.पी. फिल्ड कार्यालय	रिफिक्यु अहमद सिडिक्यु	९८५९९००७७९	Rafeeqe.siddiqui@undp.org
६	उद्धार	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	प्रदिप पौडेल	९८५८०५०६९९	Nrcs.skt@gmail.com
७	मनोसामाजिक सहयोग	सी एम सी नेपाल	लक्ष्मण नाथ	९८४९३९९५३५	laxman@cmcnepal.org.np
८	मनोसामाजिक सहयोग	टि पी ओ नेपाल	शर्मिला विसी	९८४८०४७४८५	Bc.sharmila2044@gmail.com
१०	शिक्षा, संरक्षण	स्याक नेपाल	टिकाराम आचार्य	९८५८०५१५४६	tacharya@sacnepal.org.np
११	बाल हेल्पलाइन १०९८, आश्रय	अवाज सुर्खेत	पवित्र शाही	९८५८०५०८०७	skt@aawaai.org.np

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

१२	पैरवी	बाल अधिकारका लागि साभ्का अभियान	टेकराज आचार्य	९८५८०५०७०४	tekrajskt@gmail.com
१३	शिक्षा, संरक्षण, पैरवी	किर्डाक नेपाल	दिलिप बहादुर बोहरा	९८५८४८९०३७	bohara.dilip067@gmail.com
१५	बाल हेल्पलाइन १०९८ आश्रय सेवा	सोसेक (बाल हेल्पलाइन १०९८)	हिरा सिंह थापा	९८५८०५१०८९	hira.thapa@sosec.org.np
१६	शिक्षा, संरक्षण	आत्म सम्मानका लागि सहकार्य(क्याड)	धन बहादुर गौतम	९८४८२७४८५०	dhangjumli@gmail.com
१८	शिक्षा, संरक्षण	सादा नेपाल, कालिकोट	अशोक नाथ योगी	९७५८००१४३६	yogishoksaadanepal@yahoo.com

शिर्घपुनर्लाभ विषयगत क्षेत्रको सदस्यहरुको विवरण :

क्र.स.	सदस्य सस्थाको नाम	सम्पर्क व्यक्ती	सम्पर्क नम्बर	ईमेल
१	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	तुल्सि प्रसाद आचार्य	९८५८०४१८०८	tulshiacharyatpa@gmail.com
२	युएनडिपि	रफिक्यू सिन्दिकी	९८५११००७७९	rafeeqe.siddiqui@undp.org
३	युनिसेफ	मालती मास्के	९८५८०८५५०८	mmaskey@unicef.org
४	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	मुना पहाडि	९८५७८२२४०२	muna2046@gmail.com
५	सामाजिक विकास मन्त्रालय	अनिता ज्ञवाली	९८५८०६३५०५	anitagyawali99@gmail.com
६	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	कृष्ण बहादुर रोकाया	९८५८३२०६६६	krokaya661@gmail.com
७	जलस्रोत तथा उर्जा विकास मन्त्रालय	कमला खान	९८६४७९७२७३	gyawalikamala99@gmail.com
८	विश्व खाद्य कार्यक्रम	पूर्ण बहादुर नेपाली	९८५७०६१३१३	purna.nepali@wfp.org
९	सेभ द चिल्ड्रन	रत्नराज ओझा	९८५८४२०८११	ratna.ojha@savethechildren.org

बन्दोबस्ती विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व, सहनेतृत्व र सदस्यहरुको सम्पर्क विवरण

नेतृत्व निकाय	सम्पर्क ब्यक्ति	सम्पर्क नम्बर	इमेल
आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	कृष्ण बहादुर रोकाया	९८५८३२०६६६	krokaya661@gmail.com

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

सह-नेतृत्व संस्था	सम्पर्क ब्यक्ति	सम्पर्क नम्बर	इमेल
विश्व खाद्य कार्यक्रम	पूर्ण बहादुर नेपाली	९८५७०६९३९३	Purna.nepali@wfp.org
सदस्य संस्था	सम्पर्क ब्यक्ति	सम्पर्क नम्बर	इमेल
मर्सिकोर नेपाल	डम्बर बहादुर बोहोरा	९८४८४३८९३२	dbohara@mercycorps.org
सेभ द चिल्ड्रेन	धन भुषाल	९८५७०६२८७७	dhana.bhusal@savethechildren.org
UNOPS	खगेन्द्र चाम्लिङ राई	९८५८०२९९२	khagendrac@unops.org
नेपाल रेडक्रस सोसाईटी	गोविन्द आचार्य	९८५८०५२३३६	govind.acharya023@gmail.com

सुरक्षित आश्रय स्थल, सिविर समन्वय तथा सिविर व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरुको विवरण :

सि. नं.	कार्यालय	नाम	सम्पर्क नम्बर	ईमेल
१	भौतिक पूर्वाधार तथा शहरी विकास मन्त्रालय	रमेश सुवेदी	९८५८०४८५९९	rsubedi_7@yahoo.com
२	सेभ द चिल्ड्रेन	रत्न ओझा	९८५८४२०८९९	ratna.ojha@savethechildren.org
३	आई.ओ.एम.	धिरेन्द्र सिनल	९८५८७५०५३५	dsinal@iom.int
४	सुहारा कार्यक्रम, सुर्खेत कार्यालय	सुरज कुमार शर्मा	९८५९९४९९७३	sksharma@hki.org
५	सिप्रेड/स्किल अप	राम भक्त न्यौपाने	९८५७८२९५०९	ram.neupane@ceapred.org.np
६	सेभ द चिल्ड्रेन	रिषिकेश ढकाल	९८५५०६४२८५	rishikesh.dhakal@savethechildren.org
७	मर्सिकोर/भकारी परियोजना	डम्बर बहादुर बोहरा	९८४८४३८९३२	dbohara@mercycorps.org
८	युएनडिपि	यमुना सुवाल	९८४९४८८३८४	yamuna.suwal@undp.org
९	डब्लु.एफ.पि	सिखा थापा	९८४८०६९७९९	sikha.thapa@wfp.org

खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरुको सदस्यहरुको विवरण :

सि.नं.	युनिट	पद	नामथर	सम्पर्क नम्बर	ईमेल
१	श्री नयाँ सबुज गण	गणपति	प्रमुख सेनानी रुपक थापा	९८५५०७२९७४	snaprupak@gmail.com

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

		विपद् सम्पर्क अधिकृत	सेनानी सुदिप देउजा	९८४९६५४४९६	deujasudeep32@gmail.com
२	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	विपद् जोखिम सम्पर्क व्यक्ति	कृष्ण बहादुर रोकाया	९८५८३२०६६६	krokaya661@gmail.com
३	प्रदेश प्रहरी कार्यालय	प्र. ब. उ.	माधव प्रसाद श्रेष्ठ	९८५८०४८०४९	karnalispo_spokeperson@nepalpolice.org.np
४	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, कर्णाली प्रदेश	महासचिव	कृष्ण बहादुर थापा		

अनुसूचि ४ : कर्णाली प्रदेशका जिल्लाहरुको प्रमुख जिल्ला अधिकारी तथा सहायक जिल्ला अधिकारीहरुको सम्पर्क विवरण

क्र.स	जिल्ला	पद	नाम	सम्पर्क फोन	इमेल
१	सुर्खेत	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	खगेन्द्रप्रसाद रिजाल	९८५८००७७७७	surkhetdao@gmail.com
		सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी	खगेन्द्र बहादुर मल्ल	९८५८०७७७९७	
२	दैलेख	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	गोगन बहादुर हमाल	९८५८०१७७७७	daodailekh@gmail.com
		सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी	गणेशप्रसाद कोइराला	९८५८०४०१२६	
३	जाजरकोट	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	अन्जन न्यौपाने	९८५८०४७७७७	jajarkotdao62@gmail.com
		सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी	झलक के .सी .	९८५८०७७३३३	
४	रुकुम पश्चिम	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	परमानन्द धिमिरे	९८५७८३७७७७	daorukum@gmail.com
		सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी	प्रेम जि.एम.	९८५७८२००९०	salyandao@gmail.com
५	सल्यान	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	विपीन आचार्य	९८५७८४७७७७	
		सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी	थमन खड्का	९८५७८४४३३६	
६	कालिकोट	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	राम हरि शर्मा	९८५८३३७७७७	dao.kalikot@gmail.com
		सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी	सरोज अधिकारी	९८५८३२०७५९	
७	जुम्ला	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	मुकेश कुमार केशरी	९८५८३२७७७७	daojumla@gmail.com
		सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी	प्रमिला रिजाल		

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

क्र.स	जिल्ला	पद	नाम	सम्पर्क फोन	इमेल
८	मुगु	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	रोम बहादुर महत	९८५८३४७७७७	daomugu@moha.gov.np
		सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी	खड्क बहादुर रोकाया	९८५८३२२६६६	
९	हुम्ला	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	सीता परियार	९८५८३१७७७७	humladao@gmail.com
		सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी	अनुपम पौडेल	९८५८३२०७८३	
१०	डोल्पा	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	बेदनिधि अधिकारी	९८५८३०७७७७	daodolpa2076@gmail.com
		सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी	मिनराज रिमाल	९८५८३६६५६६	

अनुसुचि ५ : प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा फारम

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय

प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा फारम (Initial Rapid Assessment, IRA)

१. घटनास्थलको जानकारी

प्रदेशको नाम :	जिल्लाको नाम :	गाउँ/नगरपालिकाको नाम :
वडा नम्बर :	सूचना संकलन मिति :	गते/महिना/साल :

२. घटनास्थलको वस्तुस्थिति

विपद्को प्रकार		घटना घटेको मिति		घटना घटेको समय	
मृतक	बेपत्ता	घाइते	विस्थापित (अनुमानित घरधुरी संख्या) :	प्रभावित (अनुमानित घरधुरी संख्या) :	
महिला संख्या :	महिला संख्या :	महिला संख्या :			
पुरुष संख्या :	पुरुष संख्या :	पुरुष संख्या :			
बालबालिका संख्या :	बालबालिका संख्या :	बालबालिका संख्या :			
अन्य संख्या :	अन्य संख्या :	अन्य संख्या :			
जम्मा :	जम्मा :	जम्मा :			

विस्थापितहरू हाल बसिरहेको ठाउँ/संरचना	☐ विद्यालय: संख्या ☐ सार्वजनिक भवन संख्या ☐ सडक छेउ संख्या ☐ वन क्षेत्र: संख्या ☐ अन्य (उल्लेख गर्ने) संख्या	
अहिले प्रभावित स्थानसम्म आवत-जावतको अवस्था	☐ ठीक छ ☐ कठिन छ ☐ बन्द छ	सवारी साधन/यातायात सेवा ☐ अवरूद्ध भएको ☐ अवरूद्ध नभएको
संचारको अवस्था	☐ अवरूद्ध भएको ☐ अवरूद्ध नभएको	
विधुतक	☐ अवरूद्ध भएको ☐ अवरूद्ध नभएको	
संचित खाद्य सामग्री	☐ क्षति भएको (घरधुरी संख्या) ☐ क्षति नभएको (घरधुरी संख्या) 	

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

स्वास्थ्य सेवा	☐ सञ्चालनमा भएको (संख्या) ☐ सञ्चालनमा नभएको (संख्या.....) तत्काल उपचारका लागि स्थानान्तरण गर्नुपर्ने भएमा, संख्या:
सञ्चालनमा भएमा स्वास्थ्य सेवामा अत्यावश्यक प्राथमिक उपचारको लागि आवश्यक औषधी	☐ उपलब्ध छ ☐ उपलब्ध छैन
विद्यालय	☐ सञ्चालनमा भएको (संख्या) ☐ सञ्चालनमा नभएको (संख्या) प्रभावित विद्यार्थीहरूको संख्या
खानेपानीको आपूर्ती	☐ सुचारू (अवरूद्ध नभएको) (संख्या: ...) ☐ अवरूद्ध भएको (संख्या: ...) प्रभावित घरधुरी संख्या: ...)
भौतिक संरचना	
निजी घर	☐ पूर्ण क्षति (संख्या) ☐ आंशिक क्षति (संख्या)
सरकारी कार्यालय / भवन	☐ पूर्ण क्षति (संख्या) ☐ आंशिक क्षति (संख्या)
कृषि बालीको क्षति	☐ क्षति (अनुमानित क्षेत्रफल (विघा / रोपनी)
पशु क्षति	☐ (अनुमानित संख्या.....)
अन्य क्षति	☐ पूर्ण क्षति (संख्या) ☐ आंशिक क्षति (संख्या)
फोहोर मैला व्यवस्थापनको अवस्था कस्तो छ ?	☐ सामान्य छ ☐ महामारीको संभावना छ
शौचालयको व्यवस्था छ ?	☐ सामान्य ☐ थप व्यवस्था गर्नुपर्छ (घरधुरी संख्या)
विशेष आवश्यकता (Special Requirement) भएका प्रभावितहरूको अनुमानित संख्या	
गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाहरूको लागि आवश्यक सामग्रीहरू (डिगनिटी किट आवश्यक)	☐ आवश्यक भएको ☐ आवश्यक नभएको आवश्यक भए अनुमानित संख्या.....
५ वर्षसम्मका बालबालिकाको लागि आवश्यक पौष्टिक आहारा तथा सामग्रीहरू	☐ आवश्यक भएको ☐ आवश्यक नभएको आवश्यक भए अनुमानित संख्या.....
५ वर्ष भन्दा माथिका बालबालिकाको लागि आवश्यक सामग्रीहरू - (जस्तै शैक्षिक तथा बालमैत्री स्थल (Child friendly space)	☐ आवश्यक भएको ☐ आवश्यक नभएको आवश्यक भए अनुमानित संख्या.....
ज्येष्ठ नागरिकहरूका लागि आवश्यक सहयोग	☐ आवश्यक भएको ☐ आवश्यक नभएको आवश्यक भए अनुमानित संख्या.....
अपांगता भएकाहरूका लागि आवश्यक सहयोग	☐ आवश्यक भएको ☐ आवश्यक नभएको आवश्यक भए अनुमानित संख्या.....
असहाय / विरामीको संख्या	
मौसमको वर्तमान अवस्था कस्तो छ ?	☐ सामान्य ☐ प्रतिकूल

३. हालसम्म भएको राहत वितरणको अवस्था

राहत वितरण गर्ने तह/संघ-संस्था/निकायको नाम :	
राहत वितरण गरिएका सामग्रीहरूको नाम र परिमाण (पाल, त्रिपाल, चामल, कपडा, भाडाकुडा आदि)	
नगद/राहत वितरण गर्ने तह/संघ-संस्था/निकायको नाम :	
राहत (नगद/राहत सामग्री) पाउने परिवार संख्या :	

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना – कर्णाली प्रदेश – २०७९

राहत (नगद/राहत सामग्री) नपाएका प्रभावित परिवार संख्या :	
---	--

४. तत्काल गर्नुपर्ने

स्थानान्तरण गर्न	☐ आवश्यक पर्ने संख्या	
	☐ आवश्यक नपर्ने	
आवश्यक पर्ने खाद्यान्न तथा गैरै खाद्यान्न सामग्री	☐ टेन्ट संख्या..... ☐ त्रिपाल संख्या..... ☐ म्याट्रिक्स संख्या..... ☐ कम्बल संख्या..... ☐ कपडा संख्या..... ☐ भाडाकुँडा संख्या..... ☐ तयारी खाना (दालमोठ, चिउरा, भुजा, चाउचाउ, विस्कट कतिजना)	☐ खाद्यान्न (दाल, चामल, नून, तेल) परिमाण..... कति जना ☐ पिउने पानी..... ☐ अन्य.....
प्रभावित क्षेत्रमा कुनै अवाञ्छित गतिविधि (लौंङ्क हिंसा, यौन हिंसा, चोरी, लुटपाट)	☐ भएको ☐ नभएको ☐ भए प्रभावित व्यक्तिको अनुमानित संख्या	
राहतका लागि नगद सहयोग गर्न सकिने अवस्था छ छैन	☐ छ ☐ छैन	

५. घटनाको सूचना संकलन कार्यमा खटिएका जनजशक्तिहरूको विवरण :

क्र.सं.	नाम, थर :	पद /संस्था :	सम्पर्क नम्बर :	टोलि नेताको नाम:	सूचना संकलन गरेको समयावधि (मिति र समय)	हस्ताक्षर
१.						
२.						
३.						

६. फारम भर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू

- एउटा घटना/वडाको लागि एउटा लेखाजोखा फारमको प्रयोग गरिने छ ।
- विपद् भएको २४ घण्टा भित्र गाउँपालिका तथा नगरपालिका, नेपाल प्रहरी तथा स्थानीय रेडक्रसका प्रतिनिधि रहेको (लेखाजोखा) टोलीले फारम भर्नुपर्ने छ ।
- टोलीले प्रभावित क्षेत्रको अवलोकन गरी सकेसम्म प्राथमिक सूचना संकलन गर्नुपर्ने छ । द्वितीय सूचनाका लागि घटनाका जानकारसंग अन्तरवार्ता लिइ सूचना संकलन गर्नुपर्ने छ ।
- प्राप्त सूचनामा द्विविधा भएमा टोलीले छलफल गरी अवस्थाका आधारमा अनुमानित विवरण फारममा भर्नुपर्ने छ ।
- माथि उल्लिखित विकल्प बाहेक अन्य कुरा भर्नुपर्ने भए टोलीले भर्न सक्ने छ ।

सन्दर्भ सामग्रीहरू

१. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्देशिका, २०७६
२. राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य कार्यढाँचा, २०७० (प्रथम संशोधन २०७५)
३. विपद् जोखिम न्यूनिकरण राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना, २०१८-२०३०
४. विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४
५. नेपालको संविधान, २०७२ (दोस्रो संशोधन २०७७)
६. राष्ट्रिय जनगणना प्रारम्भिक नतिजा, २०७८
७. पन्ध्रौ योजना (आ.ब. २०७६/७७-२०८०/८१), राष्ट्रिय योजना आयोग
८. प्रथम पंचबर्षिय योजना (आ.ब. २०७६/७७-२०८०/८१), कर्णाली प्रदेश योजना आयोग
९. कर्णाली प्रदेश पार्श्वचित्र, २०७६
१०. कर्णाली प्रदेशको विपद् व्यवस्थापन सम्वन्धी नीति तथा कार्यक्रम र तथ्याङ्किय भलक, २०७७
११. विपद् जोखिम न्यूनिकरण प्रादेशिक नीति तथा रणनीतिक कार्ययोजना, २०२२-२०३०
१२. मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य राष्ट्रिय कार्ययोजना, २०७९
१३. मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य कार्ययोजना, कर्णाली प्रदेश- २०७९